

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Octombrie-Noiembrie-Decembrie 2019 (Anul XI) Nr.128-129-130

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru, Denisa Lepădatu, A. G. Secară, Tănase Dănilă, Victor Marola, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Dumitru Anghel (Brăila), Lidia Grosu (R. Moldova), Mircea Marcel Petcu (Tulcea), Melania Cuc (Bistrița), George Filip (Canada), Petru Jipa (Germania)

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,

tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Daniel Corbu (p.3), Lucian Adulmeanu (p.25), Marin Moscu (p.28), Aurel Scarlat (p.33), Adelina Flea (p.34), Lucian Mănăilescu (p.37), Tabita Lavinia Pop (p.40), Cristian Chiripuci (p.40), Lidia Grosu - Rep. Moldova (p.45), Maria Filipoiu (p.48), Nicolae Vălăreanu Sârbu (p.53), Marian Hotca (p.64), Mihaela Avram (p.65), Florin Caragiu (p.67), Mónica Tóth (p.70), Ignatie Grecu (p.71), Elisabeta Drăghici (p.75), Mihai Merticaru (p.76), Ionuț Caragea (p.78), Dorian Marcoci (p.84), Tudor Cîcu (p.88), Angi Melania Cristea (p.98), Ioan Gâf-Deac (p.102), Lazăr Magu (p.109)

Proză: Cristian Biru: În umbra împăratului (p.5), Alexandru Cazacu: Buchetul de zambile (p.10), Tudor Cîcu: Mireasa furată (p.38), Tucă Cîmpoeru: Zidul fiarei (p.61), Angela Dumbravă: „Mort” din iubire... (p.69), Florin Logreșteanu: La periferie... (p.85), Cătălin Rădulescu: Știri noi din lagărul... (p.94)

Cronică de carte: Constantin Oancă: Poemele de sub stejar ale lui Ignatie Grecu (p.11) / Saudade, dorul Violetei Mîndru (p.91) / Studiu în clarobscur, Petre Rău (p.92), Maria Trandafir: Omul sfințește locul (p.12), Ionel Necula: Adrian Botez (p.21), Camelia Ardelean: C-tin Stancu - “Știri de ultimă oră”... (p.26), Melania Cuc: Nicolae Băciut și Veronica P. Lerner (p.29) / Ludovica și mănășile... (p.30) / E dreptul meu să știu... (p.49), Paul Aretzu: Pasiune și jertfă (p.41), Eva Monica Szekely: Scrisori de dragoste irosite... (p.43), Valentin Marica: Pe pleoapa lumii, de Dorian Marcoci (p.77), Elena Netcu: Ioan Gheorghită - un trubadur... (p.79), Constantin Stancu: Existența nu-i o călătorie de plăcere... (p.89)

Note de lectură: Ionel Necula: Lirism în recuzită feminină - Geta Stan Palade (p.42) / Din nou despre Grigore Codrescu (p.10) / Costache Conachi într-o nouă ediție (p.72) / Ștefan Petică - publicist (p.73), Petruș Andrei: Scriitoarea Violeta Daniela Mândru și povestea ei tulburătoare de dragoste (p.32), Eugen Evu: Convergențe la Alma Mater la un poem-cheie (p.52), Lucia Pătrașcu: Ioan Munteanu - Mihail Sebastian și Brăila, O creangă de salcâm de la Dunăre (p.56) / Ochiul sufletului, de Angela Burtea (p.105), Camelia Ardelean: Ionel Necula - cu sufletul în palma cititorului (p.58) / Viorel Surdoiu - împletind (în culori) cuvintele la porțile toamnei (p.95), Aida Zaharia: Ionel Necula - uricarul de la porțile literaturii române (p.99)

Eseu: Ignatie Grecu: Tudor Arghezi și M-re Cernica (p.8), Maria Mădălina Balu: Ipoteze feminine europene în discursul mass-media actual (p.18), Varga Istvan Attila: Insecuritatea între real și imaginar. Teama de foamete (p.54)

Meridiane: Marin Mihalache: James Weldon Johnson (versuri - traducere din limba engleză) (p.15), Luca Cipolla (Italia): Versuri în traducere proprie (p.81)

Pictură: Ștefan Andronache: Expoziția de pictură Mircea Cojocaru - Tecuci (p.22)

Debut: Mălina Grigoriță: Poezie (p.17), Iasmina Panc: Poezie (p.51), Bianca Nicoleta Chelariu: Proză (p.107)

Epigrame: Vasile Manole: Epigrame (p.35) **Umor:** Marius Zaharia: Chestii (p.93)

Interviu: Victor Marola: În dialog cu Raisa Plăieșu (Chișinău) (p.24) / Interviu cu poetul Florin Caragiu - München / Nürnberg (p.66) / Interviu cu scriitoarea Mihaela Cristescu (Australia) (p.103)

In Memoriam: Iuliu-Marius Morariu: Mariana Iova (ed.), Corespondență literară. Despre editorul Victor Iova (p.4), Constantin Oancă: Un poet numit Nichita (p.83)

Aforisme: Constantin Oancă: Din caietele de la Corod (p.47), Petre Rău: Aforisme (p.106)

Traduceri: Ignatie Grecu: Versuri - Rainer Maria Rilke (p.36)

Colinde: Elena Liliana Fluture: E vremea colindelor (p.110), Maria Filipoiu: Sărbătorile Crăciunului - sonete creștine (p.111)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.112)

Grafică:

Coperta I: Paul David Bond - Dreams

Coperta IV: Ora Tamir - Israeli, surrealistic

Interior: desene digitale de Carmen Racoviță

Daniel CORBU

KATABASA

**Istoria anahoretului Daniel
sau creșterile și descreșterile unei vieți
de unică folosință**

Motto: *Dacă ai un trup de vândut, vinde-l!
dacă ai o Sodomă de-nflorit, înflorește-o!*

*Să vă mai spun o dată povestea călătorului
rătăcit în țara fără nume?*

I

Poate că toate ar trebui să se-ntâmpie
într-o singură carte
unde doar ceea ce ai iubit rămâne
ca o flamură fluturândă
ca un intim resort al neîngenuncheatei zădărnicii.
Despre el se va spune:
Avea un ochi glorios ce nu mai privea decât
în sine.
Era atât de preocupat de esențe
că până și moartea i se părea o melodie galantă.
Ar fi putut vorbi mai mult despre abatoarele friicii
ar fi putut îmbrăca o cămașă străină
sau accepta jocurile și nu martirajul
ar fi putut rămâne în scepticul cor de bărbați
al vechii înțelepciuni
de n-ar fi învins peste limita lor
altă și altă înfricoșătoare limită.

II

EL SCRIA CÂNTECE DE BIRUIT RUTINA
și-atâția se repezeau să-i potrivească
cununa de spini.
Îndulcea hazardul cel orb
era grav ca o stea lactee
ceremonios ca un răsărit
și se-amesteca foarte des cu taumaturgii
ezoteriști și sacerdoții din îngălbenitele
pagini.

Spunea:

Dacă ai un trup de vândut, vinde-l!
dacă ai o Sodomă de-nflorit,

înflorește-o!

Dar pe cel dinlăuntru, nemărginitul
cu credință caută-l și cu aleasă grijă
să nu-l rănești.

Cultivă-ți somnul! Astfel ca el să poată ieși
din tine
pentru a te renega
și până la urmă pentru a avea unde
se-ntoarce.

Pentru că TOT CE SE IVEȘTE ÎN JUR
E FĂCUT SĂ NE DOMINE
îți vor scoate până și inima
și pe loc va apărea o nouă inimă
sau îți vor planta mult așteptatele aripi
pe care singur și în deplină simetrie
le vei crește
și tot tu desprinzându-le
le vei arunca una după alta în mare.

III

Despre el se vorbea ca de-o prejudecată
era cel ce aude nechezatul cailor
dintr-un ev mediu întâmplător
și scâncetul limbilor moarte.
Câteodată spunea:
EHEI, LUMEA SE SCHIMBĂ!
PE DEALURI ȘI VĂI POSTMODERNE
CINE MAI VORBEȘTE POLITICOS? Cine-și
mai alege cuvintele?
Nerăbdarea a devenit un fel de
fufă în curtea spitalului de
urgență
rațiunea un fel de cetate de gheață.
De mila mașinilor până și șoarecii de câmp
dispar
din bună cuviință față de miriapodicele unde
ale comunicării
gândăceii de rapiță nu mai ies din pământ.
Lumea se schimbă. Nunai de-am putea
reconstitui sufletul din cuvinte!

IV

Câteodată îl văd cum se strecoară
printre săgețile otrăvite ale zilei
sclav și rege al metaforei
ducându-și la amanet nopțile albe.
Îl aud vorbind unui popor nevăzut.
Să preamărim deopotrivă
sicriul de foc al înfrângerii
sicriul de lut al victoriei
căderile în prăpastia sinelui
acolo unde se limpezește blestemul
și se retrag vremelnice ziduri.
Spunea:
Nimic nu sfârșește senin
nici gândirea abstractă
nici transplantul miresmei de trandafir.
Și mai spunea:
Au obosit și căutătorii de *essentia nobilis*.
Dar dacă de mine vreți să fugiți
eu vă dau aripile!

(continuare în pag. 4)

V

Se pare că ce-a fost de spus am spus.
Nimic despre neprețuitele daruri
nimic despre atoatestăpânitorul Neant!
Am scuturat de pe mine cuvintele rele
- spunea -
pizma o îngrop adânc în pământ
precum securea războiului. Nu mai sângerați
pentru mine
pietre, păduri ale copilăriei, nici voi,
vestale ale trecutei tinereți!

Acum mă cațăr pe munții din suflet
acolo nici lătratul stelelor
nu se mai aude
nici blândețea îngerului nu se mai vede
iar cuvintele sunt ovalele gurii pustii.

VI

Sunt mai bătrân ca umbra
născut din bezna lumii - îmi spunea.
FĂRĂ AVERI FĂRĂ DISCIPOLI
FĂRĂ SPERANȚĂ.
Am inventat acrobații fără noimă
am inventat sfâșietoare cadențe ale unei limbi
numai de mine știută
și-atâtea vise asemenea grădinilor suspendate
la care nimeni n-ajunge.
Târziu iluziile se transformă-n cadavre
pe care oamenii uită să le-ngroape.

VII

Îl auzeam spunând
pe când admira pomul cu bufnițe dormitând
ziua-n amiaza mare:
Aproape că nu-mi mai știu drumurile
dar ceața care le-acoperă
poate fi o bucurie aurorală.
Ca pe-un ecran
dintr-o sală de cinematograf poți vedea
cum se-adună firimiturile gândului
într-un punct iar punctul devine
o lacrimă.

VIII

Despre el se va spune:
Avea un ochi glorios ce nu mai privea decât
în sine.
Ar fi putut îmbrăca o cămașă străină
sau prefera jocurile și nu martirajul.
Ar fi putut accepta cîteva rînduri de aripi false
sau să negocieze la un preț bun praful de stele.
dar EL ERA ATÎT DE PREOCUPAT DE ESENȚE
CĂ PÎNĂ ȘI MOARTEA I SE PĂREA
O MELODIE GALANTĂ.

Iuliu-Marius MORARIU

Mariana Iova (ed.), Corespondență literară. Despre editorul Victor Iova. Scrisori ale unor scriitori sau ale moștenitorilor acestora din perioada 1960-1980, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2019, 269 p.

Ca orice om ce și-a asumat destinul de a fi dăltuitor de destine și descoperitor de talente, Victor Iova a fost, până deunăzi, aproape condamnat la uitare. Născut în comuna Gemenea (sat Brătulești), la data de 17 august 1925 și decedat în anul 1999, dîmnealui a activat în cadrul Editurii pentru Literatură și Artă și ulterior în cadrul editurii Minerva, colaborând cu oameni precum Mihai Șora și contribuind la editarea unor opere valoroase ale literaturii române în vremuri destul de tulburi, publicarea unor colecții sau texte fundamentale pentru spațiul cultural, sau descoperirea de noi talente.

Această bogată colaborare explică și corespondența pe care o are cu oameni precum Gheorghe Zamfir (p.25-26), poetul și traducătorul H. Grănescu (p.45-48), poeta Otilia Cazimir (p.49-64), Eliza Vorvoreanu, sora lui Urmuz (p.81-87), Vasile Voiculescu (p.97-106), a cărui operă a reușit să o reabiliteze după eliberarea acestuia din prizonieratul politic, Bartolomeu Valeriu Anania (p. 108-110), Ion Caraion (p.111-112), și mulți alții, cu care editorul a discutat nu doar chestiuni administrative, ci și aspecte ce țineau de opera lor literară sau viața lor de familie. Publicarea acestor texte, datorată grijei editoriale a văduvei Mariana Iova, se constituie într-o frumoasă și necesară contribuție ce-l readuce pe eșichierul istoriei literaturii române din comunism pe cel care căruia i se datorează atât scoaterea din uitare a unor nume mari precum Vasile Voiculescu, cât și descoperirea unor nume mari ale scrisului din acea perioadă. Demn de remarcat este faptul că, din dorința de a veni în întâmpinarea unui cititor nefamiliarizat, editoarea însoțește corespondența nu doar cu note explicative, acolo unde e nevoie, ci și cu biografiile celor care semnează scrisorile cuprinse în volum, alături, desigur, de cea a domnului Iova (p. 13-23).

Datorită ținutei grafice, a veșmântului editorial aparte și a muncii de prezentare într-o formă extrem de atractivă și utilă pentru cititor, lucrarea ce conține corespondența literară a lui Victor Iova din perioada 1960-1980, editată de văduva acestuia, doamna Mariana Iova se constituie așadar într-un volum-document, relevant pentru istoria literaturii române, fapt pentru care recomandăm călduros cititorului descoperirea celui căruia îi este dedicat, dar și a celor cu care acesta intră în dialog, deconspirându-și subtilitățile sufletești, calitățile umane aparte (care-l expuneau, în acele vremuri, la anumite riscuri), dar și valențele de literat, care l-au făcut să devină unul dintre colaboratorii valoroși ai unor oameni precum filosoful Mihai Șora și ai unor edituri precum ESPLA sau Minerva.

Cristian BIRU

În umbra împăratului

*Dedic această nuvelă profesorului meu de judo
Ion Ene Mircea, cu adevărat ultimul samurai pe care-l știu.
Nu am reușit niciodată să-l înving pe tatami.
I-am rupt din întâmplare un deget căzând peste el.
În toată viața lui olimpică de sportiv nu a avut o singură accidentare*

Oceanul strălucea calm ca o sabie odihnindu-se pe genunchii unui războinic. Din larg se apropia întinderea de apă ca o melodie antică fără sfârșit. Metropola scârția din clădirile impunătoare ca o pădure de piatră gata să se prăbușească. Cu măștile albe pe față așteptau în liniște la semafor liceenii. La culoarea verde a semaforului traversară intersecția aproape în cadență ca niște regimente în marș. Un turist ajuns prima oară în insulă avea senzația că merge printr-un tunel de holograme, pe lângă creaturi din benzi desenate. Panourile publicitare imense comunicând de la un zgârâie nori la altul, dădeau realității un efect de joc video. Mașinile utilitare electrice ale consiliului adunau sacii colorați anume pentru plastic, aluminiu și hârtie, măturând și spălând în același timp asfaltul. Orașul mirosea a clor ca o sală de operații în care se face periodic o dezinfecție temeinică. La fiecare colț de stradă însă se auzeau sirenele ambulanțelor. Chiar lângă supermarketul de pe faleză, unui bătrân căzut de pe bicicletă lângă șirurile de cărucioare i se dădea primul ajutor. Aproape de librăria din colț un echipaj tocmai băga în ambulanță un motociclist cu picioarele fracturate de impactul cu o furgonetă.

Cerșetorul Kamikaze plin de zdrențe afumate de focurile de carton umed, ieși fluierând de sub scara unui bloc începând să adune resturile de cafea de la un *fast-food* non-stop. Adormise special acolo chiar lângă o frizerie în care știa că se adună locotenenții mahmuri *yakuza* pentru un tuns și un spălat pe cap. Unul dintre ei tocmai ieși din frizerie deschizând o bere să se dreagă. Kamikaze fără să-l vadă îl recunoscu după mirosul de machiaj, deodorant ieftin, spermă și dantură neîngrijită, precunoscutul parfum *yakuza*. Ușa frizeriei se deschise din nou și prietenii i se alăturară celui care tocmai aruncă dopul de la bere în cutia mlei cerșetorului. Kamikaze recunoscu sunetul dopului dar se aplecă mulțumind mărind supus. Îi lăsă pe *yakuza* să se îndepărteze și se luă după ei, așteptându-i să arunce țigările de lux, așa cum făceau în fiecare dimineață când își aprindeau după orgii țigări pe care nu le mai puteau fuma. Cerșetorul apucă o țigară aprinsă fumând relaxat la cafea cu o mână în sold. Un avion acoperi cu umbra lui strada ca o pasăre uriașă îmbrățișându-și cuibul, iar cerșetorul ridicând ochii infectați de conjunctivită spre cer, se dădu înapoi înfricoșat – i se păru că în copacul din fața frizeriei se zbate o creatură ciudată.

Deodată o pală de vânt scutură cireșul înflorit de

pe bulevard și atinse un albatros deasupra falezei, izbindu-l de zidurile înalte ale penitenciarului. Pasărea se ridică zăpăcită lăsând un găinaș spre santinelă care văzu proiectilul semi-lichid apropiindu-se periculos ca o membrană și tocmai apucă să se ferească. Mulțumit de eschivă, paznicul își îndreptă carabina și abia atunci văzu țeava plină de găinaș de parcă ar fi fost dată cu var. Nervos intră în corpul de gardă după niște șervețele umede. În curte deținuții opriră activitățile lăsând mingiile pe terenul de sport la locurile stabilite. Ofițerul de serviciu inspectă aparatele de *fitness* și dădu semnalul pauzei de masă de prânz. Deținuții se alinieră cu fața la zid la prima comandă de fluier. La a doua șirul aliniat se întoarse la dreapta înaintând în cadență spre zona de scanare. Aici, trei ofițeri supravegheau scannerul. La prima suspiciune, deținutul era băgat într-o cameră specială și controlat inclusiv prin clismă. Cel care intra în camera specială știa că în Oita, închisoarea modernă de maximă siguranță, din care nimeni nu evadase vreodată, înainte de a fi cercetat, erai strangulat preventiv uneori până la inconștiență. Procedurile strangulărilor și bătăilor erau descrise în amănunt în regulamentul închisorii pentru a se evita decesele accidentale și mutilările. De altfel cei care aplicau strangulările, erau antrenați zilnic special pentru asta, în sala de judo, mai ales în programul de veghe. Când ultimul deținut intră în sala de mese alăturându-se șirului, așteptând deschiderea ghișeului prin care primeau tăvile de carton cu mâncare, ofițerul de serviciu își controlează cronometrul și făcu semn că e bine și servirea poate începe. Un gardian apăsă un buton de lângă ușă și cantina fu sigilată ermetic. Nimeni nu mai putea să intre sau să iasă. Deținuții începură să mănânce în liniște ca niște mașinuțe. Un păianjen se opri din coborâre în colțul unei ferestre, parcă ascultând liniștea de marmură, stranie ca o clipă suspendată dinaintea unui atac, când instinctul îți spune că pericolul se apropie dar nu știi de unde. La masa *yakuzei* din insulă, deținuții cu gâturile tatuate în culorile clanului întoarseră capul spre un tânăr cu față de puști care mânca singur la masă, în zona de maximă siguranță. Cei care mâncău acolo, erau obligați să bage un picior într-o gheață de oțel care se închidea hidraulic printr-un mecanism zidit sub podea, comandat din exterior. Zona avea camere pe ziduri, la colțurile mesei de oțel fixată zdravăn în podea. Toate aceste camere trimiteau imagini la un monitor în spatele unui zid de sticlă securizată multistrat. Cei de acolo îi puteau vedea pe deținuți, deținuții vedeau însă un perete de gips.

Curentul electric, imaginile video, mesajele circulau încontinuu prin pereți și podele nu prin cabluri obișnuite, ci prin bare de conductor, fiecare bară fiind securizată innifug. Fiecare celulă în care stăteau cel mult doi oameni, pentru că existau și celule cu un singur pat, avea pereții burdușiți de senzori, camere de ascultat și camere de luat vederi. Aspectul soft al fiecărui obiect din închisoare, îi dădea impresia unei nave spațiale. Dacă erai atent exista și un fundal sonor clasic, liniștitor. Nimic nu era întâmplător în închisoare. Viața se desfășura în toate amănuntele

(continuare în pag. 6)

după regulament. Regulamentul transforma omul în mașină. Strategia de apărare a închisorii pleca de conceptul de submarin. Fiecare încăpere, inclusiv sala de mese era conectată la un server și un procesor independent, astfel încât, dacă exista un cod roșu într-o încăpere, programul le sigila pe toate din rațiuni de securitate. În caz de atac din interior, regulamentul avea prevederi detaliate despre etapele care trebuie urmate de personalul de securitate. Mesajele, ordinele scrise, curierii, trupele de intervenție aveau căi speciale de acces. Înaintea monitorului care supraveghea cantina stăteau întotdeauna doi ofițeri cu statut special, unul stătea pe un scaun, celălalt, exact cum prevedea regulamentul, în picioare. Gardianul din picioare era schimbat o dată la două ore, dar era plătit ca pentru un schimb întreg de patru, adică patru ore gardă, patru ore veghe și patru ore somn.

Când ofițerul care stătea în picioare, văzu un deținut așezându-se lângă prizonierul din zona de maximă siguranță, se apropie de microfon, dar colegul său de pe scaun, îl făcu atent că e în ordine și-i împinse un plic de sub tastatură care părea *full* de bani. Ofițerul privi transpirat plicul, îi verifică privirea colegului și băgă plicul în buzunar.

- Iartă-mă, Ito, trebuie să-ți livrez un mesaj, zise deținutul mâncându-și orezul cu bețișoarele după ce se așeză alături de tânăr, mai mult preocupat să nu fie auzit sau să nu-i fie citite cuvintele de la distanță. Îmi pare rău, nu e nimic personal, spuse repede printre dinți, privind curios gheata de oțel care-i fixa piciorul tânărului de podea.

Tânărul se uită în farfurie și încercă să mănânce și el niște orez amestecat cu o conservă de ton, dar duse bețișoarele la gură și le lăsă în farfurie, pentru că abia putea să respire, controlându-și însă foarte bine atacul de panică. Deschise ochii mari ca și când ar fi vrut să tragă mai mult aer în jurul său șoptind.

-De la cine vine mesajul?

-De la noul *oyabun* din insulă.

-Cum îl cheamă? Întrebă Ito îndreptându-și părul de un negru intens cu irizări albastrii, cu o mișcare a capului să aibă privirea limpede.

-Shinobu Tsukasa.

-Shinobu Thukasa! șopti uluit Ito, abia respirând.

-Chiar el, toată lumea știe. Nu înțeleg de ce te miri așa.

-Tsukasa a fost *wakagashira*² al tatălui meu. S-ar putea să fie o confuzie.

-Nu e nicio confuzie, este chiar el. Este foarte important acum, săptămâna viitoare se face o serbare, o petrecere la care participă toate familiile. Are o casă de primire pe plajă la Seganoseki. O să fie multă lume. Se pare că Thukasa va fi stăpân peste toți. Nu știu dacă ai văzut pachetul din cameră, șopti deținutul grav ca și cum s-ar fi scuzat.

-Cine a pus pachetul în celula mea?

-Gardianul din spatele tău, șopti Kono. Este omul lui Tsukasa. De fapt toată închisoarea e a lui. Ai văzut pachetul?

-L-am văzut, am recunoscut-o pe sora mea, zise Ito, simțind cuvintele cum i se desprind cu greutate din gură. Celălalt are niște pete de sodă pe bărbie și sub ochi, nu-l recunosc. Cine este?

-Iartă-mă, Ito, este chiar mama ta.

-Ești sigur?

Deținutul îl privi pe Ito dintr-o parte.

- Nu am avut niciodată timp pentru mama, clipi Ito parcă zărind o fotografie cu mama sa îndepărtată în rochia neagră de lână. Nu i-am luat nici măcar o pereche de pantofi. A umblat toată viața în papuci de lemn. Când venea să-mi vorbească, îi spuneam că învăț pentru examene.

Ito înghiți în sec, abia stăpânindu-și plânsul, simțind că devine o fântână arteziană de lacrimi. Îi apără o sclipire în căutătura ochiului stâng intensă ca o piatră de diamant. Kono îi simți emoția și înghiți în sec la rândul-i, privindu-i pumnul firav, încleștându-se, remarcând uluit tatuajul mic de la mână stângă care părea în locul acela pătată. Petele se uniseră într-un fel de dragon. Abia atunci își dădu seama că petele erau componentele unui tatuaj. Tata ne-a ținut departe de afaceri. Mama nu are nicio vină. Nici sora, zise Ito abia stăpânindu-se să nu plângă, surioara mea era autistă, stătea tot timpul la televizor. Oare de ce-au făcut asta?

-Vor să transmită un mesaj dur și celorlalte familii. Așa este obiceiul.

-Obiceiul? Își zise Ito clipind, zâmbind deodată cuceritor, îndulcindu-și chipul într-o indignare grațioasă ca și cum ar fi vorbit cu o femeie pe care voia s-o cucerească, a fost un mesaj dur tare, șopti tremurând. Tata voia să deschidă o fabrică de motoare și să se retragă din Yakuza.

-Tocmai de asta l-au omorât. Din Yakuza nu se retrage nimeni niciodată.

-Crezi?

-Iartă-mă Ito, uneori ești cam ciudat. Mi-ar fi plăcut să lucrez pentru tine, tatăl tău a fost un domn, mi-a ajutat familia la greu. Dacă aș putea să fac și eu ceva pentru tine, crede-mă, iartă-mă. Ai nevoie de ceva? Întrebă Kono evitând să-i spună că v-a fi atacat și el diseară. Oricum nu avea rost să-i spună. I-ar fi stricat ultimile ceasuri din existență inutil.

- Ai putea să-mi dai o țigară dacă vrei.

- Sigur, zise Kono și-i strecură o țigară sub șervețel.

Ito își băgă țigara în gură. Scoase din buzunarul de la piept o brichetă și-o aprinse.

Kono se dădu uluit într-o parte, privind după gardieni. Ito însă trase un fum tacticos în piept și-l eliberă în aer închizând ochii mistuiți de plăcere. Deodată se aplecă privind înspre gardieni de la *scanner* și abia atunci Kono văzu că Ito are un telefon în mână. Când apăsă o tastă, se auzi un *click* și își ridică piciorul eliberat din gheata de oțel.

- O dată l-am văzut pe tata în camera mea plin de sânge. Avea cheaguri de sânge și în plămâni. Abia putea respira. Era lovit peste tot. Venise o echipă de asasini să ne omoare. A tras mai întâi în piept și s-a aplecat spre asasin. A așteptat un pic și apoi i-a zburat creierii cu un glonte. Știi de ce a așteptat?

Kino îl privi încremenit fără să răspundă, cu gura căscată.

...pentru că voia să-l vadă cum moare, șopti Ito trăgând încă un fum din țigară. Pe insula asta nu

(continuare în pag. 7)

va mai fi niciun yakuza nici în închisoare, nici în libertate.

Gardianul care era în spatele lui, simți fumul de țigară și se uită nehotărât în jur. Când îl văzu pe Ito fumând, nu știu ce armă să apuce mai repede, uimirea derutându-i gesturile. Ridică bastonul mic de oțel învelit în cauciuc și lovi înspre deținut. Dar Ito îi aștepta lovitura și se înalță apucându-l de rever lovindu-l cu mâna stângă cu priză pe uniformă cu tot și gardianul care era antrenat simți că Ito vrea să-i execute un lpon și se cabră, dând însă capul pe spate, realizând în ultimul moment că e dezechilibrat, iar Ito lăsându-se pe lângă banca metalică în genunchii îi execută procedeul proiectându-l peste masă cu un *kyai*³ atât de puternic, încât păsările din curte își luară zborul ca și cum ar fi auzit o detunătură. Pe crenelurile penitenciarului santinelele se opriră, verificând perimetrul, gardienii înarmați privindu-se unii pe alții. În aer gardianul abia apucă să-și vadă colegii încercând să deschidă ușile. Calm, Ito îi controlează proiectarea, lăsându-l să cadă în cap chiar lângă genunchii lui. Sub greutatea propriului corp, gâtul îi trosni ca un vreasc rupt. Se ridică deodată deasupra gardianului și-i înfipse bețișoarele de lemn în piept atingându-i inima. Ridică bețișoarele pline de sânge, îl privi horcând și-i înfipse bețișoarele prin timpan în creieri. Tâmpla stângă a gardianului aproape cedă sub lovitură. Un jet de creieri lovi piciorul mesei, atingând genunchii lui Ito. Îi apucă legitimația și-i luă cheile. Se îndreptă spre perete și deschise ușa ascunsă în spatele unui panou de rigips cu legitimația ofițerului, zâmbind calm spre deținuții încremeniți.

Kono rămase stană de piatră în spatele lui, uitându-se la pistolul gardianului din teaca mănjită de sânge de la piept. Ito deja coborâse scările rulante în parcare a motocicletelor de sub camera de gardă. Nu-l mai vedea nimeni din interiorul penitenciarului. Băgă cheile într-o motocicletă și se îndreptă spre poarta închisorii care se deschise în fața lui silențios ca și cum l-ar fi invitat pe bulevard.

În cantină abia apucară să intre trupele de intervenție care dinamitară ușa blindată pentru că nu mai răspundea nicio comandă prin server. Dar explozia îi aruncă pe câțiva deținuți peste un ofițer care se dezechilibra și scăpă carabina. Din instinct Kono se aplecă și luă pistolul gardianului cu bețișoarele înfipse în țeastă și se trezi în fața unei echipe care-l somă din spatele unui scut. Dar Kono nu înțelese somația ezitând, pentru că explozia îi țiuia în ureche și primul ofițer trase fanta din scut lovindu-l în piept. Kono resimți împușcătura și uluit își privi rana sângerând înaintând. Ridică pistolul și începu să tragă urlând. Primul gardian primi împușcătura prin fantă care-l aruncă într-o parte cu fața desfigurată. Apoi Kino lovi încă un gardian și încă unul. O rafală de gloanțe îl ridică în aer și-l aruncă răstignit peste masă. Un deținut yakuza prinse carabina armând-o în aer și trase în vesta unui gardian. Forța împușcăturii îl izbi pe ofițer în perete și-l puse la pământ. Deținutul apropiindu-se îi execută un foc în țeastă care sări în cască într-o jerbă de creieri într-o parte ca o oală încinsă pe foc. Deținuții aplecându-se pentru că se trăgea din toate părțile, se pitiră pe lângă ziduri, scena mutându-se brusc în camera corpului de gardă unde ofițerii care stăteau de veghe nici nu înțeleseseră ce se întâmplă privind spre rastelele pline de arme. În camera de comandă, adjunctul închisorii nu știa ce să facă și speriat,

văzând că fiecare incintă este devastată de gloanțe și incendiu, ordonă foc lăsând echipele de intervenție să arunce în aer fiecare cale blindată de acces. Speriat chemă în ajutor garnizoana orașului, poliția și jandarmeria. Trupele de intervenție deschi-deau pe rând fiecare celulă și executau foc fără somație. Deținuții înțeleseseră repede că nu au de ales, ori luptau, ori așteptau să moară. Un comerciant privi la știri cum arde penitenciarul Oita și neîncrezător ieși din prăvălie pentru că închisoarea era chiar pe strada lui. Abia atunci văzu elicopterul închisorii și deținuții agitând tricourile în flăcări. Mitralliera grea a elicopterului, pulveriza deținuții de pe creneluri cu două mici tornade de proiectile, aruncându-le resturile de trupuri în stradă. Un glonte ricoșând atinse un autobuz care se opri brusc în intersecție, șoferul crezând că a atins un biciclist. Uluit conductorul privi spre penitenciarul arzând ca o torță sub un cer de aramă cu păsări speriate, atinse de flăcări, devenite printr-un efect optic fosforescente. Revenind la autobuz realizează că toate străzile erau deja blocate de mașinile de pompieri, intervenții, trupe speciale, poliție și jandarmerie care soseau încontinuu.

Pe o înălțime deasupra orașului Ito se odihnea fumând alături de prietenul său, Maho Yamaguchi, cu o bere în mână. La câțiva pași în spate, lângă motocicletă un pescăruș își întrerupse zborul așezându-se pe palele unui elicopter militar, deschis cu mitralierele la vedere. Pasărea țipă ca și cum ar fi verificat dacă aparatul e în viață, indignată că i-a invadat teritoriul. Ito privi pasărea fără nicio emoție fumând și liniștea deasupra metropolei sclipi ca oglinda unei ape liniștite deasupra unui cuib de lumini.

- Aș vrea să fiu într-o navă extraterestră să trăiesc într-o zi fără anotimp. Aș trăi fericit în cosmos pe orbita unei planete, fără nicio șansă și fără nicio intenție să cobor pe ea, zise Ito.

-Eu aș vrea să fiu mereu acasă, pe insula mea, să pescuiesc lângă bojdeucă, răspunse Maho amuzat frecându-și barba, dar imediat își simți prietenul copleșit de durere, zdrobit, deși nu arăta nici măcar o senzație pe fața de ceramică, liniștită, calm ca o marmură. Eu, zise Maho ezitând, întotdeauna... dacă aș putea să fac ceva pentru tine... dacă nu era tatăl tău, mama mea era vândută în cine știe ce bordel din Tokio. Sunt aici.

- Aș vrea să fii *wakagashira*-l meu. Am nevoie de un locotenent ca tine.

- O, zise Maho zâmbind, cu mare plăcere, dar numai cu o condiție.

¹ *Oyabun* – tătic (jpn.)

² *wakagashira* - primul locotenent (jpn.)

³ *Kyai* – strigăt de luptă (jpn.)

Ignatie GRECU

Tudor Arghezi și M-rea Cernica

Puțini își mai aduc aminte de timpul petrecut de Tudor Arghezi ca viețuitor al Sf. M-ri Cernica. Dacă întrebi pe frații de astăzi din mănăstire cine a fost Tudor Arghezi, vei primi, cu siguranță, același răspuns de la toți: un poet! Iar dacă îi întrebi cumva de începuturile sale monahale la această mănăstire unde și ei viețuiesc, toți vor ridica nedumeriți din umeri, neștiind ce să răspundă.

Că este un poet, un mare poet, toți știm asta de la școală, unde l-am studiat și ni s-a predat la orele de literatură română, ca autor al "Cuvintelor potrivite" și al altor volume de versuri și proză.

Mulți cercetători și critici literari au studiat viața și opera lui Tudor Arghezi în profunzime. Aproape că nu mai există niciun loc necunoscut în opera și biografia sa.

Perioada petrecută la M-rea Cernica, de când a intrat în mănăstire ca frate (1897) și până la plecarea sa în octombrie 1900, la Mitropolie, a lăsat, evident, urme adânci în creația și opera sa.

Încă din anul 1897, numele său, Ion Teodorescu, apare pe statul de plată la frații nepuși în buget - ca **legător de cărți**.

Apoi, sporadic, mai apare în aprilie și iulie 1900, acum sub numele de Iosif Teodorescu - **citeț** - fiind deja intrat în cinul monahal și slujind ca ierodiacon.

În octombrie 1900, Iosif Teodorescu apare, pentru ultima oară, ca diacon în statul de plată privind retribuțiile și diurnele personalului bisericesc monahal și de serviciu al Sf. M-ri Cernica.

Plecuse deja la Mitropolie, slujind în continuare ca ierodiacon.

Poetul a iubit M-rea Cernica, mănăstirea sa de metanie, cu toate că, peste câțiva ani, avea să se lepede furios de călugărie.

M-rea Cernica i-a rămas totuși în suflet, ca un popas din viața sa, plin de reverie și singurătate.

Dovadă volumul "Icoane de lemn" - 1929, apoi retipărit în ediția Scrieri, vol. 12, (1966) și care în Predoslovie - arată:

"Decembrie 1900...

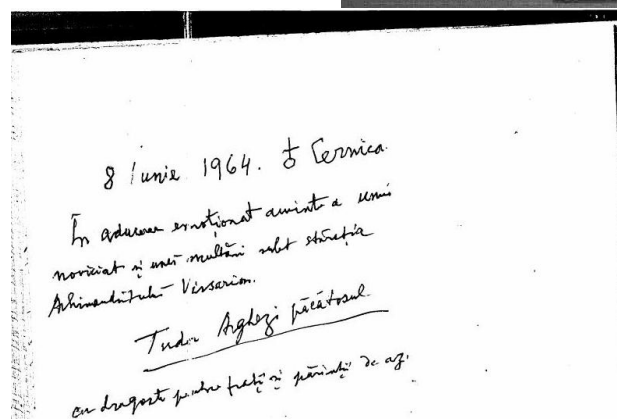
Lespezi de marmură cu turle și cruci (...)

Într-adevăr, umblam să învăț să scriu..."

Când o aripă a M-rii Cernica a fost mistuită de foc, Tudor Arghezi a suferit mult.

În "Icoane de lemn" își amintește cu drag de starețul Visarion Ionescu, cel care în 1897, la recomandarea mitropolitului Iosif Gheorghian, l-a primit în mănăstire.

Acesta era "un minunat gospodar", iubea florile și de călucări. A fost ultimul staret al M-rii Cernica. sinaurul.

care l-a prins în viață pe Sf. Ierarh Calinic.

Vizitele, apoi, la M-rea Cernica, s-ar părea să fie puține, vreo două. Prima, consemnată de Bartolomeu Anania, în 1949, când poetul vizitează mănăstirea pentru prima dată de la părăsirea ei - împreună cu fiul său, Băruțu, și cu autorul consemnării, viitorul mitropolit de mai târziu.

În această primă vizită îl întâlnește pe fratele Petru, vecinul său de chilie - care între timp devenise monah sub numele de Partenie - și cu care se îmbrățișează suspinând pe grumazul ei.

A doua vizită are loc în 8 iunie 1964 - și este consemnată în "Cartea de aur" a mănăstirii, cu o mână tremurândă, astfel:

"8 iunie 1964 - M-rea Cernica. În aducerea emoționat aminte a unui noviciat și unei ascultări sub stăreția Arhimandritului Visarion, Tudor Arghezi - păcătosul - cu dragoste pentru frații și părinții de azi".

În schimb, prietenul de o viață și de condei, Gala Galaction, a vizitat M-rea de mai multe ori, ținând predici în biserică la anumite praznice.

Tudor Arghezi nu a mai avut ocazia să viziteze M-rea nici la înmormântarea prietenului său, Gala Galaction, în 1961, ci doar, cum am menționat mai sus, în iunie 1964 - pentru ultima oară.

Plecarea sa în lume a fost ca o eliberare.

Geniul său nu suporta constrângerile sihăstriei monahale.

Cu toate acestea, misterul și nostalgia sacralului nu l-au părăsit, dând sens profund operei sale. Mai ales în Psalmii săi se observă cum adierea harfei psalmistului David străbate sufletul său zbuciumat întru alinare și vindecare totodată.

Trăind și creind în lume, poetul își construiește viața după obiceiurile mănăstirești, de altădată. Casa de la Mărtișor avea o chilie unde poetul scria și visa, sub o icoană cu o candelă mereu aprinsă.

Chilia în care a viețuit poetul odinioară la această mănăstire se află în Casa memorială a Sf. Ierarh Calinic. Pe zidul de la intrare se afla o placă memorială care consemna pentru eventualii vizitatori prezența poetului Tudor Arghezi în această clădire și perioada viețuirii sale în M-rea Cernica. După revoluție placa a dispărut.

Ionel NECULA

Lirism în recuzită feminină – Geta Stan Palade

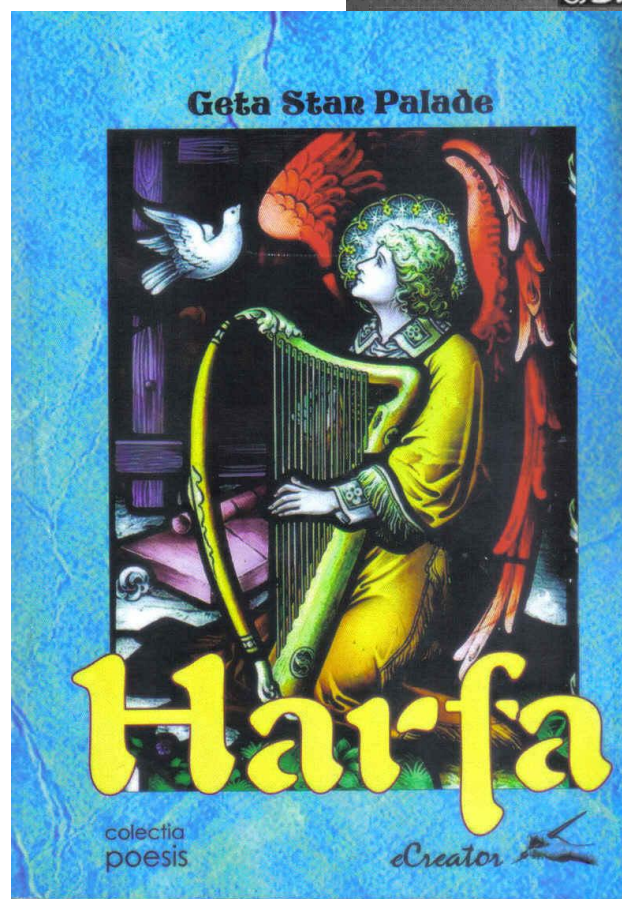
Deși i-a, întâlnit numele deseori prin reviste, nu m-am oprit niciodată, mai insistent asupra textelor sale și nu știu să-mi atras atenția în vreun fel în cadrul frecventelor întâlniri scriitoricești organizate de filiala Uniunii Scriitorilor din Bacău. Am trecut unul pe lângă celălalt ca doi necunoscuți, fără să ne încurajăm sau să ne stânjenim reciproc. A contribuit, probabil, la această indiferență și inflația mare de poeți apăruiți în ultimii ani - care de care mai agresiv și mai convins de genialitatea sa. Tineri, care n-au citit 5 cărți de poezie în toată perioada formării lor intelectuale și n-au trecut printr-o formă de ucenicie literară iau cu asalt Festivalurile de poezie, cumulează câte 15-20 de premii literare și, sub pretextul unui postmodernism, mai greu de înțeles celor vechi, caută cu orice preț să șocheze printr-un lirism dezlănat, agramat și fără nici o noimă la cheie. O vreme i-a mai descurajat Alex Ștefănescu în cadrul efemerei sale emisiuni televizate **Tichia de mărgăritar**, dar numărul lor, a neaveniților, n-a scăzut, dimpotrivă a rămas la fel de numeros, de neconvingător și la fel de agresiv.

Sigur, Cu Geta Stan Palade lucrurile stau total diferit. Aflu din fișa sa personală că are o bogată experiență literară, că este autoarea a zece volume de poezii, că a acumulat destule distincții și recunoașteri și că numele său figurează deja în numeroase antologii. Cu un asemenea palmares în bibliografia sa, este de mirare că Geta Stan Palade n-a întrunit până acum sufragiile unei consacrarii scriitoricești oficiale. Dar va veni, sunt convins, și vremea-i aproape.

În 2018, Editura eCreator (Baia Mare) i-a publicat volumul de poeme **Harfa**, o carte masivă cumulând, probabil, trudnicia unei perioade de gestație mai îndelungate. Un adevărat bazar liric. Rar mi s-a întâmplat să găsesc în același volum o diversitate tematică așa de surprinzătoare. Se confirmă încă odată ideea, înțelenită de multă vreme printre poeți, că se poate aduce în partitură lirică orice pretext, că nu există teme și subiecte prohibite actului poetic și că totul depinde de abilitățile autorului.

Or, din acest punct de vedere, Geta Stan Palade n-are nici un fel de complexe. Nimic din ceea ce este și constituie ontologia dată, *cercul strâmt*, cum ar fi spus Eminescu, nu este exclus tratamentului liric. Dar e vorba de o ontologie subiectivă, asumată liric *cu drum cu tot*, cum ar fi spus Hegel, cu tot patrimoniul de simțăminte de care e infuzată și cu tot fondul emoțional, care-i conferă glazură și căldură umană.

Insist. Orice subiect, oricât de arid ar părea, poate fi adus în portativ liric și Geta Stan Palade chiar conferă disputerilor sale lirice o mare varietate tematică, dar dincolo de această diversitate cred că putem disocia câteva teme privilegiate și cu o anumită frecvență în travaliul său liric. Ca profesoară de religie este firesc ca dialogurile sale cu divinul, ideea saltului în transcendent, plonjarea într-un

dincolo de circumferința *cercului strâmt* să revină într-o anumită ritmică în discursul său poetic. Puse cap la cap și într-o anumită ordine, relațiile sale cu divinul reconstituie întreaga gamă a religiozității sale smerite și active, de la rugăciune la pietate și de la cucernicie la recunoștință. *Mi-e teamă, Doamne,/ să nu ne pierdem de tineri în lume! Clepsidra timpului/ rămânând de atâtea erezii și vise fără nisip!/ La vremea vremii/ păsările dorului se vor coborâ în Olimp/ aducându-ne pe aripi lacrima luminii,/ s-o pască din palme delfinii (Rostindu-ți numele).*

De multe ori, divinul este invocat nu doar cu smerită plecăciune, dar și cu recunoștința celei ce-a simțit suflarea divină prin apropiere. *Doamne, mi-ai dăruit din mărinimie atâtea odoare de preț cu care mi-am îmbogățit tinerețea (:::) Mi-ai râvnit Doamne umerii, inima această lină lumină, pasăre rară, lira de aur a dragostei noastre din pământul făgăduinței (Pmânt al făgăduinței).*

Nu trebuie să ne mire că uneori poezia d-nei Geta Stan Palade - am în vedere poezia împănată cu duh creștinesc, se convertește-n colindă românească și poate fi cântată la ferestre în serile de iarnă, noaptea pe la cântători, pentru a vesti nașterea mântuitorului. *Cum pot, Doamne, să răstorn umbra cerului/ pe colina năpădită de mierle/? Este ca și când mi-aș amaneta visul/ pe-o banchiză de nuferi!/ Este ca și când m-aș încumeta, Demiurgule/ să-ți revărs umbra cu boarea de cireș a sufletului/ dincolo de cer și pământ/ dincolo de tărâmul izvoarelor!/ Este ca și când aș inventa o mașină uriașă/ de tocat luceferi și păsări (Colindă de mierle).*

(continuare în pag. 23)

Alexandru CAZACU

Buchetul de zambile

Nu știa de cât timp plânse. Privi închietura mâini stângi instintiv dar înlăturase ceasul înlocuindu-l cu o brățară subțire împletită în culorile mărtisorului alb și roșu. Opri robinetul micului lavabo, strânse părul la spate și traversă biblioteca în diagonală de două ori. Valuri de furie dar și de înduioșare o izbeau în pieptul pe care stătea lăntisorul ce susținea un mic crucifix. Colega ei plecase mai devreme fiind invitată la o piesă de teatru în seara aceasta de întâi Martie. Se așeză la birou și dădu la o parte afișul abia venit de la centrală pe care va trebui de mâine să-l pună în geamul de la intrare și pe care stătea scris "Primăvara lecturii: -Cărțile și orașul de azi". Trase de mai multe ori aer în piept inspirând parfumul buchetului de zambile primit azi dimineată de la un cititor și apăsă butonul de pornire al desktopului.

Verifică mai întâi e-mail-ul. I se păru că Internetul merge cu o viteză mult mai mare decât de obicei. Promise ca de fiecare dată confirmarea în căsuța postală pentru ora întâlnirii. Luau ca reper ora din Franță. Privi notificările smart-phonului acum zărit ce îi indicau că el este deja online. Ea întârziase cam șapte minute. Deschise aplicația. Spre surprinderea ei nu avea emoții. Mâna nu îi tremura deloc pe mouse cum se întâmplase la primelor lor chat-uri. Deschise și formatul de comunicare. Activă videocamera și mări sonorul la boxe. "O primăvară frumoasă !" se auzi vocea lui fermă dincolo de ecranul în care se impregnase parfumul ei.

"Am și un cadou, cum altfel?!" Si în spațiul de comunicare îi sosi e-book-ul romanului unui autor belgian apărut la începutul anului care fusese best-seller în Europa dar a cărui traducere încă nu apăruse decât în engleză. Ea zâmbea și își camufla respirația sacadată în tusea datorată unei început de gripă. "Mulțumesc frumos! Merci beaucoup!" și bău din cana de ceai aflată în dreapta tastaturii. Băutura se răcise. "Vreau să-ți spun că aici vremea este superbă. La parterul universității au înflorit chiar cireșii. Măine îți trimit și poze pe telefon. Azi ...", "Nu mai e nevoie să-mi trimiți nimic" demară ea ferm dar cu un aer ostent. "Poftim ?!" zâmbi el încurcat. "Ascultă...e...deja mult prea mult. Știu tot. Și este extraordinar de bine că știu. Este extraordinar. Înțelegi extraordinar" și pe măsură ce pronunța acest ultim cuvânt ea însăși era din ce în ce mai convinsă de acest lucru.

"Hei,hei ce s-a întâmplat? Știi că nu îmi plac prea mult misterele. Spune. Știi că mie poți să-mi orice" continuă el cu o formă de bunăvoință și îngrijorare în glas. "Ești elegant, educat, cosmopolit..Până și vulnerabilitățile tale pe care ți le cunoști bine te fac și ele deosebit. Într-un cuvânt ești fermecător! Din prima clipă când ți-am dat ok-ul să vorbim în privat ai fost așa. Apoi cu fiecare întâlnire din acesta virtuală deveneai cel de care m-am îndrăgostit cum nu am făcut-o niciodată..." Încercă să mai bea puțin ceai. Nu mai era. "Singur defect chipul tău atât de fotogenic adesea era parcă blurat. Am crezut că este rețeaua de Wi-Fi care acolo la tine în campusul masteranzilor din Franță este mai slab. Și a mai apărut și o mică tristețe în care ai spus că nu vrei să te vizitez. Apoi bănuiala... Dincolo de ele o dragoste pe care o trăiam în fiecare zi ceas de

ceas. Cele mai importante ore pentru mine au fost în ultimele luni acelea de dinaintea întâlnirii cu tine la orele 20 acolo 21 aici. Și ca pe orice îndrăgostită bănuiala mă chinua teribil." Tăcu din nou. Tăcea și el extrem de curios. "Și am apelat la niște specialiști în IT..." Mai luă puțin aer de la micul buchet de zambile albastre.

"Am aflat. Aplicația acesta de dating este extrem de nouă și performantă. Practic încearcă aducerea împreună a celor care se înscriu pe baza unor criterii de prelucrare a informațiilor avute la dispoziție de tip mind-mapping și data-mining. Doar că unul dintre participanți la acest soft a părăsit firma și a creat el o clonă, de fapt o variantă îmbunătățită a softului. Cea pe care o utilizăm acum... Cu cât softul este accesat cu atât va beneficia de sumele încasate din publicitatea ce se află pe wall-urile aplicației deschise. Practic utilizatorii înscriși aici sunt urmăriți chiar când se iese din aplicație dacă sunt conectați pe net și li se află toate preocupările cele mai personale. Pe care programul le învață rapid și când se atinge un punct critic apare un nou utilizator. Unul virtual. Acesta știind tot despre utilizatorul real îl abordează luându-și un skin (o fizionomie) ce va corespunde cât mai aproape de chipul și gestică, preocupările pe care și-ar dori acesta să-l întâlnească. Pe măsură ce se intră în dialog procesul este unul de learning in real time, entitatea virtuală aflând informații care odată procesate sunt folosite imediat. Adică chiar de la următoarea întâlnire se fac acte și gesturi și mai ales dialoguri care să farmece, să seducă în manieră subliminală obiectivul fiind secreția dopaminei și serotoninei utilizatorului. În fapt activarea "hormonilor fericirii" celui prins în acest dialog. Astfel... o fantomă electronică cucerește pe cei în căutarea "sufletului pereche". Și cum este în stare să cucerească!!!"

"Și totuși serile noastre..." șopti el dincolo de ecran. Ea începu să rădă brusc. "Ale mele vrei să spui! Doar ale mele! Ale singurătății mele!" aproape că strigă ea răzând. Un râs care la început fusese nervos apoi devenise mai calm mai firesc în timp ce spunea cu aceeași eleganță ca întodeauna "Ști... din când în când dacă vrei o opinie, o discuție... eu... sunt... voi fi mereu aici...". Ultimul cuvânt nici nu se auzi decât pe jumătate. Ea închise aplicația și o dezinstală. Șterse apoi din calculator tot ce avusese legătură în ultimele luni cu aceste conversații și dădu un refresh la ecran apoi îl închise.

Șimțea nevoia să mai bea un ceai dar nu mai avea puterea să își facă unul la ora aceas-ta. Parcă ar fi traversat un deșert nu camera unei biblioteci de la parterul fostului cartier muncitoresc. Gata. Asta a fost s-a terminat și sunt vie și vătămată își zise în sine ei. Se simțea într-adevăr extraordinar. Stinse luminile. Închise ușa pe care mâine va lipi afișul. Plecă pe jos prin orașul care sărbătorea prima zi de primăvară strângând în palmă buchetul de zambile albastre.

Constantin OANĂ

POEMELE DE SUB STEJAR ale lui Ignatie Grecu

18 cărți de poezie, cât însumează creația lirică a poetului Ignatie Grecu, mai ales cărți în care cugetarea creștină atinge inefabilul, sunt o dovadă clară a practicării de mult timp, de către el, a trezviei, după modelul celor cinci fecioare din parabolă și al atâtor alți mistici trăitori din era creștină. Cui scrie cu propriul sânge i se mută inima din loc, zice Nichita Stănescu. Numai în astfel de situații cuvântul ajunge să devină trup, așa cum Dumnezeu-Cuvântul S-a întrupat coborând pe pământ pentru a ne aduce vestea cea bună a salvării noastre de la moartea eternă, prin jertfa Sa. Ca argument în plus pentru cele spuse stă și faptul că domnia sa este preot-călugăr la Mănăstirea Cernica.

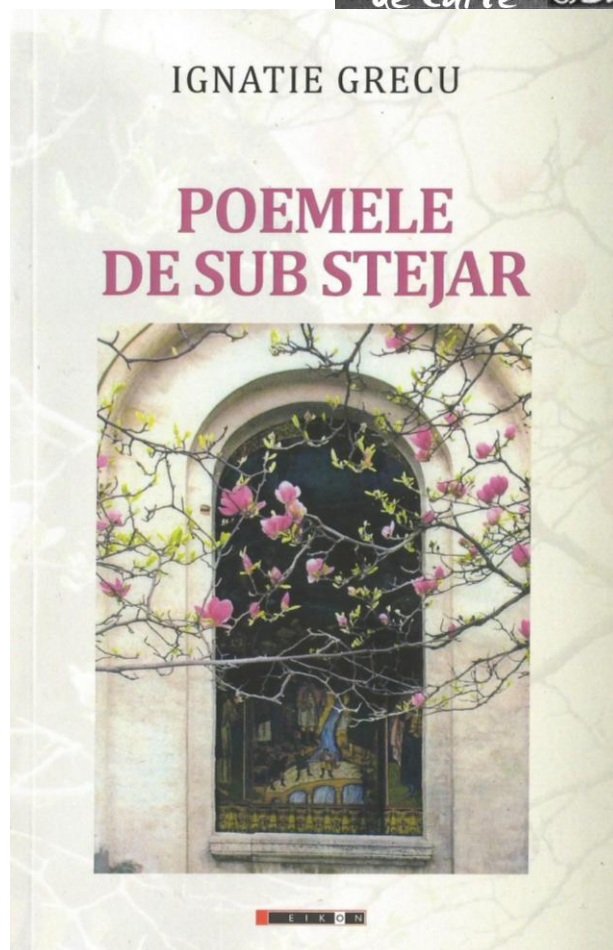
Una dintre temele majore ale cărții de poezie este lumea străină, inumană în care insul sensibil este obligat să o suporte sau, altfel spus, să iasă din ea.

Stejarul din titlu e o realitate despre care mi-a vorbit adesea poetul, dar mai ales este o suită de amintiri de-ale autorului, când acesta se odihnea la umbra lui inspirând aerul poetic al locului.

Acum eu îmi amintesc ce spunea Nichita Stănescu despre poet și poezie. În ARTA POETICĂ din volumul „Ordinea Cuvintelor” zice: „Dacă s-ar descuraja poetul/ ar cădea frunzele din copaci/ și ramurile lor ar rămâne/ ca niște spânzurați. ...Dar, din grație și din grijă,/ moare întotdeauna, întotdeauna/ înainte de a se descuraja”. Iar în altă parte zice: „Poezia este o lacrimă care plânge cu ochii” (poate că „ochii” de aici sunt stelele, iar „lacrima” actul creator, care la rândul lor vin din versul eminescian „Pân’ ce izvorăsc din veacuri stele una câte una/ Și din neguri, dintre codri, tremurând s-arată luna...”). Am amintit de descurajare deoarece, iar vorba lui Nichita Stănescu, „Poetul, ca și soldatul, nu are viață personală”, iar actul scrierii lui este pândit cu ochi reci din toate părțile.

Citind cartea POEMELE DE SUB STEJAR, apărută în anul acesta (2019) la editura bucureșteană EIKON, îți dai seama foarte repede că toate poeziile sunt pe cât de simple pe atât de dense în semnificații. Se știe că simplitatea este soră bună cu măreția. Și văzând asta m-am gândit să deschid cartea unde se năpustește și să iau la rând 5-6-7 poeme despre care să spun câte ceva și așa am și făcut. Sunt multe alte poeme, cel puțin la fel de bune, cum spuneam, lăsate deoparte și pe care cu siguranță le veți descoperi dumneavoastră, cititorii.

Până să ajung la pagina cu pricina am fost foarte frapat de prima poezie numită RUGĂCIUNE PENTRU A DA VOIE PRIVIGHETORII SĂ INTRE ȘI SĂ CÂNTE ÎN MĂNĂSTIRE. Privighetoarea este tocmai poetul care trăiește într-o primăvară perpetuă. A cere voie să scrii, că asta înseamnă a cânta, presupune că există un regula-

ment restrictiv în acest sens: „Mult m-am rugat de portarul mănăstirii:/ - E vremea, frate,/nu crezi? / Iarna a trecut. Cețurile s-au ridicat/ ca un fum.../ fii bun,/ las-o să intre,/ să cânte de acum!”.

Și-acum câteva poezii din inima cărții. SĂBILILE VERZI (pag. 64). Aici irisul este metaforă pentru om, pentru poet. Înflorirea irisului este momentul salvării prin frumos (vorba unui personaj de-al lui Dostoievski) de la moartea eternă. Dar în așteptarea înfloririi lui sunt luate măsuri de asigurare a liniștii, iată sunt pregătite armele duhovnicești de la Efesenii 6: adevărul, dreptatea, credința, „Sabia Duhului, ca-re este Cuvântul lui Dumnezeu” și „coiful mântuirii”, care este marea noastră nădejde. Acestea se regădesc în prima secvență a poeziei: „Vântul subțire/ ascute/ săbiile verzi ale irișilor/ până la transparență”.

În NOI POETII (pag. 65) întâlnim niște ființe „zvăpăiate”, nevinovate, ce nu gândesc decât la pace, la bine, dar care pierd din vedere simțul pericolului ce vine dinspre lume. Aceste ființe, aparent fragile nu sunt din lumea asta, ei sunt poeți. Lor le sunt îndeajuns doar cele „câteva boabe de mei” ale harului. Iată vulturul, ce reprezintă răul și moartea, îi răpește ca pe niște porumbei, rămânând în urma lor, împrăștiată în văzduh, „o jerbă de pene albe./ Pri-vind uimit, să nu te sperii:/ - Vai, ce ninsoare frumoasă/ în mijlocul fierbinte al verii!”. Până și jertfa este frumoasă la poeți.

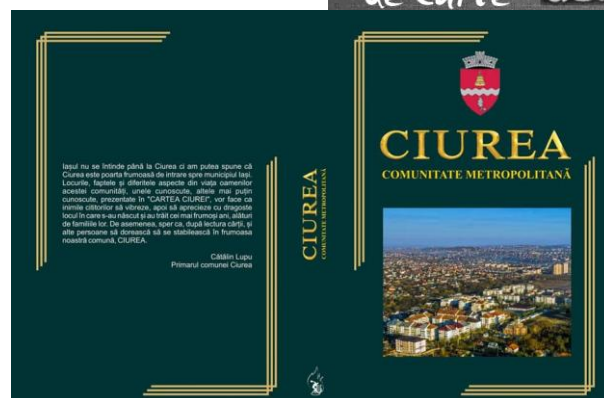
În poemul fără titlu de la pag. 66 avem imagi-

(continuare în pag. 14)

Maria TRANDAFIR

OMUL SFINTEȘTE LOCUL

Receptată din mai multe perspective (istorică, sociologică, administrativă, culturală, toponimică, folcloric-tradițională), CARTEA CIUREI, ultima "ispravă" a scriitorului Aurel Brumă, oferă cititorilor o surpriză, provocând uimire acestora, prin ineditul conținutului. Liricul din "Cartea Noimelor", reflexivul din "Arca de lut", lucidul din "Azilanta", ironicul, sarcasticul, irezistibilul malițios din "Inima de rezervă", iubitorul de glie și de oameni din aceste creații (și altele) ne-a surprins prin cartea amintită, o carte despre sat (cuvânt provenit din "fsat", tradus de C. Noica prin "locaș, sanctuar, vatră"). Acest din urmă sens este cel mai apropiat celui din carte, căci vatra strămoșească a fost un "axis mundi" pentru românii care și-au iubit țara fără declarații patetice, sforăitoare, ci simplu, prin fapte. În cuvântul "sat" s-a scris "o istorie a limbii noastre, a pădurii, a păstorilor, călători cu turmele, ca navigatorii de odinioară; este scrisă o istorie a stărilor și a așezărilor sufletești" (C. Noica, Cuvânt împreună despre rostirea românească). Este satul care a păstrat, așa cum a fost și cât a fost, o civilizație rurală, regăsită în fântâni, case, biserici, mănăstiri, troițe, unelte, obiecte, tradiții. Este satul pe care Blaga, mărturisind: "eu cred că veșnicia s-a născut la sat", l-ar fi vrut neschimbat, chiar și atunci când a văzut că "toate-s altfel, omul, satul/ neschimbat e numai satul/ după-atâți Prieri și Toamne/ Neschimbat ca tine, Doamne". Dar satul s-a înscris în vremelnicia totului, peste acesta trecând alți prieri și alte toamne, ieșind de pe scena existenței lui trecute, așa cum au ieșit, din actuala istorie, toate împlinirile ce-au ținut de zvâcnirile creatoare, de spontaneitatea cugetului și a faptei. Odată cu transformarea acestor spații istorice și geografice, s-au schimbat și locuitorii, oameni care, situându-se în timpul ce le-a fost dat, au căutat să-și înțeleagă rostul și să-și determine locul în istoria trăită, întrebându-se mereu cum ar putea măsura timpul. Și l-au măsurat (așa cum ar fi vrut și filozoful amintit), calendaristic, prin zile și nopți, prin fapte, prin așteptări și, mai ales, prin acumulări de vise. Locuitorii comunei Ciurea și ai satelor aparținătoare devin în cartea domnului Brumă personaje, care amintesc de humileștenii lui Creangă sau de locuitorii de sub brad ("făpturile de mirare") ai lui Sadoveanu. Mă refer, în primul rând, la țărani, în accepțiunea cea mai simplă și mai nobilă a cuvântului, la țărani care au muncit și muncesc ogorul pe care îl prețuiesc, lucrând și în grădinile părăsite de cei plecați la muncă în străinătate, căci le-a fost milă de pământul acoperit de buruieni și de scaieți. Când unui asemenea țăran (Mihai Rotaru) scriitorul, devenit "reporter" îi spune "nu poți fi slobod de muncă", acesta sesizează, surprinzător, că slobozenia este libertate, dar că aceasta presupune, ca în fiecare sat să existe poliție, învățătură și preot, adică ordine, înțelepciune și valori morale. La constatarea "în jur, ne iubirea de pământ îi alungă pe tineri din sat", țăranul îi răspunde cu nostalgie, dar cu o credință neștrămutată, că îi place să vadă cum totul în jur înflorește, înțelegând că ne iubirea nu este ură, ci indiferență (e uimitor câtă valoare sugestivă pot avea antonimele formate cu "ne": ne iubire, neprieten, neadormire, nefaptă), adică lipsa oricărui sentiment. Autorul se referă, apoi, la meșteșugarii din lumea sa-telor, la cei care au moștenit de la bunici și părinți o meserie, pe care o consideră de neînlo-

cuit. Se simte interesul orășeanului-scriitor pentru oamenii simpli, pe care-i abordează într-o manieră originală, căci rareori Aurel Brumă pune întrebări. De fapt, acesta concepe enunțuri referențiale, provocând confesiunea interlocutorului, nu lipsită de orgoliul celui ce se știe stăpân pe meșteșugul lui. Când unui lemnar (dogar, butnar, rotar) îi spune: "Dogarul nu este fieștecine. E vraci, doftor, care știe scoate din moarte lemnul retezat al pădurii și îi dă o nouă identitate, o nouă șansă de a nu putrezi netrebnic", acesta nu rămâne mirat de exprimarea atât de subtil-metaforică și, fără să-și dea seama de mândria care răzbate din cuvintele sale, vorbește despre felul lemnului care are tainele lui: cel alb sau maro la carne (miez) e bun pentru butoiul ce păstrează vinul alb sau roșu; cel de dud păstrează țuica galbenă. Lemnul trebuie lucrat cu liniște și cu răbdare, pentru că nici cea mai mică greșală nu poate fi reparată. Și te surprinde dogarul acesta (Nicu Andrei), când afirmă că dogăria nu-i doar un meșteșug: "mai e și ceva fizică, geometrie spațială, ceva biologie"(!). Figură originală este și fierarul (Jean Amariței), care mărturisește că a moștenit meseria de la tatăl său care l-a învățat să lucreze cu două ciocane mari, lovind nicovala într-un anumit ritm, mânuindu-le în așa fel, încât fierul bun de prelucrat să cânte cu anumite sunuri, detectabile numai de cunoscătorii meșteșugului. Încercând să afle și altceva despre ce i s-a părut important în meseria aceasta, scriitorul, căci niciun moment Aurel Brumă nu-și trădează talentul de scriitor, pomește că în viață "contează și verdele, contează câmpia, contează cum duce femeia găleata pe deal, toate contează", dar fierarul completează că pentru el contează calitatea materialului, adică a fierului pe care îl prelucurează. Ca și lemnarul consătean, spune cu mândrie că temperatura arderii fierului o are în ochi, fiindcă "ochiul meu e termometru". E convins că fierăria nu va muri, ci doar se "va subția".

Se conturează în paginile acestei cărți și un personaj colectiv, în sensul că locuitorii și-au dat mâna pentru realizarea unor dorințe colective, dictate de necesități. O calitate rară a oamenilor acestor locuri este conștiința valorii proprii, fără să se laude inutil și excesiv, dar și fără să-și mini-malizeze meritele. Au făcut pentru satele lor ce-au putut și cum au putut, dorind o schimbare (în bine!) a acestora. Munca împreună, fără ifose, fără acel su-părător (prin insistență) "eu", care a devenit "noi", a

(continuare în pag. 13)

duș vizibil la modernizarea acestor localități și este meritul scriitorului A. Brumă de a fi scos în evidență, cu dreptă măsură, eforturile colective. Nu mă gândesc la autoritățile cu drept decizional, care le-au fost alături, ci la ei, locuitorii de baștină sau la cei "adoptați" de colectivitățile sătești existente și chiar la navetiști, căci împreună au sfințit locurile. Mă refer, de pildă, la oamenii care, la inițiativa unui cadru medical supărat de frecvențele observațiilor primite de la organele de control, au construit un dispensar, prin forțe proprii, pe un teren dat de primărie. Toată munca, de la proiect la finisaje, a fost făcută gratis de locuitori, în timpul liber, adică după ce oamenii se întorceau de la serviciul lor. I-a ajutat și preotul, care le-a dat mai mulți metri cubi de balast și perdele; femeia de serviciu de la primărie a vândut bujori, plantați de primar (!) în curtea primăriei, și cu banii obținuți au cumpărat covoare; gospodinele au făcut, cu rândul, mâncare pentru cei șase zidari din sat care au lucrat până târziu și pentru sobarii care au zidit sobele din teracotă, acestea fiind făcute de un consătean; asistenta medicală de la care a pornit proiectul (acum octogenară, Aneta Atudosei) și soacra sa au vărut și au tras brâiele clădirii, când a fost gata. Ce-a fost mai greu s-a făcut. Celelalte au venit de la sine, mai ales că au primit un mic ajutor de la Spitalul Socola și de la Policlinica Sf. Spiridon din Iași. Inaugurarea a fost o sărbătoare, cu atât mai mult cu cât au pus toți umărul. Acum lucrurile s-au schimbat: nu mai este doar un medic pentru cele șapte sate, după 1980, venind mulți medici, schimbându-se și condițiile de muncă. Un doctor intervievat a declarat: "Acum e boierie! Atunci frământam noroaiele, rupeam troienele, mergeam foarte mult pe jos". Efortul tuturor, de-atunci și de azi, merită lăudat cum se cuvine. Aș aminti și munca efervescentă, colectivă, a oamenilor implicați în asistența socială. Informându-se cu o evidentă curiozitate cu privire la acest aspect, scriitorul-reporter a aflat despre Compartimentul de asistență socială al Primăriei Ciurea care are în observație 180 de familii vulnerabile, cu bătrâni și copii, interes și grijă deosebită trezind copiii. Un colectiv de oameni inimoși, cu un sentiment al responsabilității și al datoriei care le face cinste, alcătuit din asistenți sociali, educatori specializați, îngrijitori, au înființat, cu sprijin adecvat, trei centre de zi: în Lunca Cetățuii, Centrul de zi "Sf. Nicolae", în Dumbrava, Centrul de zi "Dumbrava minunată", în Piciorul Lupului, centrul de zi "Scufița roșie", dar și un program "AfterScool", în Ciurea și o creșă "Sf. Maria", pentru 50 de copii. Un fragment publicat în "Jurnalul de bord" al școlii de tip "after" pune în lumină devotamentul acestor oameni cu suflet mare: "A fost un drum lung și o muncă sisifică, pentru a năru zidul gros de apărare pe care micuții și l-au ridicat în jur, pentru a se izola de nedreptăți, de suferință, de dor, de lipsa de afecțiune, pentru a le arăta calea copilăriei fericite(...) le-am arătat lumea miracolului și a magiei, în care lucrurile mici și bucuriile mărunte nu încetează să-i uluiască". Și cum aș putea să trec peste entuziasmul și respectul lui Aurel Brumă față de cadrele didactice din comună, oameni care au slujit școala și care au schimbat o anumită mentalitate exprimată cu un soi de indiferență prin sintagma "învățător sau profesor de țară". Învățători și profesori s-au lăsat antrenați, cu orgoliu pozitiv justificat, în tot felul de acțiuni, de proiecte care vi-zau îmbunătățirea performanțelor proprii, acestea determinând și performanțele școlarilor și ale elevilor. Mulți profesori și-au dat

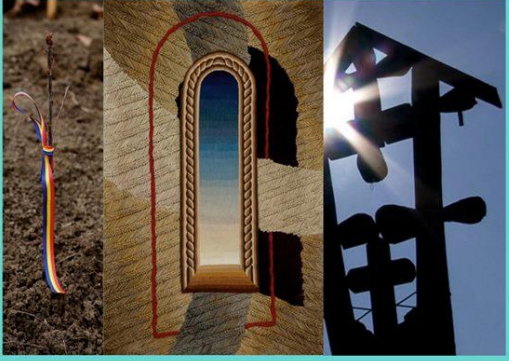

CONSILIUL LOCAL CIUREA
ASOCIAȚIA CULTURAL-UMANITARĂ „FII SATELOR”
GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ „COLINELE IAȘILOR”

FUNDAȚIA ART 2007
EDITURA PERFORMANTICA

Vă invită **JOI, 16 MAI 2019, ora 17.00,**
LA GALERIA DANA
(str. Prof. Cujbă nr.17)
la seara culturală

CIUREA – VALORI PATRIMONIALE

Din program:

- Prezentarea lucrării „CIUREA – COMUNITATE METROPOLITANĂ”
- Expoziție de artă plastică „7/7 : ARTĂ ȘI MEȘTERIE”
- CONDEIERII – expoziție de carte

Invitați de onoare: CELA NEAMȚU, MARIA TRANDAFIR, GRIGORE ILISEI, PETRU CIUBOTARU, MIRCEA CIUBOTARU, AUREL BRUMĂ, NICHITA DANILOV, NICU GAVRILUȚĂ, SORIN IFTIMI

gradele didactice (inclusiv gradul I), dovedind calitatea pregătirii lor profesionale, alții au susținut doctorate (ca Nicoleta-Cristina Scarlat). La rândul lor, elevii s-au bucurat de o bună pregătire, care le-a permis participarea la diferite concursuri școlare, la activități de voluntariat și la evaluarea națională, pentru admitere în colegiile de elită din Iași, apoi în facultăți. Locuitorii comunei Ciurea, căci numai despre aceștia mi-am propus să vorbesc, sunt oameni obișnuiți, dar cu o bogăție sufletească surprinzătoare, care au știut să păstreze, cu mândrie, tradițiile și obiceiurile moștenite și care s-au arătat dornici de a-și arăta zestrea folclorică. Aceștia au păstrat în ființa lor, ca în Geneză, ceva din lutul locului. Și scrie, atât de frumos și de convingător, scriitorul "Dacă nu au acest lut al locului, amestec de rod și de Irod, de oase și de cântec de greier până-n crucea Cerului, pot fi poleiți în cel mai prețios metal, că tot a gol o să sune... Aceasta este privirea dină-untru, densă, corozivă, neiertătoare". Într-o comună patrimonială, e normal să existe și oameni de patri-moni, purtători de nume "celebre", care fac cinste nu numai comunei, ci și orașului Iași și țării. Și se cuvine să-i amintesc, individualizându-i prin propriile cuvinte. Petrică Ciubotaru, cunoscutul și talentatul actor al Teatrului Național din Iași, a mărturisit: "Teatrul mi-a dat tot. Am încercat să-i dau și eu câte ceva, din tot ce-am avut, jucând pentru oameni". Emil Șchiopu, artist plastic, scria: "erau atâtea stele de numărat... posibil să-mi fi încolțit atunci ideea de a aduce stelele de acolo, aici, în Ciurea, într-o colecție specială, pe care ochii iubitorului de viață o pot vedea". Poetul Vasile Proca, mărturisindu-se, a notat câteva cuvinte definitorii pentru viața sa: "Eu numesc satul (nata!) - Celesta Curătură. Port o marcă a locului nașterii

mele". În numele dinastiei Cortez, care și-a zidit o casă în Hlincea, păstrată până azi, deși cele trei surori nu locuiesc aici, a făcut o confesiune grăitoare Mioara Cortez: "Dacă n-ai amintiri, nu te poți hrăni; cine renunță la trecut, cine nu trăiește cu el, n-are bogăția sufletească de a-l împărtași". Tulburătoare este și mărturisirea cunoscutului scriitor Nichita Danilov, tot despre Hlincea: "Eu mi-am petrecut acolo verile și toamnele copilăriei și adolescenței. A fost un loc mirific (casa părinților din satul amintit); o parte din poezia mea vine de acolo". Și minunat de talentata pictoriță, Maria Virabov, atât de sensibil numită metaforic "salcia fără soț" (în Azilanta), iconăreasa asupra căreia coboară Duhul Sfânt, când pictează icoane, care capătă și împrăstie sacralitate, se va destăinui: "pentru mine pictura este liniște; mă retrag în culori, ca într-o chilie și trec în alt univers".

Cine a urmărit cu atenție felul în care se desfășoară dialogurile lui Aurel Brumă cu interlocutorii săi nu poate să nu fi observat maniera prin care acesta deschide subiectul. Sigur pe el ca un jucător talentat și pasionat de ceea ce face, scriitorul lansează o provocare ca și cum ar ridica la fileu o minge care trebuie preluată de coechipier, pentru a marca. Și iată "mingea" lansată cu gest meșteșugit din cuvinte spre Cela Neamțu, vestita tapisera, medaliată cu aur la diferite concursuri internaționale: "Uite, lucrările dumneavoastră atârnă de tavanul lumii, în locuri dorite, vizitate, dar neatînse de mulți artiști. Și asta poate și datorită nebuniei Celei Neamțu de a suplimenta cerul cu propria fereastră". Artista intuiește traiectoria și sensul mișcării, prinde ideea și "marchează" cu un răspuns sigur și sincer: "Mă surprind căutând începutul de cer în propriile ferestre, cele terne, oarecum banale. Dar nu-s ferestrele mele și atât, ci sunt ferestrele mele de cer, spre cer". Acești oameni (și alții) au creat "ceva", fie încărcat de frumusețe, fie necesar, fie plin de semnificații. Sigur e faptul că toți sunt artiști: ai cuvântului sau ai metaforei, precum Nichita Danilov, Vasile Proca, Mihai Ursache sau George Bădărău; ai rostirii, ca Petru Ciubotaru și Virgil Raiciu; ai muzicii, asemenea surorilor Cortez; ai culorii, ai dimensiunii și ai imaginației, Maria Virabov, pictorița și Cela Neamțu, tapisera; artiștii artizani, ca Venera și Dumitru Ghinea sau Teodora și Maria Gălățeanu; artiștii inventatori, Mircea Țâmpău sau Vâlcu Ilarion.

Proteismul creației lui Aurel Brumă s-a dezvoltat, din nou, prin această **CARTE a CIUREI** care a necesitat o documentare serioasă și diversă, tenacitate, îndârjire cărturărească, toate acestea purtând marca talentului său recunoscut, dezvoltat de plăcerea scrisului nu numai adevărat, ci și frumos prin simțire și prin emoția trezită de sufletul neprefăcut al omului simplu. Pentru autor, Ciurea înseamnă pământ cu verdeață, iarbă cu sămânță, pomi roditori, istorie scrisă și nescrisă, dar - mai ales - înseamnă pământul care a pus la îndemâna locuitorilor *lutul cel bun*, în care legătura dintre cer și pământ se menține, în "desenul de clepsidră al apelor în logodna lor cu vegetația (pădurile, mai ales), asigurând echilibrul în existența comunității."

nea nopții cu clar de lună. Una dintre modalitățile prin care Dumnezeu ni se adresează este cerul înstelat, care apare aici, cu luna văzută ca „o roză ninsă”.

LUMINA de la pag. 67 (lumină care vine din versetul Genezei „**Și Dumnezeu a zis: „Să fie lumină!”**”) are relief („cereasca broderie”), este vie mai ales în ipostaza ei duhovnicească ce ni se dăruiește în duminici și-n celelalte sărbători la sfânta liturghie, când „Îngeri/ vin și pleacă/ prin ferestre/ cântând: Sfânt! Sfânt! Sfânt!”.

În poezia de la pagina următoare, iar fără titlu, reappare cerul înstelat numit „marea văzduhului”. Dacă în poemul anterior luna era „o roză ninsă” aici constelațiile apar ca niște crizanteme. Dacă e să continuăm poetic, florile ar fi făcute cu ajutorul lumi-nii, ca toate lucrurile de altfel, după cum și știința afirmă.

Un alt poem-bliț (pag. 69) îmi amintește de un laitmotiv din contextul zilelor Creației „Și a fost o dimineață”: „Lacuri/ înflorind/ mari nuferi albi/ o altă dimineață”. Și încă un poem de același fel, la pagina următoare, unde marea este o fereastră prin care intră furtuna. Marea este adusă la nivelul nostru de înțelegere, pe când furtuna îmi dă bătaie de cap; spațiul (aici marea) este mai simplu, pe când timpul (aici furtuna) este complicat și imprevizibil. Iată po-ezia: „O fereastră deschisă furtunii/ mai/ întunecată/ ca oricând/ iarăși marea”.

ORA ÎNVIERII (71). Marea – lumea din care poetul a ieșit, mai ales la propriu – îl urmărește pe acesta până sus: „Marea încet se ridică/ până la pragul de sus./ Noaptea ca zale sparte/ sună pe trepte sub pas”. Aici, precum la corabia lui Noe, se hotărăște salvarea: „Obloanele toate s-au tras./ Imense lacăte grele s-au pus/ la uși și la porți”. De multe ori mi-am pus întrebarea „de ce bat clopotele?”, ca să aflu abia acum, în finalul acestui poem: „Clopotul bate în turn/ ora învierii din morți!”. Sau altfel spus el sună deșteptarea pentru fecioarele adormite, care suntem unii dintre noi. Demn de reținut e faptul, deductibil, că atât învierea, cât și moartea, cât și ieșirea noastră din lume (care, cum spuneam, este temă principală în carte) ori judecata se corelează, începând chiar de acum.

Scriind cele de mai sus am simțit cum mă apropiu tot mai mult de poetul și prietenul meu, Ignatie Grecu.

cuneiform tables... by carmen racovitză

Marin MIHALACHE
(traducere din limba engleză)

James Weldon Johnson

Somnul

Somnule, tu ești cel mai bun duhovnic
Distilator liniștit al balsamului de odihnă
Cât de minunată este puțința ta
Când altceva nu mai este cu puțință
Tu alini pieptul sfâșiat și plin de întristare
Când inimile noastre sângerează
Și nici un mângâietor nu se poate găsi
Când sufletele cad împovărate de greutate
Când gândul torturează mintea cu probleme
Când lacrimile care alină durerea refuză să curgă
Atunci te arăți tu în zbor bătănd ușor din aripi
Și pacea uitării celei dulci din aripi se revarsă.
Dar ah, vechea durere pe care o aduce trezirea!
Acea durere reînvie îndată ce tu ai fugit.
Omule, de ce gândul morții te face să plângi
Când moartea este doar un somn nesfârșit fără vise?

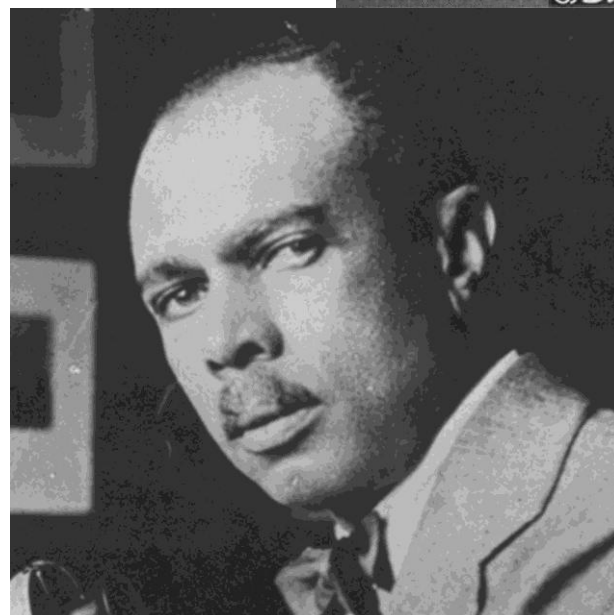
Viața

Din marea infinită a eternității
Să te ridici și să stai o clipă
Pe o insulă minusculă de timp.
Din pacea imposibilă
A nepătrunsului întuneric
Să te trezești și să clipești
La lumina cea orbitoare
O scurtă oră de reverie.

Artă vs. Comerț

Comerț, comerț versus artă,
Creier, creier versus inimă.
O, mistificare a acestor vremuri grele
Când zăngănitul dolarilor și al cenților
Alungă toată muzica cea fină din suflet.

Viața ca o caracatiță cu astfel de crez
Că toată lumea a fost anume făcută
Doar pentru a-și sluji lăcomia.
Comerțul și-a extins gheara puternică
Și a târât în gâttelejului său imund
Și pe cel inteligent și pe cel bun.
Ei bine, a secăt izvorul adevărului
Și dacă fântâna sacră a adevărului
A secăt, dacă adevărul ne-a părăsit
Au rămas în urmă încă niște fluxuri
Niște valuri care se luptă, se zbat
Dar izvorul este atât de contaminat
Încât și adevărul acela rar este adevărat.

James Weldon Johnson

Biata artă deabia ținându-și răsuflarea
Minciuni sugrumate, icnind sub strânsoarea
Degetelor murdare puternic încleștate
Pentru a-i frânge gâtul fraged de zăpadă.

Nu mai există nimeni să o salveze,
Să o protejeze, să o apere? Arta trebuie să piară?
Toate imaginile sale prețioase din sanctuare
Să fie lăsate acestui iconoclast, comerțul vulgar?

O, dacă omenirea avea mai puțin creier
și mai multă inimă,
O, dacă lumea avea mai puțin comerț
și mai multă artă
Atunci ar fi mai puțini care să-i macine
pe cei săraci
Atunci oamenii ar învăța să se iubească mai mult.

Mama Noapte

Veșnicia înainte de prima zi a creației
Primul soare și-a întins aripile de flăcări
Peste noaptea calmă, cea veșnică și aceeași,
O mamă înfrântă în haos se lamentează.
Soarele vârtej se va aprinde și apoi se va stinge
Își va urma cursul înflăcărat, va revendica
Raiul întunericului de unde au venit
Înapoi la pacea nirvanei își va croi cale.

Tot așa când îmi va arde soarele slab al vieții
Și va suna ceasul pentru somnul meu lung
Părăsit și golit de lumina febrilă
Voi îmbrățișa întunericul
Fără teamă sau îndoială
Și istovit mă voi înghesui
La sânul liniștit al nopții.

(continuare în pag. 16)

Creație

Și a ieșit Dumnezeu în spațiu

Și S-a uitat în jur și a zis:

"Sunt singur -

O să-mi creez o lume. "

Și cât putea vedea ochiul Său

Întunericul acoperea totul

Mai negru decât o sută de nopți

Jos într-o mlaștină de chiparoși.

Dumnezeu a zâmbit

Și lumina a răsărit

Și întunericul s-a dat la o parte

Și lumina a strălucit în cealaltă

Și Dumnezeu a zis: "E bine!"

Atunci Dumnezeu a întins mâna

Și a luat lumina în palmele Sale

Și a învățat-o și a făcut soarele

Și l-a așezat pe cer să lucească.

Și lumina care a mai rămas

A strâns-o într-un glob sclipitor

Pe care l-a aruncat în întuneric

Smălțuind noaptea cu lună și stele.

Mai jos între întuneric și lumină

Apoi Dumnezeu a creat lumea.

Și Dumnezeu a zis: "E bine!"

Apoi s-a pogorât Dumnezeu

Și soarele era în mâna dreaptă

Iar luna era în mâna stângă

Stelele-i roiau în jurul capului

Și pământul era sub picioare.

Și a umblat și pe unde a călcat

Pe urme s-au scufundat văile

Și munții s-au ridicat în sus.

Apoi s-a oprit și a văzut

Că pământul era încins și inert.

Și a pășit atunci Dumnezeu

Dincolo de marginile lumii

Și a scuipat cele șapte mări.

Când a clipit din ochi

Au licărit fulgerele pe cer

Când a bătut din palme

Tunetele s-au rostogolit

Și apele din cer s-au revărsat

Și au răcorit pământul.

Apoi a încolțit iarba verde

Și florile roșii au înflorit

Bradul a ridicat vârful spre cer

Și stejarul și-a întins brațele

Lacurile s-au înghesuit

În golurile pământului

Râurile au alergat până la mare.

Dumnezeu a zâmbit din nou

Și curcubeul a apărut pe cer

Arcuit în jurul umărului Său.

Dumnezeu a ridicat brațul

Și a făcut un semn cu mâna

Peste ape și peste uscat

Și a zis: „Să fie! Să fie!”

Și mai repede decât El

Să-și coboare mâna

Peștii înotau în râuri și mări

Fiarele și târătoarele

Mișunau prin codri și colnice

Păsări despica aerul cu aripile.

Și Dumnezeu a zis: "E bine!"

Apoi Dumnezeu a mers

Și s-a uitat jur împrejur

La toate câte făcuse

S-a uitat la soarele Său

S-a uitat la luna Sa

Și la stelele cele mici

S-a uitat la lumea Sa

La toate câte viețuiau

Și și-a Dumnezeu:

„Sunt încă singur”.

Atunci Dumnezeu s-a așezat

Pe coama unui deal

Unde să se poată gândi.

La malul râului adânc și lat

S-a așezat cu capul în mâini

Și S-a gândit, S-a gândit

Până când s-a hotărât:

„Am să-l creez pe om!”

Sus din albia râului

Dumnezeu a scos lut

Și apoi a îngenuncheat

Pe malul râului unde sta

Și acolo Dumnezeu Atotputernic

Cel care a aprins soarele

Și l-a fixat pe cer

Cel care a aruncat stelele

În cel mai depărtat colț al nopții

Cel care a rotunjit pământul

În podul palmelor Sale

Acest Dumnezeu Mare

Ca o mamă aplecată

Peste leagănul pruncului său

A îngenuncheat în țărână

A luat grămăjoara de lut

Și a modelat-o după chipul Său.

Apoi în lut a suflat duhul vieții

Și omul a devenit un suflet viu.

Amin. Amin.

Mălina GRIGORIȚĂ

Efigia cuvintelor

Îmbrăcată mereu în culoarea morții,
era cea mai vie
din orice încăpere
cu părul precum soarele
crescut etern într-un crepuscul de vară.

Din a treia banca de la perete
prin miopia mea
o vedeam mai clar ca pe oricine
o vedeam ca pe o flăcă ră ce nu mă lăsa
niciodată
să îngheț.

Parfumul ei mă făcea să gândesc că...
doamna de la catedră este însăși
muza din poeziile gotice ale oricărui poet
îndrăgostit
ochii ei, precum doua boabe de cafea
îmi țineau viața trează- viața de aici și din inima mea
ea a fost, este și va fi
vârsta mea din fiecare perioadă a existenței

portretele scriitorilor din spatele clasei
așezați în șir
ca niște note de pian
întinereau de fiecare dată când ea
stătea la catedră și ne povestea despre fiecare.

Mereu când era în preajmă
umbrele oamenilor dispăreau
florile își schimbau culoarea
iar zgomotul care era mereu- surzea
toți făceau liniște
să-i audă bunătatea.

Știam că ne cunoaștem
de la prima mea viață aici,
iar acum e doar o reîntâlnire
cum am avut-o în fiecare oră
și cum o vom mai avea de-acum înainte
în celelalte vieți

deja o aud spunând:
„Punct
și de la capăt”.

Amintiri din prima moarte

Mi-aș dori să fie totul simplu
mi-a zis fantoma ta
în timp ce-i cântam pe coaste
muzica lui Chopin
și-mi murdăream amprente de calcar
dar nu-mi păsa, fiindcă doar astfel
te puteam atinge
și puteam călători în lumile
create de mine
pentru noi...

de unde-mi tăiam cuticulele
îmi curgea un sânge ce miroasea
precum un al cincilea anotimp

n-am uitat seara în care
am murit pentru prima dată.
Stăteam ghemuită pe un pat
de spital ruginit
precum într-o celulă canceroasă,
în țesuturile unui viitor mort

mi-aș fi dorit ca seara de 22 septembrie
să rămână doar o simplă seară de toamnă
în care viscerele nu trebuie
să-mi fermenteze fluturi, amintiri
și cuvinte neînțelese.

Seara în care n-ai mai venit

mi-am luat pantofii cu cel mai înalt toc
cu speranța să mă ridic la standardele tale
te-am așteptat în seara aia în care
norii parcă erau făcuți din oameni
iar coapsele lor se îmbrățișau cu haosul

însă n-ai mai venit și mi-ai frânt inima
am încercat să o lipesc cu super-glue
dar n-am reușit
mi s-a lipit doar carnea degetelor de pielea
toracelui
și-a trebuit să te aud cum bați în mine

felinarele din drum clipește bolnav
într-un cod morse timid și transmit doar
te iubesc
te iubesc
te iubesc
mi-am dat seama că sunt bolnavă

tu ești tumora mea de pe inimă
și am să fiu îmbrăcată în mireasă
doar la propria înmormântare.

Maria Mădălina BALU

IPOSTAZE FEMININE EUROPENE ÎN DISCURSUL MASS-MEDIA ACTUAL

Apariția concomitentă a unei regândiri sociologice și antropologice a mass-media, dar și re poziționarea discursului economic în avantaj față de cel politic, datorită contribuției țărilor angajate în economia globalizată și liberalismul economic, au condus la depolitizarea publicului și la reliefaarea unor "consecințe civice" (Rovența-Frumușani, 2012:132), pe care aceste noi medieri colective îl ocupă. Vorbim aici de produsele mass-media, care au devenit curente socio-culturale și chiar moduri existențiale de grup sau individuale.

În viziunea lui Bauman, modernitatea și postmodernitatea sunt indisolubil legate de experiența conștientă a spațiului și a timpului (apud Stănciugelu, 2009:111).

Din moment ce distanța parcursă într-o unitate de timp depinde de tehnologie, timpul a devenit o armă de cucerire a spațiului, ajungând ambele să fie principalele instrumente de putere și dominație. Rolul mijloacelor de comunicație devine astfel primordial, poziționând în prim-plan uitarea și comunicarea ieftină, care presupune "abundența, mușamalizarea sau deturnarea informației primite, la fel cum putem defini așa-numitele *breaking-news*" (Bauman, 1999:20).

Conform *Dicționarului explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate*, de Cristian Florin Popescu, mass-media reprezintă un fenomen prin care se multiplică anumite tipuri de mesaje la "scară industrială" (2003:215), fiind alcătuite din mijloacele media clasice, unde se includ broșurile, afișul, ziarul, almanahul, revista, pliantul și noile media, de tipul Internetului, telefonului, televiziunii, radioului, faxului etc.

Putem considera că discursul mediatic este unul privilegiat, întrucât poate beneficia de toate instrumentele comunicării, de la cele verbale (texte) la cele paraverbale și nonverbale (imagini funcționale, kinestezică, proxemică etc), primele tendințe în dezvoltarea media fiind cele în care esteticul era coordonată principală a unui mesaj media; treptat, această tendință a fost înlocuită cu criteriul argumentațional, anumiți teoreticieni americani ai publicității considerând că imaginea trebuie să fie doar o reflexie a mesajului pe care îl însoțește, nu să primeze. (Claude Hopkins apud Ion Stavre, 2011:19).

Aceste tehnici, aparținând discursului mediatic au modificat raporturile dintre spațiul public și cel privat, inițial schimbările din cel economic, știut fiind faptul că aceste inovații au fost impuse de un puternic impuls social, influența lor în societate resimțindu-se odată cu era industrială, nașterea electricității, apoi cea a electronicii și a trecerii de la comunicarea familială la cea individuală.

Un prim punct în cercetarea comunicării de masă l-a constituit *audiența*, reprezentând toți membrii unei societăți industriale avansate, pentru care consumul și interacțiunea cu produsele mediatică constituie o cerință imperativă pentru apartenența la societatea modernă. Inițial s-a afirmat că "audiențele erau fragmentate, pasive și impersonale, subliniind astfel vulnerabilitatea individului din masă în fața puternicilor stimuli mediatici. În prezent, s-au schimbat perspectivele asupra relațiilor interpretative stabilite între

membrii diferitelor grupuri sociale și textele media-tice, considerând că acestea sunt mult mai complexe și mai productive.

În funcție de tehnicile folosite, dar și de rolul cu care este investit, mesajele mediatic se pot clasifica în *mesaje de ordin politic*, identificate la nivelul autorității guvernamentale și locale, dar și în domeniul privat. În general, acestea au rolul de a convinge că susțin binele general al organizației, indiferentă dacă sunt emise de către mediul politic sau destinate acestuia.

Atunci când au loc în interiorul organizației și nu privesc o categorie mai largă de public, discursurile mediatic de ordin politic poziționează în centrul lor locutorul, pe cel care le animă; iar atunci când au o dimensiune publică, în anumite campanii electorale, de pildă, aceste discursuri sunt foarte mult promovate de mass-media.

Pot apărea în aceste circumstanțe o serie de tehnici de relații publice sau propagandă, care sunt proprii discursului politic și aici ne referim la "scurgerile" intenționate de informații sau, cum se numesc mai nou "știri pe surse", apoi de unele dezinformări și chiar minciuni, lansate în spațiul public de un candidat sau de reprezentantul cu relațiile publice al acestuia sau al formațiunii din care face parte.

Apare aici antiteza dintre obiectivitate, ca abordare științifică ce presupune lipsa distorsionărilor subiective și mistificare, prin care "practicile ideologice sunt făcute să pară naturale, când de fapt ele sunt specifice unei culturi" (T.O 'Sullivan, 2001:207). Pentru că mass-media lucrează în corelație cu alte instituții sociale, mistificarea este realizată și de practicile sociale moștenite din familie, industrie, educație și din ordinea socială.

Un alt tip de *discurs* mediatic este acela de *prestigiu*, prin care o entitate sau o instituție nu oferă în mod obligatoriu informații certe despre ea, ci doar situează organizația într-un mediu care îi oferă o valoare adăugată, cum ar fi, de exemplu, prezentarea unei țări de către președintele ei, într-o vizită în altă țară, alături de jurnaliști sau prezența unor societăți din industria petrolieră la concerte caritabile, în calitate de sponsori.

Mesajul prin care se urmărește o schimbare de comportament este frecvent întâlnit și face parte în diferite campanii de promovare a unui stil de viață sănătos, de exemplu sau de protejare a medului. Să remarcăm faptul că, nici în acest caz nu se poate identifica o totală obiectivitate, întrucât, la anumite campanii, mai ales cele inițiate nu de stat, ci de diverse entități private, se urmărește de fapt, atragerea simpatiei alocutorului, prin promovarea unor teme de actualitate sau de interes general, cum ar fi, de pildă, ecologizarea unor zone rurale, donațiile către orfeline, în preajma sărbătorilor tradiționale etc.

Mesajul utilitar reprezintă pentru un segment anume de public informații folositoare, dar pentru o altă parte, nu, ceea ce le face mai neinteresante și tocmai de aceea, greu de conceput și de prezentat într-o formă grafică sau imagistică.

Mesajul combatant constă în încercarea unor

(continuare în pag. 19)

organizații care se află în sfera publică de a se sustrage anumitor contestări care survin fie din partea concurenților, fie din partea unui anumit segment al publicului. Poate cele mai cunoscute mesaje combatante sunt cele ale organizațiilor neguvernamentale pentru drepturile animalelor (Organizația pentru salvarea balenelor albastre) sau pentru protejarea mediului (Greenpeace). Mesajul lor este de cele mai multe ori structurat sub forma unor imagini însoțite de un slogan care sintetizează o concepție general valabilă.

Conceperea unui discurs mediatic trebuie să țină seama de mai mulți factori, cum ar fi: alegerea unui titlu sugestiv și incitant, structurarea textului într-un ritm potrivit și de o lungime rezonabilă, atât de lungă încât să epuizeze subiectul, dar în același timp scurtă încât să nu plictisească auditorul.

Psihologul american Ernst Dichter vorbește despre *teoria motivării* unui discurs mediatic, arătând că, pentru o comunicare de masă eficientă, ceea ce contează este motivația, acea forță internă care ne împinge să acționăm într-o direcție dorită de realizatorii mesajelor. (Stavre, op.cit: 20).

Semiologul francez Roland Barthes susține ideea potrivit căreia mesajele persuasive, deci și cel mediatic, sunt structurate și conduse de formula *semn-image*, conexând transmiterea informației cu asigurarea unor condiții externe mesajului (deixisul temporal, spațial și personal, transformarea lui *eu* în *tu*), asigurându-se astfel transmiterea informației atât în plan afectiv, cât și rațional.

Forța comunicării este dată de mijloacele folosite în discurs, care sunt construite, de altfel, cu scopul de a seduce sau convinge, în acest caz dispărând fenomenul de neutralitate, care ar trebui să fie intrinsec discursurilor științifice, didactice și mediatice, întrucât aceste tipuri discursive au un caracter informativ.

Observăm că și lexicul utilizat în aceste mesaje nu are caracter neutru, preferându-se sensul conotativ sau peiorativ al unor noțiuni, tocmai pentru a influența alocutorul, mergând chiar până la deturnarea de sens, în cazul știrilor din ziarle de can-can.

Spre exemplu, relatarea unui accident rutier în care este implicat o persoană publică face un rating crescut, dacă în locul substantivului "victimă" este folosită perifraza "importantul om de afaceri rănit".

Pe de altă parte, în cadrul unei organizații, comunicarea ocupă un loc cel puțin la fel de important precum resursele financiare sau umane. Dacă luăm în considerare teoria marketingului, observăm că politica unei organizații este ca aceasta să-și adapteze discursul și implicit acțiunile, la nevoile consumatorului. În realitate, majoritatea entităților economice, politice, culturale etc încearcă să plieze nevoile destinatarului la propriile dezințarate, care sunt de obicei profitul, creșterea prestigiului, cucerirea unui segment mai mare al pieței. (B. Dagenais, 2003:28).

Un fenomen interesant care apare în lumea discursurilor mediatice este *cenșura*, termen provenind din Roma antică, unde substantivul *cenșor* desemna un funcționar al statului, însărcinat cu verificarea conduitei morale a cetățenilor. Evoluția sensului a trecut și prin psihanaliza lui Freud, unde denumeste o instanță morală care este responsabilă cu reprimarea acelor vise inacceptabile sau

care provoacă traume.

În țările comuniste din blocul estic, noțiunea a căpătat conotații drastice, chiar marcante pentru vieți și destine culturale, cenșura devenind un instrument prin care presa în toate formele ei, era transformată într-un instrument al celor care conduceau și nu într-un mijloc prin care se asigură protecția cetățeanului, a interesului național sau a bunăstării sociale și morale a grupurilor considerate vulnerabile.

Excluderea deliberată a unei informații, care este obiectul cenșurii, presupune capacitatea de a selecta ceea ce este adecvat pentru a fi făcut public, iar asta, în cazul mesajelor media, este apanajul unei entități capabile de putere și autoritate, dar poate genera conflicte între stat, lumea politică și mass-media.

După înlăturarea regimurilor comuniste din Europa, cenșura a fost considerată ca închișiție modernă, nu doar în literatură, unde s-a manifestat în forme dintre cele mai violente, ci și în presă.

Dar imediat în anii '90 s-a simțit nevoia reintroducerii acestei adevărate instituții, care este cenșura, întrucât infuzia de informații din statele occidentale aducea cu sine și anumite mesaje asupra cărora era necesar un anumit control din partea statului. Oricum, în America cenșura acționa încă din anii '70, ca metodă de protejare a televiziunilor în relație cu violența și sexualitatea, față de copii și tineret.

În ultimii ani se observă o altă tendință, am putea - o numi *tabloidizarea știrilor* (Stavre, op.cit: 32), fenomen care a luat naștere din creșterea puterii economice și financiare a oamenilor de afaceri, care se doțază cu trusturi de presă, reflectate prin presiuni asupra oamenilor politici în scopul favorizării intereselor economice sau de altă natură ale celor dintâi. Acest lucru conduce inevitabil la perversitatea calității discursului mediatic. Sunt bine cunoscute exemplele din România, Franța, Republica Moldova, în care anumite trusturi (Antena, Paris Match - Lagardere, General Media Group-Corp.) au favorizat oameni politici influenți, discursul mediatic devenind în acest caz o distorsionare a dreptului de exprimare.

Putem afirma cu certitudine că discursul mediatic are un rol primordial în transmiterea discursului politic, întrucât de frecvența și mediatizarea celui dintâi depinde eficiența celui de-al doilea, șeful de campanie al lui Bill Clinton, de la alegerile din 1992 afirmând că orice actor de la Hollywood va putea ajunge președinte cu ajutorul trusturilor de presă, dacă are o poveste credibilă, cosmetizată și ilustrată în mod comercial. (Stavre, op.cit: 34)

În România s-a manifestat o situație aparte față de celelalte țări europene, în sensul că, după Revoluția din 1989, când s-a manifestat pentru o scurtă perioadă o renaștere a presei românești, după care, din păcate mass-media românești au sărit peste etapa cea mai importantă din evoluția ei, aceea a libertății totale de exprimare, plonjând direct în era consumerismului. Din acest moment, presa nu a mai fost un instrument de cultură și de culturalizare, care servește cauzei progresului uman, ci a devenit un instrument de profit comercial.

Indiferent de spațiul în care se manifestă, informa-

(continuare în pag. 20)

țiile difuzate prin discursul mediatic ar trebui să respecte următoarele criterii: să aibă un *impact* la public, prin aceea că relatează situații care se referă la un număr mare de oameni; *conflictualitatea* rezidă din aceea că evenimentele care prezintă situații tensionate sau controversate atrag mai mult publicul; *amplarea* este caracteristica informațiilor media de a afecta un număr cât mai mare de persoane, în acest fel devenind mai antrenante; *proximitatea* este un alt criteriu care garantează succesul unei știri, fiind evident că un fapt care se petrece într-o zonă apropiată sau cel puțin familiară are mai multe șanse de a deveni o știre; *unicitatea* este destul de greu de obținut în prezent, având în vedere faptul că majoritatea canalelor mass-media au surse comune de informare și este dificil a se obține exclusivitatea; în sfârși, *interesul uman* al mesajului media este, de fapt, o sintetizare a tuturor criteriilor enunțate anterior, fiind evident că oamenii sunt interesați în mod predilect de ceea ce ține de experiențele omenești.

Structural, **introducerea** unui discurs fie că este mediatic sau politic, ar trebui să aibă rolul de a crea o conexiune cu audiența, de a-i capta atenția, prin prezentarea în câteva propoziții scurte a ideii principale, precum și a importanței subiectului. Este poate partea cea mai importantă, care depinde într-o mare măsură și de capacitățile lingvistice, retorice, empatice ale locutorului, dar și de ceilalți factori, extrinseci discursului, despre care am vorbit în capitolul anterior (circumstanțe, factori declanșatori, factori perturbatori).

Cuprinsul discursului dezvoltă câteva idei majore, principale, identificându-se și transmițându-se doar acele informații verificate sau verificabile, iar emițătorul poate face apel la resursele retoricii tradiționale, dar și la materiale auxiliare ce țin de tehnica modernă (laptop, video-proiector, planșe etc).

Concluzia reia într-o formă sintetică principalele idei și puncte de vedere susținute în desfășurarea discursului.

Întorcându-ne la metodele retoricii, putem expune câteva caracteristici ale stilului unui discurs mediatic, referindu-ne atât la componentele sintactico-morfologice, cât și la cele stilistice și ortografico-ortoepeice.

Astfel, un discurs care respectă canoanele genului ar trebui să uzeze de toate metodele pentru a căpăta forță de convingere, de la deixisul personal (noi, eu, voi), la întrebările retorice și verbe la diateza activă, interjecții și vocative, care sunt mărci ale adresării directe, implicând alocutorul în discurs, pentru a se activa perspectiva interacțională a mesajului.

Limbajul respectă normele gramaticale în vigoare, aparținând stilului publicistic, dar existând uneori și influențe din cel beletristic și chiar juridic-administrativ, în cazul unor emisiuni sau articole de specialitate din publicațiile de larg interes.

Procedeele artistice intensifică puterea evocativă și persuasivă a discursului dacă se face apel prin ele la memoria anterioară a destinatarului, stabilind conexiuni cu un alt eveniment din experiența acestuia. Repetițiile și comparațiile pot evidenția importanța unui eveniment sau a unei noțiuni pe care oratorul dorește să o expună. Analogiile, de asemenea, permit identificarea sau ancorarea unui fapt de un altul sau de o entitate cunoscută destinatarului. La celălalt pol, avem excesul identificat de nenumărate ori în discursuri prin uzul nejustificat al acestor metode, ceea ce generează prolixitatea, ambiguitatea și non-

sensul stilului unui discurs.

Celebru și demn de amintit aici este discursul lui Cațavencu din opera literară *O scrisoare pierdută* a dramaturgului român I.L. Caragiale, care revine redundant în foarte multe discursuri din spațiul balcanic și nu numai. Așa cum acest personaj afirma că "industria noastră e sublimă, dar nu există" sau că "în două una, dați-mi voie: ori să se revizuiască, primesc! Dar să nu se schimbe nimica; ori să nu se revizuiască, primesc! dar atunci să se schimbe pe ici pe colo, și anume în punctele... esențiale".

Avem aici o contradicție de termeni pe care scriitorul a introdus-o în discursul personajului său, pentru a ironiza duplicitatea acestuia, dar și anumite carențe pe care le avea, deși ar fi trebuit să stăpânească foarte bine tehnicile discursive, fiind un om politic influent. Și de ce nu am crede că marele dramaturg român s-a inspirat din realitate, când iată un fragment din discursul prim-ministrului României, Viorica Dăncilă, la o vizită de lucru într-o fabrică de magiun, produs tradițional românesc "Vreau să vă felicit pentru munca dumneavoastră pentru că știu că în urma unor rezultate, rezultatele obținute sunt în urma unei munci depuse, a unei munci susținute," a spus Viorica Dăncilă.

A doua exprimare prin care premierul a atras din nou atenția a fost una referitoare la președintele Comisiei Europene. „Voi discuta cu domnul Junker. Nu în ideea de a scuza pe cineva, de a abroga pe cineva despre o vină, și de a ruga ca să lăsăm rezultatele anchetei să fie cele care ne fac să credem într-o direcție sau în cealaltă”.

În afara repetiției deranjante a substantivelor *rezultate* și *munca*, vorbitoarea face o confuzie paronimică între verbele *a abroga* și *a absolvi* (în fapt, ele nu sunt o pereche paronimică propriuzisă, dar se aseamănă la nivel formal), folosind de asemenea, în mod incorect prepoziția *despre* în locul lui *de* și introducând conjuncția *ca să* în locul lui *să*, din acest fapt reieșind o hipercorectitudine specifică unor vorbitori puțin obișnuiți cu uzul nivelului literar al limbii române, ci mai degrabă cu cel colocvial.

Apariția lui *și* copulativ în locul celui adversativ (sau, al și mai obișnuitului *ci*) trădează o dezorganizare a actului discursiv, fie și în cazul acesta, în care subiectul nu era foarte pretențios din punct de vedere semantic sau lexical.

Concluzionând, comunicarea este sinonimă cu deținerea puterii, nu numai în discursul politic, unde, un bun comunicator are un ascendent în fața alocutorului, dominându-l, dacă posedă tehnici superioare ale discursului. Acest lucru este evident și în cazul discursurilor media și publicitare, promovarea unui anumit concept sau produs având o mare putere de persuadare asupra publicului, tocmai de aceea au fost limitate sau chiar interzise reclamele la alcool sau tutun, urmărindu-se un efect prohibitiv.

Ionel NECULA

Adrian Botez

Adrian Botez

MIC TRATAT DE POETICĂ (despre Semnul Poetic)

A trecut multă vreme - de fapt multe decenii - de când Adrian Botez mă ține în priză calofilă trimițându-mi, cu o consecvență de prieten adevărat, cărțile sale, parcă special pentru a mă fascina și complexa cu productivitatea sa. Este, după câte-mi dau seama, unul dintre cei mai productivi scriitori, din câți conține breasla noastră actuală.

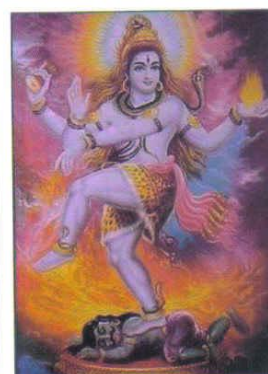
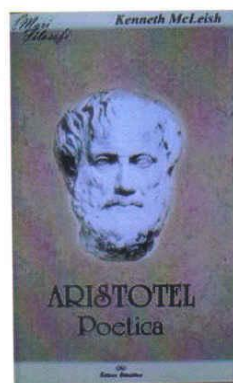
Dacă-l invidiez? Bineînțeles, dar nu pentru prolificitatea sa genuină, ca autor, ci pentru neputința mea de a mă ține în ritmica noutăților propuse de el și pentru că îmi induce un simțământ de culpă prin omisiune, prin mulțimea isprăvilor sale scriitoricești, rămase în afara capacității mele de lectură.

Recent, ne propune, iată un **Mic tratat de poetică** (Edi-tura Rafet, Rm. Sărat, 2019) - lucrare curajoasă și mai mult decât necesară spiritului nostru public, marcat de o inflație de poeți prolifici și agresivi, mulți dintre ei nici n-au auzit de imperativele actului de creație, dar scriu carte după carte, ajungând ca numărul cărților publicate să fie mai mare decât al celor citite în toată perioada formării lor intelectuale. A fost o vreme când fenomenul l-a mai descu-rațat Alex Ștefănescu și emisiunea sa televizată **Tichia de mărgăritar**, dar fenomenul a devenit prea generalizat pentru a fi asanat de o singură emisiune.

Am avut posibilitatea să cunosc mulți premianți ai Festivalurilor de poezie, organizate peste tot în țară, și mulți dintre cei ce-mi inducea o nestăvilită îndoială încercau să mă convingă prin numărul mare de premii obținute la aceste manifestări. Voiau să mă convingă prin cele 18-20 de premii obținute pe la diferite festivaluri din țară. Uneori mi-am arătat surprinderea chiar și față de juriile stabilite să decidă asupra calității și valorii lucrărilor prezentate la concurs și m-a consternat explicația oferită că din plicurile primite trebuia, musai trebuia să aleagă și să premieze pe cineva, chiar și în condițiile când diletantismul și precaritatea erau evidente. Nu-s deloc sigur că toți acești tineri care bat la porțile afirmării literare au o idee, oricât de vagă de teorie literară, c-au auzit despre **Poetica** lui Aristotel, despre **Arta poetică** a lui Boileau sau despre alte exegeze de teorie literară, mai noi, apărute în ultimii ani.

Cartea lui Adrian Botez completează fericit o bibliografie destul de precară și umple un mare gol din eseistica românească. Cred că și îndelungata lui experiență de profesor și de conducător al cenaclului literar din liceul unde a funcționat mai multe decenii la rând l-a condus la concluzia că tinerii, cei cu abilități literare și cu vocație creatoare, chiar au nevoie de un îndrumar care să-i așeze într-o direcție, într-o opțiune, într-un sens și într-o manieră literară, cu toate motivațiile teoretice asumate imperativ. Cineva trebuia să atragă atenția numeroșilor amatori - celor mulți, care fac literatură după ureche și-și trâmbițează *genialitatea* claxonat - că actul de creație literară implică anumite rigori, o anumită cultură, că nu poate răsări din nimic, în absența unui *pat germinativ* productiv.

Adrian Botez și-a asumat acest rol propedeutic și pune la dispoziția tinerilor creatori, dar și tuturor celor interesați, un instrument de lucru, un îndrumar care nu trebuie să lipsească de pe masa de lucru a celor dornici de afirmare literară. Ba chiar merge mai departe și consideră că și facultățile de profil au nevoie de un curs universitar care

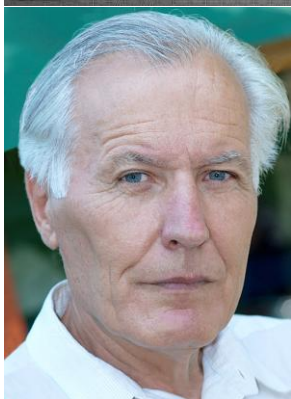
Editura RAFET
2019

să inducă studenților exigențele actului de creație.

Locul geometric al întregii arhitecturi propuse de Adrian Botez este Cuvântul, dar Cuvântul în înțelesul lui biblic, unde avea funcții constructive, demiurgice, dacă avem în vedere că toată Facerea s-a realizat prin intermediul Cuvântului. Autorul insistă mult asupra acestui aspect și conferă Cuvântului o triplă accepție: *de corporalitate materială, de Suflet și de Duh (Spirit)*. De vreme ce Cuvântul este semnul lingvistic al unei denominări, autorul, în **Micul său tratat de poetică**, își propune să-l dispună într-o întreită perspectivă; *să alcătuiască* o istorie a opiniilor despre poezie, *să diferențieze* semnul lingvistic, așa cum a fost statornicit de Saussure și semnul poetic ca revelație divină și *să redea* dimensiunea lui cosmo-divină, prin actul transfigurării. S-a spus adesea că poezia este suflarea lui Dumnezeu pe pământ, ori tocmai acest aspect orfic a fost eludat de Ferdinand de Saussure și de ciracii lui europeni și de peste ocean.

Adrian Botez are meritul de a fi restabilit înțelesul primordial al semnului poetic și de a-l fi analizat în toată complexitatea lui semnificațională. **Arta**, spune autorul, arta în general și cea poetică în special, **este expresia nostalgiei ființei după starea originală, expresia voinței ființei de a se autorecupera, de a-și revela Logosul** (de a se revela prin/ca Logos). **Logosul este ordinea ritualică (liturgică)** a gesturilor (re)sacralizante - dar, poate, în primul rând, este **acea vibrație** (ca pendulare între starea de **personalitate-criză** și starea de **impersonalitate sublimă, atotechilibratoare**), sesizabilă ca fond cosmic al fiin-

(continuare în pag. 23)

Ștefan ANDRONACHE

Expoziția de pictură Mircea Cojocaru *Un eveniment artistic pe măsura așteptărilor publicului tecucean*

Biblioteca Municipală „Ștefan Petică” și Casa de Cultură din Tecuci și-au unit recent eforturile pentru a oferi tecuceanilor un eveniment artistic în consens cu exigențele acestora. Manifestarea s-a consumat în spațiul generos oferit de Galeria „Helios” din interiorul bibliotecii având drept protagonist pe pictorul Mircea Cojocaru din localitate, autorul unei expoziții ce include 24 de lucrări (compoziții, portrete și nuduri), majoritatea fiind realizate în ultima perioadă.

Vernisajul expoziției a avut loc sâmbătă, 6 septembrie 2019, la ora prânzului, în prezența a cca. 50 de persoane de profesii și vârste diferite. Printre participanți am remarcat pe membrii Cenaclului Literar „C. Hogaș” de la Casa de Cultură, numeroși prieteni sau admiratori de-ai artistului.

Invitatul de onoare al instituției gazdă, binecunoscutul pictor și designer David Sava, Președintele filialei Galați a Uniunii Artiștilor Plastici din România, a prezentat autorul și pânzele care făceau parte integrantă din expoziție. De la bun început a remarcat evoluția spectaculoasă a ambițiosului artist, precum și nivelul ridicat al lucrărilor selectate pentru a fi expuse pe simeze. Totodată, David Sava a scos în evidență calitatea compozițiilor constructivist-decorative și principalele lor elemente constitutive: desenul, formele și culorile. A avut cuvinte de laudă și la repertoriul tematic inspirat de unele idei înălțătoare sau de gândurile care-l preocupă pe creator. Impresionat de ceea ce i-a fost dat să vadă în galeria tecuceană, artistul David Sava i-a adresat lui Mircea Cojocaru invitația de a descinde cu aceeași expoziție, anul viitor, și la Galerile „Nicolae Mantu” din orașul Galați.

Profesorii Ștefan Andronache și Vasile Ghica, care l-au cunoscut îndeaproape și l-au susținut în diverse ocazii pe artist, au evocat unele amintiri plăcute și au făcut referiri la aspectul și calitatea lucrărilor expuse, subliniind faptul că Mircea Cojocaru merită să se bucure de mai multă popularitate pentru că el face cinste atât Tecuciului cât și județului Galați.

Cu acest prilej, vizitatori au avut posibilitatea să urmărească și proiecția în premieră a videoclipului „Mircea Cojocaru sau pictorul îndrăgostit de linii, forme și culori” care s-a dorit a fi o retrospectivă a creației artistului structurată pe teme și subiecte.

Directoarea Bibliotecii Municipale „Șt. Petică”, Ionica Nasie, care a fost și moderatoarea întregului eveniment, i-a acordat pictorului o plachetă în semn de prețuire, dar și de mulțumire pentru faptul

(continuare în pag. 23)

că, de câte ori a fost solicitat, s-a implicat în activitățile instituției.

În încheiere, pictorul Mircea Cojocaru a mărturisit că se simte copleșit de emoții.

Atât receptivitatea publicului prezent, cât și aprecierile vorbitorilor îi dau un plus de încredere, determinându-l să-și continue eforturile în vederea realizării unor creații originale și cât mai desăvârșite.

țării, ca tonus (vital și recuperator într-un divin în același timp) al **cosmosului-ființare** (p.97)

Cartea lui Adrian Botez nu este deloc o lectură ușoară, dar ea trebuie citită cu atenție, și chiar recită pentru a-i pătrunde toate sensurile și toate valențele implicite, dar cine o înțelege cu adevărat poate spune c-a înțeles ceva din ros-turile poeziei în ansamblul generos al viețuirii frumoase. Îl felicit pe autor pentru această minu-nată ispravă eseistică și-l aștept și cu alte izvodiri epis-temice, pentru limpezirea, din perspectivă modernă, a unor procese care au preocupat omul și umanitate de la Aristotel până în zilele noastre

(urmare din pag. 9)

Cealaltă temă ținută în grații de poetă - idee la care revine adesea cu imagini de o prospețime tulburătoare este una eternă și niciodată epuizată, cea a Erosului în-volburat, a iubirii angelice, pentru care caută glastrele cele mai ademenitoare. Căci iubirea este aceeași, ne-schimbata de când lumea - floare de colț și de nu mă uita - numai glastra e diferită, numai cadrul și tipologiile care o aduc în active lucrative se primenesc și o încearcă în alte registre. Fie că se decantează din neliniștile subiective, fie din jubilația regăsirii jumătăților, iubirea se ecranează panoramic se azonează cu întreaga cosmogonie. *Într-un amurg de dor astral/ ne-deflorat de stele/ mi-am priponit Pegasul de-un caval/ să-mi treacă clipa dragostei/ printr-un inel oval/ joc bătuit de lele (Dor astral).*

Nu este, nici acest sentiment angelic, ferit de tulburări și izbeliști, el trebuie întărit mereu, ca o cetate expusă primejdiilor și apărată continuu, fie și printr-o cruciadă a florilor. *Cruciadele îngerești ale florilor/ le-am pornit pe cont propriu/ din dragoste pentru tine.../ Spectacolul Dragostei a fost jucat/ pe toate scenele lumii/ cu casa închisă preț de câteva sute de ani!/ Nu mă sfîlesc să-ți mărturisesc, Sire,/ că am primit chiar și un premiu special/ pentru spiritul meu seducător/ de mlașcă romantică (Cruciadele florilor).*

Există, desigur o gradare a Erosului, iar intensitatea lui umple în întregime intervalul dintre visare și real. *În vis eram cu tine în lanul de grâu pictat în vara aceea de Van Gogh! Îmi amintesc că la nunta noastră spicele/ din lanul acela mi-au sărutat gleznele goale!// Deasupra se roteau cârduri de corbi/ pe care același pictor îi surprinsese în peisaj/ prin câteva tușe cenușii de culoare!/ Tu, prevăzător și, desigur la fel de curtenitor/ ignorând prezența corbilor din peisaj/ m-ai cuprins tandru de umeri arătându-mi pe cer soarele care devenise roșu/ asemenea unui disc uriaș de foc sângieru!// Când m-am trezit din somn în odaie/ năvălise ziurelul de zi/ ornându-mi pereții odăii cu nuferi!... (Vis).*

Nu mai insist. Geta Stan Palade este o poetă adevărată și-i creditez lirismul în veșminte feminine cu convingerea că este o voce distinctă în peisajul imaginarii liric actual. O felicit sincer pentru această ispravă livrescă și-i aștept cu înfrigurare viitoarele izvodiri.

Victor MAROLA

Victor Marola în dialog cu Raisa Plăieșu (Chișinău)

Victor Marola: *Bună ziua, Raisa Plăieșu! Bine ați venit în paginile revistei Boema! Vă rog să vă prezentați pentru cititorii periodicului dumneavoastră.*

Raisa Plăieșu: Salut toți colaboratorii revistei "Boema" și cititorii ei din Galați! Sunt Raisa Plăieșu, din Basarabia de pe cealaltă parte de pământ a României, palma de pământ cea îndurerată de ani care mereu așteaptă Unirea. Sunt poetă, jurnalistă și compozitoare, interpretă, membră a Uniunii Scriitorilor din România și membră a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România, redactor-șef al ziarului "Izvorul credinței" al Mănăstirii "Sf. Ap. Andrei" (Dorlești – Chișinău), redactor la Biblioteca Națională a Republicii Moldova; președinta Cenaclului literar "Cuvântul".

V.M.: *Aveți o activitate laborioasă sub aspect literar. Genul liric vă atrage mai mult în comparație cu genul epic?*

R.P.: Sub aspect literar cu adevărat am o activitate multilaterală. Da, prefer genul liric, dar și epic. În ultimii 20 de ani prefer să scriu pe teme creștine, unde am editat peste 24 de cărți și am scris peste 40 de cântece (muzica, versurile și interpretarea îmi aparțin), dar nu accentuez numărul lor în viața mea literară, ci valoarea cuvântului și a muzicii ce aștern pe hârtia luminii zilelor pe care le trăiesc cu toate trăirile și suferințele poporului din tot spațiul românesc.

V.M.: *Ce reprezintă literatura pentru dumneavoastră: o datorie de conștiință, o activitate pentru persoane idealiste (considerate injust inadaptate social), ori o modalitate stilistică de exprimare (așa cum sunt pictura, sculptura, muzica ș.a.)?*

R.P.: Ochii mei sunt rugăciunea care mă ajută să respir, penița mea cu care scriu e darul Domnului, care-mi revărsă în ea Lumina divină și-mi șoptește ce să scriu. Literatura pentru mine e lacrima zilelor din cuvânt ce-o împart cu aproapele meu, e Cîina cea de Taină în care frâng pâinea din Trupul lui Iisus și împart din vinul lui, din potirul acestei vieți, ca să înțeleagă fiecare ce sens și ce rost are aici pe pământ.

V.M.: *Dictonul latin "Poeta nascitur, orator fit" poate fi echivalentul unei axiome, așa cum este în matematică?*

R.P.: Poezia matematicii este mai concretă, mai exactă pentru cei ce o înțeleg cu adevărat. Nu prefer să mă joc în careuri de cuvinte prin timpul poeziei mele de viață, așa cum azi se editează tone de hârtie de cărți, care regăsesc în rafturile bibliotecilor sau, prin obținerea glorioasă a premiilor, se consideră cei mai geniali poeți. Am bățut la poarta vieții și am intrat în ea ca să spun ceva omenirii prin cuvântul limbii române, apoi vreau să plec împăcată, că toți se vor înfrupta mereu cu drag din anafora poeziei mele și cei mari și cei mici și după plecarea mea.

Poeta și jurnalista Raisa Plăieșu

V.M.: *Ca tânără formată în școlile unde ați avut acces la literatura rusă, care dintre operele scriitorilor ruși v-au impresionat în mod deosebit?*

R.P.: Mai întâi de toate, de la șase ani când am început să citesc, am fost pasionată de operele lui Ion Creangă, Mihai Eminescu, Vasile Militaru, Vasile Alecsandri, George Coșbuc etc. Dar mai apoi în școală am apreciat mult și scrierile poetilor ruși: Marina Tsvetaeva, Serghei Esenin, Alexandru Bloc, scriitorii F. Dostoievski, Lev Tolstoi ș.a.

V.M.: *După 1989 literatura română din Basarabia a ieșit din conul de umbră impus de ideologia autorităților. Care dintre scriitorii consacrați atunci v-au motivat să vă desfășurați în lumea literelor?*

R.P.: Cei mai consacrați scriitori pentru mine au fost: Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Gheorghe Vodă ș.a., cărora le mulțumesc mult că m-au încurajat și m-au susținut mult.

V.M.: *Cum explicați predispoziția scriitorilor din Moldova spre poezie?*

R.P.: Poezia din Moldova nu are o Unitate de credință, scriitorii nu sunt uniți. Sunt ramificați în diferite grupe, diferite trepte literare, "geniali", post-moderniști, tradiționaliști etc. Cei care scriu mai bine stau mereu după culise și sunt dezamăgiți sau se dezic de a face literatură ori pleacă peste hotare. Pe când cei care scriu puțin mai bine stau mereu în umbră, nu sunt văzuți și nici auziți.

V.M.: *În lucrările de istorie literară din România (întocmite de Dumitru Micu, N. Manolescu, Irina Petraș, Răzvan Voncu, Ion Pop ș.a.) sunt prezentați relativ puțini scriitori de dincolo de Prut. Sunt menționați în linii mari câțiva: Dumitru Matcovschi, Grigore Vieru, Nicolae Dabija, Arcadie Suceveanu (în tratatul de literatură română contemporană scris de Ion Holban de la Iași). Nu au acces istoricii și criticii literari la scrierile autorilor dintre Prut și Nistru ori există o abordare avant la lettre, evident superficială?*

R.P.: Este un mare păcat că în lucrările de istorie literară din România nu sunt pomeniți și alți scriitori din Moldova. Aceeași stare de fapt este și în Moldova: mulți dintre scriitori nu sunt menționați. Pe scenele manifestărilor poți vedea aceeași scriitori de fiecare dată. Cred că și azi mai persistă o

(continuare în pag. 25)

anumită cenzură atât în România, cât și în Moldova: îi promovează doar pe cei care le sunt pe plac, modelează aluatul lor și scot din cuptorul literaturii de azi "talente" cu lauri glorioase, care nu revarsă nicio lumină în sufletele oamenilor. În tot spațiul românesc, publicul trebuie să aibă acces la toate cărțile care apar la diferite edituri și librării. Cred că ar fi bine să se înființeze în toate orașe din Moldova și România biblioteci ale scriitorilor români, unde să intre toate cărțile apărute ale scriitorilor, indiferent dacă acei scriitori sunt membri ai Uniunii Scriitorilor sau nu.

V.M.: În cărțile autorilor din România poeziile cu formă și versuri libere sunt din ce în ce mai prezente. Considerați că poeziile cu rimă sunt deja desuete?

R.P.: Versul liber se scrie mai ușor și poți să te joci cu el la nesfârșit. Este o avalanșă de cărți tipărite de acest gen. O parte sunt bune pentru foc, pentru cei ce nu au lemne pentru iarnă. Versul în rimă este mai clasic și mai greu se scrie. Să deschidem cărțile lui Mihai Eminescu, care prin versul său în rimă a cucerit o lume în cca. 130 de ani și azi mai dăinuiește și va dăinui prin alte secole. Cu adevărat, Poetul a fost o lucrare a lui Dumnezeu.

V.M.: Menționați, vă rog, numele câtorva poeți tineri (sub 40 de ani) care s-au evidențiat în Basarabia, dar și în alte spații culturale?

R.P.: Nu cunosc în literatura basarabeană așa nume ca să mă cucerească prin scrisul lor.

V.M.: Care este trăsătura dominantă a literaturii române din Basarabia (1989-2018)?

R.P.: Opinia unora se poate rezuma la următoarele cuvinte: "Eu sunt numai eu în literatură. Tu mai așteaptă dacă poți, dacă nu urcă în tren și pleacă unde te duc ochii."

V.M.: Vă mulțumesc în numele cititorilor revistei Boema din Galați. Vă așteptăm din nou în paginile revistei cu un grupaj de poezii.

R.P.: Și eu vă mulțumesc din suflet pentru acest interviu și desigur tuturor colaboratorilor revistei Boema din Galați, care s-au interesat de destinul meu literar. Doamne ajută în toate și cu drag voi trimite un ciclu de versuri pentru cititorii revistei.

21 septembrie 2019, Chișinău

Lucian ADULMEANU

În trecere

Ea se întorcea în locurile mai bine adăpostite de melancolie în umbra făcută de clădirile înalte din centrul orașului la librărie era închis aștepta pe trepte pe un oarecare din geantă îi ieșeau foile rulate al unui poem întrerupt din orgoliul de a nu face compromisuri cu ratarea visa o ratare perfectă feminină cu trupul ei frumos neatins de alcool oboseală

ruină ar fi cedat greu fiecare piatră din trecutul ei pe lângă ea treceau adolescenți o atingeau cu aerul stărnit de elanul lor inconștient două gemene grăbite spre lecția de tenis își mai întindea încă o dată cutele amintirii cu degetul arătător sub ochiul stâng cine dacă s-ar opri la intrarea muzeului să rupă o creangă de liliac nu ar intra acum în istoria ei personală ca într-un picior de pod parizian sau praghez pe care trec seara oameni din mileniul celălalt își mută pardesiile de pe un umăr pe altul cine dacă ar vedea șopârta cum se încălzește la asfințit în iarba crescută la temelia chioșcului de ziare i-ar ierta zilei de azi că trece fără o împunsătură în coapsă în clipa când trecutul după ce a frământat fraza căutată își strigă funcționarii să lipească în găurile

din tocul ușii tot ceea ce nu va fi spus niciodată.

Urme

Cât timp i s-a furat tras printre ochiurile gardului de plasă cu care înconjurau orașul scăpau cei care nimereau culoarea preferată a soțiilor funcționarilor de la pașapoarte transfugul norocos și-o cosea la buzunarul vestei de camuflaj

când praful stelar sau saharian cădea peste oraș pielea se

cojea în sfârșit de pe trecutul cu sentimente argășite obsesia de a te cufunda în nopți fără biografie răcoarea

simțită în ceafă atunci când în sfârșit îți reușea debranșarea de la nostalgie ridicatul din umeri o urmă

de la fiecare bornă necunoscută încolo își lăsa centrul de greutate cu un inel din șira spinării mai jos ferecăturile din articulații îi aminteau ceva din copilăria simiescă a umanității dar își administra rapid o pereche de palme pe inima goală și spunea din nou antropogeneza pe de rost fără capetele de ață ieșite din bățatură pe care le ardea pe furis cu bricheta fete pravoslavnice în uniforme-ii cu motive din flora spontană treceau grăbite pe trotuare de trebile lor nu privesc nici stânga nici în dreapta orice bărbat e împăratul chinei.

Camelia ARDELEAN

Constantin Stancu

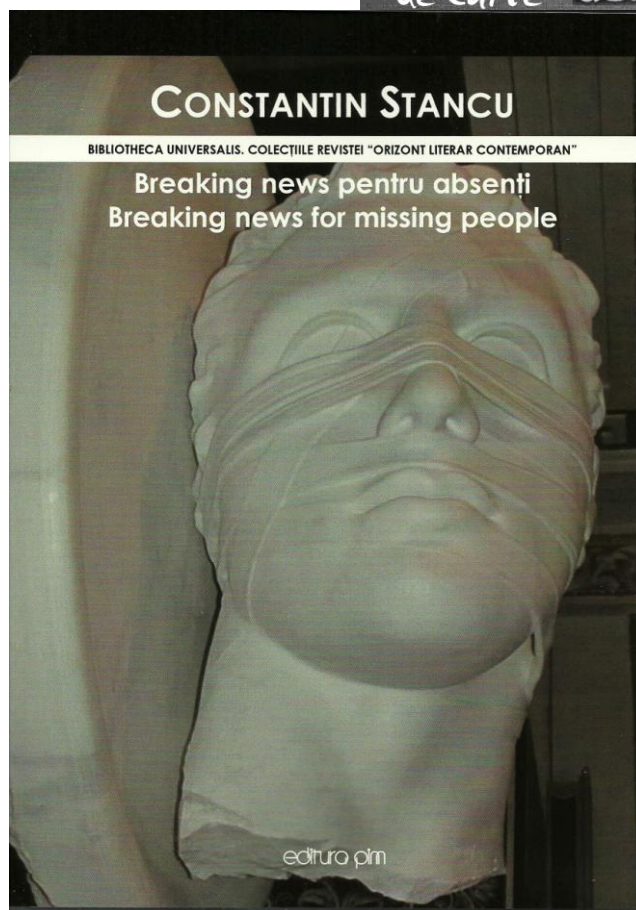
"Știri de ultimă oră" pe canalul poeziei

Constantin Stancu, membru al Uniunii Scriitorilor (Filiala Alba-Hunedoara), este un nume deja consacrat în peisajul literar contemporan. Cu un palmares bogat – 20 de volume pe suport de hârtie și 14 în format electronic, conținând poezie, proză, cronici literare, eseuri, romane, antologii despre alți autori etc. - ai putea crede că tot ceea ce a avut de spus pe tărâmul cuvântului a fost deja epuizat. Din fericire, nu este deloc așa, din contră, autorul revine în forță, cu un volum bilingv (româno-englez) de poezie în vers liber (**Breaking news pentru absenți**, Editura PIM, Iași, 2018), care se potrivește ca o mănășă vremurilor tulburi pe care le parcurgem.

Chiar de la poezia de debut a cărții se resimte tristețea autorului pentru degradarea culturală la care s-a ajuns în zilele noastre, când dragostea de lectură a devenit *rara avis*, iar poetul, un proscris al propriilor cuvinte. Tonul sarcastic, intenționat ales, transpare din fiecare vers, ca o încercare de a face haz de necaz sau de a-și dezbrăca sufletul de haina zdrențuită a dezamăgirii: "Dragi poeți, lumea vă va urî cu stil.../... lumea nu mai citește poeme cu ritm și rimă de import,/.../ caută europoele corecte estetic, politic.../.../ dacă (lui Eminescu) i-au trecut cuvintele prin mașina de tocat carne,/ nu vor scăpa nici vorbele voastre.../.../ voi purtați în pumni cuvinte sângărânde". Oare ce poate fi mai dureros (pentru un poet sau un scriitor, în general), decât faptul că „Lumea îl urăște pe fabricantul de cuvinte,/ pe angrosistul de vorbe,/.../ pe vindecătorul care are o ambulanță/ plină cu acele cuvinte de lux, cu diacritice?” (**Biopoeme crescute lent**).

Poezia următoare nu face notă discordantă, ea reliefașă același „rol” de surghiunit al poetului în această „lume bolnavă” dintr-„un univers bolnav,/ în expansiune”, ce „fuge de sine la infinit”, ucigându-i visele și măcelărindu-i fiecare „zi cu picioarele obosite”: „Unui poet îi pare rău că nu s-a îndrăgostit de o farmacistă,/ mai avea ceva timp reciclabil, dar a murit de tânăr,/ înainte de a veni sfârșitul de unică folosință”. El nu a mai avut „norocul” să poată recurge la medicamentele „pentru memorie... corectă politic, bună conducătoare de eternitate” (**Publicitate gratuită**), din noianul de leacuri menite să ne trateze trupul, dar niciodată sufletul.

În poemul ce dă titlul volumului (**Breaking news pentru absenți**), imaginația autorului creează (din nou) un scenariu în stil propriu, presărat cu ironie fină, deloc neobișnuit pentru vremurile noastre, în care „mica

publicitate” (mass-media) de care am devenit dependenți este sinonimă cu „marea absență” a spiritului, a luminii lăuntrice. „Acțiunea” se petrece într-un „peisaj” parcă apocaliptic, rupt de oaza pe care ne-am închipuit-o atunci când tânjeam să atingem democrația: „au înghețat vrăbiile, pocnesc precum păștile,/ e o noapte geroasă ca o dobândă/ trasă cu forcepsul din statisticile Băncii Naționale.../.../ Din cer cad oglinzi peste zăpada fragedă,/.../ un om cu o ghitară ține albul deasupra zăpezilor,/ pentru a nu se ridica la cer”. În tot acest timp, „Muncitorul se gândește la grevă și mai înjură o dată,/ artistul visează la nașterea lui Isus într-o iesle simplă,/ căptușită cu ziare”/.../ guvernării... socotesc posibilele voturi și/ indemnizațiile speciale/.../ șomerul își pregătește cuțitul cumpărat la promoție,/ taie din noapte o bucată”, iar „Televiziunea face publicitate morții”.

Versurile următoare nu ies din „tiparul” elegiac, conturând pustiul din sufletul autorului, pe a cărui cruce destinul a săpat suficiente dezamăgiri și suferințe: „Tac, am spus ce aveam de spus... cu rana din timpul generos/ de pe fața lichenilor, cu bolile care s-au vindecat parțial și am avut/ iluzia că s-au vindecat definitiv,/ se vor vindeca definitiv dincolo de/ moartea reciclabilă, eram programat să umplu spărtura din zid...”. El este conștient că „O mie de iluzii nu dau imaginea corectă” și dorește ca pactul său cu tăcerea să se încheie doar atunci când „veți vedea trupul în căutarea altei placente dintr-o/ altă galaxie...” (**Ritualul tăcerii**).

Înțelegând „ce singurătate este nașterea și ce absență este iubirea” (**Femeia cu o mie de trupuri**), poetul e mulțumit totuși că „lemnul (său) nu a putrezit”,

(continuare în pag. 27)

ci "este răbdător, așteaptă cariul ceresc, ploaia, cutremurul". El simte că și-a găsit menirea în această lume dură, materialistă, unde "Este un loc pentru fiecare" și pare împăcat cu gândul că vom ajunge cu toții, la un moment dat, pe acel "deal de pe care nu coboară nimeni" (**Dealul din ziua de mâine**).

Autorul mai este convins că, deși "ne așteaptă fericită moartea uzuală", "va veni vremea când ne vom lua zborul/ de pe marginea ei", în brațele unui Creator care "îi iubește (pe oameni) așa cum sunt", în timp ce "Îngerii privesc cu invidie", fiindcă "ei nu au lacrimi, nu suspină,/ nu se retrag în locuri pustii" (**Îngerii nu plâng**).

În **Poemul**, uzându-se de o simbolistică bogată, este redată răvășitoarea metamorfoză a omului-poet sau a poetului-om, declinul lui de la "Primele versuri... de aur", unde "silabele străluceau/ în lumina dimineților", continuând cu "versurile de argint" care, atunci "când le atingeai,/ un sunet subțire frângea ferestrele dinspre/ grădina cu cireșii în floare", apoi cu cele "de aramă", alăturate "dimineților de diamant" și terminând cu "versurile de noroi", ce ne dau de înțeles că "ne vom întoarce în/ poemul din care am fost făcuți".

Aurul a fost asociat de către primii oameni cu soarele, fiind un simbol al perfecțiunii și puterii, dar și al vitalității, prosperității și înțelepciunii. Argintul simbolizează puritatea, înțelepciunea divină, iar floarea de cireș semnifică, pe lângă puritate, o moarte detașată de nesiguranta lumii noastre materiale. Arama, metal sacru de culoarea toamnei, denotă spiritul de dreptate, dar și lipsa de măsură, forța sau violența, dar și protecția divină, desprinderea de pământul corupt, fiind un simbol ambivalent. Noroiul semnifică necazul și suferința, este un semn aducător de apăsare sufletească. Această succesiune de metale (și nu numai) poate reprezenta caracterul diferit al oamenilor, dar și "anotimpurile" acestora, de la copilărie și pubertate, până la tinerețe și vârsta senectuții, culminând cu finalul previzibil (de trist), când ne vom întoarce cu toții în țărâna din care Dumnezeu ne-a creat.

Lecturând o bună perioadă din viață "cărțile verii, calde, cu fructe coapte-n cuvinte", Constantin Stancu observă cu amărăciune că "a sosit toamna cu o violență neanunțată", când până și "aerul se lovește cu tâmpla de copacii obosiți" (**Vara a rămas în genunchi**). El nu se lasă însă doborât de noile împrejurări ("Mă străduiesc să mor în picioare.../ mai există timp destul pentru a-mi desfășura insomniale" - **Sărbătorile fixe**) și vede călătoria spre Marele Final ca pe o eliberare: "vine moartea și aduce armonia, echilibrul, simetria", în timp ce "Dumnezeu te strigă pe nume și-ți face semne desperate/ cu mâna dreaptă, dorește să-ți șteargă sudoarea de pe frunte/ și cuvintele din memoria pliaabilă" (**Galeria chipurilor**).

Atmosfera sumbră persistă, toamna (din afară și dinăuntru), anotimpul favorit al autorului pentru a-și manifesta eul liric, revine și în alte poeme cu aceeași stare copleșitoare, angrenând uneori iubirea în culoarea ei, pentru a o "îndulci", alteori zugrăvind (parcă) imagini ale unor timpuri de mult apuse: "Copacii... nu-și mai recunosc frunzele și ramurile, iarba/ arsă ne otrăvește tălpile/ ...// a venit toamna... într-o noapte galbenă sau ocru" (**Piane și toamna**); "Mă strecoar pe sub arcadele toamnei, frunzele se-ntorc/ în rădăcini/ ...// Simt gustul

aramei între buze/...// Părul tău lung de femeie îndrăgostită/ leagă pomii între ei" (**Peisaj de toamnă cu armură**); "Toamna îmi intră pe sub ușă, luminează lichidă, iubito,/ hai să tăcem și să ne iubim cu toate insomniale,/ cu toate poveștile brumei din chivotul toamnei" (**O nouă iertare**); "nu-mi mai pot duce trupul în spate/...// O frunză rebelă cade pe gândurile mele,/ nu știu dacă este toamnă sau doar vântul barbar/...// cu vinte miriapode se mișcă în memoria mea/...// ce anotimp asimetric străbatem..." (**Bătrânul îndrăgostit**); "O ceață adâncă învăluie lumea ca o piele/ de animal sălbatic/...// Vine frigul ca o armată de barbari, o să dormim pe durerile noastre/ de blană aspră, netăbăcită/...// E toamnă și oamenii încurcă viețile între ei" (**Beția ceții**); "O toamnă cu buzunare secrete pe alei/...// Plâng femeile părăsite de ostașii din primul război mondial, lacrimile/ spală picioarele sfinților./ Părul tău lung limpezește oglinzile furate la revoluții/...// E toamna în care lumea o ia de la capăt,/ după vechile calendare" (**Toamnă barbară**) etc.

Dacă toamna este anotimpul tranziției, al metamorfozării naturii, dar și a oamenilor, în care se face atât bilanțul realizărilor, cât și al nereușitelor, iarna este un anotimp al liniștii, al introspecției, când putem călători mai ușor în noi înșine, pentru a ne cunoaște mai bine. Poeții apelează adesea la iarnă în versurile lor, pentru a-și exterioriza simțirile înghețate, atinse de frigul de afară (și nu numai). Constantin Stancu nu face excepție de la această "regulă", reușind să redea în imagini plastice momente inedite: "Sub pielea aerului rece zac marile animale dispărute/...// Iubito, vine iarna și nu ne anunță nimeni/...// rămân fructele frigului și amintirile noastre/ prinse în brațele haosului" (**Fructele frigului**); "Este o dimineață de ianuarie, vinul luminii curge/ pe fereastra închisă.../ Îngheață stemele în gușa vrăbiei" (**Nuntă în cer**) etc.

"Căutând să se lepede de singurătatea din știrile zilei" (**Sticla memoriei**), autorul evadează din fața imaginii triste, pierdute în "oglindea care îmbătrânește sub o lumină veche/ din care zgura curge uneori" (**Cu vinte uzate**), preferând să se reculeagă într-"un ostrov de cărți, cu șoapte din viitor, cu iluzii de azi" (**Un ostrov de cărți**), locul unde poți visa și unde poți deveni oricine îți dorești. El știe că **Amintirea este un pumnal bine ascuțit** și iubirile sunt adesea "de sticlă", că uneori "Mintea ți se face o hartă veche pe care sunt/ desenate imperii care nu există" (**Ritualul de sâmbătă**) și că "Foamea ne face pe toți mai buni și/ mai egali în fața lui Dumnezeu" (**Tradiții de sărbători cu mașina de tocat carne**).

Tema morții, care a fascinat dintotdeauna omenirea, revine constant (și) în literatură, putând fi regăsită, de asemenea, pe parcursul volumului: "În moarte mi-au crescut aripi mari, solide,/ murisem de o mie de ani și zborul era o insomnie/...// Vino, iubito, bate un cui în moartea mea,/ să zdrobească oasele somnului și/ să mă trezesc cu tine în brațe" (**Moartea de o mie de ani**). Aripile sunt simbolul avântului, al eliberării sufletului sau spiritului, ele semnifică dorința de evoluție spirituală, cunoașterea. "Plecarea" spre altă dimensiune nu îl sperie pe autor, el percepe moartea ca pe o "trecere" la o treaptă superioară. Prin

(continuare în pag. 33)

Marin MOSCU**Iar curg vise...**

Iar curg vise, nu-n pustie,
Ne scaldăm în poezie.

Ne uscăm în amintiri,
Găsind rosturi, potriviri.

Definim perla din scoică
Să te simți maică și doică,
Eu mă simt stâlpul de casă,
Vreau să urc zarea mănoasă

Să găsec izvoarele
Un' se scaldă soarele,
Unde curcubeie noi
Visele poartă în doi!

Iubirea

Iubirea-i înălțătoare
Din pământ până la soare,
Cât udăm la rădăcină
Sensul ei pus în lumină,

Cât e floare și e nai
În credințele din rai,
Puse-n crucea răsucită
Într-o coastă învechită!

Femeia mea de borangic

Universu-i alăptat de zei,
Stelele atâră-n alambic,
Visele înoată în scânteii
Legănate-n val de borangic

Într-un surâs e farmecul întreg
Pictat în ochii tăi albaștri
Ce-mbină șiretlicuri de aztec
Spoite-n versuri și în aștri.

Univers îmi ești, o amintire,
Sub capacul stelelor cu dric,
În ochi-mi tremuri de iubire
Femeia mea de borangic!

Moartea infiltrată

La înmormântarea mea
În al nouălea cimitir din eternitate
Armata de îngeri a tras
Cu tunuri de miere și lapte.

M-am poticnit la semaforul negru,
Prin culoarea albă nimeni n-a trecut,
Vinul curgea din budana de pâine
Pe aura decoratiei mele de lut.

Moartea mă onora cu-ncercări disperate,
Eram la a noua trecere-n țărână,
Îngerii mă trăgeau în rai, spre Dumnezeu,
Moartea se-ncleștase la mine-ntr-o mână.

Era slută, urâtă, trecută și neagră
La înmormântarea mea cea hazlie
Încât o mare de femei mă-nsoțeau
Lovind cu bici de foc în veșnicie.

Iepe de poveste fătau în scânteii
Împrejmuid jarul eternității pustii,
Eu eram decorul croit într-o noapte
De moartea infiltrată în oamenii vii!

Certificat de acces la viață

În noaptea interioară
Îmbrăcată în armură
De soldat jupuit de suflet
Mi-am văzut umbra
Căzută peste farfuria lunii
Ce se bălăcea în lacul de lacrimi.

Din inimă mi-au curs
Valurile ruginii,
Cuvintele au zvânat pe buze
Triluri de privighetori
Învelite în zborul
Fără potcoave
Ale coloniei stelare –

Străjer în noaptea interioară,
Negustorul de vise,
Mi-a înmânat
Certificatul de acces la viață.

Era generalul de mătase
Ce-și primenea zeciuala
Prin rânjetul
Poeziilor cu rime-mperecheate.

Timpul m-a păscut

Mergea pe drumul însângerat
Copilul din mine în mine,
Tu ne căutai în arginții bunicii,
Noi ne ascundeam în coajă de pâine.

Țipetele viermilor ștergeau din riduri
Surpriza existențelor rele,
Curioșii se adunau la iarba-nțelenită
În brazde fumurii cu lacrimi de stele.

Oamenii buni treceau prin sânge,
Copilul din mine se rotea în trecut,
Aș fi vrut să vă spun cum e posibil
Dar sunt epuizat, timpul m-a păscut.

Melania CUC

În dialog peste ocean, Nicolae Băciut și Veronica Pavel Lerner

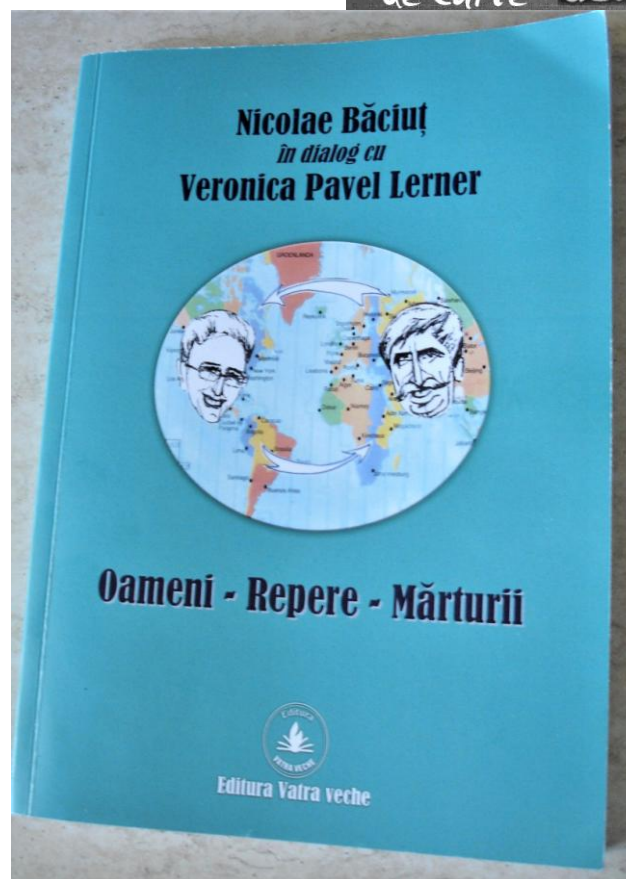
Apărut, în cadrul Proiectului „100 de cărți pentru Marea Unire -1918-2018”, la Editura Vatra Veche din Tg. Mureș, volumul intitulat sugestiv „Nicolae Băciut în dialog cu Veronica Pavel Lerner” - Oameni, locuri, repere” este un demers literar dublat de informație cu accente ce cad pe destinul aparent implacabil al unui Om, dar este și o dovadă că soarta ține, uneori, seamă și de modul în care omul însuși acționează în interesul lui, sau (și) în interesul general.

Așa cum ne-a obișnuit, cu generozitate de breaslă mai rar întâlnită în zilele noastre, scriitorul și editorul Nicolae Băciut caută și găsește motive culturale pentru a descoperi nu doar talente literare care merită a fi puse în valoare, ci și eșantioane ale unei lumi supraviețuitoare, aproape normală, deși se afla într-o perioadă în care comunismul făcea victime cu duimul, în România. Sutele de interviuri luate de Nicolae Băciut, de-a lungul timpului, sunt lecții de viață, o oglindă imensă alcătuită din tot atâtea fațete și în care, dacă vrem, ne putem regăsi fiecare. De la numele unor celebrități culturale, la oameni de știință notorii, la scriitori debutanți, pictori de duminică sau țărani cu palmele crăpate de munca ogorului, Nicolae Băciut nu-și alege eroii după moda zilei. Își alege interlocutorii după ineditul pe care aceștia îl aduc în destinul colectiv al generațiilor recente. De aici vine și dorința de-a prospecta filonul de înțelepciune românească, de-a da sensul potrivit și continuitate unor tradiții în arta dialogului. Societatea în care caută mostre de valoare Nicolae Băciut, este una care trăscede, se preface, indiferent de condițiile istorice, de vremea rea sau vremea bună a zilei prezente. Mărturii a ceea ce a fost ne rămân mărturisirile, cărțile.

Pe raftul cu astfel de lucrări valoroase, stă și cartea de față.

Tonul dialogului relevă experiența profesionistului, Nicolae Băciut atingând zone ale memoriei interlocutoarei, puncte nevralgice adesea, care duc la relatări din ce în ce mai interesante, devăluind o lume fascinantă, „secretă”, așa spune, care a existat totuși, într-o Românie ce se credea a fi cu totul înregimentată comunismului.

Confesiunea doamnei Veronica Pavel Lerner ne dezvăluia asta. Cartea deține toate ingredientele unui roman autobiografic, are culoare, farmec, umbră și penumbra dozată atât cât se cade să pună în evidență lumina, și... lumina, la urma urmei, triumfă. Ni se dezvăluie o personalitate interesantă, intelectual până-n vârful unghiilor, un om cu educație desăvârșită, o femeie puternică și fermecătoare. Marcată de o suferință fizică încă din prima copilărie, Veronica Pavel Lerner a învățat cum să-i dea cu tifla durerii, sau, mai bine zis, a exersat un fel de „balet” personal, pe gheața subțire, periculoasă, chiar dacă poantele din picioare îi musteau de sânge. Durerea fizică bine

strunită, educația serioasă de acasă, marile întâlniri cu oameni de valoare (N. Steinhart, Andrei Pleșu etc.), influența, exemplul personal dat de fratele său mai mare, Toma, toate acestea s-au coagulat în dorința de eliberare. A evada din corsetul unei societăți calibrate pe uniformitate, pe o egalitate de șanse prost înțeleasă. Întâmplări și acțiuni individuale, evenimente sociale care jalonau viitorul unei Românie în care lucrurile importante de când lumea nu mai aveau valoare, și aceste fațete ale întregului, ale adevărului dur, au făcut ca Veronica Pavel Lerner să fie ceea ce este astăzi.

Scriitoarea și-a petrecut copilăria și tinerețea în București, într-o zonă în care, străzi întregi cu case vechi și frumoase intrau rând pe rând sub lama buldozerelor. Născută imediat după Război, într-o familie de intelectuali cu tradiție, Veronica Pavel Lerner a fost nevoită să se adapteze din mers, dar fără să facă concesii. Și-a ales o meserie serioasă, inginer chimist, dar și-a dublat existența materialistă cu bucuria artei, a muzicii, a scrisului.

Printr-o împrejurare, care parcă așa îi fusese hărăzită, a reușit să plece din România în 1981. A emigrat doar fizic, sufletul rămânându-i mereu legat de patria în care văzuse lumina zilei.

Canada? Un fel „eldorado”, pentru cei ce nu aveau șansa să iasă din lagărul socialist.

Odată ce a ajuns acolo, V.P.L. a luat viața de la capăt. A muncit din greu. S-a adaptat. A învățat că libertatea are un preț. A lucrat în cercetare, în laboratoare celebre din Canada, a avut rezultate uimitoare și a fost recunoscută de forurile științifice internaționale. În momentele de regăsire cu sine,

(continuare în pag. 30)

scria, și încă mai scrie. V.P.L. își scrie cărțile în limba română. A publicat și în presă, în România, încă din deceniul 70 a semnat articole de speclitate în reviste de gen. În Canada fiind, a descoperit, sau, a fost descoperită de cei care coordonau revistele editate în limba română, printre care și Observator din Toronto. Aici, va susține o rubrică specială.

După 1989, intră în legătură cu scriitori din Țară dar și din diaspora românească, devine un Nume, cititorii îi apreciază textele și notorietatea de scriitor i se consolidează.

Deși nu și-a propus niciodată să ajungă scriitor, Veronica Pavel Lerner este azi scriitor în sensul clar al cuvântului. A publicat zeci de texte în reviste diverse, a scris și publicat cărți interesante.

În spirit de glumă, cred, undeva în spațiul interviului acordat scriitorului Nicolae Băciuț, spune că... deși s-a născut într-o casă cu biblioteca plină de cărți celebre, pe când era copil, nu adora să citească. Prefera pianul. Pofta cititului i-a venit de-a lungul timpului, și când a ajuns în Canada a constatat cu uimire că citise, până atunci, mult mai mult decât colegii ei de muncă, prietenii, cunoștințele. Așa se face că și-a propus să scrie, să lase mărturie despre ceea ce știa cel mai bine.

„Orice scriitor, indiferent de naționalitate, scrie inspirat de propriile trăiri din realitatea în care se află.” spune Veronica Pavel Lerner într-un cotext, în carte, și așa și este.

Cartea-interviu apărută la Editura Vatra Veche vine să confirme un statut social, o biografie interesantă și care, la urma urmei este o poveste de succes în care eroina îndrăznește, reușește să cucerească lumea prin modul său firesc de a fi.

Relația dintre Editura Vatra Veche, și mai ales dintre Revista Vatra Veche, și scriitoarea Veronica Pavel Lerner este una care se bazează pe încredere, pe respect și bucuria unei prietenii culturale care nu ține cont de reperele geografice.

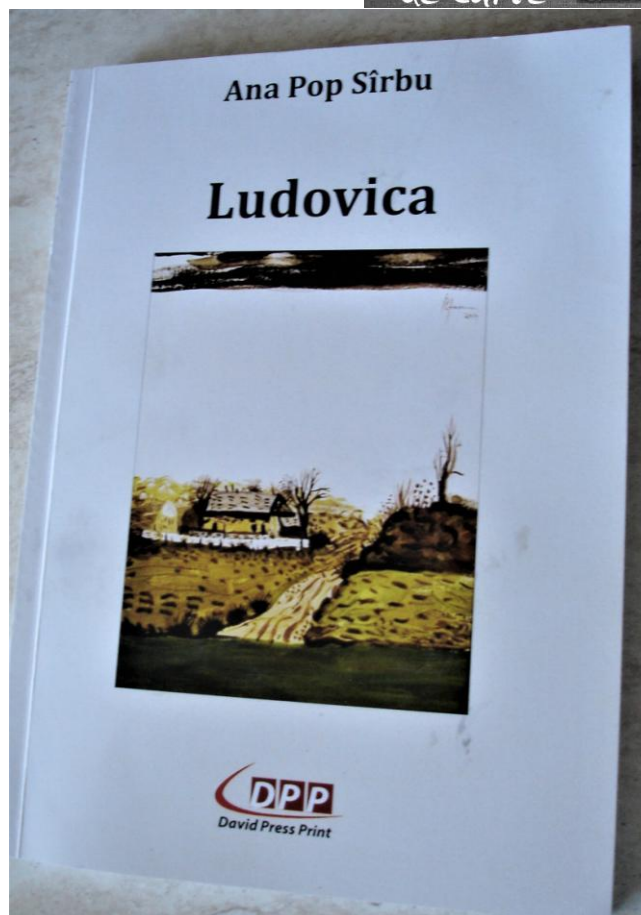

Melania CUC

Ludovica și mănușile de mătase neagră ale Americancei

Așteptam cartea asta de ceva timp, din drag pentru autoarea sa, Ana Pop Sârbu, o poetă rafinată, modernă și care experimentează metafora ca pe un material nou, compozit. Citindu-i poemele din cărțile publicate până acum, am avut revelația unui spațiu în care până și imaginile cele mai comune prind contur într-un registru de cascadă ce nu se prăbușește, urcă muntele înspre cer. Așteptam cartea de față, intuind că voi găsi în ea note autobiografice, și eram aproape sigură că va fi un roman, dacă nu de senzație, va fi o carte menită să restituie valorile unei lumi rurale transilvane, pe care, în parte, o cunoșteam, o trăisem și eu, lumea care se șterge, se duce de pe fața pământului.

Mărturiile scrise sunt documentele de identitate

care mai rămân.

Am fost surprinsă, fascinată, de tehnica colajului și cea a dialogului mai mult sau mai puțin imaginar, care atrage, ne face să interacționăm, aducând în planul secund memoria noastră personală.

Autoarea are forță narativă nativă, știe cum să-și dozeze discursul și sunt sigură că indiferent de forma de exprimare aleasă pentru această lucrare, tot ar fi dat dovadă de profesionalism, de seducție literară. Ana Pop Sârbu scrie cu fantezie, simț artistic perfect controlat, convertind nu o dată banalul cotidian în mostre lirice laudabile.

A.P.S. este analitică și conștientă de faptul că satul transilvan, autentic, cel din urmă cu peste cincizeci de ani, nu ar mai stârni interesul generațiilor ce-și întind antenele culturale înspre Occidentul cosmopolit, dacă forma cărții ar fi una clasică, șablon.

Poate și pentru că introspecția venită dinafară, se sincronizează perfect cu ritmul interior al scrișului său, autoarea a ales „duetul”, un dialog incitant între două doamne ce au în spate povara amintirilor comune, dorința de-ași regăsi rădăcinilor. Copilele ce umblau odată descute prin colbul uliței, acum sunt la maturitate, citadine rafinate, recunoscute ca elite în sfera profesiilor lor importante, sunt (și) unse de Dumnezeu cu darul frumosului, al creației.

Ludovica și Petra, cele două cotiledoane ale unei singure semințe, au fost calibrate, să spunem așa, pe aceleași valori morale, principii pe care nu le vor călca în picioare niciodată de-a lungul vieții, nu vor face compromisuri. Două destine aparent gemene, dar care se completează frumos în demersul lor de-a reconstrui un album de familie.

(continuare în pag. 31)

LUDOVICA, cartea semnată de Ana Pop Sârbu, este ca un scenariu de calitate. Decorul: casa părintească. Acțiunea: Întorcerea „fiului risipitor” prea târziu pentru ca tatăl să mai fie în viață, să taie vițelul cel gras.

Doar locurile și lucrurile mai au memorie, și ele, cele două femei într-o îngemănare perfectă, pentru ca povestea celor ce au fost să reînvie, să se deruleze.

Ludovica și Petra, stau de vorbă. Nu este o artă a conversației. Autoarea nu își propune să meargă pe firul vieții personajelor. Nici să facă filosofie academică.

Este o rememorare a primei copilării, a adolescenței, un motiv perfect pentru a scoate din uitare chipuri de oameni, datini, locuri și a readuce în vocabularul cărții, cuvinte, regionalisme, arhaisme, deja scose din uz, dar care pronunțate cu accentul de altădată, sunt ca mirodeniile, exotice.

Bunica Maria, Americanca, este personajul cu cea mai mare putere de atracție, fascinează prin aura aventurii, prin curaj, hărnicie și lecții de viață, a reușit în două lumi, una veche, alta nouă. Bunica Maria a îndrăznit și s-a luat de piept cu America, a muncit pe brânci, a adunat bani cât să revină în satul ei din Ardeal, să cumpere jugăre de pământ, vite, să-și facă casă mare, cu obloane la ferestrele dinspre uliță.

Bunica Maria și mama Eleonora sunt mereu prezente în memoria autoarei, personaje defel fictive, și amintirea lor dă un sens distinct cărții. Personajele din amintiri sunt nepipăibile, ca lumina hibernală ce se strecoasă pe sub ușă și încălzește odaia bolnavului.

Întorcerea în timp se face aproape magic. Revinerea în spațiul natal are loc în sâmbăta morților, și simbolurile creștine cele mai multe, dar și păgâne (vezi șarpele casei) sudează decupajele verbale, modernismele și prețiozitățile unei conversații ce alunecă adesea spre falia culturală, în contrapunct cu simplitatea vieții rurale de odinioară.

Dialogul nu lăncezește, este sprintar ca un joc de șotron, se trece de la o imagine la alta, de la o poveste la un spațiu nou, și gesturile lor devin parte din întregul care se contrecează, prinde carne, respiră. Ludovica are grijă ca povestea ei să nu-și piardă ritmul, nu lasă narațiunea să băltească. Deși descrie detaliat și în cunoștință de cauză, o seamă de obiceiuri, este atentă cu dozajul în pagină.

Autoarea intuiește, știe că este nevoie de un liant, și o face profesionist, rupând ritmul cu un „joc pe cuvinte... Jocul acesta revine salvator de câteva ori, dar nu este doar tehnică scriitoricească, este o consolidarea a cărții prin justapunere a ideilor de creație, spontane, peste negura timpului care e rece, grea ca mormântul.

Interesantă și avangardistă mi s-a părut apariția străinei, care intervine din cu totul altă dimensiune, aceea doare le strigă doar din uliță, nu le salută, nu le zice pe numele mic, doar se interesează de un loc în care ar putea fi crucile cimitirului. Nici străina nu are nume. Nici vârstă.

Real și ireal. Fășii din timp, portaluri între ei și noi, și poate, entități care vi din galaxii imposibile doar în ziua aceea. E ziua morților.

Ludovica/Petra deapănă amintiri comune, își aleg, ca dintr-un album de mucava, subiecții.

Taina plutește în aer, Crăciunul de altădată, iernile cu zăpada până-n genunchi, anotimpurile din copilăria Ludovicăi, sunt imagini convingătoare, așa cum este și cufărul cu comorile Americancei. Mănușile de mătase neagră,

pălăria din pai de orez, bluza cu mâneci scurte dar largi... sunt piesele de rezistență ale unei garderobe ce și-a făcut veacul. Cufărul Americancei și comorile lui bănuite o fascinasera pe fetița Ludovica. Timpul, timpii nu mai au importanța dată de oameni. Amintirile sunt reconstituite la fața locului. Oamenii, sentimentele, drumurile, podul șurii, colegii de liceu, zăpezile din fundul grădinii, și iarăși...cufărul ranforat cu benzi de oțel din Clivenland, Ohaio, America...

Fetița de dedemult a rămas cu năsul lipit de sticla rece a ferestrei, așteptă trecerea trenului de la Lechința spre Murăș. De data asta mocănița întârzie. Pe ștreclul de atunci, a năpădit iarba porcească. Ludovica/Petra și casa bătrână, grajdul fără vite, porumbelii pe cuiaturi... sunt mostrele încă palpabile, dar atât de fragile, a lumii pe care i s-a prefirat printre degete în timp ce ea, Ludovica, a ales să scrie un altfel de act de identitate a familie sale.

Real, imaginar, o devălmășie ce se structurează cu de la sine putere, și...iar se dezintegrează, așa ca jocul bărbuncarilor, joc fecioresc în care fețele nu aveau voie să intre.

Viață. Moarte. Viață. Continuitate...

Aproape că se aude disperarea țăranului căruia îi moare vițelul în grajd, și ...iar Americanca aia, o adevărată Vittoria Lipan, o femeie care leagă și dezleagă rosturile familiei. Îi pasă de lumea în care se învârte.

Cartea Anei este un tărâm pe care ni-l putem asuma fiecare dintre noi, cei care am păscut miei și mânji prin iarba udă de ploaie. Un loc din care, odată ce am terminat de citit, putem pleca, convinși că ne vom reîntoarce cândva, și, la fel ca străina rătăcită pe ulițele satului natal, vom întreba cu ochii-n pământ: N-ați văzut, n-ați auzit de locul unde cresc crucile părinților, moșilor, strămoșilor noștri?

Felicitări, Ana!

amp... by carmen racovitză

Petruș ANDREI

Scriitoarea VIOLETA DANIELA MÂNDRU și povestea ei tulburătoare de dragoste

Apărut la prestigioasa Editură „Junimea” din Iași, anul acesta, în colecția „Ficțiune și Infanterie”, inițiată de scriitorii Codrin Liviu Cuțitaru și Lucian Vasiliu, romanul „Saudade” este o tulburătoare poveste de dragoste, de mii de ani cel mai frumos și mai complex sentiment omenesc.

Absolventă a facultății de Științe Economice din cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați, specialitatea Management, Violeta Daniela Mîndru este prezentă în „Antologia scriitorilor tecuceni” (2018).

Aflată la a doua apariție editorială, după volumul de debut „Secretele magnoliei” (proză, Galați, editura Phoebus, 2017), scriitoarea pare înrudită cu Hortensia Papadat-Bengescu (tecuceană și ea) din „Ape adânci”, „Femeia în fața oglinzii” și „Sfinxul”, numai că de data aceasta este vorba despre „Bărbatul în fața oglinzii”, în fața conștiinței sale.

Personajul-narator este un bărbat care își spune povestea vieții sale, sentimentale de la vârsta de treizeci și șapte încolo („nel mezzo del camino di nostra vita”, cum ar spune genialul florentin).

De regulă, scriitorii bărbați se transpun în sufletele femeilor: „Madame Bovary c'est moi”, spunea Flaubert; „Otilia sunt eu”, mărturisea și „divinul critic”, fiecare încercând să descifreze eternul feminin.

Iată că o autoare pătrunde în sufletul unui bărbat și, în această ipostază, cunoaște mai multe femei, dar se îndrăgostește, în ciuda situației sale de om căsătorit și cu doi copii, de una singură: „Aveam treizeci și șapte de ani când m-am îndrăgostit de ea”- sună mărturisirea șocantă din incipitul romanului. „O dragoste adâncă ce a cutremurat pământul și cerurile” vieții sale.

„Profesor de geografie la o școală dintr-un sat de lângă Constanța”, Matei (Cervinski) Dimitriu, căsătorit cu Ioana și având două fiice, pe Alexandra, într-a VI-a, și pe Ruxandra, într-a III-a, stărnește în rândul colegilor invidie și admirație.

Profesorul, aparent un om obișnuit, câștigă un concurs inițiat de Fundația Freedom și are prilejul nesperat de a merge în Italia, chiar la Veneția, pentru a organiza împreună cu alți doi concurenți și cu președintele Fundației, „un pavilion reprezentativ al României în cadrul Bienalei de turism de la Veneția” (pag.14)

După câțiva ani de căsnicie, focul pasiunii, care nu a ars cu flacăra înaltă nici la început, începe să se stingă. Matei și Ioana dorm în camere separate, iar el închide sea-ra ușa, refuzând să-și îndeplinească îndatoririle de soț. Abandonat de mic la casa de copii, acesta simte mereu nevoia de dragoste maternă, de care a fost lipsit.

Confesiunea personajului narator continuă: „Întâlnirea dintre mine și Diana s-a întâmplat la Veneția. Și unde altundeva se puteau îndrăgosti doi oameni ca noi, dacă nu într-un oraș al iubirii?” (pag. 24)

Inițial fata din vis, „tânăra fără chip”, personaj eminescian, capătă contur în „luna îndrăgostiților”: „Pentru prima dată văzusem chipul femeii din vis. Era atât de frumoasă! O frumusețe delicată și calmă, liniștită, normală, naturală. O frumusețe care arăta un suflet frumos.” (pag. 29).

Misterul începe să se limpezească: „femeia de care mă simțeam legat era medic pediatru”.

Colega de catedră, Adriana, refuzată ca femeie și ca

Ficțiune
și
infanterie

Violeta MÂNDRU

Saudade

JUNIMEA
LA 50 DE ANI

partener de proiect, „a devenit furioasă”, furie care va produce valuri, profesorul fiind acuzat, pe nedrept, de plagiat, acuzație care îl lasă fără prieteni și fără catedră la școala respectivă, la noi nefuncționând prezumția de nevinovăție.

Pe Diana o reîntâlnește la Galați, ca soție a prietenului său, Ștefan. Șocul revederii este asemănător unui seism: „Un cutremur cu magnitudine mare tocmai mă scuturase (...) Cu greu mi-am recăpatat controlul.” (pag.47)

Numele femeii din vis, Diana, nu este întâmplător și nici locul în care o întâlnește. Diana este, conform „Dicționarului mitologic greco-roman” (Editura Științifică, Sibiu, 1966), veche divinitate italică, identificată mai târziu cu Artemis, din mitologia greacă. Era considerată zeița luminii, al cărei simbol era Luna, soră cu Apollo (Soarele). Insensibilă la dragoste, îi pedepsea pe toți cei care încercau să se apropie de ea sau, dacă la rândul ei încerca să se apropie de un muritor, dragostea ei era rece și stranie.

Diana reprezintă aici idealul în veci neatins („Luceafărul”, „Mistrețul cu colți de argint”, „Noaptea de decembrie”, „Floarea de jar” ș.a.)¹ sau „Un dor nesătins de nemurire”² („Saudade” - în portugheză, adică ceea ce rămâne dintr-o iubire) precum și dorința de a avea de la fratele său geamăn, ceea ce aparținea acestuia.

Într-un bar, Matei mai cunoaște, deloc întâmplător, o femeie, Laura, („Dezbracă-mă încet!”) și, după o noapte de dragoste, aceasta îl anunță, peste ceva vreme, că este însărcinată. Copilul va purta numele Andrei și va fi adus și crescut în familia sa, după decesul mamei.

Amestecul de ficțiune și realitate este bine dozat, stilul este unul armonios, lipsit de elementele de recuzită postmodernă (vulgarități, trivialități,

(continuare în pag. 33)

insanități, perversități, etc.)

Reușita deplină a scriitoarei Violeta Daniela Mândru este în arta portretistică.

Adriana, de pildă, „era o tânără atrăgătoare (...); în general era o prezență plăcută, o tânără brunetă, cu niște imenși ochi verzi și o siluetă de invidiat la cei două-zeci și opt de ani”, anume creată pentru alcov (Pag. 13).

Diana, femeia din vis care-i răscolise mintea și sufletul, la plecarea din Italia, „Își luase lumina cu ea” ș.a.

Violeta Daniela Mândru se prezintă ca o scriitoare înzestrată cu spirit de observație, cu inteligență și talent, și care beneficiază de acea intuiție feminină, extrem de persuasivă când cotrobăiește prin sufletul și prin gândurile unui bărbat, de aceea merită toată atenția cititorilor și, deopotrivă, a criticii literare.

1. Petruș Andrei - „Floarea de jar”, Casa de editură „Panteon”, Piatra Neamț, 1996, pag. 31

2. Petruș Andrei - „Un dor nestins de nemurire”, Editura „Rafet”, 2016

Aurel SCARLAT

De ce?

De ce mă tulburi dumneata
Cu ochii verzi și părul negru,
Așa cum tulbură o stea
Lumina ochiului integru?

*

De câte ori ne întâlnim,
Zâmbet fugar te însoțește
Și, câtă vreme noi vorbim,
Farmecul glasului tău crește.

*

De ce uităm că e târziu
Și lumea ne privește,
Pe când amurgul străveziu
Icoana ta întinerește?

*

Poate acestor întrebări
Nu vom răspunde niciodată,
Chinul atâtor amânări
Fiindu-ne răsplată.

asociere, „zborul” semnifică dorința de a se ridica deasupra lucrurilor obișnuite, de căutare a armoniei interioare.

Într-un alt poem (**Moartea a scos picioarele pe fereastră**), aceasta este personificată, atribuiindu-i-se o îndemânare de chirurg: „Eram îngropați într-un pământ de timp,/ ne duceam rana pe rând și moartea mirosea/ a timp crescut lent./ Apoi moartea s-a relaxat, a scos picioarele pe fereastră/ și a zâmbit la noi./...//...ne putea dezambla în toate părțile componente,/ nu exista cineva priceput să le pună la locul lor”.

Poetul crede că a găsit soluția pentru „vindecarea” crudei realități: „Am să ies din pielea mea, e mai simplu/ să fiu natural, singur între un viitor și altul”, dar orice „tratament” are nevoie, până la urmă, de anumite condiții ca să dea rezultate sau creează unele riscuri („Am nevoie de un timp bun, un timp bio,/ nu de timp sintetic./...// pe drum ajungi să vorbești în limba dușmanilor tăi” – **Toate drumurile încep la Ierusalim**). „Nu am unde să mă ascund, poate doar în narațiunile mele” (**Poveste neterminată**), mai afirmă el, concluzionând pe un ton fatidic: „Ce om de zgură mai sunt și eu și ce absență trăiesc...” (**Catarg de corabie**).

Parcurgând poeziile lui Constantin Stancu, constăți că fiecare titlu este un micropoem și fiecare poem spune o poveste, una dureroasă și veridică. Atmosfera nostalgică plutește peste întregul volum, poate și pentru că, atunci când ești înconjurat de cei aflați „în căutarea paradisului” (**Ultimul paradis de sticlă**), te molipsești, fără să vrei, de „microbul” deziluziilor. Poetica sa este pătrunsă de o maturitate asumată, fiind ermetică pe alocuri, însă după ce ai reușit să treci bariera spre lumea sa interioară, totul devine limpede și mai ușor de înțeles. Uzând deseori de o simbolistică bogată, versurile cu inflexiuni moderniste și postmoderniste nu fac risipă de metafore, acestea sunt „montate” exact acolo unde trebuie, atunci când trebuie, pentru a întregi mesajul pe care autorul a dorit să ni-l transmită.

Eu m-am bucurat de o lectură plăcută și interesantă, pe care o recomand tuturor celor ce nu se tem să dea piept cu realitatea și cu ei înșiși, în febra transformărilor pe care ființa umană o resimte în acest început de secol atât de controversat...

~~~~~

Adelina FLEVA

AȘ VREA SĂ FUG

sărută-mă din cap până-n picioare
cu buzele fierbinți și parfumate
aș vrea să-ncepi cu sânii de se poate
și noaptea căci mă tem nespus de soare

mă-nvăluie timidități de floare
și simt fiori pe ceafă și pe spate
nici n-ați purces la drum buze curate
iar eu simt o continuă dogoare

mai soarbe-mi lin polenul de pe trupul
fierbinte precum soarele ceresc
aș vrea să fug dar nu să mă feresc
iubitul meu ce vrei să-mi sfărâmi scutul

mă las în voia ta ca o copilă
ce nu a fost atinsă pân-acuma
și zău că nu fac dragă pe nebuna
tu amiroase-mă precum m-ai rupe din lumină

trăsnet cu miros de cer și alge

dezbracă-mă de umbra ta reîntrupată
în trăsnet cu miros de cer și alge
îmi explodează venele la tâmpile
și nu mai simt în mine nici maluri nici catarge

(eu te voi alăpta cu fericire nesihastă
lângă altarul unui nuc cu frunze roze
să-ți pară îndoilele de-acuma
că sunt doar veritabile neopsihoze)

dar strânge-mă la piept cu disperare
mi-e așteptarea carne însetată
te rog frumos să stingi și-apoi să lași lumina dreaptă
să nu observi că sunt fecioară într-o femeie măritată

crește un copac în mine
contratimp al păsărilor migratoare
ascunzându-mă într-o femeie măritată
în fiecare noapte răstignesc în inima ta luna

salcâmul nostru mamă înflorește

în pădurea de aramă
dorm țișanii căldărari
îmbrăcați așa-ntr-o doară
în culori de zile mari

(Doamne stinge lumânarea
în pădurea de aramă
nici cruce nefugărită
puritate fără scamă

nici țișan neadormit
nici inel nelogodit
dăruit nedăruit
unei lame de cuțit)

aiurit de rana cruntă
ce-i scipește pe genunchi
Dumnezeul de aramă
se-nfrățește cu un junghi

mamă toată ziua am plâns

cosește Doamne iarba de pe mine

azi ca și ieri ocnaș mă simt încarcerat în viață
mai am de ispășit pedeapsa încă
și car în transparenta mea făptură
o suferință dulce ca un izvor zidit în stâncă

și pleava mi-e deasupra Sfinte Doamne
i-ajung pe undeva la subsuoară
mi-s pletele murdare de păcate
un schit sunt de sudalme și ocară

și-aș vrea să mor o candelă curată
să-mi lumineze ultima suflare
Tu iartă-mă de viață pentru mine
doar viermii mai au trainică valoare

(așteaptă viermii trufandale Doamne
probabil le amiroase a pucioasă
dar viața mea ruină încă vie
palpită jalnic pe sub haina roasă)

cosește Doamne iarba de pe mine
mi-am luat sicriu și l-am plătit în rate
nu m-a costat prea mult am dat pe acesta
lunar (prin respirarea mea concavă)

întâiul adevăr și întâia-mi libertate

Digital &... by carmen racovitza

Vasile MANOLE

Scriitorilor și poezilor

La „Boema” literară
Paradoxuri nu-s puține:
Fie iarnă, fie vară,
„Răul”, lor le face bine.

Limba noastră

Vorba dulce mult aduce
Dacă o vorbim corect,
Altfel ea ne va conduce,
Sigur către... dialect.

Unui octogenar

După ce se urcă-n pat
Fericit la paroxism,
De-oboseală cade lat,
Parcă-ar face alpinism.

Economistul

Când cu cifre el lucrează
Poate-ajunge chiar falit,
Când greșit le-nterpretează
Dacă e... nesocotit.

Unui „erudit”

Salutând destule doamne,
Cunoștințe mai oculte,
La-nceputul astei toamne,
Soața-i spune: Știi cam multe!

Fidelitate

Ce târziu aflarăm cheia:
Fie-naltă sau mărunță,
Ce fidelă e femeia
Când ajunge ea cărunță.

Soția unui comis voiajor

C-un bărbat mereu plecat
Și-un amant milionar,
Soața spune răspicat
Că e soț... interimar.

Matrimonială la vârsta a treia

Spunea o doamnă motivat,
Cu mult trecut de cincizeci:
- Dezavuez acel bărbat
Ce încă n-are loc de veci!

Bărbații și schimbările de sex

Și-au făcut un obicei
Care-i foarte comentat:
Sunt cu ochii pe femei
Să nu dea de vreun bărbat!

Grija soțului față de soție

Pe la noi se-obișnuiește:
Soțul plecat să muncească,
Un vecin îl suplinește,
Ei, nimic să nu-i lipsească.

Soția unui comis voiajor

C-un bărbat mereu plecat
Și-un amant milionar,
Soața spune răspicat
Că e soț... interimar.

Matrimonială la vârsta a treia

Spunea o doamnă motivat,
Cu mult trecut de cincizeci:
- Dezavuez acel bărbat
Ce încă n-are loc de veci!

Bărbații și schimbările de sex

Și-au făcut un obicei
Care-i foarte comentat:
Sunt cu ochii pe femei
Să nu dea de vreun bărbat!

Grija soțului față de soție

Pe la noi se-obișnuiește:
Soțul plecat să muncească,
Un vecin îl suplinește,
Ei, nimic să nu-i lipsească.

(1875 – 1926)

Rainer Maria RILKE**Prin fumul gros al văii**

Prin fumul gros al văii, istovită, seara
șovăie în conduri de aur.
Fluturile, aninându-se visător de-o tulpină,
de bucurie nu mai știe ce să facă.

Toate sorb din liniștea sacră.
O, cum crește sufletul
așternându-se strălucitor veșmânt
peste întunericul lumii!

Zi de toamnă

Doamne, e timpul. Vara a fost prea mare.
Așterne-ți umbrele pe orologiile solare
și dă drumul vânturilor pe câmpii.

Poruncește ultimelor roade să fie depline;
dă-le încă două zile de la miază-zi.
Silește-le să se coacă bine
și toarnă-un ultim strop dulce în vinul greu.

Cine nu are casă, de-acum să nu-și mai ridice.
Cine e singur, va rătăci tot singur,
va priveghea, va citi, lungi scrisori va scri
și pe alei de colo-colo va rătăci,
neliniștit va trece cu frunzele ce pleacă.

Toamnă

Cad frunzele, de atât de departe cad,
ca și cum s-ar ofili în cer grădini îndepărtate,
Cu semne de negare cad.

Iar nopțile, dintre toate stelele,
cade pământul greu în singurătate.

Noi toți cădem. Această mână cade
și cealaltă și toate câte sânt.

Și totuși este Unul care ține în mâna Sa
întreaga cădere, nesfârșit de blând.

Sfârșitul toamnei

Privesc de ceva vreme
cum totul se preschimbă.
Ceva se ridică lucrând,
omoară stârnind suferință.

Din clipă-n clipă nici
grădinile nu mai sunt aceleași;
de la galben trec în auriu,
lentă cădere:
iar cărarea s-a făcut și mai lungă.

Stau lângă copacii dezbrăcați
și contemplan rând pe rând aleile.
Departă până la mările adormite
sub cerul greu, întunecat
ce se retrage.

Amintire

Iarăși aștepti nădăjduind într-Unul
care să-ți adauge la nesfârșit viață.
Cel puternic, Preaminunatul,
clipirea din somn a pietrelor.
Adâncul întors către tine.

Pe rafturi de cărți amurgul se pune,
în aur și brun pe volume;
Tu însă cugeți la străbătutele țări,
la imagini, la veșmintele
unor femei, din nou pierdute.

Și deodată înțelegi: toate acestea au fost.
Te ridici și-n față-ți stăruie
spaima, chipul și rugăciunea
unui an ce s-a dus.

O, sfânta mea singurătate

O, sfânta mea singurătate,
ești atât de bogată, pură și atât
de departe.
precum o grădină în zori.

O, dulcea mea singurătate,
zăvorăște-ți ușile de aur
împotriva atâtor doriri
care de peste tot te împresoară!

În românește de Ignatie GRECU

digital a ... de Carmen Racoviță

Lucian MĂNĂILESCU

POVESTE ZURLIE

Ce te faci tu, Harap Alb, cu fata din Lună?

Ursul o să te căsăpească, regina albinelor
o să-ți plouă în ochi și o să te dai degeaba
de trei ori peste cap, lumea tot o să râdă
de calul tău care mănâncă jăratec și
n-o să te creadă nimeni că ai fost
unde se bat munții în capete...

Cât despre prieteni, uite o pădure strâmbă,
niște râuri secate și pe unchiul tău
stând la taclale cu urechile acului...

Dar așa sunt toate poveștile, mereu
alții vor fi fericiți până la adânci bătrâneți
și fata aia zurlie o să zboară pe fereastră,
dracu' știe unde...

DE-A PITITELEA

A mai murit un copil
în țara poveștilor;
privighetorile cântă,
ploaia plânge.
Unu, doi, trei...

A fost drogat cu o floare,
l-a răpit singurătatea;
părinții lui pipăie depărtarea.
Patru, cinci, șase...

L-au văzut lanurile
de cer trecând în zori
pe o cărare pustie;
în urma lui alerga
un câine de pripas.
Șapte, opt, nouă, zece...

Mâine va sosi
omul cu lopate
și-o să-i îngroape numele
și gata!..

ORFEUL DE AUR (poetului Adam Puslojić)

Ce aripi orbitoare avea Nichita
când a nins el în Catedrală, la Struga !...

Pe tine, Adame, te-a luat în tristețea lui
îngerească și a zis; „Hai, bre, să ne suim
în turla Sfintei Înțelepciuni și să facem
din lacrimile noastre două clopote,
să audă Dumnezeu cum șezum și plânsem!”

LA COLȚUL STRĂZII

Am mâinile pline de firimiturile buzelor tale
pe care le ciugulește neliniștea...

Parcă trăiesc în alt regn,
printre vrăbii și amintiri...

Oglinzile zilei de ieri s-au sinucis
și Dumnezeu, bătrân și singur,
vinde, la colțul străzii, cireșe amare.

IAD CABOTIN

Adevărata durere nu e cea
pe care o ducem la spital;
ea e numai sudoarea leprei,
numai pretextul ambiguu
pentru morfină.

Iadul e mult mai perfid....
de aceea încep să cred
că fericirea e ucigașă.

În oglinzile ei translucide
râde un cabotin.

Dacă priviți florile veți înțelege:
ele nu sunt fericite,
înfloresc....
Și atât...

VECHIUL ALBUM

Îngălbenite, ca frunzele toamna,
fotografiile din vechiul album
seamănă îngrozitor de mult unele cu altele,
mustața bunicului zgârie obrazul hârtiei,
iat-o și pe bunica Parascheva,
pe care n-am apucat
s-o cunosc, odihnindu-se pe băncuța
de la poartă și privind depărtarea,
copila desculță de lângă ea e mama,
după cum spun hieroglifyle scrise
pe spatele cerului albastru, iar dincoace,
în tăcerea sepie, e tata încheiat strâmb la vestă
și cu o mână în șold, pe vremea când visa
să treacă dealul și să ajungă în America,
unde se zvonea că toți oamenii sunt fericiți...

NODUL GORDIAN

O să-ți dezleg enigmele, Stagiritule,
cu ascuțișul sabiei, ce altceva
ar putea îndupleca nepăsarea morții?

Știu că va mai fi o zi de apoi
și încă una, că patima mea
va năru crenelurile cetăților
inexpugnabile, stârnind - iarăși și iarăși -
urlatul de lup al falangelor, și coasele
carelor de luptă secerând întunericul.

Dar cel ce dansează în cenușa Babilonului,
învingătorul în armură de aur,
va fi la fel de singur ca zeii!...

În urma lui grecii și perșii
vor întemeia imperii de cenușă.

Tudor CÎLCU

Mireasa furată

Cam pe la jumătatea lui decembrie, într-o noapte, un călăreț descălecă după ce trecu și prin albia secată a pârâului Viișoara, cam în dreptul grădinii lui Condrat Opaciu, lipoveanul. Avea ochii ca și cărbunele iscat prin spuza vetrei, zicea bunicul. „De ce erau așa?” îl întrebaseră atunci când mi-a spus povestea lui Larion și a Jingăi. „Știu eu?! a dat din umeri, bunicul. Pesemne, să vadă, să scormone adâncimea pădurilor și să simtă frământările calului de sub el, că de-aia era, Larion, vestitul hoț de cai de la Dunăre”. „Și chiar era hoț de cai?” întrebam. „Ei?!... Așa zicea lumea după ce o furase pe Jinga”. Nu mai întrebam. Lăsam să mi se desfășoare povestea pe dinaintea ochilor. În noaptea aceea, luna nu răsărise dintre norii care se adunaseră amenințatori spre partea sudică a satului iar cele câteva stele mai răsărite pâlpâiau ca lumânările. Erau alb-cenușii și luminau cu evlavie poteca pe care începuse s-o urce călărețul nostru, trăgând calul de căpăstru. Mergea mai mult târât de instinct pe un drum cunoscut, la lumina zilei. Pădurea dinspre malul celălalt al Dunării, nu cel care înghițea în burta lui pârâiașul Viișoara, se lăsase mult în urma lui, cu ploi înalți și sălcii cu rădăcini scorburoase peste care se înfășurau, ca țevile, arbuștii răsăriți din alte rădăcini împletite în maluri nisipoase. Îl simțiseră, de după deal, câinii. Lătratul lor îl opri în loc pe Larion, căci el era călărețul care urca poteca aceea pe timp de noapte.

Uitase de stâna de peste dealul Afumaților, de strigătele ciobanilor care băteau cu bătele în tulumbele din bronz și discurile de fier, alungând lupii care se dăduseră la stână încă înainte de a se ivi zorii. Se trezi înjurând, biciuit pe întuneric de crengile unui măr sălbatic, crescut la margine de potecă. Larion se uită spre valea Viișoarei, acolo unde auzi fâlfâitul unor aripi de pasăre sub luna prăvălită peste o perdea de nori, lăsată mult în jos, către partea sudică a satului. Se opri la margine de cărare și ascultă cu auzul încordat. Jinga trebuia să vină dinspre grădină, cam prin dreptul nukului uriaș ce trona marginea grădinii lui Condrat Opaciu. Așa se înțelesese cu fata cea mică a lipovenilor. Jinga nu împlinise încă optsprezece ani, dar fusese promisă de nevastă lui Mitu, băiatul cel mare al Romaneștilor (neam de evrei înstăriți), pentru un car cu boi cu tot și patru hectare de pământ. Mitu, deși băiat trecut mult de armată, nu era însurat dar îl ocoleau toate fetele din sat, la horă. Tântălăul satului mai avea, din naștere, buză de iepure și, când i se adresa câte ceva, hlizea fără nici o noimă, după care se puneă pe râs ca prostul.

Larion nu-și amintea când răsărise luna, când imitase fluieratul cintezoilui, când apăruse și Jinga în dreptul nukului cu ochii în lacrimi și cu obrazul zgâriat de ramurile arbuștilor care străjuiau nukul ce trona la

marginea grădinii. Jinga se trezise fără să o simtă ai ei și stătuse vreme de o oră așteptând cu inima ticăindu-i ca unui iepure, cu năsul lipit de geam ascultând chemarea lui Larion, pe care o știa, printr-un fluierat prelung ce voia să imite chemarea cintezoilui în pădure. Cu bocceluța de haine în mână, îl găsi pe Larion așa cum conveniseră și-i sări în brațe.

- Mi-era teamă că n-ai să mai vii! îl împinse ea cu palma în piept. Îi arăta că încă mai era supărată de întârzierea lui.

- Nu-i nimica, trece, o strânse el la piept. Nu trebuie să fii supărată, o să vezi că trece...

Noaptea, coborâtă peste pământ, pândea ca și Jinga, ivirea zorilor. Larion îi sărută mai întâi gura aromată de busuiocul pe care Jinga îl ținuse toată noaptea sub pernă, și îi spuse că băjbăise în noapte prin pădurea Lotriței, dar calul îl purtase pe cărarea din pădure ca pe un orb ascultător și, grăbit să nu-și lase iubita să aștepte prea mult, o părăsi pe creasta dealului Afumaților dar îl opriseră câinii de la stânele din vale, la coada lacului. Stătu o clipă locului fiindcă lacul se auzea din adâncuri, cum sufla ca o ființă vie în oglinda de la suprafață, sugerând un joc al ielelor din pâlpâirea stelelor, ca și cum cineva ar fi dat drumul, pe pânza apei, la lumânări pentru cei morți. Asta-i dăduse de gândit. O urcă pe Jinga pe cal și se ridică și el punând piciorul pe scăriță, direct în șa. Lătratul câinilor scurmă liniștea nopții, a copacilor din jur cu trupurile lor înalte și indiferente. O armă de vânătoare se descarcă în aer cu un ecou lung, risipitor, înfundat. Toate astea se petrecură în urma lor. Lui Larion, care „vedea” și prin întuneric, i se păru că arma sărise din brațele celui care-i amenințase cu înjurătura lipovenească: „stoi, tuoi mater!”.

Jinga auzise și ea glasul celui care aruncase nervos, acele vorbe:

Larion! întoarse ea capul spre el. E arma de vânătoare a tatei!...

Larion privi în stânga râpii. Știa că falia râpii se termina în albia râului secăt și că nici un glonț nu l-ar fi ajuns așa cum se aflau ei doi, în continuă coborâre.

Un nor își pusese palma pe ochii lunii și îl lăsa fără gânduri pe Larion. Jinga îl văzu cu coada ochiului cum își înfipse capul într-un piept de om, imaginat doar în capul lui.

Își aminti cum ai ei i-au primit în pețit pe cei ai Romaneștilor, iar curioșii de pe uliță stăteau cu ochii în crăpăturile gardului și plângeau, de parcă ar fi murit frații ei mai mici, ori mai mari, sau cineva din familia lui Condrat Opaciu.

- „Mă omule! Mai lasă să crească și ea”, o auzise pe maică-sa, singura care era de partea ei, dar teama de bărbatul ei o ținea deoparte de privirea cu care fiica ei îi cerea, îi implora, ajutorul.

Jinga fusese dusă la bunicii lui Larion aflați la țară, undeva spre granița bulgărească. Larion plecase în Bulgaria cu scopul de a aranja, pe acolo, șederea lor. Când reveni din căutările lui, iarna își făcuse simțită prezența prin lungi ninsori și geruri cumplite. I se spusese că Opacii, împreună cu Romaneștii, aflaseră de locul unde se ascunseseră și

(continuare în pag. 39)

aveau, în curând, să pornească după ei pentru a o întoarce din drum și a o aduce pe Jinga acasă.

Larion înțelesese pericolul care îi pândea pe toți, așa că aranjase cu ai lui să îl aștepte cu câțiva ortaci, aproape de liziera graniței de la Negru Vodă cu Bulgaria. El urma să vină la întâlnire cu Jinga, purtați de o sanie.

Era trecut de două după-amiaza când Larion scoase calul din grajdul bunicilor de îl înhărmă la sanie. Ca să nu întârzie la întâlnirea secretă de la pădurea Negru Vodă, la liziera de la granița cu Bulgaria, cum stabilise cu tatăl său, strigă la bunici că a pregătit sania și nu mai are timp să intre în casă.

- Ai niște bunici extraordinari și frumoși, spuse Jinga. Mă doare sufletul că trebuie să mă despart de ei.

Larion nici nu știa ce să creadă. Îi zâmbi fetei și ochii lui clipiră a mulțumire sufletească. Dădu bice calului, sperând să ajungă la timp la liziera de la granița din pădurea Negru Vodă, unde tatăl său, împreună cu câteva iscoade de încredere, îi aștepta să-i treacă granița spre Bulgaria după cum plănuseră asta, în secret. De acolo, Larion urma să țină direcția spre cătunul Snyagovo unde îi așteptau niște rude ale mamei sale, născută Stoenciov, rude care locuiau în orașul Dobrici.

Scoasă la drumul mare, spre Negru Vodă, sania înainta hotărâtă pe urmele drumului care se pierdea sub zăpadă; ba uite-o la marginea satului, ba se pierdea după gardurile alea prăpădite și înțepenite de ger ale unei ferme de la marginea cătunului. Vântul mătura dinaintea saniei o zăpadă mărunță și aspră, împrăștiind-o în suluri pe câmp, și de acolo, rostogolindu-le ca pe ciurlani, până hăt mai departe. Larion își îndemna liniștit calul; o oarecare îngrijorare i se citea și lui pe față, dar se mulțumea să privească din când în când la Jinga, înfășurată toată în cojoace de oaie, iar aceasta nu spunea încă nimic.

- „Ei lasă, lasă, te-oi obișnui tu la drum” o încurajă din priviri. Iar el își îndesă cușma mai bine, până după ceafă. Cătunul, în urma lor, tăcea albit de zăpadă. Mai lâtra câte un câine pe undeva, mai scârțâia câte un copac de pe marginea drumului înțepenit de ger. Era atent la tot ce era în jur și gata să surprindă în întuneric orice vietate aflată pe undeva, prin bozii, stând la pândă. După aproape o oră de mers, Larion auzi în fața sa un câine care se oprise în drum și urla prelung, precum sălbăticiunile din stepă. Calul fornâi agitat și smuci din căpăstru.

- Ce ai, măi prostule? Hai micuțule, hai cu tata, își îndemna Larion calul. Apoi către frumoasa Jinga: Am ajuns la marginea orașului. Se aud câinii de la primele case. O să mergem de-a dreptul spre pădure. Ocolim un pic orașul.

Pe lângă pădure găsi urmele unor cai, lăsate în zăpadă. Le număra cu atenție. Trecuseră pe acolo, mai înaintea lui, șase călăreți, după urmele lăsate. „Aha! Ei sunt. Special au lăsat urmele”. Sus, aproape de creasta norilor, plutea cu aripile desfăcute larg, un vultur. Plutea ce plutea, apoi dădea când și când din aripi, prinzând vântul și lăsându-se dus de curenți. Toată stepa Dobrogei părea o mare întindere de urme alb-negre. Numai când și când, de sub gorganele de pământ ieșeau smocuri de iarbă uscată cu sclipiri castanii, micșorându-se și strângându-se pe măsură ce sania trasă de calul lui Larion se îndepărta spre liziera de la graniță, pe latura paralelă cu pădurea de la Negru Vodă. Apoi, două mogâldețe cenușii se arătară lunecând în salturi, pe cai pitici, una în spatele alteia,

undeva, în zarea câmpiei; după care acestea se desfășurară, într-o încercare de învăluire, tăind direcția prin pădure. Jinga observă și ea mogâldețele, simțind un pericol pe care nu-l bănuise până în clipa aceea.

- Ce au fost alea două arătări din urma noastră, Larion? Ai văzut și tu? se foi Jinga între pături. Să fi fost două umbre de lupi?

„Asta mai lipsea! Să sperie haita, calul, și să nu-l mai pot stăpâni” îi trecu lui prin minte. Apoi, ca să o liniștească pe fată, strigă cu blândețe la cal:

- Mă micuțule, mă băiatule, stai liniștit mă, că nu te atacă nimeni. Vorbea calului ca unui om mare; așa vorbea Larion cu toți caii pe care i-a avut. Pe toți îi știa ca făcând parte din familie. Calul își mesteca zăbala în gură și fremăta, dând din cap; adică „se înțelege, se înțelege”, doar își cunoștea stăpânul. Trasă de cal, sania mai străbătu astfel ceva vreme o bucată de drum. Umbrele se apropiaseră prin pădure amenințător de aproape, îndârjite să-i ajungă.

Cele două năluci din pădure se țineau deocamdată ceva mai la distanță. La lumina unor raze care se mai strecurau prin foaia ca de plumb a cerului, Larion zări cum se strecurau printre crengile copacilor mici străluciri ale unor corpuri metalice. „Ăștia au puști cu ei. Trebuie să mă țin cât mai departe de pădure”. Trase de hături și cârmi ceva mai departe de marginea pădurii. Calul simțise ceva și fornâia speriat, scoțând aburi pe nări. Larion nu-l lăsa să-și ia avânt. Ținea strâns de căpițea și-i vorbea mai tot timpul:

- Ho mă... ho micuțule, așa mă ... stai ușor băiatule... Că doar n-or da tătarii. Or fi niște vânători și ei.

În același timp privea însă cu îngrijorare și înaintea, unde spera să zărească liziera și pe tatăl său trimis înainte cu iscoadele. Lui Larion, în ei îi era nădejdea acum. Atunci se petrecu ceva neașteptat. O trosnătură îl izbi în umăr și simți o durere mare care îl aplecă jos de pe capră. Nu dădu drumul hăturilor dar se prăbuși pe spate, în sanie, lângă Jinga. În spatele lor se auzi o bubuitură care sparse liniștea pădurii și care făcu să țâșnească din cuiburi, ciorile amorțite.

- Larion! țipă Jinga. Ce e cu tine Larion? Voinicul apucă să-i mai vadă doar ochii scăpărători și speriați iviți de sub cușma de lână cu care fata își acoperise capul.

- Lasă că n-am nimic, îi strigă. Ține strâns de hăturile calului, să nu se sperie și s-o ia la fugă, pe câmp. Mergi direct înainte. Trebuie să fi auzit și ai mei bubuitul armei. Se auzi un al doilea trosnet de armă și Jinga simți că pulpana cojocului îi fusese atinsă și glonțul se înfipse în tălpicul saniei, sfârâind. Cele două năluci ieșiseră din pădure și se îndreptau în goana cailor spre sania din față. Tânăra lipoveancă strânse hăturile în pumni și țipă la cal să meargă mai iute. Atunci se zăriră, la nici două sute de metri în fața lor, șase călăreți care goneau năprasnic spre locul de unde veniseră cele două împușcături. O detunătură de salve și împușcături

(continuare în pag. 40)

trase în aer descumpăni cele două năluci, care se opriră pe loc, ca apoi să facă drumul înapoi spre pădure.

- Aici!... Aici, repede! strigă Jinga cât putu de tare și înfricoșat. Aici suntem...

Curând, tatăl lui Larion și iscoadele lui ajunseră sania și opriră calul ce alerga ca bezmetic pe câmp.

- Ești bine fata mea? Ce e cu el? Arată spre trupul frânt pe spate al flăcăului: De ce stă răsturnat?

- Cred că l-au împușcat pe Larion. L-au nimerit în umăr. Pe mine nu m-au atins. Glonțul s-a înfipt în lemnul saniei.

- Porniți pe urmele lor, porunci bătrânul trântind cușma, la picioarele lui, în zăpadă. Legați să mi-i aduceți, ca pe câini!

În timp ce iscoadele porneau în căutarea celor două năluci, bătrânul îi cercetă rana și văzând că nu e gravă toată tărașenia, îi bandajă umărul ca să oprească sângele să mai curgă pe mâneca pufoaicei.

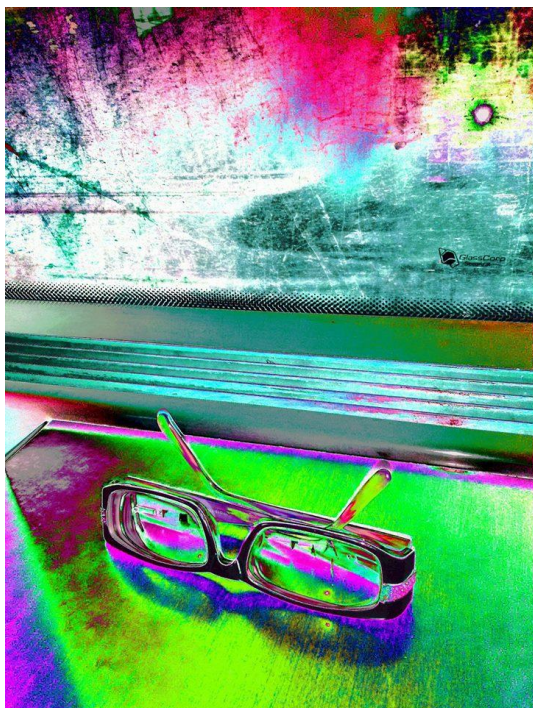
Era timpul să se grăbească. Dincolo de graniță îi așteptau trimișii rudelor din Bulgaria să-i ducă la Snyagovo. Un poștalion avea să-i ducă a doua zi spre orașul Dobrici.

- Doamne ce prăpăd, zise bătrânul după ce puse trupul fiului între cojoace. Acuma-i vremea când ies lupii.

Trosni din bici și porni sania peste troiene. Jinga avea obraji sângerați de ger, mâinile amorțite și se ruga cu ochii închiși:

- „Vede bunul Dumnezeu cum ne-au oropsit... Fa-că-se voia ta!... Și asta, numai pentru că l-am iubit! Precum în cer așa și pe pământ... Sigur că-l iubesc. Numai pe el... Numai pe el, Doamneeee!...”

Dar și visa (cum mai visase și altădată), doar nu era prima oară când visa așa ceva, cum Larion o luase de acasă și o ținuse tot timpul pe calul lui, ca mireasă, și ea trăise toate astea într-o altă viață lângă vestitul hoț de cai de la Dunăre.

ochelari de tren colorați... de Carmen Racoviță

Tabita Lavinia POP

*

Am căutat
În multitudinea gândurilor
intrare spre bine,
ieșire din rău
și o cale de mijloc.
M-am ales cu un fir alb
Și gânduri în plus
Ce-mi spulberă copilăria.
Vreau să trăiesc!
Nu e destul că exist.

*

M-am rugat de prezent
Să nu-mi ia copilăria,
Îmi dau anii la schimb
Doar să-mi păstrez bucuria.

M-am rugat de trecut
Să nu mă condamne,
Să-mi ierte păcatul
Și cele zece toamne.

Mă rog de viitor
Să fie bun cu mine,
Iar răul din trecut
Să îl transform în bine.

Cristian CHIRIPUCI

Cărțile mele necitite

În camera mea sunt cărți care
Nu au fost sub pernă
Atunci eram la ascultare
La un fost polițist
Care voia să învâț gândirea criminalului
Nu mai vreau astfel de cărți
Am strigat în golul căscat de tatăl meu
Care voia să gândesc la fel ca polițistul
Pe care îl admira fără să știe
Ce fel de cifră e
Până la urmă ajunsesem să nu mai
Primesc niciun mesaj de la vechi prieteni
Arde-l zise cineva
Dar eu știu că e un păcat împotriva poeziei
Să arzi o carte
Poate le voi citi când voi fi pregătit
Și dacă nu vreau să fiu infractorul
Acum sunt victima din fiecare carte
Asta-i dilema
Infractor, victimă
Sau victima căutând o posibilitate
Să înfrângă infractorul

A simți

Ești rugat
Gândind la viitor
Pentru confesiuni-
Să mai rămâi puțin

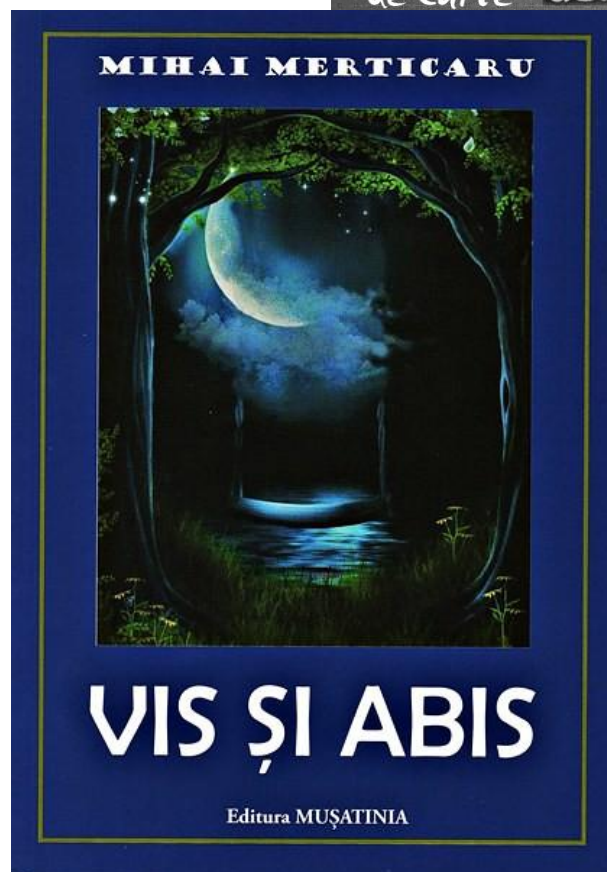
SONETUL - PASIUNE ȘI JERTFĂ

Sonetul, practicat de aproape o mie de ani, neafectat de trecerea timpului, este o demonstrație de obținere a libertății ideii, în condițiile unor restricții formale. Este, totodată, o aspirație continuă spre perfecțiune. În el trebuie să concorde conținutul și forma, beneficiind de muzicalitatea sistemului de rime (chiar numele său însemnând sunet, cântec). Se bazează pe reguli ale simetriei, ale acumulării, dar și ale reflectării contrastante.

Există două prototipuri: cel italian sau petrarchist (folosit ca model și de francezi, prin Pierre de Ronsard) și cel englezesc sau shakespearian. Literatura română are și ea o bună tradiție în acest sens, autori de sonete fiind scriitori importanți, precum Mihai Eminescu, Alexandru Macedonski, Mihai Codreanu, Vasile Voiculescu, Victor Eftimiu, Tudor George, azi, Adrian Munteanu. Privilegiul sonetului este acela că nu este dependent de conjuncturi, de direcții sau curente literare, de mode, menținând o tradiție adaptabilă exigențelor estetice moderne. De regulă, sonetele sunt poeme unitare, dar pot forma și cicluri legate, ca în cazul *Sonetelor către Orfeu* ale lui Rainer Maria Rilke.

În textul care precedă volumul său *Vis și abis* (Editura Mușatinia, Roman, 2018, cu o fișă biobibliografică și cu o selecție de referințe critice), **Mihai Merticaru** face o elegantă și elocventă prezentare a *sonetului* – *regele poeziei*. Respectă el însuși canoanele consacrate: endecasilabul, ritmul iambic și succesiunea rimelor. Măiestria sa constă însă în flexibilitatea și expresivitatea textului și în folosirea unor rime rare, imprevizibile.

Poetul este un cultural, imprimând poemelor o încărcătură rafinată: 14 sonete sunt dedicate preambulărilor prin Paris. Metropola este strălucitoare, loc atrăgător, deopotrivă fast și corupător, adăpostind patrimoniul spiritual al lumii: „Zi și noapte, Parisu-i feerie,/ Un ocean de culori și de lumină,/ Izvor de încântare deplină,/ Cu-o mie de ispite te îmbie./ Lucrare satanică sau divină/ Te transpune în altă galaxie./ Cu sadism te ucide și te-nvie./ Iar surprizele nu se mai termină.” (*Parisul I*). Sunt evocate mari personalități, obiective celebre, emblematice. Parisul este locul metamorfozelor, al speranțelor, al iubirilor, al învierilor succesive, al contrastelor: „Le Pont-des-Arts e-o parte din Paradis,/ La Place de la Concorde, aur, lumină,/ Le Tour Eiffel, zbor rebel al unui vis,/ Le Palais Garnier, miracol concis,/ La Sacré-Coeur, turiștii se închină,/ La Moulin-Rouge, petrecere divină.” (*Paris VI*). Voiajul este

unul imaginar, livresc, determinându-l pe scriitor să-și recunoască, înainte de orice, fidelitatea pentru orașul natal: „Strălucirea ta e prea orbitoare,/ Mie îmi ajunge palidul soare,/ Seducătoru-ți apel e prea viclean,/ (Nu accept, deși refuzul mă doare)./ Je regrette, nu te suport, ești prea tiran,/ Rob nu vreau să-ți fiu, rămân ce-am fost, pietrean!” (*Paris XIV*).

O temă, indispensabilă, este cea autoreferențială. Poetul consideră propria-i trudă mai mult decât o pasiune – o jertfă: „M-ai răstignit pe-o cruce de cuvinte”. Muza se dovedește însă capricioasă, nestatornică: „Taman când ajungeai la o răscruce/ Și-ai fi avut nevoie de-o îndrumare/ Să știi poteca încotro te duce,/ Atunci vedeai cum țandăra îi sare,/ Misiei nobile îi pune cruce/ Și cu năduf sufla în lumânare.” (*Sonetul unei muze*). Deși tratată cu ironie, ea are puteri discreționare, impunându-și voința: „Deloc, ambiția-i nu-i reținută,/ E tot mai sigură de victorie,/ Uitând că slava e iluzorie/ Și recunoașterea, statuie mută./ Nu contenește-un pic să mă provoace./ Ca să-și atingă suprema-i dorință,/ De la o vreme e tot mai locvace,/ Un spin în inimă mereu îmi coace./ A auzit, scumpetea de ființă,/ Că arta se naște din suferință.” (*Sonetul muzei ambițioase*).

Cele mai multe texte sunt dedicate iubirii, prezentă în diverse ipostaze. Poate fi armonie perfectă, contopire pe un drum nesfârșit: „Să fim doar unu până la vărsare,/ Având drept țintă un punct de pe zenit,/ Superba clipă și-o înflăcărare/ Cum sfârșitu-n alt început răsare./ Aromească-ne cu-n dor nemărginit/ Fascinația zării de infinit!” (*Sonetul*

(continuare în pag. 57)

Ionel NECULA

Din nou despre Grigore Codrescu

Cu hărnicia sa cunoscută și recunoscută, Grigore Codrescu ne-a mai făcut o surpriză – tot plăcută și tot fascinantă ca de obicei. Ne-a dăruit o carte despre Serghei Esenin, ceea ce, se vede de departe, înseamnă un ade-vărat eveniment pentru cultura românească.

A fost o vreme când chiar eram încercat de un fel de îndoială îmbufnată, una zăludă și cu rădăcini pyrrhoniene; aveam impresia, vagă și nefondată, că omul acesta, (despre Grigore Codrescu este vorba), intrat în lumea criticii literare târziu, timid și cu o modestie prădalnică, de parc-ar fi vrut să-și ceară scuza că s-a încumetat să tulbure această lume - în mare parte osificată-n cutume – frizează amatorismul cu prestațiile sale critice accidentale. Eram, firește, într-o eroare, pentru că, iată, ceea ce credeam că reprezintă un accident și poartă la cheie semnul episodicului, s-a rostogolit până dincolo de îndoiala mea netrebnică și-a conturat deja imaginea unei voci rafinate și distincte în peisajul criticii noastre literare.

L-am îndrăgit de la început și i-am urmărit prestațiile cu o curiozitate nereprimată, i-am citit lucrările cu o consecvență neviciată, chiar dacă n-am dat seama - atât cât aș fi dorit și cât ar fi meritat lucrările sale. Cu felul său bonom, jovial, sincer și deschis de a dialoga trezește mare interes și curiozitate printre confrăți și-l ipostasiază cu cel puțin o octavă pe deasupra noastră.

Ceea ce impresionează la Grigore Codrescu este paleta problematică destul de generoasă, pe care o răsfăță autorul, lejeritatea cu care abordează idei și subiecte de o mare varietate tematică, ceea ce presupune un fond de achiziții bogat, constituit în timp și printr-o conectare neîntreruptă la piața cărții și la zăbava cititului. Este, și nu sunt dispus să pronunț vorbe mari, un prototip de formare intelectuală și aici trebuie căutată și autoritatea sa critică. Un scriitor care scrie cu aceeași dezinvoltură despre literatura noastră clasică și contemporană, dar și despre Baudelaire sau Serghei Esenin este, orice s-ar spune, un spirit polivalent și bine echipat intelectualicește.

Revin însă la carte. Despre Serghei Esenin s-a scris mult, chiar și în cultura românească și ceea ce s-a publicat a acoperit în mare parte apetența noastră pentru o poezie bună, simțită și pe alocuri rebarbativă, dar subiectul este departe de a fi epuizat. Mai aproape de zilele noastre, slavistul Emil Iordache și criticul Ștefan Bitan au tratat fenomenul Esenin în lucrări referențiale și bine articulate – surse sigure și binecuvântate pentru toți cei interesați, care vor să-și facă o imagine cât mai exactă despre omul și poetul rus. Căci la Serghei Esenin opera, mai exact poezia sa crocantă, nu este decât extractul semnificațional și liric al vieții sale devălmășite și reper sigur al traseului său meteoric. Cel puțin romanul în versuri **Ana Sneghina** se resoarbe dintr-un moment exact al haosului care a cuprins Rusia bolșevizată.

Boem@ 128-129-130 (10-11-12)/2019)

GRIGORE CODRESCU

SERGHEI ESEIN

Din tenebrele morții, spre glorie universală

PROVIMED
PUBLISHERS

Cartea se deschide cu o *Autobiografie*, scrisă de chiar Esenin și preluată din volumul îngrijit de Ioanichie Olteanu în care se reconstituie – succint, firește – intervalul parcurs de poet la cumpăna dintre două secole, dintre două regimuri și, până la urmă, dintre două istorii.. Erau vremuri cumplite. Ca peste tot, unde s-a instaurat bolșevismul, lichelele, delicvenții, bețivanii sunt categorii sociale privilegiate și fac legea. Țara toată este în haos și poetul, în mare derută, trece prin momente cumplite și dezo-lante. Din inițiativa lui Lenin este pregătit un vapor special, *care va încărca trei sute de filosofi, teologi, istorici, scriitori și publiciști ce vor fi expulzați de autoritățile sovietice devenind emigranți* (p.88).

Client statornic al cârciumilor moscovite, Esenin rămâne un boem carismatic, îngerul blond, și un inadapdat, mereu implicat în scandaluri și nu-și află liniștea nici în căsătoriile contractate. Ceva mai statornică s-a arătat însoțirea cu celebra dansatoare americană Isadora Duncan, mult mai în vârstă decât poetul, dar și aceasta avea să sfârșească înainte de vreme, prin moartea autoprovoacă a lui Esenin. Evenimentul s-a produs la hotelul *Angleterre* din Leningrad, la 27 decembrie 1925, când lumea se pregătea să treacă într-un an nou, dar sicriul a fost adus în capitala Rusiei. *Moscova i-a asigurat o înmormântare care arată clar că Rusia intelectuală și literară i-a apreciat mult talentul și nu a reproșat cadavrului abia răcit viciile omului în viață.*

(continuare în pag. 46)

Eva Monica SZEKELY

Scrisori de dragoste irosită**sau****În căutarea totalității: măștile irosirii între a dăru și a dobândi**

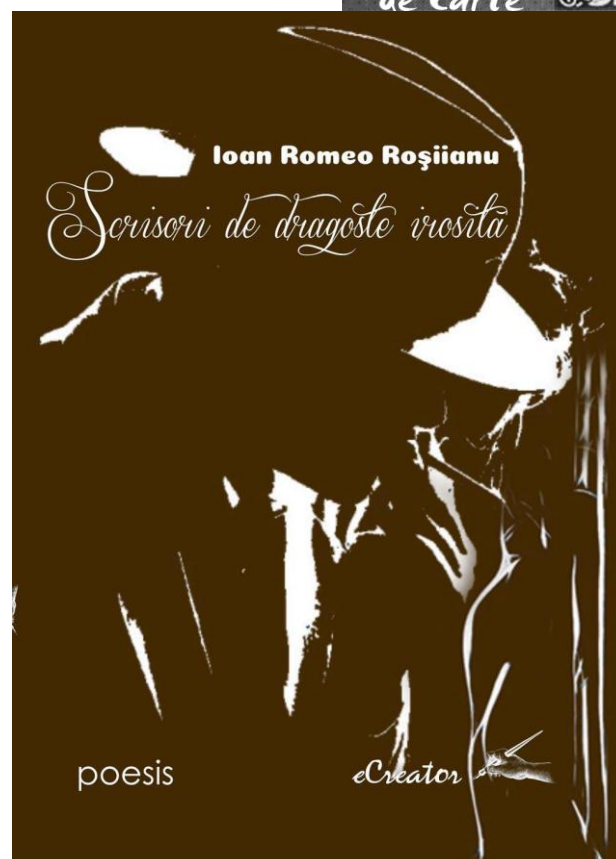
„Mai știi când ți-am spus că omul e ca o carte,
trupul e coperta, ochii sunt titlul,
dar puțini știu și pot să înțeleagă miezul?”

(Ioan Romeo Roșiiianu, *Scrisori de dragoste irosită*, p. 86)
(fragment din prefață)

Hârșit în ale Cuvântului, hârșit de-atâta viețuire și tenacitate cu care a căutat și chiar a reușit de-a lungul a jumătate de veac să descopere rostul trecerii sale prin viață, pe deplin conștient că dobândim doar dăruind din preaplinul, dar mai ales din preapuținul nostru, trăind fără rest, ca ofrandă, fiecare rest care este firesc să mai rămână uneori când viețuim la limita irosirii, poetul (și criticul literar) Ioan Romeo Roșiiianu dăruiește lumii un nou volum de poezie, volumul *Scrisori de dragoste irosită* apărut la editura eCreator din Baia Mare, în deja cunoscutul ritm confesiv al „scrisorilor” impuse ca stil în literatura română.

Știm că „Dumnezeu este iubire” (I, Ioan, 4,8). Ori-care ar fi interpretarea mai savantă sau mai simplă a acestei propoziții, cuvintele nu pot decât să confirme că dumnezeirea este „complexio oppositorum”, scrie C. G. Jung. Și desigur, o sumă de contrarii este și lumea pe care a creat-o Dumnezeu și o vedem pretutindeni în natură (lumină și întuneric, pământ și cer, apă și foc, soare și lună) și în omul/poemul-scrisoare creat „după chipul și asemănarea Sa”. Cel mai aproape de această imagine a Totalității care este Dumnezeu este Sinele, arhetipul totalității oglindit în psihicul omului, o „imago Dei” înțeles într-un sens mai larg ca impuls arhetipal spre coordonare, relativizare și reunire a contrariilor, mai cuprinzător decât conștiința și perceput de aceasta ca transcendent, fără de care nu putem dobândi pacea, liniștea, echilibrul. Desigur, arhetipul totalității este o idee întrupată, are un aspect pozitiv și unul negativ în același timp, fiind nevoie de simboluri pentru a avea acces la el, așa că voi reveni la această problemă de interpretare a *Scrisorilor de dragoste irosită*.

Altminteri, în sens tradițional, Dumnezeu legat de cuvântul religie rămâne sinonim cu îndatoriri, interdicții, amenințări, adică sinonim al unei alegeri prin raport cu contrariile: binele sau răul, cerul sau infernul, sfințenia sau desfrâul, suferința sau plăcerea. Dogma a fixat în Isus ca mediator că ar trebui să facă pace între contrarii, Isus a luat asupra lui condiția umană, omul sfâșiat de conflictul dintre instincte și spirit. Cum să vindecăm acest conflict între instincte și spirit? Cum să vindecăm această rană originară generată de separarea de totalitatea divinității? Este atât problema pe care o pune Jung, cât și „scrisorile” de dragoste irosită ale lui Romeo Ioan Roșiiianu: „atunci am știut că poezia mea e ca o rană care mustește de/prea multă durere/are propria ei durere chiar rana mea adâncă din sufletul gol/are propria ei durere poezia mea rănită de dor” (*Scrisoare despre viața mea și sfârșitul aproape*). Ioan Romeo Roșiiianu și *Scrisorile sale de dragoste irosită* fac pace între instincte și spirit în felul său inedit, în spiritul liber și împăcat al gnozei care îndeamnă la experiența

tuturor trăirilor și a stărilor contradictorii pentru a te salva de ele: „mai știi când ți-am zis că fără răstignire nu e-xistă creștinism și că fără tine sufletul meu e pustiu?” (*Scrisoare despre povestea morții și plân-sul firii*)

Cum Dumnezeu este însă „cel mai mare și cel mai mic”, „cel mai departe și cel mai aproape”, în afara gândirii și a limbajului simbolic niciun limbaj nu este pe măsura acestui paradox. Totuși, simbolurile prezente și în acest volum, care devin transparente prin evocarea unor situații umane fundamentale (situații limită, pericole trupesti și sufletești), prin evenimente și persoanele esențiale pentru viața omului, repetate constant, produc cele mai puternice arhetipuri (Femeia-Bărbatul, Triumful familial, Mama-Tatăl, Bătrânul-Bătrâna, Copilul, Umbra, Întunericul-Lumina, Eroul etc.) prin care poetul se vrea mângâietor al unei „limbi uitate” în care să povestească „de visul de-a fi de dorirea de/tot de uitare și gol.” O fi limba arhetipurilor această „limbă uitată”? Limba prin care să (ne) împăcăm cu aceste engramme sufletești uitate, să (ne) reclădim ființa prin aceste resurse instinctuale descoperite în situații umane fundamentale? Luc Benoist, în cartea sa „Semne, simboluri și mituri” spunea că o tradiție islamică ne amintește că în Paradis Adam vorbea în versuri, într-o limbă neștiută, ritmată care fusese până atunci privilegiul zeilor, al îngerilor și al „păsărilor”, simbolurile lor angelice. Această legendă reprezintă forma târzie pe care o luase, după o lungă filiație, o tradiție istorică mult mai veche, păstrată în Vede. Limba primordială și poetică era numită aici limbă „siriacă” sau solară, adică limba pe care tex-tele vedice o situau într-un centru circumpolar, devenit în tradiție

(continuare în pag. 44)

greacă Thula hiperboreană, iar la latini, *ultima Thule*, insulă așezată la marginile arctice ale lumii. „Limba neștiută” de care vorbește Ioan Romeo Roșianu în cel din urmă poem-scrisoare din acest volum cred că este chiar limba arhetipurilor. O limbă transferând balastul de-monilor noștri interiori în ritmuri din vremuri străvechi, când ritmul vorbirii era mult mai aproape de ritmul poetic, așa încât să faciliteze nu numai memoria, recitarea și trans-miterea ideilor din textele sacre, cât mai ales să ajungă să determine la cititori/ recitatori/ vorbitori și o armonizare a ele-mentelor inconștiente și necoordonate ale ființei, datorită unor vibrații sincrone care se propagau în prelungirile psihi-ce și spirituale ale individualității.

Ritmurile, formând osatura cadențată a naturii întregi, de la substanța cea mai intimă până la cele mai îndepărtate limite ale ei, reășezau omul la unison cu această armonie cosmică pe care devenea capabil să o simtă și să o înțeleagă. Această problemă a (re)găsirii ritmului interior prin alternanța zi/noapte, lumină/umbră și a integrării în Sine a aspectelor arhetipale care privesc Femeia în genere pe de o parte și Bărbatul pe de altă parte - pentru că fiecare femeie - iubită în cazul poemelor-scrisori - se definește ca o sinteză/unitate între patru femei (Mama/Amazoana; Sfânta/Adultera spune Jung), la fel cum fiecare bărbat-poetul în cazul poemelor-scrisori -se definește ca o sinteză/unitate între patru bărbați (Tatăl/Războinicul; Înțeleptul/Don Juan, cum afirma Jung), este și o problemă de fond al poemelor din volumul *Scrisori de dragoste irosită*. Fiecare aspect arhetipal Femeie vs aspect arhetipal Bărbat este și o mască a „irosirii” fără de care nu există împlinire pentru că „iubirea nu se luptă cu nimeni/ea câștigă mereu chiar și când pierde” (*Scrisoare despre adulter și suflète pereche*).

Poetul, creator, „prelungire a mâinii lui Dumnezeu”, mânduitor al unei „limbi uitate” este eroul solar care îmbrățișează atât viul vieții, cât și „povestea cu sfârșitul știut” fiind „visătorul pentru moarte născut”, conștient că „stă veșnic o/moarte mai nouă la pândă”. Eroul solar, prin alternanța noapte-zi a stărilor evocate, prin a trăi savoarea bucuriei de a fi dincolo de limitele morții în care recunoaște, deodată, și transcendența radicală a lui Dumnezeu, dar și imanența sa în sufletul omului (*Scrisoare despre cerul căzut pe pământ*). În acest sens, toate „scrisorile” pot fi și arte poetice, această interpretare pe linia deschisă de arhetipurile lui C. G. Jung fiind mai mult decât oportună, opera, poemul, ca orice formă de gândire simbolică fiind singurul „suflet pereche” posibil, singura cale spre pace, spre coincidența contrariilor prin „scrisoare” ca expresie de sine, cunoaștere de sine, realizare de sine, împlinire de sine: „lubito, aseară te-am înșelat c-o idee rebelă c-o șoaptă/pierdută în noapte c-o rază de lună/am strâns în palmele reci sânii tăcerii adânci și-am/sărutat c-o patimă surdă liniștea din sufletul meu.” (*Scrisoare despre adulter și suflète pereche*). Dar voi reveni pe parcursul argumentației mele la arhetipuri și la Sine, când voi vorbi despre fondul viziunii poetice/simbolice a poemelor din acest volum care sunt expresia Sinelui, arhetipul prin care putem explica imaginea lui Dumnezeu ca pe o oglindire a Sinelui sau invers, Sinele ca pe o „imago Dei” și imagine psihologică a totalității umane, arhetipuri care „povestesc într-o limbă uitată de **visul de-a fi de dorirea de tot de uitare și gol**” cum sugerează poetul în cea din urmă scri-soare din volum (*Scrisoare despre zăpezi și lacrima albă*).

Despre forma poemului-scrisoare se poate spune

că în primul volum care avea în titlu cuvântul „scrisoare” acestea nu urmau încă tiparul actual (*Scrisori deschise trupului TĂU*, 2000, Baia Mare). Însă după căutări tenace, unele chiar răsplătite cu premii naționale (*Unghi al durerii*, Piatra Neamț, 1994, *Nașterea insomniei*, București, 1996, *Lenjerie pentru Sfântul uitat*, Baia Mare, 1997, *Poetul ucis de cuvinte*, Baia Mare, 1999, *Blestemul care stinge lumânări*, București, 2000, *În căutarea îngerului pierdut*, Baia Mare, 2004, *Înnomenirea cuvintelor*, Baia Mare, 2004, 2005, 2014, *Arhitectura poemului*, Baia Mare, 2015) poemul și-a găsit matca și „Cuvântul ce exprimă adevărul” lui Ioan Romeo Roșianu a încăput bine, în anii din urmă, în această formă inedită de „scrisoare”, unică și originală în literatura română, făcând chiar și epigoni: *Scrisori de dragoste neexpediată* (Ed. Grinta, 2016), *Scrisori despre demoni și sfinți* (Ed. Ethnologica, 2016), *Scrisori de dragoste expediată* (Ed. Grinta, Cluj – Napoca, ediție bilingvă, româno-engleză, 2017, trad. Patricia Lidia), *Scrisori de dragoste pierdută* (Ed. eCreator, 2018), *Scrisori de dragoste eternă* (Ed. eCreator, 2018, coautor alături de Alina Florica), *Scrisoare și destin* (Ed. eCreator, 2018, coautor alături de Alina Florica), *Scrisori de dragoste nemărginită* (Ed. eCreator, 2019, coautor, alături de Alina Florica).

„Scrisoarea este lucru vecinicu” și dă seamă de toate ale sale, câte scrie, cum ar zice Cronicarul, fiind o formă de transfigurare a lui Dumnezeu ca Logos și Eros totodată, dar și o formă de spovedanie. Volumul *Scrisori de dragoste irosită* adună o sută de „scrisori”, câteva mai vechi, rescrise și multe altele noi, *Poemul pentru mai târziu* din volumul *Arhitectura poemului* (Ed. Ethnologica, Baia Mare, 2015, p.6) anticipând deja această formă de poem în care „întotdeauna poveștile pot fi reduse la bucurie și tristețe/la iubire și ură la plus sau minus ceva”. Cu o structură repetitivă, aproape fixă, triplă („lubito”, „Mai știi că/mai știi când” și „Așa a fost, lubito”)/cvadruplă (dacă socotim spațiul dintre paranteze repetat), poemele-scrisori se deschid cu o invocație. Întotdeauna adresată femeii prin vocativul „LUBITO”, poetul evocă printr-un **exercițiu de imaginație activă** o concentrare deliberată asupra -unei stări afective generate de un eveniment (a merge pe jos cu capul plecat printre oameni cenușii, „am mers prin parcul din marginea orașului”, „așa de groasă era aseară ceața” ș.a.), sau o imagine („încât sufletul meu nu se mai vedea pălpâind”, „a deschide o sticlă plină cu iluzii, „întunericul a dat năvală pe nesimțite în inima mea”, „oamenii sunt ca și fluturii efemeri și frumoși” ș.a.), ori o emoție puternică, fie pozitivă (bucurie, entuziasm, liniște), fie negativă, de tipul tristețe, cruzime, deziluzie, dezamăgire, nostalgie, ură, furie sau alți demoni ai Umbrei noastre.

Lidia GROSU
Rep. Moldova

REÎNMATRICULAT LA STUDII DE DOR...

În anturajul acestei sincerități,
Copilăria,
Sunt protejat de aburii calzi
ai eternei dimineți ce respiră
cu zorii adânciți în neștiri
monitorizate de sus...
Le valorifică lumina,
Amorezată de grinzile
din casa cea mare a neuitării,
are favorizează încăierarea
pentru spațiile prioritare ale privirii
ocupate de toți strugurii, gutuile,
nucile, merele tăiate felii
și întinse pe corzile defilării
nerăbdătoare
de după care bunica se va ivi...

...Cu toate cele cinci fuste,
îmbrăcate una peste alta,
îi mai văd mâinile scufundate
cu înfrigurare
în buzunarele-adânci,
și organizând mariaje
ale conținuturilor acestora
cu răspunsurile la întrebările
fiecărui nepot sau nepoată:
„Oare ce surpriză ne-așteaptă?”

Mi-i dor de ea...
Întomnat, copilul din mine
face escapade
în cetatea în care,
reînmatriculat la studii de dor,
trăiește mereu finalitatea acestora:
SINCERITATEA...

O-NTREBAM...

O-ntrebam de n-are nicio veste
De la timp-mi adolescentin...
Floarea mi-a zâmbit copilărește
Și mi-a șters o lacrimă c-un spin.

...Brazda dintr-un colț de ochi curat
Căuta un cadru mai festiv...
Și era... un trandafir uitat
La alt pol – cu spini inofensivi.

Îi simțeam o gamă do major
Care-n melodii mă risipeau...

Chiar mă înțepau ușor-ușor
Dar de loc durut nu-mi fredonau.

Mă chemau spre piscul Everest
Și escaladam dureri cu rost.
Astăzi trandafirul mi-l atest
Chipeșul poem ce-a fost... n-a fost...

...O-ntrebam de nu și-l amintește:
Mi-a zâmbit cu tâlc subînțeleș...
Rămas trandafirul de poveste,
Spin e și petală-n palmares.

O-ntrebam de ar avea vreo veste
De la timp-mi care n-a trecut.
Ea-n baladă chipu-și primenește:
Proaspeți, spinii, sunt cei de demult...

DE SUPĂRAREA MEA M-AM DETAȘAT

De supărarea mea m-am detașat
Și-am defrișat pădurea de-așteptare,
În locul ei un gând nou am plantat
Să crească și să aibă rod sub soare

Și am topit toți fulgii de ninsoare
Pe-ntinderea senină a uitării,
Și-am devenit, în ea, o evadare,
Iar tu – un semn mereu al întrebării
Ce nu-l va recunoaște vreun răspuns,
Așa precum poetul – poezia
În care a ascuns... sau n-a ascuns,
Cu fardul fericirii, nostalgia...

De supărarea mea m-am detașat
Și-am defrișat pădurea de ocară,
În locul ei un gând nou am plantat
Cu spațiul solar ce totuși... doare...

ÎNTRE TOATE VALORILE...

I.
Între toate valorile,
pe care le-am moștenit,
s-a strecurat,
îmblânzit de pleoapele tremurânde
ale culmilor anilor,
acest rid adâncit
până în rădăcina gândului tău luminat
ce m-a zămislit
ardere de idei...

Am răsărit dintre ele,
aceste scânteii,
pentru a-ți anunța
ineditul tău nume:
MAMA MEA...

Și încă pentru-a-ți mai spune
că sunt semnificativul
grăunte-ncolțit
din acest,
mângâiat astăzi de mine,
rid jucăuș, zăpăcit
ce-ți divulgă o singură vârstă –
NEMURIREA ta...

(continuare în pag. 46)

Rămășițele pământeste ale lui Serghei Esenin, aduse de la Leningrad la Moscova, au fost puse într-un sicriu roșu, la care timp de trei zile a venit mulțimea dându-i ultimele onoruri (p.177).

Și mai adăugăm, măcar fugos și în treacăt că la doi ani după înmormântarea lui, Isoldele încă se sinucideau pe mormântul lui. A fost unul dintre cei mai iubiți poeți din Rusia bolșevizată, de fapt din Rusia pravoslavnică, Rusia lui Dostoievski și Tolstoi. De multe ori, dincolo de banalitatea unor titluri inhibante (*Vaca, Vulpea, Cățeaua*) ne surprinde lirismul unor versuri calde, emoționante și de o rară sensibilitate. A fost, cum singur recunoștea într-un vers, *ultimul poet cu satu-n glas*.

A fost tradus în toate limbile europene, iar la noi a ajuns prin traduceri ale lui Zaharia Stancu și George Lesnea. Ulterior, firește, se vor mai adăuga și alți traducători precum regretatul slavist Emil Iordache și Ioanichie Olteanu. Și nu-mi pot reprimă amintirea primei mele întâlniri cu poezia lui Esenin – o-ho-ho. cu multe decenii în urmă – într-un număr vechi din **Revista Fundațiilor Regale**, pe care mi-l dăduse cineva cu fereală, riscând ani buni de închisoare și senzația unei lovituri de boxeur de categorie grea pe care mi-a provocat-o.

Aceasta e cartea, o mărturie tulburătoare despre *copilul fără tăgadă, ca o floare cu privirea-n sus*, trecut prin viață meteoric, dar bine încrustat în veșnicie. Dar dincolo de faptul că reconstituie destinul de excepție al unui poet de excepție cartea este și pretextul unei lecturi regale, cum numai Grigore Codrescu știe să ne ofere, *cu asupra de măsură*.

Îi mulțumim autorului pentru această bijuterie de carte și-o recomandăm călduros tuturor celor doritori de literatură bună.

purple world 2... de Carmen Racoviță

II.

devin bătaie de inimă –
(a ta sau a mea?)
ce ne descoperă
sărutare de riduri
ține-mă,
încântată de viață,
Inimă,
Grijă de ritmurile care ne au,
să mă ascuți
să te ascult... până-n rădăcina
gândului tău luminat
care ești...
care sunt...
MA-A-A-MĂ-Ă-Ă-Ă!

ÎN SĂLBĂTĂCII CE TE INSPIRĂ

În sălbătăcii ce te inspiră
Ești a viului, pe ele, semnătură.
Te condamnă, în desiș, o liră
Să rămâi a melodiilor gravură
Când a scânteierilor fărâme
Toate-s zâmbet
întru vindecare...
Cine ar putea
să le sfârâme?...
Tu a flăcării devii întruchipare
Și măsura ei nepotolită
Întru a atinge braț de inimi –
Voci prin care șansa talmăcită
Maximum devine dintr-un minim

...Tot de ochii lumii te retragi
Și când mai străină îți apare
Orice paralelă, te sustragi
de la gândul
care te mai doare.
Încălcit mereu într-o neștire,
Nebulosul ei parcă te fură,
Dar te pomenești... fir de iubire
Tors cu-a sufletului tău căldură.

Chiar de riști să calci pe linii rupte
Tu te zbați cu-acest fir să le legi:
Nu poți regreta că ești o luptă
un răspuns de o-ntrebare să-l dezlegi.

Și arunci
cu a speranței lance
Până-n a-ncordărilor vibrații
Pentru-a ameți,
sub unghii,
ace
Și a le preface-n constelații
Cu a scânteierilor fărâme,
Care-s zâmbet – întru vindecare...
Cine ar putea să le sfârâme
Când a flăcării devii întruchipare?

Constantin OANĂ

Din caietele de la Corod (fragmente)

Formula „vers liber” - ca viziune poetică - este grăitor în ce privește semnificația, el este precum muzica simfonică, ce nu se rezumă numai la melodie, ci panoramează situații de viață cu bunele și relele ei, după modelul alcătuirii noastre.

Cred că nu e lipsit de importanță dacă apropiem poezia de muzică, așa se poate înregistra un spor de înțelegere în ce privește nevoia de schimbare în materie de opțiuni estetice. Prin urmare dacă există termenii de „muzică ușoară” și „muzică grea”, de ce să nu existe și cei de „poezie ușoară” și „poezie grea”?

Dacă noi nu ne-am deosebi unii de alții, în ce privește opțiunile, după care acționăm, comunicarea însăși n-ar fi posibilă. Deosebirea e lege a naturii umane precum oricare altă înzestrare nativă, care trebuie valorificată și îmbogățită. Cum? Paradoxal, prin apropierea dintre noi, până când deosebirile devin neasemui.

În subteranele României sunt ascunse minele de aur ale proxeneților. Prin urmare secolul al XXI-lea ori că este religios ori că nu este deloc totuna e. Proxenetismul, prin generalizarea lui, este încă un semn, pe lângă celelalte cunoscute, ce anunță iminența marelui sfârșit.

Să nu uităm că cerul este deasupra noastră (de unde toate ne vin), o spun deoarece observ că prea mult se merge privind numai în pământ, prea de pământ a devenit azi România.

Emoțiile, dorul, dragostea, credința ne vin de dincolo, semn că trăim, concomitent, în două lumi, ca adevărați fii ai lui Dumnezeu.

Cursa infernală în care este căzută lumea e urâtenia, opusul frumuseții, cea dăruită cu forța de „a salva lumea”.

Cum în curcubeu se regăsesc cele șapte culori ale spectrului solar tot astfel în sunetul de pian se ascund cele șapte sunete fundamentale ale muzicii sferelor.

Vorbim de limbaje: cuvântul, culoarea, sunetul, dar ne scapă printre degete primul dintre ele, cel al faptelor.

Citat biblic

„Ați lepădat porunca lui Dumnezeu ca să țineți datina voastră” (Marcu 7:8-9).

Perfecțiunea este o graniță existențială, dincoace de ea suntem născuți, iar dincolo de ea re-născuți.

Îți spălai picioarele la lumina gândurilor mele.

„Libertatea de alegere” este o expresie nefericită dacă se referă la alegerea între adevăr și eroare. E ca și când ai spune „monstru sacru”. Libertatea este sfântă, este o consecință a cunoașterii adevărului, pe când alegerea este lumească, presupunând mult hazard. Ce om stă să aleagă între frumos și urât spre exemplu? Doar unul slab de înger, înșelat de aparențe, în vreme ce omul înțelept trage direct la obiectul cu pricina precum bărbatul ce-și recunoaște femeia dintre mii și mii.

Avem deja un mijlocitor prin care să ne rugăm Tatălui Ceresc (1 Ioan 2:1), dar ne putem ruga și direct, ca-n „Tatăl Nostru”.

Fatalitate există, dar nu e de la Dumnezeu, ci de la oameni. Cu toții știm că păcatele părinților au efecte nefaste atât în viața lor cât și a fiilor lor, până la al „nouălea neam”, deoarece păcatele neiertate produc mutații care afectează genomul uman. Așa se explică nevoia omului de pocăință, minunea capabilă să anuleze cele mai grave neplăceri privind sănătatea trupului și a sufletului, ceea ce numai prin puteri omenești este imposibil de realizat.

Grădina Eden este așezată în ochiul lui Dumnezeu, numai așa înțelegem cum omul poate fi văzut din toate părțile deodată.

Câteva principii călăuzitoare

Interior - exterior; aparențe - esențe/văzute - nevăzute; lumea asta - lumea cealaltă; timp - eternitate; lumină - întuneric; adevăr - deșertăciune; bine - rău; simplificare - complicare/simplitate - simplism; frumusețe - urâtenie; cantitate - calitate; materie - spirit; gândire - dragoste; inteligență - naivitate - aroganță - înțelepciune; inerție - schimbare; exigență - îngăduință etc.

Modificare

În urma citirii Cărților și a apropierii, până la abandonare, de Muzică s-au născut în mine acele stări ce mi-au înlesnit recunoașterea aripilor, specifice omului și despre care amintește poetul „crescute înlăuntrul/ care bat... / într-un aer mai curat care e gândul.” Aceste „aripi”, simplu, sunt mărcile/ brandurile ființei noastre: bunul simț și bunul gust care, trecute prin educație, ne pot duce, iar vorba poetului „dincolo de nemărginirea timpului”. Așa am realizat că până nu demult în mine a locuit un străin. Așa am realizat că versul „Numai omu-i schimbător,/ Pe pământ rătăcitor” este nu o părere, ci o certitudine.

Maria FILIPOIU**SONETE AUTUMNALE****MISTERELE TOAMNEI***(sonet toamnei călătoare)*

Colindă Toamna prin visele mele
 Și-mi umple sânul de struguri și mere,
 Când își dezbracă sufletul de mistere
 Ca fecioară în amintiri rebele.

Printre ploi, cu-a vântului adiere,
 Peste vie scutură praf de stele,
 În mustul din struguri, straie să-și spele;
 Să spună naturii: „La revedere!”

După ea strigă copacii despletii
 De frunzele galbene și arămii,
 Că de cununa verde sunt văduviți:

De ce te grăbești, Toamnă, spre zări pustii,
 Și-n viscolul ienii ne lași părăsiți?
 Revino în mugurii primăverii!

PLOAIA FRUNZELOR*(sonet toamnelor mele)*

Mă plouă Toamna cu frunzele tristeții
 Și-mi inundă priviri încărunțite
 De așteptările nefericite,
 În care plânge dorul tinereții.

Se tulbură orizonturi cernite
 De neguri îmbrăcând amurguri stranii,
 Când se dezbracă de frunze castanii
 Și adorm visând păduri înverzite.

Voi lua speranța în gândul optimist
 Și plin de belșugul toamnelor mele,
 Să nu-mi fie sufletul flămând sau trist.

Le voi așterne pe bolta cu stele,
 Prin larna eternității să rezist
 Și al destin să-nveșmântez cu ele.

SUFERINȚELE TOAMNEI*(sonet resemnării)*

A venit Toamna cu frig și răcoare,
 Ce-mi bate-n oase cu-același beteșug,
 Când lacrimile suferinței se scurg
 Pe coamele feței brăzdând izvoare.

În suflet mi-așterne tristeți din belșug
 Și-n larna eternă ascunde Soare,
 Să nu nimeresc a vieții cărare
 Nici când se mistuie speranța pe rug.

Din rădăcini de vieți smulg resemnare
 S-o duc în spirit înaripat de gând,
 De-a-mi fi călăuză prin neuitare.

Pe steluțe înghețate lăcrimând
 Voi reveni cu-a iernilor ninsoare
 În amintiri, ce-mi duc dorul suspinând.

PELERIN PRIN TOAMNA MEA*(sonet speranțelor)*

Toamna vieții mele mă înfioară,
 De frigul ce-n oase lovește mereu;
 Iar umbra pe chip mă apasă mai greu,
 Cu destin apus în soartă amară.

Cât raza speranței e-n sufletul meu,
 Din ramul vieții-i împletesc brățară
 Să o poarte ca pe-o sfântă comoară,
 Amintind de al gândurilor trofeu.

Din ele Țes veșminte de onoare
 Pentru sufletul care se clatină,
 Când duce crucea morții în spinare.

Dar moartea pe scenă stinge lumină,
 Cu destine în stele căzătoare,
 Îngropând idealuri sub cortină.

ROADELE DIN TOAMNA VIEȚII*(sonet destinului)*

Un destin pământesc de astre sortit,
 Din voia și taina Dumnezeirii
 Mi-a fost încredințat prin legea firii,
 Într-un chip de lut cu duh însuflețit.

Ca verigă din lanțul fericirii
 În toamnă rodnică am fost fruct dorit
 Și-n copacul neamului m-am pârguit,
 De-a fi prinos la masa veșnicirii.

Prin Toamna vieții scutur roade coapte
 De gânduri, ce-au rodit în sufletul meu,
 Cu lacrimile privirii udate.

Aromă în suflet duc la Dumnezeu,
 Când treptele speranței sunt urcate
 Pe scara veșniciei în curcubeu.

Melania CUC

E dreptul meu să știu adevărul!

“Simbad corăbierul” autori: Francisc Păcurariu și Tudor Păcurar, Editura Vatra Veche, 2019

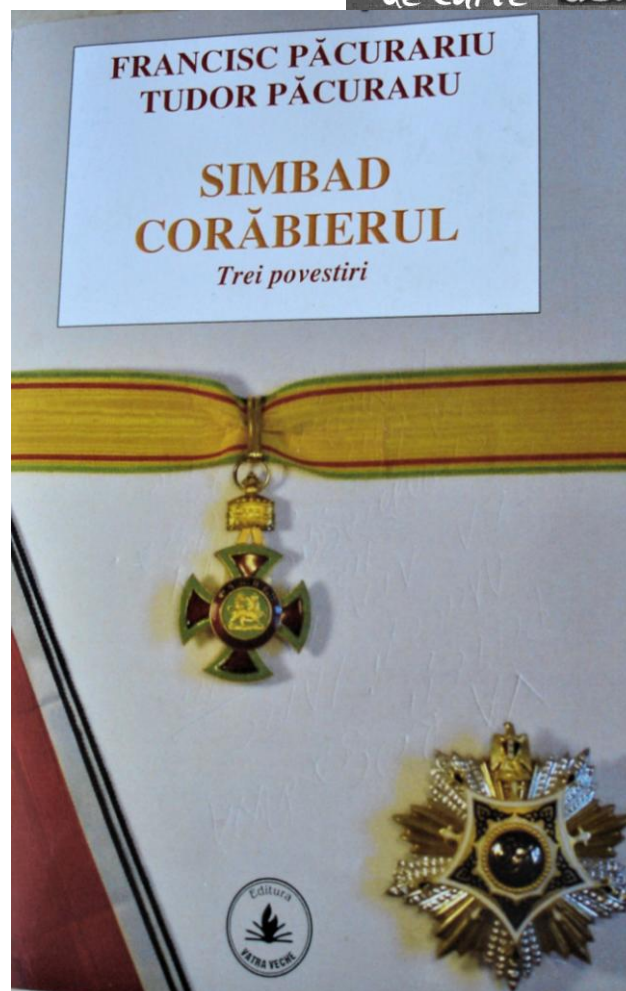
Cu un titlu de carte ce te duce cu gândul mai degrabă la aventura basmului, fantasticului cu tușe orientale, volumul, ai cărui autori sunt Francisc Păcurariu și Tudor Păcurar, este o proiecție cu locuri și oameni care au făcut Istorie, în vremea războiului-rece. Trecute prin filtrul timpului, dar fără să le deformeze în rolul lor socio-istoric, întâmplările povestite în cartea de față, conțin, în parte, pagini care au stat mult timp în dosare cu mențiunea „strict-secret”.

„Simbad corăbierul” este o carte structurată pe dialogul aparent lejer, dintre două persoane (personalități) care se cunosc suficient de bine pentru ca interferența dintre idei să se facă spontan, cu ușurință, dar fără să se scape din vedere momentele cheie ale „aventurilor”, prin care „Simbad” - în speță, diplomatul Francisc Păcurariu, trecuse, așa cum spuneam, în plin război-rece. Dialogul dintre tată și fiu este de-o sinceritate frustă, cu nuanțe filosofice de înaltă ținută intelectuală și care, contrastează (dar nu deranjează) cu perioada istorică aparent cenușie, obscură prin care trecea România.

Nu știu, ca scriitorul și diplomatul de carieră, Francisc Păcurariu să fi ținut un jurnal personal în anii în care a fost la „post” la o seamă de ambasade ale României, pe atunci România fiind integrată și etichetată ca componentă sigură, dură a „lagărului socialist”. Privind în urmă, cunoscând bine opera sa, personal nu cred că, în afară de însemnările de autor care au dus la scrierea celebrului roman „Labirintul”, la volumele de poezie modernă pentru timpul acela, la cartea document-istoric „Românii și ungurii, de-a lungul istoriei” etc. Etc., nu știu ca Francisc Păcurariu să fi ținut un jurnal. Am de cultură în adevăratul sens al cuvântului, absolvent al Facultății de Medicină din Cluj, cu ținută verticală, poliglot și având harul observației și a scrisului, și-a dedicat viața diplomației române. După toate sursele, F.P. a acționat mereu cu tact și profesionalism, cu talent de mediator, curajos și responsabil. A trăit momentele istorice direct, pe muchie de cuțit.

Parte din memoriile sale (scrise sau nescrise) se regăsesc aici, în volumul „Simbad corăbierul”. Sunt povestiri pe care dacă ai prins a le citi, nu lași cartea din mână, până nu ajungi la ultima filă.

În Conflictul mondial, din perioada aceea, de amenințări serioase cu bomba atomică, cu escaladarea conflictului dintre Est și Vest, echilibrul negocierilor politice dintre coloșii momentului înarmați până-n dinți, părea a fi imposibil de realizat. România era ca un soi de punte de legătură, de înfipirare a negocierilor diplomatice și care,

până la urmă, au făcut să fie evitată o catastrofă.

Într-un conflict cum ar fi fost cel care se prefigura, nici comunismul, nici capitalismul nu ar fi avut șansă de supraviețuire. Diplomația românească, prin intervenția și relațiile umane ale câtorva diplomați, printre care și Francisc Păcurariu, a avut un rol activ, benefic, un rol ce nu poate fi contestat indiferent de orientarea și timpul politic.

Martor direct al evenimentelor din Ungaria din anul 1956, Francisc Păcurariu „povestește” cu detașarea care se datorează trecerii timpului (de la contrarevoluția maghiară), redă întâmplările, în tușe sigure, conturând un rezumat simplu, pe înțelesul nostru, al celor care nu am avut toate informațiile „la cald” sau am primit datele distorsionat. Un rol important în derularea acestui „film” îl are și Tudor Păcurar, care pune întrebări „incomode” sau vine cu detalii în oglindă, preluate din datele oficiale, din presa vremii. Francisc Păcurariu percută, își amintește în detaliu fapte memorabile pentru Istoria Europei. Dar, dialogul așa cum îl citim în aceste pagini, este rezultat am memoriei fascinante a lui Tudor, care nu a lăsat ca vremea și evenimentele să-i ștergă din minte toate discuțiile pe care le-a purtat cu părintele său, pe vremea când acela mai era în viață. Tudor nu a lăsat să-i scape nici un detaliu din ceea ce Francisc Păcurariu i-a povestit cu atâtea și atâtea ocazii. A înregistrat nu doar decorul în care au avut loc întâlnirile, o grădină de vară boemă etc, dar

(continuare în pag. 50)

și gesturile, starea de spirit a tatălui său, care retrăia amintirile, în confesiunea pe care i-o făcea fiului său.

Multe dintre întâmplările ale căror personaje principal, sau martor la prima mână, este chiar Ambasadorul Francisc Păcurariu, îi sunt cunoscute fiului său, de aici și acuratețea redării.

Tudor își amintește de o întâmplare din copilărie, de pe vremea când tatăl său era la post la Ambasada României din Argentina. Aici, amintirile interferează, dau veridicitate cazului. Conflictul dintre Ambasadă și grupul de foști legionari, care se refugiaseră din România, în America Latină. Să nu uităm că era imediat după Război și răzburările de tot felul erau reale, nu filă de roman.

Subiectul acesta face obiectul următorului capitol al cărții. Povestirea are toate ingredientele pentru a fi excelentă, dar nu este doar literatură bună, este realitate. Întâmplări adevărate, cu spioni, cu ucigași de profesie, cu viața familiei Păcurariu trăită cu sufletul la gură. Francisc Păcurariu Ambasadorul, conștient de rolul pe care îl avea, își făcea datoria în fața Istoriei. Spun vorbe mari? Poate sunt un pic subiectivă doar, dar nu voi intra în detalii, decupând scene demne de-a fi reținute în galeria diplomației de elită, și în care Francisc Păcurariu și-a făcut numai datoria.

Cartea de față a fost scrisă pentru a fi citită, și eventual comentată, tema fiecărui capitol în parte constituind parte din eșafodajul pe care s-a ridicat, din genunchi, în picioare, România. Apoi...s-a prăbușit ca un castel din cărți de joc udate de ploaie.

Sunt aici povestiri fascinante, personaje și fapte reale care pun carne pe oasele unor vremuri de care, vrem sau nu vrem, e musai să ne amintim asumându-ne greșelile dar și reușitele, așa cum au fost, păstrând proporțiile.

De fapt, nici nu sunt "povestiri". Sunt destăinuiri, sunt spovedania unui Om care nu a reușit să spună Totul în timpul vieții.

Legătura de sânge dintre cei doi coautori face ca scriitura cărții să fie mai mult decât agreabilă. Cu un spirit de detectiv inteligent, Tudor Păcuraru pune întrebările care au menirea de-a potența destăinuirea lui Francisc Păcurariu. Una peste alta, cartea are farmec, deși întâmplările la care se face referință sunt la limita dintre viață și moarte, personajele, politice, de la nivel înalt, din ambele tabere, capitaliști și comuniști, fac un joc nu o dată de cacealma, caută punctul slab al adversarului, lovesc sub „centură”...

În acest context istoric, de după al Doilea Război Mondial, rolul diplomatului Francisc Păcurariu este extrem de important pentru România, pentru Patrie, și nu este vorba aici despre clasa și perioada politică, comunistă, ci despre fibra Națiunii Române.

Povestirile, ca într-un tir de foc încrucișat, între cei doi, tată și fiu, chiar dacă în parte sunt rodul unui dialog din amintire, odată ce au fost adunate și publicate între două coperte, devin piese de rezistență, detalii care lipseau dintr-un puzzle pe care au încercat, și încă mai încearcă, să-l completeze istoricii și pseudo-istoricii zilei.

Cartea „Simbad corăbierul”, cu o grafică elegantă, într-o ediție îngrijită de scriitorul Nicolae Băciut,

(cel care semnează și Postfața) a apărut recent la Editura Vatra Veche din Târgu Mureș, ca un semnal nu doar literar ci și politic-istoric, de restabilire a valorii umane și profesionale a unui scriitor care, deși aflat în epicentrul evenimentelor politice din perioada comunismului dur, a știut să-și păstreze verticalitatea, să-și servească Țara cu demnitate.

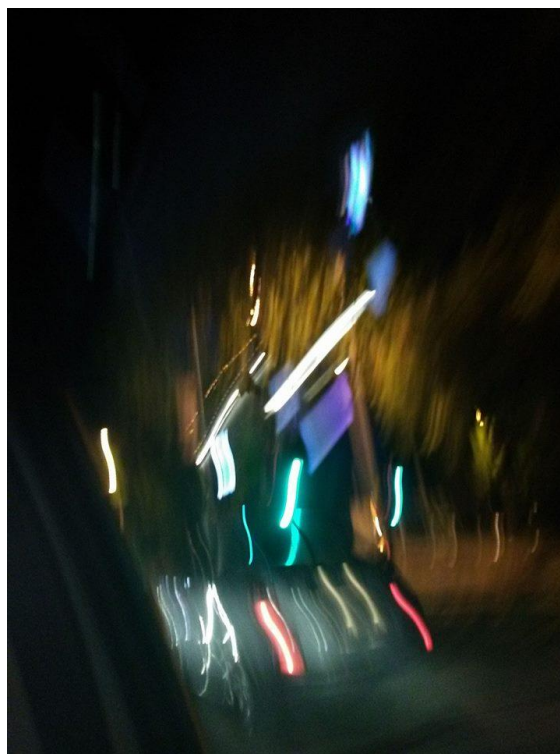
Scriitor de prim eșalon, diplomat impecabil, Francisc Păcurariu și-a câștigat dreptul de-a fi personalitatea al cărei centenar nu poate trece neobservat. La începutul anului 2020 se împlinesc 100 de ani de la nașterea sa.

Francisc Păcurariu își are rădăcinile la Teaca, județul Bistrița Năsăud, peste deal de satul meu, Archiud. Teaca, satul pe care l-a nemurit în romanul său „Labirintul”.

Eu l-am văzut pe uriașul Francisc Păcurariu, pentru prima oară, în ograda părinților săi din Teaca, pe când eram prea mică pentru a descifra alfabetul și a ști ce înseamnă să fii ambasador și scriitor. În răstimp i-am citit cărțile și m-am mândrit cu numele său.

L-am revăzut după mulți, mulți ani, în casa familiei Păcurariu din strada Heleșteu. M-a fascinat statura, privirea cu care căuta să vadă dincolo de ceea ce afișa persoana din fața sa. Mi-a oferit, cu autograf, generos, ultimele cărți care îi apăruseră (Românii și maghiarii, de-a lungul Istoriei și „Solstițiul de iarnă” (poezie). Apoi, într-o vreme, pe când mă grăbeam să ajung la Redacția în care lucram (la Casa Presei din București), uneori, diminețile devreme, îl vedeam de departe pe aleile din jurul Parcului Herăstrău, cu pălărie și baston, plimbându-se gânditor.

Sunt imagini care mi-au rămas ca un semn că nimic în viață nu e întâmplător.

Rahova Lights... de Carmen Racoviță

Iasmina PANC

Narcomana

Draperiile de catifea opresc orice încercare a luminii
de a pătrunde.
Sunt prinsă într-un somn artificial plin de realism,
trecutul e un prezent pe care vreau să-l simt aproape.
Încerc a mă agăța de el, eșuez fatal.
Tind să cred că există o șansă, dar nu e.
Mă trezesc acoperită de picături mici de transpirație
ca niște diamante microscopice.
Sunt într-o stare accentuată de sevraj,
nu mă recunosc.
Nu vreau să mă rup de realitate iar.
Vreau liniște și un pahar din acel vin roșu sec
pe care-l beam în doi la asfințit.
Numai el știa ce-mi place, dar el nu mai e.
Și eu mă scufund iar în dependențe căci doar așa
îl pot avea din nou pe EL.

Vraiște

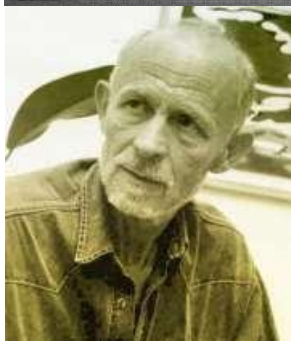
Zorii se întrezăresc printre mormanele de prafuri
și mă găsesc afundată în singurătate acoperită doar de
veșnica mea dantelă neagră.
Nu-mi simt picioarele, iar capul îmi zace amorțit
pe masa de mahon.
Sunt înconjurată de un fum înecăcios și sticle goale.
Imagini vagi mi se derulează succint,
dar nu le pot lega.
Soarele îmi arde ochii și simțurile.
Petele de vin sunt mai proeminente ca niciodată
și buclele îmi stau răvășite.
Caut cu disperare o scăpare din abisul dependențelor
dar mă găsesc tot mai afundată în ele.
Sunt într-un cerc vicios.
Amintirile lovesc precum un Molotov
și mă cuprind cu toată puterea lor
în ladul propriilor păcate.

Abisal

Nu sunt făcută din praf de stele
Ci din cenușa în care s-au transformat
toate dorințele mele,
Rămășițe comprimate în carbonul
care se vrea șlefuit.
Trec de la extaz la agonie cu viteza luminii
și în același timp fac excursii abisale.
Sunt chipul suferinței angelizat,
purtătoarea unui suflet demonizat,
Într-o continuă antiteză
asemenea unui viking în încercarea lui
disperată de a triumfa.
Mă înec în propriile gânduri
ca un astmatic lângă Vezuviu
în așteptarea unui răsărit netoxic după o ploaie
de meteoriti plini de cianură.
Gafez constant.
Cerneala tatuată în piele mi-a transformat
sângele în cel mai letal venin,
pe care nu știu să-l folosesc pentru a mă apăra,
ci doar mă scufund în el
ca într-o continuă autoflagelare.

street mirror, street mirror... de Carmen Racoviță

Eugen EVU**Convergențe la Alma Mater la un poem - cheie**

**Llelu VĂLĂREANU -SÂRBU - „Frigul însingurării”,
editura Lindenfeld, 2014**

Darul de carte al vigurosului om al științei și filosof-poet, n. 01.01.1948, Vălari (adică din Vale, nivel de prund geo-spiritual - n.n. - Gorj) întâlnit recent la Alma Mater, Sibiu, n.n., Gorj mă face a tresări la ce doi de unu ai nașterii: „sub zodii” stând, avem a ne minuna iar și iară, cum se face că un pragmatic își autocontemplă ființa și prin poezie, dar e simplu: omul a avut primul impuls spre poieion din copilărie. Mai degrabă ceea ce spun este retoric. Fără a risca marginalii mistagogice, citindu-i cartea - nu mă mir că el „stă”, paideumatic, sub egida spațiului Brâncușian, și s-ar putea revendica – deși e stabilit la Sibiu - mișcării literare-culturale a Jienilor. Dominanta – constanta stării de Însingurare - reconstatăm, este, via antebelici și post – totalitarism (ciclic - repetabil deci) - poetic una a auto-scrutării vag-daoiste(!) – fie una tipic atipică (sic, n. n.).

Devoțiunea probatorie pentru o știință exactă nu l-a abătut de la chemarea spre Misterul existenței - devenirii, iar poezia sa îi este propriul avocat al Inimii (Anima). Pledoaria pentru VIS fierbinte. vs. înfrigurarea “ce dinspre noi vine” (Laurențiu Fulga), stă, ca și la un Cristian G. Abrebenel (din susnumita Zonă a Campusului natural magic brâncușian), este semnul său entitar, și re-identitar. Între “cald” și „rece”, poezia este „cristalul care curge” (Elitis) - așadar sentiment fundamental, principiu ordinator. C a și la alți jieni, mai de-o vârstă, dar și mai noi, motivul cheie este Casa Cuvintelor, conotativ altarul, templul (blagian) al ofierii cultic-culturale a unui ritual - ceremonial și neutrosific (I.P.Brădiceni, Cr.C. Abrebenel, Gelu Birău, Dumitru Tâlvescu, Mihai Amaradia ș.a. - în legea semioticianului transmodernist) - dar și neo-sacerdotale, redefinitoriu al fiindului, cu analogii aparent „rugbistice”, ale aplecării și jocului cu sfericitatea - ovalul unei mingi- sferoid: „Era ca o minge:/ intra în poartă/ împinsă de adversari,/ dar și de coechipieri/ era ca o poveste a omului dirijat/ se ducea unde nu-l trimiți/ fără să știe altceva/ În copilărie speria gândul” (v. Ion Mureșan, recent premiul USR, ars poeticele frustrării copilărie, ca la Gabriela Melinescu ș.c.l.!) ...” că trebuie să execut ordinele/ copiilor mai mari/ mă răzvrăteam/ nu făceam nimic fără să-mi placă (hedonism înăscut reprimat, traumatic, n.n.) – fără să fi pentru ce am de făcut” (Intru-n Cetatea cuvintelor, pag.72. Viața merge în sensul- noima in extenso semantic al acelor Athanor, incinte-altar-naos-templu, egregor, iar scrișul-ceremonialul scrierii divinatorii – lirice, este gesticulația ce duce spre iluminare, inițiere, comunicare de tip missionarist, chiar și aici, în straniul areal al ciberneticii psihologice, de tip-dinamică revelatorie..., via “poetii blestemați” Benn, Trakl, Rimbaud, Enzensberger, S. Plath, Blecher,

Ștefan George, Caraion, A E Baconschy, Th. Bernhardt ș.c.l. n.n.) – parafratic Florin Mugur, M. Dinescu, Cartarescu...

Cum și la alți numărați poeți de acum, arta redevine știință primordială, recuperatorie prin raționalism - iar plurisemantismul - paradigmă de sine înnoitoare.

La Llelu VĂLĂREANU - SÂRBU revelația vine ca acalmie și regăsire, fără spaime escatologice, ca la OMOGONICII actuali, „răzvrătirea” din extramuros-ul paqradiziac (al copilăriei lumii) a devenit acalmic - consolatoare, discursul eseistic-explicit, unul al redefinirii din pathos; fenomenul este al celor din spațiul geo-spiritual sus-invocat.

Scientistul „rațiunii înfrigurate” este complementar „fierberii” în cuvinte, ca scânteii ale lui Iov, în noul racord cu tehnă-omul primejdut a se dezumaniza, prin cyborgizare „recuperatorie” a... răzvrătirii. Constanta reală a acestei arte poetice este demnitatea, moralitatea, focul egenerator al vetrei-duhului zoroastric (Zarathustra).

**Asociația cultural - umanitară și științifică
"provincia corvina", Hunedoara, 2015.**

Nicolae VĂLĂREANU SÂRBU

Umbră albă

Umbră albă,
ceață a memoriei
acoperă gândul
trecut prin ziduri.

Peste mine ademenitoare
cade zăpada
și mai albă.

Lumina îngropată-n cuvinte
răsare-n poeme,
trandafirii din sânge
îi împrumută din culoare,
meditează-n fața oglinzii
la puritate.

Tu iubito, ca o lacrimă
înflorită
mă sorbi din ochi
dintr-o fotografie veche.

Sunt o umbră albă
în depărtarea neagră,
imagine-n gând.

poezie scrisă de stele

noaptea nu este egală cu întunericul
are o poezie a ei scrisă de stele
plecate la plimbare

dimineața nu-mi încapă în ochi
oraș în schimbare
rătăcit pe străzile soarelui
cerul în aceeași cămașă bleo
își spală mânecile
în apele mării
lângă țărnițele timpului

privesc în depărtare
nu vreau să știu
cum se petrec înnoptările lumii.

Sunt un cutezător

M-ai trădat cu o frumusețe de promisiuni
să devin un credul convins
dar nu mi-ai spus că o să uiți,
într-o zi pe când m-am trezit la realitate
și acum nu mai sufăr,
sunt un cutezător în canoanele vieții
cu toate simțurile în stare de veghe.

M-am crucificat în lăuntru cuvântului,
aștept să-mi înflorească răbdarea în poeme

și le împart ca un moș Crăciun
celor care mă hulesc.

Mă spovedesc și cer iertare
dar oare este iertare pentru naivi?

Cu pânzele întinse corăbiile vieții

Se îndepărtează cu inima frântă,
o tristețe
în care nu mă regăsesc
s-a întrupat într-o limbă de moarte
fără blestem.

Cu pânzele întinse corăbiile vieții
rup valuri mai înalte decât ele
pe o mare de singurătate
cu epave-n adâncuri.

Pe țărmuri țipă pescărușii
cu furtunile-n aripi,
un oraș își îmbată luminile strălucitoare
cu ape spumoase.

Noaptea așteaptă la ferestrele închise
dincolo de perdele-i același întuneric
care-mi aduce pustiul în gânduri.

Cuvintele n-au loc în fapte

Noptile în alb negru
mă cuceresc prin insolentă
ajunsă la apogeu.

Diminețile îmi par rupte din coloana
sonoră a unui anotimp pustiu,
tăcerea nu mă lasă ieșit din rând
și-n mine se zbat
grele lupte de stradă
ce nu vor ajunge în piața trandafirilor
unde a fost răstignit adevărul.

Cuvintele n-au loc în fapte,
nu mai încap în vorbe
și se vor scrie cu sânge.

Tot ce o să scriu

Deseori mă închid în sănătatea cuvintelor,
îmi plac tăcerile care se degaje
și rămân în miezul înțelesului personal
în care inima pulsează pe note virtuale.
Sunetele vibrează cu aripile deschise,
cad în cântec,
le știu toate nuanțările
și alunecările dese în emoție.

Am pierdut ocazia să sar din vorbe,
să cuget la ce vor să spună
ca cel mai virtuos cititor
ce-și pulverizează prin gânduri
aroma cărților cu poeme
recitate cu sufletul plătitor.

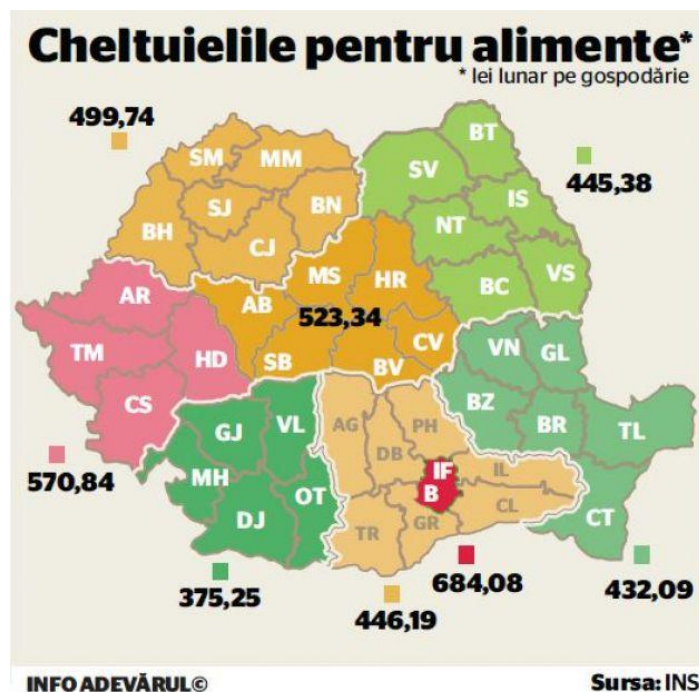

Varga Istvan ATTILA

Insecuritatea între real și imaginar Teama de foamete

Subnutriția, chiar și în zilele noastre, continuă să reprezinte o problemă. Astfel că, insecuritatea alimentară, care apare din cele mai vechi timpuri și atinge un nivel ridicat în perioada evului mediu nu a fost eradicată. Este totuși adevărat faptul că, așa cum observă Harari, în prezent se moare mai mult din cauza alimentației în exces decât de foame, iar zahărul a devenit mai periculos decât praful de pușcă¹ (Citiți în Ziarul Metropolis>

<https://www.ziarulmetropolis.ro/zece-lucruri-uimitoare-din-viitorul-omenirii/>).

De asemenea o altă dovadă că insecuritatea alimentară îngrijorează multă lume, vine dinspre statistici, care arată că în jur de 27% din cheltuielile noastre se duc pe alimente. Deci, fără nicio îndoială, insecuritatea alimentară se înfățișează în strânsă relație cu problema financiară. Astfel, dacă analizăm și harta mâncării, reiese că sume importante se duc pe alimentație. Deci, insecuritatea alimentară devine o componentă a insecurității financiare, mai ales dacă este să se analizeze datele referitoare la decalaj între sumele mici cheltuite și ponderea mare în bugetele disponibile. Astfel, spre exemplu, familiile din mediul rural cheltuiau pe hrană în medie 376 de lei, dar în bugetul lor asta însemna 45,7%. (Citește mai mult: adev.ro/pbe36g)

Prin urmare, insecuritatea alimentară în zilele noastre a ajuns un factor ce poate fi abordată, în principal, doar din perspectiva insecurității financiare. Din acest motiv, se încercă să se prezinte sentimentul de insecuritate alimentară raportându-se la cel financiar, așa cum este resimțită în lumea artistică contemporană, din România. Abordarea, ca și în cazul materialului anterior², urmărește realizarea unei prezentări, plecând de la date statistice, pentru a stabili nivelul de obiectivitate al sentimentului resimțit.

Totuși, pentru început se pleacă de la definirea unor concepte referitoare la hrană, aliment și mâncare spre a putea deduce necesitatea acestei nevoi fundamentale. După care se trece la prezentarea statisticilor referitoare la decesele cauzate de subnutriție, iar în același timp se realizează o comparație între aceste manifestări nefaste și acele cataclisme naturale ce pot duce la foamete. Pentru ca în final, să se poată compara datele concrete – obiective, faptice – cu rezultatele obținute în anul 2017 la sondajul privind sentimentul de insecuritate în lumea artistică românească.

1. Definirea conceptelor

A hrăni apare definit ca „1-2 A da cuiva să mănânce sau a mânca Si: a (se) alimenta, a (se) nutri. 3-4 A (se) întreține. 5-6 A(-și) asigura existența cu cele necesare.” (conform MDA2 2010), în timp ce conform NODEX (2002) înseamnă „1) a întreține cu hrană; a alimenta. 2) a asigura cu cele trebuincioase existenței; a întreține.” Prin urmare hrănirea se referă la o nevoie fundamentală a ființelor vii, prin urmare, și a omului. Această nevoie de altfel este poziționată la baza piramidei lui Maslow.³

În timp ce, **hrana** poate fi definită ca „produs de natură vegetală, animală sau minerală ce servește la alimentarea unui organism viu” (conform NODEX 2002) sau „Tot ceea ce servește la nutriția omului, a animalelor sau a plantelor” (conform MDA2 2010), adică nutreț, mâncare sau alimente. Deci, hrana, este acel produs ce asigură existența organismelor vii și le întreține.

Subnutriție sau subalimentare este o „stare patologică cronică cauzată de reducerea rației alimentare, de tulburări ale absorbției intestinale sau de creșterea consumului energetic al organismului”⁴. Această stare, numită în termeni populari foamete, este una prezentă, în mai mică sau mai mare măsură, în fiecare epocă și regiune istorică.

Cu toate acestea, civilizația Europei de Est este îngrozită, nu de foametea din antichitate sau preistorie, nici de lipsurile din epoca modernă, ci de moștenirea social-comunistă. Această moștenire este cea a foametei sovietice din perioada interbelică și din timpul celui de-al doilea război mondial, atingând nivelul - și cruzimea - maximă prin holodomor. Din punct de vedere al cifrelor, foametea sovietică, a însemnat moartea a zeci de milioane de oameni, prin reducerea rației alimentare.⁵ Într-un mod, nu atât de drastic, dar asemănător a fost

(continuare în pag. 55)

redușă rația de alimente și în anii 70'-80', în Republica Socialistă Română.

2) Evoluția subnutriției în perspectiva insecurității alimentare

Subnutriția, este abordată în urmarea materialului, referitor la catastrofele naturale, fiindcă aceste unele calamități cauzau distrugerea recoltelor, iar într-o societate agrară provocau nevoia reducerii rației alimentare, ceea ce în numeroase cazuri rezultau numeroase decese. În acest context, dacă privim în urmă, chiar și în secolul anterior, poate fi observat numărul deceselor provocate de secete și parțial de inundații. Bineînțeles, decesele provocate de inundații, au avut doar un efect parțial asupra culturii alimentare.⁶

Nr. crt.	Anii	Cauză	Nr. decese
1.	1900	Secetă	125-130 de mii
2.	1910	Secetă	470-475 de mii
3.	1920	Inundații	430-440 de mii
4.	1930	Secetă	350-360 de mii
5.	1940	Inundații	200-212 de mii
6.	1950	Secetă	150-160 de mii ⁷

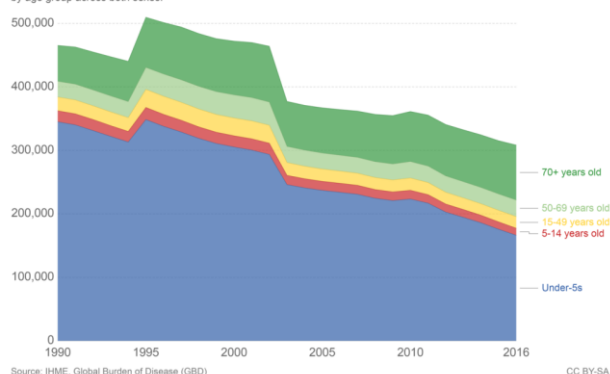
Totuși aceste cataclisme, continuă să acționeze și în prezent asupra culturii alimentare, dinspre economie. Cu cât este un an mai nefast pentru agricultură, cu atât va fi mai ridicat prețul alimentelor. Aceasta este cu atât mai valabil în cazul României, țară cu o economie nesigură, lipsită de stabilitate.

În ceea ce privesc statisticile concrete referitoare la subnutriție, datele provin începând din anul 1990, an în care s-au înregistrat peste 465 mii de decese cauzate de foame. Numărul maxim de decese cauzate de lipsa alimentară s-a înregistrat în anul 1995, numărând peste 509.000 de victime, din care 348.000 erau copii sub 5 ani. După acest an nefast, se înregistrează o treptată scădere, în 2002 înregistrându-se 464.000 de decese, în 2003 deja 377.000 de decese, iar în 2016, doar⁸ 308.000 de victime⁹.

În acest context global din România anului 2016, foametea producea 2,4 victime dintr-un 1.000.000. Astfel, se poate afirma că țara noastră se află într-o situație favorabilă, fiind situată pe locul 130 din lume, primul loc revenind Somaliei¹⁰.

După ce s-a arătat că insecuritatea alimentară, încă persistă atât datorită deceselor și problemelor provocate de subnutriție în prezent, cât și datorită unor sechele din trecut, este momentul să se prezinte cum este perceput de subiect. Totuși în primul rând este de precizat faptul că insecuritatea alimentară în actualitate, nu poate fi studiată ca atare, intrând în câmpul insecurității financiare. În al doilea rând, de asemenea ar fi de apreciat că sentimentul de insecuritate nu este echivalent cu frica. Cea din urmă, este resimțită spre exemplu în momentul când, chiar nu dispunem de alimentele necesare subsistenței. În schimb, insecuritatea alimentară, presupune o nesiguran-

Protein-energy malnutrition deaths by age, World
Annual number of deaths from protein-energy malnutrition (which results from insufficient caloric and protein intake) by age group across both sexes.

ța alimentară, care apare ca fiind „o dimensiune esențială a sărăciei în rândul gospodăriilor și populației și o problemă esențială atât la nivel global, cât și la nivel de țară. Această problemă este valabilă nu doar în cazul țărilor mai puțin dezvoltate, ci și în cazul țărilor din Uniunea Europeană. În contextul european actual, aceasta implică faptul că persoanele afectate de această problemă nu își pot permite suficientă hrană de calitate care să le asigure sănătatea și participarea activă în societate.”¹¹ Deci, sentimentul de insecuritate alimentară, deși la nivel economic este o stare concretă, din perspectiva afectivă este dificil de înțeles, deoarece nu se manifestă mereu concret.

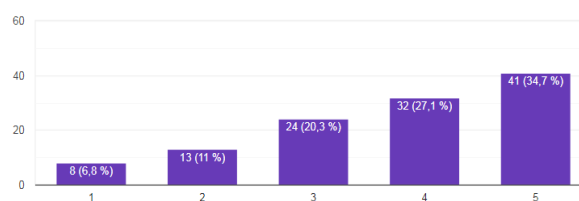
Astfel, pentru a analiza acest sentiment de insecuritate alimentară în cazul grupului cultural-profesional studiat în acest material, se pleacă de la interpretarea datelor obținute referitor la insecuritatea economico-financiară.

În această situație, pentru a descoperii cât de mult se simt în insecuritate din cauza situației economico-financiare eurile trăitoare și creatoare, se poate raporta la chestionarul aplicat în 2017.¹² Din acel chestionar se poate deduce în ce măsură percep respondenții insecuritatea economico-financiară și evident insecuritatea alimentară.

În imaginea alăturată, poate fi observată o diagramă ce prezintă numărul răspunsurilor oferite. Deci, la o primă privire, din răspunsul a 118 artiști, poate fi dedus că doar opt se simt în siguranță datorită situației economico-financiare actuale, în timp ce la cei mai mulți artiști (adică la 41) cauzează chiar trăiri anxioase. Pentru o înțelegere mai bună, răspunsurile pot fi cuantificate, aplicând formula de calcul a mediei, procedând în felul următor: $(1 \times 8 + 2 \times 13 + 3 \times 24 + 4 \times 32 + 5 \times 41) / 118 = (8 + 26 + 72 + 128 + 205) / 118 = 3,72$.

Cât de mult vă simțiți în insecuritate, din cauza situației economico-financiare?

118 răspunsuri

(continuare în pag. 60)

Lucia PĂTRAȘCU

Ioan MUNTEANU - MIHAIL SEBASTIAN ȘI BRĂILA O creangă de salcâm de la Dunăre

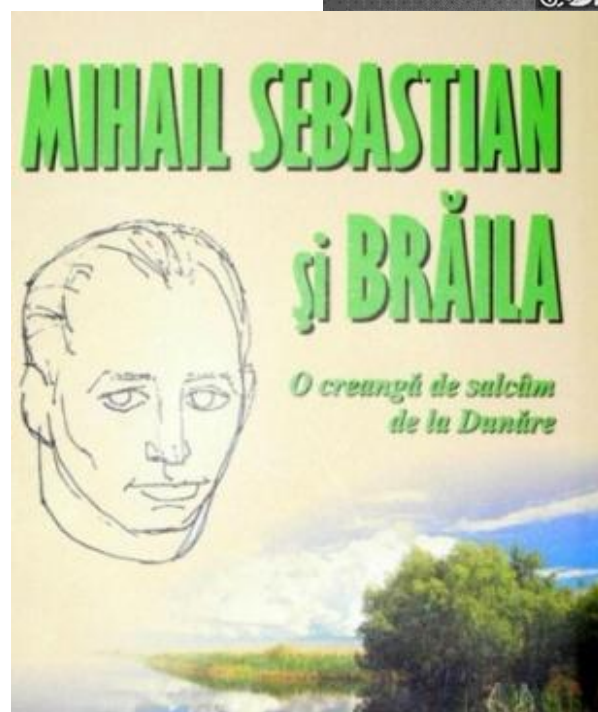
“Cine nu cunoaște Brăila, cine nu o iubește (așa cum o iubim noi, brăilenii, ca pe un om) va găsi probabil exagerată emoția cu care vorbim noi de obicei despre orașul nostru”, spune Mihail Sebastian. Fie că va fi fiind vorba despre cei născuți aici, ori numai trecători vremelnici *per viam Braylam*, care-și vor statornici oricum dragostea definitivă, acest oraș pune o pecete neșovăielnică pe sufletele tuturor. Iar dacă se mai întâmplă ca aceleași amintiri să fie întovărășite de Dunăre și, de faptul că **“există o legătură familială între toți foștii elevi ai liceului Bălcescu, căci, indiferent de vârstă și de timp, dincolo de atâtea lucruri care s-au schimbat, rămâne un fond nealterabil de amintiri comune...”**, iată cum oameni împătimiti de Brăila se întâlnesc pe calea cuvintelor scrise pentru a-și declara adorația pentru acest oraș **„cu nume de fecioară alintată”**. (l. p.).

Cu permisiunea cititorilor, ca o paranteză, vom da un mic exemplu:

Acum, în anul 2019, vine un oltean octogenar și ne referim la scriitorul Mihail Ciobotea, născut la Cetate, în Dolj, pe la 1 octombrie 1934, dar trăitor împreună cu familia vreo unsprezece ani în Brăila și absolvent al liceului Nicolae Bălcescu din Brăila, **„șapte ani la Slatina-Olt, unsprezece ani la Brăila, treizeci de ani în București, patru ani în Iran și douăzeci și șase de ani la Geneva, în Elveția”**, după cum declară ca într-un fel de autobiografie), oraș în care anii de școală și adolescența îi țin în suflet amintiri de neuitat și, la vârsta senectuții, mărturisește într-un volum de amintiri: **„Spre deosebire de cei care trăind în multe locuri din lume spun că se simt cetățeni ai lumii, eu m-am considerat și m-am simțit întotdeauna român. Și brăilean.”**

Din demult, întâlnim în spovedania unui alt român, celebru, de obârșie evreiască, născut pe plaiuri brăilene, pe la 8 octombrie 1907, elev al aceluiași liceu Nicolae Bălcescu din Brăila, cuvinte care pe noi, brăilenii de astăzi, ne cutremură și ne trezește din letargia unei nepăsări păguboase: **„Brăila a rămas pentru mine, întotdeauna, acasă.”** Sunt celebrele cuvintele ale lui **Mihail Sebastian**, avocat și om de literă, (născut Iosef Hechter, pentru care *Prin Jurnalul Consiliului de Miniștri No 730 din 19 aprilie 1935 s-a încuviințat schimbarea numelui patronimic în Mihail Sebastian*. Consemnat în *Registru Stărei Civile pentru născuți* la 15 noiembrie 1935, confirmat prin iscălitura unor mar-tori).

Și iată, profesorul **Ioan Munteanu**, tot un nostalgic elev al liceului *fanion* “Nicolae Bălcescu” din Brăila, om de cultură, scriitor, publicist, autor prodigios al multor volume dedicate Brăilei, istoriei sale, oamenilor săi, **„stradelor”**, împrejurimilor, ...împletește în paginile volumului **„Mihail**

Sebastian și Brăila. O creangă de salcâm de la Dunăre, editura Proilavia, 2014, Brăila, o adevărată monografie literară despre cel care a iubit atât de mult orașul Brăila, **„Orașul cu salcâmi”**, matrice a arealului muntean, cu Dunărea cea mereu unduitoare, cel care declara: **„Totuși, voi cuteza să spun că nici peisajul de munte și nici cel de mare nu depășește în nuanțe și desemn și în subtilități de culoare, peisagiul dunărean. Mai precis, peisagiul Dunării brăilene.”** Despre Mihail Sebastian, scriitorul care (indiferent unde l-au purtat drumurile, vremurile și surprizele neplăcute ale vieții!), niciodată nu s-a dezis de apartenența sa afectivă la amintirile legate de acest loc mângâiat de apele Dunării, ce, cu **„nesfârșita defilare de sălcii ce păzesc la dreapta și la stânga canalul Filipoiu, este o succesiune de imagini, aparent monotonă, dar, când stai să o contempli la ceas de amurg, capătă o diversitate de vis.”**

Profesorul Ioan Munteanu, scriitorul cu o viață creatoare dedicată orașului natal și culturii brăilene, precum și învrednicirii acestora de a rămâne (și cu strădania sa!) în memoria emoțională a tuturor, prin atenția cu care a cercetat arhivele, adunând cu acribie date despre Mihail Sebastian, ori a cules articole, destăinui, mărturii ale confrăților, înlesnește cu acest volum o cunoaștere interesantă a celui pe care majoritatea cititorilor îl știu ca scriitor, dramaturg, publicist, fără să fi conștientizat că acesta făcea parte dintr-o lume brăileană **„de oameni necăjiți, pe care i-au terorizat mereu perceptorul, portărelul și gardistul.”**, că a avut un bunic patern, lucrător în Docuri, care trăia **„... afară, între vânturi, cu picioarele pe piatră și pământ, scrutând zarea inundată a bălții, vorbind tare ca să acopere cu glasul lui vuietul fluviului, sirena vapoarelor...Un om de la Dunăre”**, nici că apelativul de **„jidă fricos”**, ce

(continuare în pag. 57)

i-a populat copilăria, a marcat neputința sa de a se exprima plenar, împreună cu ceilalți colegi de școală în *apartenența de grup*, „noi români”... Avea s-o facă în scrierile sale de mai târziu cu fervoarea unui om care caută o gură de aer proaspăt. Deoarece admirabila atitudine plină de dragoste și reverențioasă evocare a Brăilei, venite din partea lui Mihail Sebastian, cel care se afla mereu în situația de a descâlci *dilemele identității* sale oarecum duble (evreu și om de la Dunăre) încununează mărturisirea fără echivoc: „**Nu voi înceta desigur niciodată să fiu evreu. Asta nu e o funcțiune din care să poți demisiona. Ești sau nu ești. Nu e vorba nici de orgoliu, nici de jenă. E un fapt. Dacă aș încerca să-l uit ar fi de prisos. Dacă ar încerca cineva să mi-l conteste, tot de prisos ar fi. Dar nu voi înceta de asemenea niciodată să fiu om de la Dunăre. Și acesta tot un fapt e...**”

Volumul acesta, al douăzecilea în cronologia scriitoricească a autorului Ioan Munteanu este îmbogățit, în realizarea sa, prin capitole bine conturate (*Sunt om de la Dunăre; Biografie brăileană; Texte dedicate Brăilei; Addenda*), fiecare contribuind prin cuprinsul său specific la convingerea că pentru acest brăilean: „*Scrisul îi era o necesitate. Era condiția lui de viață, refugiul din prozaismul de toate zilele.*”, constituindu-se într-o dovadă a conturării personalității lui Mihail Sebastian ca scriitor în istoria literaturii noastre. Iar la finalul volumului cititorul va întâlni ilustrații și documente reproduse. Întregul volum limpezește viața și imaginea acestui scriitor brăilean, plecat prea devreme (la 38 de ani!), pe drumuri tainice, cu siguranță mai bune, lăsându-ne în căutările noastre încă multe întrebări rămase fără răspuns.

Felul în care profesorul Ioan Munteanu, autorul acestui fascinant volum de evocare a unei personalități literare brăilene, scriitorul Mihail Sebastian, alege să citeze unele articole publicate în anii interbelici naște întrebarea firească dacă noi, cei de astăzi, trăim acum sau atunci? Deoarece, dacă recităm din articolul publicat în *Cuvântul*, 23 octombrie 1933: „**Cine poate spune de ce orașul acesta, pe care pământul l-a fericit ca pe nici unul altul, orașul acesta care leagă Bărăganul de drumurile spre mare, ca o fereastră cu lumină, decade an cu an, zi cu zi.**”, putem deduce că istoria se repetă la nesfârșit?... „**Brăila va rămâne cu aceleași bulevarde pustii, sfâșietor de frumoase, cu aceleași cheiuri deșarte, cu același port alb, fără catarge, cu elevatorul înțepenit, cu barcagii fără lucru, cu docurile răsunând de pasul santinelei păzind trecerea valurilor, că altceva nu mai rămâne de păzit...**”

Sigur că personalitatea lui Mihail Sebastian, evocată cu atâta tandrețe și generozitate, devine un fel de capcană pentru oricare comentator al acestui volum, comentator care uită să se mai aplece asupra numelui autorului său, profesorul Ioan Munteanu, cetățean de onoare al Municipiului Brăila, scriitor cu zeci de diplome obținute pentru merite profesionale, dar și pentru activitatea sa culturală deosebită, începută cu primul volum publicat în 1984 și intitulat „*Brăila. Monografie*”. Au urmat apoi alte și alte volume interesante și statornice în obșnuința cititorului de a aștepta anual unul sau două noi titluri de carte, ce va fi întotdeauna inedită prin tema aleasă și prin exactitatea rela-

(continuare în pag. 60)

unicității). Iubita este adorată, idealizată, întrunind toate calitățile, „Euritmie cu chip de femeie”: „Știi că iubire-i soră cu orbire/ Mister, mirobolantă alchimie./ Esența dragostei un fel de mir e// Și se-nscrie în a legilor fire.” (*Sonetul unei magii*). Poetul împărtășește, mai mult formal, filosofia hedonistă a lui Omar Khayyam, de prețuire a plăcerilor vieții. Celebrează însă iubirea ca eveniment sacru, de încununare a existenței: „Curg dinspre fire valuri de dorințe,/ Arderi cumplete topite-n sintaxă/ De flăcări violete și credințe,/ Nimeni, fericirea nu ne-amenințe!/ Iubirea, a Universului axă,/ Inimi două,-n sublimă parataxă” (*Sonetul sublimității*). Pe lângă matrimoniul, care este sacrosanct, dragoste dincolo de orice hotar, sunt cântate iubiri spontane, idile, care îl captivează pe om, lăsându-l fără judecată: „Suflet pur, brobonit de veșnicie,/Cu dulci ispite, Eros ne sfințește,/ Pe jar mocnind, întinde carne vie,/ Și-o pâlpărește cum numai el știe./ Stând strâmb și judecând bărbătește,/ Iubirea, și când doarme, dogorește.” (*Sonetul lui Eros*).

Sonetele tratează teme diverse: consecințele timpului, mirajul desăvârșirii, nostalgia copilăriei, zădărnicia vieții: „Condamnat și tras pe a vremii roată,/ Vei fi cules din frunzele uscate./ Floare ai fost, acuma scuturată,/ Unde-ți e fruntea aureolată?/ Viața – șir de fotografii truate,/ Trecutul timp e-ncremenit în toate.” (*Sonetul fotografiilor truate*). Imaginea satului este expresivă, drama-tică: „Văd casa natală stând într-o rână,/ Ograda, o bălărie fără gard,/ Candelele sub icoane nu mai ard,/ Ruina și pustiirea se-ngână,/ Un singur par în picioare, drept stindard./ În sat mai trăiește doar o bătrână/ Fără biserică, fără fântână./ Sătenii-s, azi, orașeni pe bulevard,/ Căinii, și ei au devenit maidanezi./ Să sape grădina nu are cine” (*Sonetul satului natal*). Disoluția, însă, este văzută la scară mai largă, socială. Pe sine se recunoaște a fi un stoic, cultivând virtuțile, slujind cinstea, dreptatea, adevărul, dedicându-se frumosului și iubirii, acceptând o viață contemplativă (*Sonetul unui stoic*). Totuși, în ciuda acestei asumări doctrinare, poetul este asaltat de premoniții, „Tiptil s-apropie șireata umbră!”. După ce frecventează teme ale vitalității, dovedind apetit pentru tot ceea ce este omenesc, ajunge la înțelepciunea din Ecleeziast: „Nimeni nu se oprește să respire,/ Toți aleargă după o nălucire.”

Devotat sonetului, căruia i-a consacrat mai multe volume, Mihai Merticaru diversifică specia, înnoindu-i imaginarul și lexicul, dându-i o încărcătură culturală, insinuându-i umor și ironie, adecvând-o propriilor stări, trăiri, menținând-o consecvent la un nivel înalt, de distincție, de perspicacitate, de sapiență. Este o dovadă de netăgăduit că poezia cu formă fixă are o carieră perenă.

Camelia ARDELEAN

Ionel Necula – cu sufletul în palma cititorului

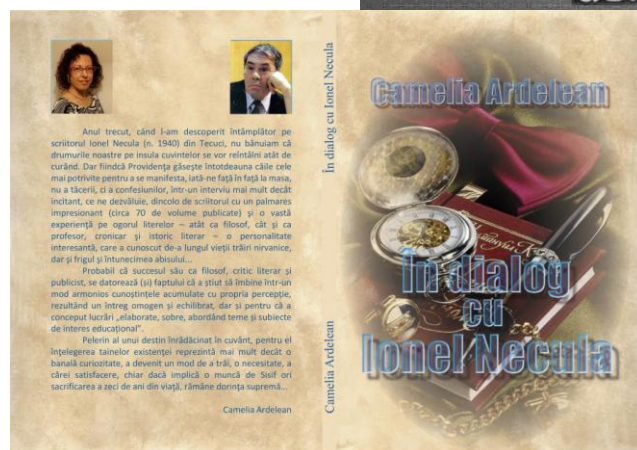
Anul trecut, când l-am descoperit întâmplător pe scriitorul Ionel Necula (n. 1940) din Tecuci, județul Galați (sau aș putea spune că, într-un fel, ne-am descoperit reciproc), nu bănuiam că drumurile noastre pe insula cuvintelor se vor reîntâlni atât de curând. Dar fiindcă Providența găsește întotdeauna căile cele mai potrivite pentru a se manifesta, iată-ne față în față la masa, nu a tăcerii, ci a confesiunilor, într-un interviu mai mult decât incitant (*În dialog cu Ionel Necula*, Editura StudIS, Iași, 2019), ce ne dezvăluie, dincolo de scriitorul cu un palmares impresionant (circa 70 de volume publicate) și o vastă experiență pe ogorul literelor – atât ca filosof, cât și ca profesor, cronicar și istoric literar – o personalitate interesantă, care a cunoscut de-a lungul vieții trăiri nirvanice, dar și frigul și întunecimea abisului.

Absolvent al Facultății de Filosofie din București (1970) și membru al Uniunii Scriitorilor din anul 2004, Ionel Necula s-a bucurat de aprecieri pozitive din partea unor nume importante ale literaturii noastre, printre care criticul și reputatul eminescolog Theodor Codreanu, ce susține că acest autor „a depășit complexele spiritului provincial și face, de la Tecuci, cultură de nivel național”.

Născut și crescut la țară, acolo unde pare că sufletul se află mai aproape de cer, într-o familie de răzeși gospodari și cu frică de Dumnezeu, are de mic simțul răspunderii și o comunicare aparte cu Divinitatea. Amintirile sale din această perioadă sunt încărcate de nostalgie și parfumul inocenței de altădată, când natura i se părea feerică, iar viața un vals încântător pe poteca existenței. La adăpostul peisajelor bucolice și al liniștii „adânci, terapeutice, nefisurată decât de orăcăitul broaștelor... și de rumegatul boilor”, universul său interior descoperă amplitudini de neimaginat.

Prima întâlnire cu partea obscură a „popasului” pe planeta albastră are loc în copilărie, când în urma unei probleme de sănătate, începe să facă distincția între durere și suferință și să conștientizeze efemeritatea ființei umane în plan terestru. La această schimbare de atitudine îl „ajută” (încă) un eveniment nefericit, moartea timpurie a unchiului din partea mamei, demonstrându-i din nou, dacă mai era nevoie, cât de subțire este firul de ață care ne leagă de carcasa noastră de lut și câte drame târâm după noi în rucsacul penitenței, înfierați de stig-matul păcatului.

Salvarea (sau „blestemul” său) vine ceva mai târziu. Setea neostoită de lectură din perioada postadolescenței, când devora (aproape) toate cărțile care îi treceau

prin mână, inclusiv (sau mai ales) pe cele interzise, încercând să evite literatura „proletcultistă, politizată și ideologizată” din perioada anilor '50, îi deschide cărări adânci în cuget, dezvoltându-i abilitățile cognitive și predispunându-l la „meditații adânci asupra destinului uman și a rostului său în lume”.

Pasiunea sa pentru filosofie devine obsedantă, tânărul (de atunci) concentrându-se pe studiul unor lucrări de importanță majoră în acest domeniu, precum *Tratatul de istorie a psihologiei*, semnat de Mihai Ralea și Constantin Botez, sau *Antologia filosofică* a lui Nicolae Bagdasar, ce reunea texte selectate din gândirea unor mari înțelepți ai lumii (Socrate, Platon, Schopenhauer sau Nietzsche) și culminând cu romanul autobiografic *Un om sfârșit*, al scriitorului de origine italiană Giovanni Papini, o carte a celor care nu-și găsesc locul în această lume, unul dintre „neadaptați” fiind și Ionel Necula, așa cum, nu de puține ori, el însuși se declară. În încercările sale constante de a se (re)descoperi, acest autor demn de toată atenția consideră că „ardoarea, obsesia și predispunerea pentru filosofie” i „s-au format sub influența făclierului italian” mai sus amintit.

Periplul său prin matca cititului nu putea să-i omită pe exponenții cei mai reprezentativi ai marii literaturi universale (Vergilius, Dante, Shakespeare, Cervantes, Goethe, Hugo, Balzac, Lessing, Heine, Albert Camus, Simone de Beauvoir etc.), care-i deschid orizonturi noi, hrănindu-i totodată dorința să cunoască și mai mult. N-au lipsit, desigur, din lecturile sale, autori români mai mult sau mai puțin importanți (Eminescu, Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Rebreanu, Cezar și Camil Petrescu, Zaharia Stancu, Arghezi, Titus Popovici, Topârceanu etc.), care au pus și ei câte o „piatră” la temelia scriitorului Ion Necula de mai târziu.

Această experiență acumulată în ani de zile îl determină să afirme, pe bună dreptate, că nu pot face performanță literară cei care nu se apleacă serios asupra lecturilor și care se lovesc de bariera unui orgoliu maladiu sau a limitărilor impuse de ei înșiși. Împătimitul (de mai târziu al) scrierilor lui Cioran „înfiează” fără rezerve tarele vremurilor pe care le parcurgem, când, de multe ori, „inteligenta este surclăsată de mediocritate, de diletantism, de ignoranță”, iar „Omul superior nu-și găsește utilitatea în sistemul social actual”.

Descoperirea, într-o revistă teologică, a **Aca-**

(continuare în pag. 59)

demiei platonice (fostă școală filosofică idealistă întemeiată de Platon prin anii 387 î.e.n., care a depășit bariera timpului, exercitând o influență extraordinară asupra vieții spirituale a întregii lumi civilizate), reanimată după aceleași principii ale renumitului gânditor, îi deschid și mai mult apetitul pentru filosofia (re)adusă în atenție de Marsilio Ficino și Pico della Mirandola, ce spune că sufletul uman, „nemuritor și ubicuu”, intermediază raportul dintre Creator și Univers, „aparținând deopotrivă ambelor lumi”.

O vreme este fascinat de ideea supraomului, a lui Nietzsche, care susține că acesta, contrar „omului de turmă” (ale cărui caracteristici sunt bunătatea, smerenia și simpatia), are trăsăturile mândriei, puterii și înnobilării, omul și supraomul cuantificând diferit acțiunile morale. Urmează apoi preocuparea pentru prorociile lui Zarathustra (628-551 î.C.), personaj istoric zeificat, profet care a instituit casta sacerdotală a magilor inițiați din Iranul arhaic și a cărui învățătură a fost transmisă oral și transcrisă ulterior, 7-8 secole mai târziu.

Pe parcursul interviului sunt amintiți mulți alți autori/gânditori sau operele lor (unele dintre acestea „menite să sublinieze contribuția românească la patrimoniul filosofic universal”), care au făcut studiul lui Ionel Necula și pe care cititorul va avea plăcuta surpriză să-i descopere. Probabil că succesul său de mai târziu ca filosof, critic literar și publicist se datorează (și) faptului că a știut să îmbine într-un mod armonios cunoștințele acumulate cu propria percepție, rezultând un întreg omogen și echilibrat, dar și pentru că a conceput lucrări „elaborate, sobre, abordând teme și subiecte de interes educațional”.

În interviu (mai) pot fi regăsite întâmplări interesante din perioada copilăriei, adolescenței sau de pe drumul formării sale profesionale, dar și multe aspecte legate de pasiunea sa obsesivă pentru concepția de viață și opera lui Emil Cioran (1911-1995), scriitorul și filosoful român născut la Rășinari, devenit apatrid și stabilit ulterior în Franța. Identificarea sa cu acesta este atât de puternică, încât, la 17 ani, citind o cronică la una din cărțile „scepticului” într-o revistă apreciată la acea vreme, Ionel Necula are o revelație incredibilă: „M-a lovit exact în esența ființei mele... L-am citit, l-am recitat și am rămas siderat. Nu descoperisem un gânditor nou, ci mă descoperisem pe mine. Purtașem cu mine un dezgust de viață și-o lehamite de a trăi de care nu eram conștient și o regăseam, dintr-o dată, exprimată într-o formulă ideală”.

El rămâne fidel acestui autor controversat, începând cu perioada comunismului, când scrierile sale erau interzise, și până astăzi. Primul volum i-l dedică însă abia în 1995 (**Scepticul nemântuit**), la câțiva ani după Revoluția decembristă, atunci când numele său „a ajuns pe buzele tuturor”, an care coincidea, din păcate, cu plecarea sa definitivă spre o altă dimensiune. O legătură apropiată a păstrat cu Aurel Cioran, fratele filosofului, ce locuia la Sibiu și care l-a sprijinit în „demersul său critic”. Nu lipsește din „peisaj” Simone Boué, partenera de o viață a lui Emil Cioran, care i-a fost alături acestuia până în ultima clipă. *Mai sunt descrise fapte sau întâmplări legate de acest personaj important al culturii române și universale, căruia Ionel Necula îi va dedica ulterior încă zece volume, considerând că „subiectul este departe de a putea fi considerat epuizat sub aspect exegetic”, poate și pentru faptul că a adus în atenție „ideea de neant, de gol, de vid,*

de vag”, dar și pe aceea de „individuație, de pluralitate a lumii”.

Complexitatea cărților lui Ionel Necula despre Cioran a fost apreciată de critici literari importanți, demonstrând comprehensiunea sa pentru viața și scrierile acestuia, precum și pentru Saga Cioraniană. Dintre ei îi amintim doar pe Constantin Trandafir („Ne aflăm în fața unei scrieri, pe cât de bine construite, pe atât de provocatoare... Cartea lui Ionel Necula merită aplauze, onorând exegeza cioraniană”) și pe Dan Mihăilescu („Cartea... o apreciem ca o deosebită izbândă editorială, ce va rămâne un punct cardinal de referință printre lucrările dedicate marelui, dar controversatului gânditor, eseist și stilist de origine română, anamorfizat însă de cultura franceză”), ambii pronunțându-se asupra volumului **Cioran, de la identitatea popoarelor la neantul valah** (Editura Saeculum I.O., București, 2003).

Similitudinile dintre gândirea lui Ionel Necula și cea a lui Emil Cioran se manifestă și în ce privește ideea de progres, care este văzut cu cele două fațete distincte ale sale: una pozitivă, de evoluție „de la viețuirea în grotă la mobilierul complicat și confortabil, de la cabrioletă la super-sonice, de la felinarele primitive la lampadarele moderne”, și alta negativă, de (auto)distrugere prin apariția „de maladii necunoscute în trecut, pentru tratarea cărora este nevoie de alte descoperiri, alte cercetări, alte investiții, uneori mai mari și producătoare de alte consecințe”. Astfel, „ceea ce numim progres” este mai degrabă o involuție, consecințele rezultate din acest proces putând fi „dezastuoase pentru om și pentru destinul uman”.

O altă personalitate importantă de care Ionel Necula amintește în interviu și căreia i-a consacrat, de asemenea, mai multe volume (5), este filosoful Ion Petrovici (1882-1972), născut la Tecuci. Acesta a deținut poziții importante în administrația românească din perioada interbelică, dar a cunoscut și „teroarea istoriei” sau „imensitățile Gulagului comunist”. Cu o soartă interesantă, dar în egală măsură dramatică, acest filosof și-a pus pecetea îndeosebi „în domeniul logicii formale, unde a avut chiar unele contribuții originale”.

Nu mai puțin interesantă este experiența lui Ionel Necula pe meleaguri străine, mai precis alemanice, acolo unde **Disconfortul de a fi român** (care face și titlul unei cărți ale sale) a fost resimțit foarte puternic cu aproape treizeci de ani în urmă. În anul 1990, ca urmare a unei vizite la niște prieteni stabiliți la Stuttgart de mult timp, se confruntă cu situații stânjenitoare din cauza proastei reputații pe care unii cetățeni de origine română (care se ocupau cu cerșetoria, tâlhăriile sau violurile) și-au/ne-au creat-o în Occident și află că „a fi român nu-i deloc o chestiune de mândrie”.

Cartea de față ni-l prezintă pe Ionel Necula și din postura de critic, el publicând, după modelul lui G.G. Ursu, mai multe volume de cronici, în care abordează fenomenul literar pe areale geografice.

(continuare în pag. 60)

Acest fapt denotă că, în afara senzației „de neliniște, de angoasă” și „de zbuluciu ființial la toate nebuniile acestei lumi”, este perfect capabil să ceară prin sita sufletului/cugetului creațiile unor autori contemporani consacrați sau bătând la porțile afirmării și să despartă perlele de nisip, atunci când e cazul.

Fără a face uz de falsă modestie, filosoful intervievat (mai) aduce în atenția cititorilor faptul că din „solul fertil” al Tecuciului („poartă a Moldovei de Jos”), unde el s-a stabilit de mulți ani, s-au ridicat 18 academicieni, care au reprezentat cu cinste numele acestei localități în țară și în lume. Alte personaje importante pe care acest scriitor matur a găsit de cuviință să le menționeze în interviu sunt poeta Natalia Negru și poetul Ștefan Petică, ambii desprinși din spațiul spiritual tecucean, ale căror vieți dramatice merită, de asemenea, o atenție aparte.

Chiar dacă îl mai despart doar câteva luni de pragul frumoasei vârste de 80 de ani, Ionel Necula continuă să-și facă proiecte de viitor, cel mai important fiind acela de a susține **în continuare**, prin scrierile și acțiunile sale, promovarea meritelor și recunoașterea valorii, neprecupețind niciun efort pentru împlinirea acestui deziderat.

Așa cum cred că s-a putut remarca în urma „radiografierii” la care **Ionel Necula** a avut curajul să se expună prin intermediul unui set de întrebări ce l-au „scanat” până în cămăruțele cele mai ascunse ale sufletului, acest autor care împletește în mod **armonios** literatura cu filosofia se distinge printr-un profil marcat de neliniști existențiale și căutări asidue, oscilând între multiplele fațete ale unui eu covârșit de angoase și dezgust existențial. Pelerin al unui destin înrădăcinat în cuvânt, pentru el, înțelegerea tainelor existenței reprezintă mai mult decât o banală curiozitate, a devenit un mod de a trăi, o necesitate, a cărei satisfacere, chiar dacă implică o muncă de Sisif ori sacrificarea a zeci de ani din viață, rămâne dorința supremă...

(Deva, 27 septembrie 2019)

(urmare din pag. 57)

tărilor. **“Până atunci, Dunărea și Brăila așteaptă liniștite (...) cu răbdarea pe care au învățat-o din trecerea veacurilor.”** Volume care, fără excepție, atunci când nu au avut în vedere profesia de profesor, continuă să fie dedicate Brăilei. Este o activitate prolifică, admirabilă, ce merită prețuirea noastră! Volumul acesta, rod al unei munci perseverente de cercetare, cu un material amplu și complex, se constituie într-un document, ce aduce noi revelații asupra scriitorului brăilean Mihail Sebastian. Un volum ce (la fel cu toate titlurile semnate de scriitorul Ioan Munteanu!) binemerită respectul și gratitudinea cititorilor pentru tot ceea ce a realizat în domeniul cunoașterii culturii brăilene.

(urmare din pag. 55)

Ceea ce oferă o stare sensibilă de insecuritate, trecând de o stare medie, ajungând mai aproape de una destul de sensibilă.

În final, înainte de a concluziona, apare și în momentul de față întrebarea: dacă subnutriția pare a fi eradicată, producând un număr relativ mic de victime, de ce provoacă totuși un sentiment de insecuritate destul de sensibilă? Răspunsul: de vină multilaterală, fiindcă pe de o parte, așa cum s-a arătat, insecuritatea alimentară este parte dintr-un câmp complex al insecurității economico-financiare. Pe de altă parte, insecuritatea alimentară apare sub dublul aspect, cel real/prezent al sărăciei și cel ipotetic/viitor al posibilului.

În concluzii, se poate afirma în primul rând, că insecuritatea alimentară încă își manifestă prezența în viața afectivă și chiar materială a artiștilor. În al doilea rând, este de observat că insecuritatea alimentară este doar o problemă componentă a insecurității economice respectiv celei financiare. În al treilea rând, din moment ce sentimentul de insecuritate resimțit din cauza situației economico-financiare, a provocat cel mai înalt nivel de insecuritate în cazul respondenților, insecuritatea alimentară apare nu doar ca o problemă reală, dar și viabilă.

În încheiere, se dorește doar a sublinia că acest sentiment de insecuritate, față de altele, poate fi atât de crescută în viața psihică și emoțională, deoarece depinde de eul subiectiv. Alimentația nu doar că este un factor esențial, dar este și unul care depinde de eul nostru, de egoul individual, în ce măsură va fi/este satisfăcut.

Lista ilustrațiilor:

Figura 1. <https://www.ziarulmetropolis.ro/zece-lucruri-uime-toare-din-viitorul-omenirii>, accesat la 01.07.2019.

Figura 2. Numărul decedaților din cauza malnutriției, sursă: <https://ourworldindata.org/causes-of-death#malnutrition>, accesat la data de 01.09.2019.

Figura 3. Apartine unei cercetări personale.

¹ Yuval Noah Harari, *Homo Deus. Scurtă istorie a viitorului*, Polirom, 2018, pp. 7 – 14.

² <https://dexonline.ro/definitie/hrani>, accesat la data de 01.09.2019

³ <https://revistacariere.ro/inspiratie/actual/piramida-lui-maslow-in-viata-ta/>, accesat la data de 08 07 2019

⁴ <https://www.dex.md/definitie/subnutritie>, accesat la data de 01.09.2019

⁵ Vezi. Vadim Guzun, *Marea foamete sovietică*, editura Argonaut.

⁶ <https://ourworldindata.org/natural-catastrophes>, accesat la data de 28 12 2018., de unde provin și datele prezentate în tabel.

⁷ <https://ourworldindata.org/natural-disasters>, accesat la 28.12.18

⁸ Acel „doar” se datorează faptului că, față de anul 2002 – când populația lumii era 6,3 miliarde – în 2016 populația globului atinge 7,46 de miliarde.

⁹ <https://ourworldindata.org/causes-of-death#malnutrition>, accesat la data de 29 12 2018.

¹⁰ <https://ourworldindata.org/causes-of-death#malnutrition>, accesat la data de 29 12 2018.

¹¹ <http://www.amfiteatreconomic.ro/ArticolRO.aspx?CodArticol=2819>, accesat la data de 09 07 2019

¹² Chestionarul aplicat în 2017, la un eșantion format din 118 artiști, a fost prezentat într-un articol din BOEM@. Vezi: Varga Istvan Attila, „Insecuritatea, trăire ce-l aduce pe artist mai aproape de creație?”, în BOEM@, nr. 116, 10/2018, p. 11.

Tucă CIMPOERU

Zidul fiarei

(fragment din romanul "Zidul fiarei" în curs de apariție la editura InfoRapArt)

- Leo, deșteaptă-te din visare, astăzi avem musafiri importanți, foarte interesați de tine, savant aleatoriu...

Pentru o clipă l-am privit mirat, apoi, dându-mi seama despre ce este vorba, am răspuns:

- Când faci un bine, mai întotdeauna ești pedepsit ulterior, Ioane! Crezi că mă interesează publicitatea? Dacă am descoperit, oarecum întâmplător, minunea pentru care acum sunt crucificat cu... lauri, consideri că trebuie să mă simt flatat? Te înșeli, Ioane, sau cum îți mai zic acum toți, John Americanul, că de un deceniu și ceva încoace, doar prin State îți porți fundul de o sută și ceva de kilograme... Nici dacă aș fi descoperit leacul cancerului, nu aș fi fost atât de „vânat”. Lipsisem din țară câteva luni, când, în urma recomandării unor oameni de știință, a trebuit să țin un discurs preliminar, la un congres în Elveția, despre descoperirea mea.

A fost un succes. M-am simțit la un moment dat, ca o jucărie prețioasă, de care trag o duzină de copii, rezultatul probabil fiind sfârșirea în tot atâtea bucăți câte brațe trăgeau de ea. De parcă această descoperire nu ar fi fost în folosul tuturor. Poluarea. Iată inamicul public numărul unu, la ora actuală: găsisem soluția pentru a reduce în mod controlat dioxidul de carbon din atmosferă.

- Leo, văd că nu te prea încântă perspectiva cu vizitatorii, dar, ia spune-mi, ai auzit de „minunea” care încântă oamenii prin orașul nostru natal?

- Ce minune, Americanule?

- Cerșetoarea aceea...

- Cerșetoarea?!

- Femeia cu ochii liliachii și vocea de-ți încrețește pielea...

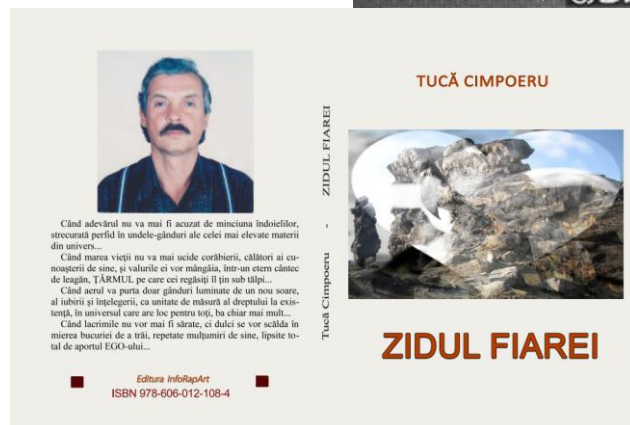
Am zâmbit în sinea mea. Amintirile din primăvară îmi reînviau, ca un clișeu derulat cu încetinitor. Străina de la faleză...

- Dacă o auzi, Leo, îți vine să-i dai tot ce ai la tine. A văzut-o și Cristi Șoimaru. El mi-a povestit. Spunea că merge aplecată, umilă, cu ochii în pământ și deodată se așează în genunchi și cântă. Trecătorii se opresc brusc, își fac semnul crucii și o ascultă visători, parcă în extaz, la auzul acelor sunete melodioase, divine, care liniștesc sufletul și alină suferințele, sunete venite parcă de undeva, din adâncul universului.

Se opri o clipă, apoi continuă:

- Când îmi povestea Cristi, parcă era hipnotizat. Visa. Zău, a reușit să-mi capteze toată atenția, și mă știu doar cât sunt de pragmatic. Atunci i-am povestit aventura mea din primăvară, de la faleză.

- Asta înseamnă că ai cunoscut-o și tu, crezi că

locuiește acolo?

- Nu știu, dar voi pleca curând acasă și cum sunt eu campionul întâmplărilor „întâmplătoare”, va trebui să află câte ceva. Dar de ce îi spuneți cerșetoare?

- Da, bună întrebare. De fapt nu cerșește, doar că așa e lumea. Îi dă bani, bani mari, nu mărunțiș, pe care ea nu îi ia nicio-dată, se pare. Îți spun toate acestea, citându-l pe Șoimaru, că eu nu am văzut-o și tare aș vrea să mi se întâmple acest lucru.

- Americanule, uite-l pe Cristi, omul lup, că de el vorbeam și el era la ușă.

- Salve triumviratului! Suntem toți trei acum. Ce mai faceți oameni buni, că eu v-am simțit lipsa, spuse Șoimaru, bucuros de revedere.

- Crezi că noi nu ți-am simțit-o? Cine ne mai delectează cu „perle” despre femei? Hai, spune repede una și după aia o să ne spui ce ce ai mai făcut.

- Bine: „Când vorbește femeia, aud zgomotul morii... dar nu văd făina”, ha, ha, ha, e bună? A, lăsați, dacă vă plictisesc... Ce am făcut? Dar eu am întregat primul.

Discuția aceasta avea loc în luxosul salon al clubului pescarilor și vânătorilor sportivi, proaspăt înființat după '89, „CAPTURA SECOLULUI”, chiar de neprețuitul nostru amic, Cristi Șoimaru, mare amator de partide de pescuit. Ne cunoaștem din copilărie, eu, Ion, zis și Americanul, și Cristi, mare muzician. De atunci am ținut legătura mereu, cu excepția perioadelor când eram plecați fiecare la treburile noastre, legate de profesiunile total diferite, dar și atunci ne telefonam ori ne trimiteam diferite mesaje pe cale poștală. Pentru că toți am fost umaniști la un mare liceu din oraș și am studiat și limba maternă, latina, am numit și noi legătura noastră, „triumvirat”, după celebrele triumvrate romane.

- Hei, pescarii lu' pește, dacă tot ne-am întâlnit, ce ar fi să purcedem noi la o partidă prelungită de pescuit, așa cum numai noi trei știm? Ce spui, Leo, că doar tu mai locuiești în frumosul oraș de la Dunăre.

Am rămas surprinși, eu și Ion, de propunerea lui. Vreau să spun, plăcut surprinși, căci o astfel de perspectivă ne încântă nespuse de mult.

- Asta da, idee, spusei eu. Cred că ne-ar prinde bine puțină vacanță, dar de unde dorința asta?

- Simplu, e vară, Americanul nu pleacă nicăieri deocamdată, iar tu, după vreo două zile, dacă îți

(continuare în pag. 62)

dai silința, poți scăpa de treburile tale din capitală și... zborul la malul apei și la cules nuferi în baltă, corect?

Peste câteva zile ne aflam deja în orașul de la Dunăre. Îmi place asta la Cristi. Mai ales când are drep-tate. Sub motivul că îmi trebuiesc niște materiale redac-tate și uitate acasă, am părăsit și eu capitala. Ne-am in-stalat cu toții în Nissanul lui Ion și zborul, cum spunea Cristi, la malul apei.

Nu știam atunci că întreaga noastră viață avea să ni se schimbe...

După ce ne-am cazat în propriul apartament pe care-l aveam în centrul orașului, destul de încăpător să poată adăposti o duzină de aventurieri ca noi, am trecut la planuri. Planuri de pescuit.

Pescuit adevărat, că de companie nu duceam lip-să. Șoimaru a venit cu o secretară, o superbă blondă cu ochii căprui, Mirela, iar Americanul a venit în ziua plecării din București cu o fe-meie ce ne-a tăiat răsuflarea la toți: mie, Mirelei și lui Cristi.

Era o americană get-beget, tot blondă, dar ce blondă! Un metru optzeci (totuși cu un cap mai mică decât Ion), vreo șaptezeci și cinci de kilograme și niște ochi mai albaștri decât seninul cerului. Păr tuns scurt, chiar foarte scurt și românește... mai deloc. Pe parcurs aveam să ne dăm seama că înțelege bineșor limba română, căci de doi ani stătea la aceeași masă și respira același aer cu Ion. Nu erau căsătoriți. O chema Sandra Freeman. Era din în-sorita Californie.

Numai eu eram singur. Trecuse cinci ani de la în-treruperea relațiilor mele cu fosta soție, dorul de fiul meu fiind încă o suferință. Familia, iată ce-mi lipsea. Acum înțeleg ce vroia să spună un coleg de-al meu, când într-un moment de aduceri aminte, îmi spunea că dacă un bărbat nu are familie, este aproape un nimic. Așa m-am simțit și eu după divorț. Mă uitam la Cristi și Ion. Nici ei nu erau căsătoriți, dar nu erau chiar un nimic, lucru care-mi dădea speranțe. Cât privește pe cei doi, după cum se vedea treaba, aveau să meargă în curând în fața altarului, fiind prinși destul de bine, în mrejele celor două blonde. Fie-care cu a lui, firește.

Este noapte, iar în timp ce eu stau la masa de lu-cru, amicii mei privesc de la balcon cum mii de microbiști, strigă și urlă pe străzile orașului de bucuria victoriei echi-ppei naționale de fotbal, în meciul cu Columbia. Era perioa-da campionatului mondial de fotbal. Concentrat asupra tastelor, nu am auzit bătăile discrete din ușa biroului.

- Leo, pe tine nu te interesează campionatul? Nu știam că în orașul nostru sunt atât de mulți „patrioți” ai balonului rotund.

- Sunt americanule, iar dacă vrei să știi, avem și cea mai bună echipă de provincie în campionatul intern. Dar nu asta mă preocupă pe mine acum, așa că te rog să mă lași puțin să termin de redactat materialul pe care trebuie să îl trimit la sediu și după ace-ee mai vedem ce și cum.

Ion se retrase discret, precum intrase. Afară se instalează liniștea. Se iveau zorii unei noi zile. Microbiștii se retraseră pe la casele lor, obosind în cele din urmă să mai strige și să mai urle.

Orașul teilor nu-și dezmințea faima. Pe fereastra

deschisă intra un puternic parfum de tei, care avu ca efect aducerea lui Moș Ene, morfeul autohton, pe la genele mele, îmbiindu-mă la somn. Dar som-nul nu mă putea cuprinde. Gândurile nu-mi lăsau cale spre liniștire, îndreptându-se doar la trecutul meu, când eram atât de fericit că am un fiu, iar acum dorul de el mă mistuia, de parcă ar fi plecat la celălalt capăt al pământului.

Un claxon sparse liniștea ce se așternuse în stradă, iar râsul cristalin al Mirelei se auzi din ca-mera alăturată. Eu aveam biroul, sanctuarul, cum îl numeam, perete în perete cu apartamentul de trei camere, pe care îl cumpărasem odată cu garsonie-ra. Practicând o ușă prin peretele despărțitor, am realizat accesul dintr-o parte în cealaltă, obținând astfel un apartament cu patru camere. „Sanctuarul” îl mobilasem simplu: doi pereți, excluzând ușile, e-rau ocupați de bibliotecă, restul de acvarii, în care minunații peștișori foarte dragi mie, viețuiau, încân-tându-mi privirea și aducându-mi, nu de puține ori, liniștea interioară. Spațiul rămas era ocupat de mobilierul strict necesar, accesoriile aferente, com-patibile unei camere de lucru. De toate acestea avea grijă doamna Maria, o pensionară vecină, cinstită și plină de bucurie ori de câte ori mă ve-dea, mai ales că îi aduceam întotdeauna, când mă întorceam acasă, mici cadouri.

Scopul acestor rânduri, nu este de a vă în-șira banalitățile de mai sus. Este cu totul altul și sper că va fi lesne de înțeles. Inima omului este mi-că dar foarte încăpătoare și plină de iubire și taine. Calea pe care aveam să pășesc de acum încolo, urma să fie pe atât de misterioasă și plină de aventură, pe cât de banală îmi fusese pâ-nă acum.

O viață în care nu ai iubit și nu ai fost iubit este mai mult decât banală. Este goală...

Nouă oamenilor, pe lângă celelalte din lada cu zestre pe care o primim, la naștere, primim și cel mai frumos dar pe care îl poate avea o ființă rațio-nală în acest univers: darul și capacitatea de a iubi.

Dacă într-o întreagă viață, omul nu reali-zează valoarea acestui dar, nebeneficiind astfel de el, înseamnă că viața lui nu a avut niciun rost ori sens. Poate am un stil prolix, dar nu am încotro. Temelia unei case nu o vede nimeni, dar fără ea, clădirea de deasupra nu ar exista. Încerc să scriu aceste rânduri, doar pentru inimile oamenilor.

Dar să revenim la „triumvirat”.

Venisem trei, care eram cinci, dacă nu uitam de cele două blonde, pentru a ne recrea, exersându-ne îndemânarea în tehnica pescuitului cu undița. Vorbisem încă de la sosire cu un amic din oraș și el pescar înrăit, pentru ca acesta să facă gestul mărinimos de a ne ceda pentru câteva zile, frumoasa lui ambarcațiune, un cûter suplu și perfect adaptat pescuitului fluvial. Avea sub punte un spa-țiu ingenios amenajat, cu tot ce-ți trebuie în astfel de împrejurări, printre altele și patru cușete-paturi suprapuse. Când mă gândesc că suntem cinci, iar Americanul are doi metri și nu o să se poată adă-posti, îmi vine să râd și chiar o fac, dar pe ascuns, să nu mă vadă, dându-i astfel ceva de bănuir. După

(continuare în pag. 63)

noaptea albă petrecută de la sosirea noastră în oraș, ne-am trezit târziu. După siesta de rigoare, cafea, dușuri etc, pe care ne-am făcut-o fiecare după rețeta proprie, am coborât cu ranițele în spinare, la mașină și am descins în port, unde era, în amonte de Căpitănia Portului, ancorată "Baracuda".

- Cristi, eu nu urc în coaja asta de nucă, am rău de mare, spuse Mirela în timp ce se ținea strâns de brațul celui apelat. În acest timp, Sandra, care înțelegea că „Baracuda” este gazda noastră și pentru ceva timp, cuibșorul nostru de nebunii, trecu imediat la bord, picioarele ei lungi și frumoase, ajutând-o cu succes.

- Mirela, uită-te și tu la Sandra, nici nu i-am spus despre ce este vorba și ne-a luat-o înainte. Tu te porți ca o fată din capi-tală care nu a văzut apă curgătoare în viața ei. În primul rând, aici nu este mare, deci nu este nici rău de mare, apoi nu uita că Leo a navigat mai mult de zece ani pe tot felul de ape, cu toate tipurile de nave, așa că, te rog, comportă-te ca o bărbată și vira la bord că te iau pe sus, clar? spuse Cristi în glumă, dar pe un ton autoritar, care ne făcură să izbucnim cu toții în râs.

- Măi, dar uită-te cum se clatină, dacă se răstoarnă?

- Când are să se răstoarne barca asta, o să se clatine și Palatul de Navigație pe care îl vezi aici, în dreapta ta, adăugă Cristi și continuă:

- Hai dragă să urcăm ușurel la bord! Așa, atenție la picioare, ok? Ai văzut ce simplu și plăcut a fost?

Nici nu ajunse bine la bord, că Sandra o trase pe Mirela de mână, sub punte, pe scărița de la intrare prin tambuchi, deschidere practică în punte.

- Despachetarea și echiparea pentru navigație, marinari, se auzi comanda, pe care o dădu, nimeni altul decât subsemnatul. Opt ochi mă priviră de parcă mă vedeau pentru prima oară.

- Ce vă mirați? Credeți că la bordul navei sunteți de capul vostru? De acum eu răspund de viețile voastre, iar orice abatere o voi pedepsi ca atare.

- O.K., captain, se auzi vocea Sandrei, care pufni într-un drăgălaș râs.

Era o plăcere să o privești și așa, dar când râdea era irezis-tibilă. Norocos Americanul și cu bun gust, gândeam eu, de parcă nu aș fi știut deja că prietenii mei erau niște oameni de calitate. Eu și Americanul stăteam pe punte, la prova, înapoia unui fel de parbriz de navigație, care adăpostea timona. Pe Ion nu-l primiseră sub punte până nu se echipase toată lumea, după care Sandra îl chemă înăuntru.

Americanul apărură doar după câteva secunde pe punte, bombănind, apoi spuse cu glas tare:

- Măi, marinari de apă dulce, voi construiți bărcile astea numai pentru liliputani? Eu ce fac, o să stau numai pe punte în vânt și ploaie?

Mă așteptasem la o reacție mai violentă din partea lui, dar mirat și totodată mulțumit că am scăpat doar cu atât, i-am răspuns:

- Lasă, Americanule, nu fi trist, o să acostăm undeva la mal unde vom monta corturi și o să ai tot confortul, ok?

- Hm, mormăi uriașul, bine, dar când mă mai inviți la pescuit, să închiriați un transoceanic, să încap și eu, ce naiba, doar pentru atâta l-am „înverzit” pe amicul

tău Titi când am luat barca? Cu dolarii ăia luam un car-gobot... O.K., dacă Sandra no comment, n-am s-o fac nici eu.

Am pornit motorul, care începu să toarcă plăcut: era un S.K.L. aproape silențios, de 100 cai putere și mare mi-a fost uimi-rea că Sandra era pe prova tribord, cu mânușile de protecție pe mâni și gata să desfacă voltele de pe bintele din dana de acostare, mai precis, un ponton la care avea acces nea Titi, contra unei „taxe” pontonierului, moș Borcan, mare amator de sucuri bahice.

- Mola! Am comandat eu, mai mult în glumă.

Sandra nu lua însă în glumă comanda mea, și în câteva cli-pe desfăcu complicatele volte de pe binte și aduse parama la bord, unde o voltă foarte „profesional”, pe tacheții de pe punte.

- Sandra dragă, dar de unde știi tu marinărie, am întrebat eu?

- A navigat mult în California pe nave de agrement, că poate să îți dea lecții, interveni Americanul, cu o oarecare mândrie în glas. Fără să mă supăr pentru insinuarea lui nerușinată, am spus:

- O.K. Sandra, dar știi că la această partidă de navigație, voi avea un fermecător secund...

- Thank you, răspunse ea, în timp ce eu admiram frumoasele coapse și minunatele brațe ale proaspătului meu „locotenent”, echipat doar în bikini și vesta de salvare.

- Atenție, comanda la mine, am strigat eu zâmbind. Propun să facem o plimbare în amonte mai întâi, în onoarea secundului, că doar nu a venit tocmai din California, fără să admire și să cunoască frumusețile locale oferite atât de generos, din perspectiva „Baracudei”.

- Da, da, sări în sus de bucurie Mirela, e minunat! Nici eu nu am avut o astfel de ocazie. La drum căpitane!

- Măi aceștia, eu vreau să merg la pescuit, nu la prome-nadă, spuse Americanul.

Nu apucă să termine fraza, că Sandra îl privi atât de tandru și cu subînțelesul rugămintii, încât Ion ridică mâna în sus și o coborî în semn de „facă-se voia ta” și începu să mormăie ca un urs, fără ca cineva să înțeleagă în ce dialect o făcea. Am pus cârma afară, spre larg, pentru a desprinde ușor de ponton prova, apoi am readus-o la zero, după care dezlipindu-se și pupa de ponton, am pus mașina la încet-înainte și... la drum.

Era vară, soare și miros de Dunăre. Acel miros pe care nu-l poți uita niciodată, oriunde te-ai afla. Faleza era aglomerată la acea oră a după-amiezii. Sute de oameni se plimbau bucurându-se de răcoarea apei și de vegetație, ori consumând băuturi răcoritoare sub umbrelele multicolore, de la nenumăratele terase.

Marian HOTCA

stare

stau la marginea prăpastiei
 cu spaima închisă etanș
 picioarele goale până la sânge
 clădesc
 balastul infect
 ce se toarnă
 în clepsidră

 pe nevăzute
 fiecare frunză vrea să viseze în limba sa
 desprinderea de copac
 cum
 glasurile
 se sfâșie unul pe altul
 înălțând întrebări-sfinx
 obsedante

 sunt unul
 clădit după modelul singurătății
 aripa neînțeleasă ce se deschide
 înăuntrul țipătului orb

metamorfoză

saltă o tăcere suspectă
 în ochiul de fum
 și trupul de copil se preface-n creion

 cuvintele nerostite aleargă haotic
 într-o gândire înserată
 lipindu-se între ele
 ca niște frunze începute de melci

 mi-e milă de privire
 cum se reazemă
 de orice lucru neesențial
 fără coate și palme

 schimbarea e asemenea lunii
 o nuanță incertă acoperită de nori
 ce se preschimbă în strigăt
 adevărul viclean
 ce străpunge ochiul
 sau poate sfinxul
 ce ține pe umărul său erodat întrebarea

poem

acolo
 unde moartea e o constantă monotonă
 pietrele risipite respiră țipătul luminii
 pământul nu mai dorește
 să frământa pașii de sânge

vântul se face un nod suspect
 în jocul necunoscut al destinului

 am înțeles
 că undeva visele se adâncesc cu dalta
 până le auzi ecoul
 fierbinte
 cum trece prin sita urechii

 aceleași umbre se spală de păcat
 sorbindu-se unele pe altele
 ca niște aripi
 ce-și storc zborul până se sting

 numai cuvântul rămâne oglindă vastă
 întoarsă spre veșnicie

prăbușire în cuvânt

m-am prăbușit în cuvânt
 cu toată ființa indiscretă
 și am rămas robul
 vorbelor șoptite
 în ceasurile pribege în nebunie

 vorbesc cu miliarde de glasuri
 ce se înghit unele pe altele
 în molozul rușinii
 spun otrăvuri și miere
 ostenind umbrele
 ce se topesc în lacrimi

 sunt ca un Lazăr
 înviat prematur
 într-un lan cu grâu
 pus să așterne ferestrele-sfinx
 în golul alb dintre cuvinte

reportaj autumnal

port în suflet
 un octombrie etern
 însuși amurgul schiopătând
 în lumina uscată

 această zbatere
 a aripilor de scrum prin cerul-ocean
 îmi apasă tăcerea

 mă întind asemenea frunzei
 ce se închină prafului
 să absorb în adânc
 convalescența
 ultimei picături de ploaie

 adorm cu rădăcinile copacilor sub pleoape
 senzația unui vis rupt
 dilată morțile
 ce se repetă în noi

Mihaela AVRAM

De-a v-ați ascunselea...

Hai să ne jucăm
de-a v-ați ascunselea!
Tu te ascunzi de mine
prin întuneric de cuvinte
căzute la-ntâmplare.
Pe unele,
le simți ascuțite
cum se-nfing
în tălpile picioarelor.
Șchiopătezi,
dar mergi mai departe!
Pe altele,
le auzi rostogolindu-se
cu zgomot
peste umerii tăi.
Taci..
Pentru că fiecare tipăt
va da de gol
prezența ta
în viața mea.
Eu voi începe să număr.
Unu..doi..trei..
După care pornesc
să te caut
printre ridurile
ascunse-n
pleoape deschise.
E atâta lumină în ochi,
încât, orbită de ea,
rămân pe loc
așteptând,
măcar un cuvânt
ce se rostogolește
pierdut,
între mine și tine.
Și chiar de știu
că nu te voi găsi niciodată,
voi continua să mă joc
cu tine,
de-a v-ați ascunselea!

A CÂTA TOAMNĂ?

Dragă Doamnă..
A câta toamnă
stă ascunsă în noi
cu doruri și ploi?
Știi oare,
ce păsări călătoare
ascund ochii mei
când plouă din ei?
Cad frunze din ram
șoptindu-ți la geam:
„O frunză foșnește
de drag, când iubește!”
Secunda ne vede
și-n stele mai crede,
c-o toamnă-mi vei fi,
ce prinde-a iubi.

Vântul ne ceartă,
dar timpul... ne iartă!

PLOAIE DE TOAMNĂ

Prinde-mă, Toamnă, de mână
și aruncă-mă în ploaie.
Șpală-mă
de păcatele
știute și neștiute.
Transformă-ți frunzele
în îngeri
și pregătește-mă
pentru albul iernii
ce va veni...

NOIEMBRIE

Culori pictate
de soare și ploi,
foșnet de frunze
zdrobite sub pași grăbiți,
nori născuți
din dor de lumină,
zâmbete ascunse
sub umbrele multicolore,
miros de măr copt și gutuie,
inimi desenate
pe geamuri aburite..
Noiembrie!

ZBOR DE PESCĂRUȘ

Mai ții minte
acea dimineață
de vară
când te-am privit
iar zâmbetul tău
devenise
un zbor
de pescăruș?

Victor MAROLA

Interviu cu poetul Florin Caragiu (München / Nürnberg)

Victor Marola: *Bună ziua, domnule Florin Caragiu, vă spun redactorii și cititorii revistei Boema din Galați. Virtual, vă spunem: Willkommen in Galatz!*

Florin Caragiu: Vielen Dank!

V.M.: *Ne-am bucura să aflăm câte ceva despre originile și despre formația dumneavoastră paideică și profesională.*

Fl.C.: Bunicii din partea tatălui sunt aromâni din munții Pindului, Grecia. Cei din partea mamei sunt din localitatea Pietroasele, județul Buzău. Tata s-a născut în Cadrilater, comuna Sarsânlar, județul Durostor. Eu am apărut pe lume la Ploiești, al treilea copil la părinți. Am fost pasionat din copilărie de universul credinței, imaginației și matematicii. Am urmat, pe rând, Școala 11 din Ploiești (clasele 1-8), Liceul „Ion Luca Caragiale” din Ploiești (clasele 9-12), Facultatea de matematică, Universitatea din București (diplome de licență și master), Facultatea de teologie, Universitatea din București (diplome de licență și master). Actualmente sunt doctorand în teologie ortodoxă la Universitatea Ludwig-Maximilian din München. Am predat matematica la Facultatea de matematică, Universitatea Dortmund, Facultatea de matematică, Universitatea București și la Facultatea de Automatică și Calculatoare, Universitatea Politehnica București. Sunt directorul editurii *Platytera* din București, din 2003 și membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Brașov, secțiunea poezie. Volumul de poezie *Catacombe. Aici totul e viu* (2008) a fost nominalizat pentru debut la premiile revistei *România Literară* și *Mihai Eminescu*, iar volumul *Este* (2018) a primit premiul pentru cartea anului la filiala Brașov a U.S.R. Am efectuat numeroase traduceri din limbile engleză, franceză și germană și am publicat eseuri și grupaje de poeme în majoritatea revistelor literare importante.

V.M.: *Alături de alți poeți consacrați în universul literar românesc (Ion Barbu, Petre Rău, Viorel Dinescu), sunteți un matematician îndrăgostit de poezie. Cum găsiți poezia astăzi?*

Fl.C.: Poezia de astăzi este într-o febrilă căutare prin cotloanele/nișele lumii de astăzi, cu un nepotolit și adesea neconștientizat dor de recuperare, de înnoire. Reflectă frământările acesteia, fărâmițările, atracțiile, scindările, contrastele și antagonismele ei, dar și nostalgia comunicării și integrării, a unui orizont mai vast. De multe ori lucrează ca o substanță de contrast, proiectând o panoramă a deșertăciunii spre a ne descoperi starea în care ne aflăm și a trezi în noi reacții de aderență la viață și sens.

V.M.: *Dacă avem în vedere metrica unui vers din poeziile cu formă fixă, putem afirma că și poezia are uneori matematica ei?*

Fl.C.: Nu atât forma fixă înrudește poezia cu matematica, cât un anume ritm interior și o tendință de clarificare, ce rămâne totuși învăluită în ambiguitatea unui fior

Poetul Florin Caragiu

apofatic.

V.M.: *Sunteți editor, dar și scriitor. Enumerați titlurile volumelor de versuri publicate.*

Fl.C.: *Catacombe. Aici totul e viu* (Vinea, 2008), *Sentic* (Vinea, 2009), *Omul cu două inimi* (Vinea, 2014), *Este* (Platytera, 2018), *Sânge curat* (Platytera, 2018), *Ca să visezi și să-nviezi* (Platytera, 2019, în pregătire).

V.M.: *În anii 1950-1960, poate și după acei ani, scriitorii traduceau din lirica universală poeme, încercând să găsească cuvinte potrivite pentru a avea rimă în strofele poeziilor. Editura de Stat pentru Literatură și Artă a scos multe volume de acest gen. Există riscul ca să se schimbe semnificațiile prin acel mod de traducere (și adaptare)?*

Fl.C.: Întotdeauna există un risc (de altfel, minor, în traduceri bune), dar și o șansă de îmbogățire cu noi valențe, pentru că traducerea este o lucrare (sinergică!) de recreare a operei în altă limbă. O traducere literală a poeziei ar afecta oricum

(continuare în pag. 67)

calitatea artistică a unui poem, rezonanța, ritmul și muzicalitatea versurilor, și nu e de dorit.

V.M.: *Dintre scriitorii români, care vă sunt mai apropiați din punct de vedere al concepției și creației literare?*

Fl.C.: Între poeții mei preferați i-aș aminti pe Mihai Eminescu, Dimitrie Stelaru, Nichita Stănescu, Mircea Ivănescu, Ion Mureșan. Sunt însă mulți alții pe care-i lecturez cu interes.

V.M.: *Pastelul și elegia sunt specii ale genului liric în care poetul redă peisaje, imagini, stări sufletești, în cuvinte plasticizate (V. Alecsandri, Șt. O. Iosif, G. Topârceanu ș.a.) Ați întâlnit pictori, care au pus în pânzele lor ipostaze din poezia naturii?*

Fl.C.: Iubesc picturile lui Vincent van Gogh. Sunt pentru mine ca niște icoane ale unei naturi ce suspină după slava fiilor lui Dumnezeu.

V.M.: *Care din operele scriitorilor germani v-au reținut atenția? Prin ce elemente?*

Fl.C.: Mă delectez cu poeziile lui Rainer Maria Rilke, Friedrich Hölderlin, Georg Trakl, Novalis, Heinrich Heine, Johann Wolfgang von Goethe, Ingeborg Bachman, Paul Celan și mulți alții. Faptul că-i pot citi în original este unul din lucrurile care au făcut din limba germană o casă de oaspeți a ființei pentru mine. Prețuiesc tăieturile grave, topite în nuanțe de visare și melancolie, tonificate de un ritm și o muzicalitate internă deschizătoare de orizonturi, creatoare de transparențe dincolo de care se întrezăresc mișcările sufletului, fiorul transcendenței.

V.M.: *George Bacovia era un poet depresiv, ca mulți dintre scriitori și artiști. Cum pot fi depășite angoasele, când scriitorii se află în situații delicate?*

Fl.C.: Prin asumarea și integrarea lor în elanul creator și dăruirea de sine fără rest în orizontul tainei și descoperirii.

V.M.: *Poetul autentic are nevoie de lectură, inspirație și condei (talent). În devenirea unui scriitor poate lipsi unul din elementele menționate mai sus?*

Fl.C.: Bineînțeles că fiecare scriitor autentic are aceste ingrediente în diverse grade. Inspirația aduce cu sine prospețime, tăietura noului în aroma vechiului, talentul desăvârșește frumusețea formei, iar prin lectură scriitorul are posibilitatea de a accesa o anume adâncime a interpersonalului, a ființei întru comuniune.

V.M.: *Cum simte un scriitor și matematician prezența lui Dumnezeu în existența sa?*

Fl.C.: Nu știu cum simte un scriitor și matematician la general prezența lui Dumnezeu în existența sa. Eu o simt ca pe un dar ființial al unei iubiri mai presus de fire, ce se face rațiune de a fi, logos și icoană a existenței. În această iubire, frumusețea și rațiunea una sunt.

V.M.: *Ce le recomandați tinerilor scriitori?*

Fl.C.: Să trăiască intens (iubirea față de Dumnezeu și față de semenii), cu grijă față de suflet și față de viață în genere, să-și comunice emoțiile liber de resentimente, să citească cu discernământ, să se elibereze de prejudecățile ce afectează credința, nădejdea și dragostea.

V.M.: *Vă mulțumim din suflet și vă așteptăm în paginile revistei Boema cu câteva poezii.*

Fl.C.: Vă mulțumesc și eu.

Florin CARAGIU

ca să visezi și să-nviezi

motto

*poezia e un strop într-un ocean,
dar e picătura care-l umple
și-l trezește la viață.*

lui Matei

i se vedeau fluierale albe ale picioarelor,
ochii albaștri,
cerul rănit al gurii.
nu știam ce să facem.
lăsați, a zis, e gata.
șirul lung de strămoși se prinsese de el
ca de o ultimă speranță,
rugăciunea fășnea din vasul gol
ca o lumină pliată pe forme.

e altfel decât ne imaginăm.

*vântule, prietene,
n-am știut de unde vii, unde te duci
odihnești în mine,
e bine.
dă-mi haina ta, îți dau cămașa,
întorc obrazul, mergi cu mine o milă,
n-ai toiaș de drum
n-am bani la cingătoare,
sufală-mi vorba salvatoare,
sunt țărâna ta ușoară, ia-mă pe sus.*

am văzut pasărea făcându-și avânt și zburând
atrasă de un magnet nevăzut,
vai nouă,
ochii s-au întors înlăuntru.
agățat de noi plângea neamul
mușcând din noapte sub ceruri deschise.
totul se schimbă-ntr-o clipită,
în care poveștile se scriu
cu viteza timpului amestecat de vin.
în jurul lui se-adună vulturii.

lumea e singură cuc,
bate-o pe umeri,
spune-i că în carafă mai e dragoste
cât pentru un mers pe ape
spre vii, spre morți,
spre făgăduințele ce ne leagă de o nouă zi.

(continuare în pag. 68)

unde este virtutea?
unde e dragostea?
moartea a plecat,
vor veni musafirii,
punem în inima noastră
gestul de păpușă stricată: repară-mă!

*lisuse, pe buze îmi curge
numele Tău ca o apă vie și clară,
vino și vezi,
setea-mi alină
de înger, de om și de fiară.
în inima mea
am locuri de veci câte-n stele,
mă-ngrop și eu
cu tot cu visele mele.*

marienplatz

clădirile înalte din jur ne feresc de vânt,
turiștii fac încontinuu poze.
încercând să fixeze în loc timpul.
noi știm asta și ne oprim.

simțim mângâierea soarelui de iarnă,
accesul lui de blândețe revărsat peste fire.

când ies din magazine
oamenii caută o viață care să le vină bine,
se uită în jur și nu găsesc.

dragostea m-așteaptă visând la fericirea mea,
se lasă noaptea.

deschid ochii și spun povestea lumii
până la capăt,
până când văzutele se fac nevăzute
și nevăzutele văzute,
până când lacrima străbate obrazul,
până în zori.

enzklösterle

mica mănăstire de pe enz apare, dispare.
dincolo de pietrele câmpului înghețat
copacii iscodesc punctul de la infinit.

o căsuță își răspândește polenul pe deal.
e deja noapte?

am primit ștafeta unui colind necunoscut
și căutăm spre soare-răsare.
căldura căminului ne pătrunde încet.

stallbaum

un refugiu cu treizeci de acri teren
luat de un soldat, pe un binoclu.
povestea îmi stă pe suflet,

ca roșul aprins
al frunzelor lângă cercul de buturugi.

acum ne uităm în zare.
cu toamna cuibărită sub mantou
inspirăm în plămâni aerul rece.

firul respirației trage după ea
tot mai multe chipuri,
și odată se face loc, se face lumină.
e mai bine să nu știm nimic,
mergem înainte pe ape.

râsul a dat iama aseară
la cratița cu mâncare. sau vulpea.
dar nimeni nu e trist. Dumnezeu
mișcă timpul cu blândețe.

nürnberg

colindăm burgul în toamna vărată,
în care lumile se-ntrepătrund
cu un zâmbet pe buze.
uimirea e cățărata pe ziduri,
purtăm peste tot dragostea
ca pe o patrie ascunsă în inimă,
înviată pe limba locului
cu mâini rugătoare,
lângă volburi de ape.

münchen

când Dumnezeu se strecoară în mine,
îi iubesc pe oameni
de parcă i-aș fi făcut eu
și m-aș fi ascuns în ei
să privesc lumea prin ochii
în care tristețea răvășitoare
se preschimbă în bucurie.

și când un necunoscut
trece pe lângă mine,
răsună în gând:
bine te-am găsit, adio!

îmi tocesc picioarele în grădina engleză,
primăvara vine pe neașteptate
ca o pace care ne-a cucerit
fără să ne dăm seama.

(din vol. *ca să visezi și să-nviezi*, Ed. Platytera,
București, 2019)

Angela DUMBRAVĂ

„MORT” DIN IUBIRE CU CARTUȘUL GOL

De câte ori îmi amintesc, mă amuz de întâmplarea acum haioasă, dar atunci o dramă, cu trăirile și cu mintea pe care le aveam pe la 18 ani

Prietenia cu Luca, vecinul meu, era mai mult frățească, poate puțin mai mult. O simpatie care ne lega încă din copilărie și de la începutul adolescenței, când primeam de la el primele bilețele cu flori presate și desene cu inimioare aduse de fratele lui, Mihai, pe ascuns sau puse sub piatra de la margine, loc știut doar de noi.

Când am mai crescut pe Luca îl vedeam ca pe un frate. Prea liniștit pentru mine, era prietenul meu la care țineam mult și atât. Mai târziu, în serile când ne plimbam, mă ținea de mână și ca să spun drept, nu mă prea făcea să visez. Lucrurile pe care mi le spunea erau obișnuite, dar neavând o altă alegere, îmi plăcea totuși compania lui față de alți băieți din sat care erau chiar mai săraci în sentimente.

Dar în vacanțele de vară, prin sat începuseră să vină și alți băieți. În vara despre care povestesc a venit și prietenul lui, Larion. O să-i spun „băiatul cu ochii verzi”. L-am văzut într-o seară când ne întâlneam cu toți tinerii în dreptul magazinului și al bufetului, acolo unde se organizau seri dansante.

Plecăm de acasă tot așa, în grup ca altădată și ne așteptam unul pe altul cu cei din mahalaua de la vale și ne întâlneam tot la locul vechi, în dreptul uliței. Băieții trebuia să aștepte mai mult, doar știți cum stă treaba cu fetele. Eram fițoase, pretențioase și ne lăsam dinadins așteptate. Eu, până să plec probam toate rochiile și trebuie să recunosc, nu aveam prea multe, dar făceam în așa fel să le potrivesc până nimeream și arătam chiar bine. Mă uitam în oglindă, pletele aruncate pe spate, fustele sau rochiile cât mai scurte, dar ochii și zâmbetul făceau totul. Băieții ne așteptau răbdători, dar se luminau când apăream, mai ales Luca era un zâmbet când mă privea.

Și vecinele de pe banca de la poartă se uitau la noi și fiecare dintre ele credea că fata ei este cea mai frumoasă. Toți cei de la poartă, mama, surorile, vecinele, bărbații se mirau de noi și se minunau cât de tineri și frumoși eram, și se vedeau în noi. Iar noi plecam veseli spre deal, acolo unde ne întâlneam toți tinerii.

Se lăsa înserarea. Soarele se dusesese de mult la culcare, luna se oglindea în apa Dunării și colora albastrul apei într-un portocaliu strălucitor. Tinerețea, apropierea dintre noi și pescarii care plecau spre baltă cu bărcile și cântecele lor duioase, dădeau un farmec mai apar-te serii. Ecoul cântecelor pescarilor se întorceau spre noi prelungit cu rezonanțe când înalte, când joase, păreau că vin de departe, dar care schimba seara într-o poveste.

Si întâlnirea mea cu tânărul cu ochii verzi s-a întâm-

plat firesc, simplu în cântecul pescarilor și armonia sunetelor care se auzeau din toate părțile, culorile care se contopeau în frumusețea liniștită a serii, a bucuriei și a visurilor încă nespuse. Simțeam că plutesc legănându-mă ca o barcă pe apă, de intensitatea trăirilor puternice și totuși neînțelese. Și vrăjită de ochii verzi, nu l-am mai vă-zut pe prietenul meu din copilărie cu care ne-am împărtășit primele sentimente.

El nu mai intra în gândurile mele!

Băiatul cu ochii verzi m-a fascinat cu totul. Statu-ra, ochii verzi cu privirea intensă, zâmbetul enigma-tic, părul blond lung, cârlionțat și alandala, și totul... Și prima invitație la dans sub clar de lună.

Muzica la acordeonul lui Niculai, soțul verișoarei mele și apropierea dintre noi, a respirației neliniștite de emoții și tot ce se întâmpla atunci ștergea din mintea mea prietenii vechi și deschidea alte dru-muri. Eram fericită și mi se părea că și alte perechi erau ca mine, dar aruncând o privire spre Dunăre, l-am văzut pe Luca, cu gândurile și ochii duși undeva departe și privirea tristă. Sufe-rea.

Mi-am zis în gând, ca să mă liniștesc: „Luca este prietenul meu, dar nu este pentru mine. El era cel la care mă gândeam la un moment dat. Dar și mâine e o zi, în care o să vorbim, ca să ne limpezim senti-mente.” Și am început să mă întâlnesc mai des cu băiatul cu ochi verzi.

Prin sat se vorbea despre noi. A auzit și mama. Supărată, mi-a spus:

- Tu știi ce supărat e Luca?! Cine e băiatul acela și ce știi de el? De unde e? Îl cunoști? Tu lași un băiat care te iubește, pe care-l cunoști de când erați mici? Le știu familia, sunt oameni buni...

Pe de altă parte, mama avea planurile ei. Să mă mărit cu un băiat din sat, bogat, de oameni buni, mai târziu să lucrez în sat educatoare și să am casa lângă ea. Mă ademenea cu tot felul de promisiuni, chiar avea în vedere cumpărarea unui teren lân-gă noi. Numai că planurile mele nu băteau cu ale ma-mei. Eu visam să plec la oraș și îmi făceam planuri lângă băiatul pe care-l cunoscusem.

Nu-i mai răspundeam mamei, îmi dădeam sea-ma că era împotriva mea. Luca însă făcea drumuri pe lângă poarta noastră, pe zi, de câteva ori...

Îl vedeam pe geamul de la bucătărie, dar nu ie-șeam la poartă, nici serile nu mai mergeam la uliță, ca alte dăți, atunci când se adunau prietenii și prie-tenele mele.

Acum, mama era cea care mă îndemna să merg la uliță. Altădată ca să ies la uliță, trebuia să car de la Dunăre găleți întregi pline cu apă ca să ud gră-dina.

Nu mai ieșeam seara cu prietenii, dar scriam în-tr-un jurnal, ore în șir noaptea, pentru ochii la care mă gândeam. Mă prindea și ora trei dimineața scri-ind. Aveam o lanternă mică pe care o aprindeam sub pătură să nu mă vadă mama și adormeam abia spre dimineață.

Într-una dintre seri m-a chemat la poartă Va-lerica, prietena mea, să merg la uliță că are cineva să-mi spună ceva. Inima a început să-mi spargă

(continuare în pag. 70)

pieptul. Am crezut că este cel care era în gândurile mele. Dar la uliță l-am văzut pe Luca.

Era supărat și mi-a spus cu voce joasă că dacă nu mai sunt prietena lui se împușcă și, ca să mă convingă, mi-a arătat un cartuș pe care l-a scos din buzunarul pantalonului. M-am speriat atât de tare că am început să tremur. Deja îl și vedeam mort din vina mea. Am început să-l liniștesc, că el rămâne prietenul și fratele meu pe toată viața.

- Nu vreau așa! a spus Luca. Unde rămân dorințele noastre?

Și mi-am amintit de o seară când stăteam pe malul Dunării. Era chiar la începutul liceului și mângâiați de briza răcoroasă a apei, luna care ne îndemna spre visare, râsetele prietenilor noștri care veneau dinspre uliță și vorbele șoptite ale lui Luca, ce-mi spunea încet, chiar în șoaptă:

- O să avem cinci copii, așa cum are și mama!

Ca să vă spun drept, atunci mi-a intrat pe-o ureche și mi-a ieșit pe cealaltă și chiar m-am amuzat de ce spunea, dar nu am arătat, și așa supărat cum era a continuat:

- Dacă nu suntem împreună, mă împușc aici, în fața ta!

M-am gândit, chiar nu-i de glumă. Am început să plâng și să-l rog să nu se împuște, că eu țin la el, suntem prieteni din copilărie și o să fim tot timpul. Am plâns, l-am rugat, dar până la urmă am obosit și i-am spus:

- Poți să faci ce vrei, nu îmi mai pasă! și am mers tare... Hai, împușcă-te, am zis eu.

A scos cartușul și l-a pus la tâmplă și mă gândeam, oare cum o să se împuște, mi-am aruncat totuși o privire speriată spre mâna care ținea cartușul și atunci am văzut că era un cartuș gol și pe loc m-am liniștit, dar el a continuat:

- Bine, a spus el, mâine nu mai sunt.

Am plecat fiecare spre casa lui.

M-am zvârcolit în pat toată noaptea. Abia așteptam dimineața, dar toate erau la fel. Cocoșii au dat deșteptarea la aceeași oră, păsările și ele ciripeau vesele căutând mâncare pentru puii care așteptau cu ciocurile deschise, mama a plecat cu vâcuțele la margine unde se întâlnea cu vecinele și unde desfirau „de-a fir-a-păr” toate știrile din sat, dar nu s-a auzit niciun zvon despre Luca.

Toată ziua am stat cu „frica-n sân” și cu urechile ciulite să aflu dacă nu s-a întâmplat ceva prin mahala.

Seara, toți prietenii mei erau la uliță. Cei mai îndrăgostiți se plimbau pe malul Dunării. Am mers și eu curioasă fiind, să văd ce se aude de Luca, speriată însă puțin de ce o să aud.

Era și el acolo, cât se poate de teafăr, dar se făcea că nu mă vede. Vorbea tare și-i făcea ochi dulci prietenei mele, Ioana, ca să-mi facă în ciudă.

Și încet-încet am început să ne avem ca frații și iar aveam discuțiile noastre ca înainte. Era prietenul meu și așa a rămas mereu.

Eu, însă, îmi petreceam nopțile scriind în album despre dragostea mea. Zilele treceau și eu visam cu ochii deschiși la băiatul cu ochi verzi.

Își mai făcuse cineva planuri cu noi.

Era Cel de Sus care a hotărât că noi trebuie să fim împreună!

Mónika TÓTH

Ești arta mea

Ziua și noaptea
Mă gândesc doar la tine:
Ești Arta mea

Ochii mei

ochii mei
aleargă după ochii tăi
să fure
zâmbetul tău

autoportret

sunt tristă
doar sângele cuvintelor
îmi colorează uneori
diminețile

toamnă

ce toamnă frumoasă
în fereastră buncii
ard prunele

zâmbește

când tu zâmbești
întreagă natură intră în sărbătoare
când tu zâmbești, din rai,
îngerii coboară
când tu zâmbești cerul și pământul cântă,
luna și stelele dansează
zâmbește tot timpul

1.
noapte de primăvară
o buburoză doarme
lângă piscină

2.
pe flori de cais
un fluture verde
a sosit primăvara

3.
furtună de August
amărăciune-n suflet
bucuria s-a dus.

Ionel NECULA

Costache Conachi într-o nouă ediție

Ignorat sau indiferent criticii și istoriei noastre literare Costache Conachi n-a fost niciodată. Dimpotrivă, istorici literari precum Garabet Ibrăileanu îi conferea statut eponimic (Epoca Conachi) pentru întreaga perioadă de început a poeziei românești și-l considera prototipal pentru zorii lirismului românesc. De sub ișlicul său rotund și masiv cât o cupolă de giamie musulmană ne frapează dulceața unui lirism cald, aferat și medieval, izvorât parcă din lăuta starostelui Barbu Lăutaru. Căci înainte de a fi editate și puse în circulație livrescă, multe din poeziile bardului de la Țigănești erau preluate de lăutari ambulanti și cântate pe la petreceri, sau prin cârciumile de mahala a marilor orașe din Moldova. Și dacă autorul lor nu și le-a revendicat ca autor și nu și-a făcut un titlu de glorie ca poet prins în mrejele Erosului năbădăios, ele au devenit populare și multora din ele chiar li se atribuia o origine folclorică.

Nu era un petrecăreț, dar participa desigur, pe la întrunirile boierești și-l putem imagina cu ce satisfacție își asculta propriile compoziții puse pe note de muzicanți amatori și cântate cu atâta însuflețire de lăutarii timpului, încât clocotea sângele cinstitelor fețe boierești. Căci înainte chiar de a lua o formă livrescă, multe din poeziile lui Conachi au avut o circulație orală și-au devenit așa de populare încât multe dintre ele au fost trecute în seama patrimoniului nostru folcloric.

Și totuși creația lui Conachi n-a fost chiar ignorată editorial. Prima încercare de strângere a poeziilor sale într-o ediție articulată a aparținut fiicei sale, Ecaterina (Cocuța) Vogoridi-Conachi, în 1856, la șapte ani de la moartea poetului. Nu știu unde s-ar mai putea găsi vreun exemplar din această ediție cu un tiraj constituit, probabil, după practica vremii, pe baza prenumerațiilor, dar a fost prima încercare de conservare și de punere în circulație publică a fondului poetic lăsat moștenire de Conachi. E curios că fata lui Conachi, pentru alcătuirea acelei ediții, a fost ajutată de liberalul Nicolae Ionescu, veșnicul rival al lui Maiorescu, ceea ce, probabil, va induce o anumită reticență în rândul junimiștilor față de poezia bardului de la Țigănești. Și nu-i exclus ca această rezervă să se fi transmis și lui Eminescu, de nu l-a amintit printre precursorii viitorilor epigoni. N-a fost, desigur singurul motiv de eludare, dar s-a adăugat altor pretexte, despre care am dat seama într-o comunicare consacrată exclusiv acestui subiect.

A urmat ediția alcătuită în 1867 de nepotul lui Conachi - Emanoil N. Vogoride-Conachi - primul din cei patru descendenți rezultați din însoțirea Cocuței cu caimacanul Nicolae Vogoride, cel care, uzând de descendența sa greco-bulgară va candida chiar la tronul Bulgariei. Devenise, într-adevăr foarte bogat, căci la partajul între frați

CONACHI

Ibovnică slăvită

a moștenirii după mamă (Cocuța) a cumpărat o mare parte din dreptul celorlalți frați și chiar se interesa de exploatarea profitabilă a moșilor intrate în proprietatea sa. Interesul față de această ediție s-a datorat în mare parte și prefeței semnată de nepotul-editor, cuprinzând câteva schițe pitorești din viața logofătului Conachi.

Dar cea mai completă și mai cuprinzătoare ediție a scrierilor lui Conachi este cea din 1963, îngrijită de Ecaterina și Alexandru Teodorescu, având și o cuprinzătoare prefață în care este redat în întregime testamentul logofătului, cunoscut până atunci doar în fragmente distincte, neîmbinate compozițional. În această ediție mai este redată și Scrisoarea logofătului din 1837 adresată lui Veniamin Costache în care intuiește, printre altele, nevoia unei instituții speciale, comun ambelor principate, care să studieze limba și ceea ce aveau în comun cele două țări. De fapt, Conachi anticipează, cu patru decenii mai devreme, nevoia unei instituții academice,

(continuare în pag. 73)

ca ferment pregătitor al Unirii.

Era un vizionar? Nu vrem să pronunțăm vorbe mari, dar vreme de o sută de ani, ba chiar și în prezent, Academia Română a avut ca program de cercetare problemele de limbă ceea ce confirmă, într-un fel, intuiția lui Conachi.

Cum să nu mă bucur că Editura Junimea din Iași a publicat în 2018, după mai bine de șase decenii de la ediția soților Teodorescu, sub sintagma **Ibovnică slăvită**, o nouă ediție a poeziilor lui Conachi? Având două texte prefațatorii semnate de regretatul slavist Emil Lordachi și de Bogdan Crețu noua ediție conținând fondul de bază al poeziilor lui Conachi chiar necesară. Vechea ediție. Cea a soților Teodorescu se epuizase de multă vreme. iar versurile lui Conachi devenise o raritate. Gestul Editurii Junimea, prin publicarea acestei bijuterii livrești umple un mare gol în literatura noastră și poate fi citită cu folos de toți cei interesați de zorii lirismului românesc.

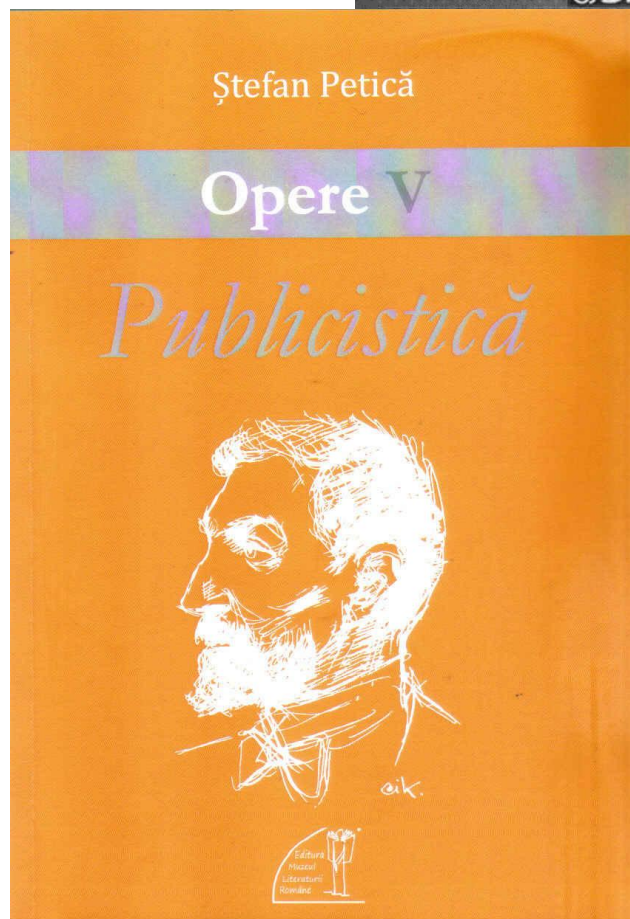
Ștefan Petică – publicist

Despre Ștefan Petică s-a scris atât de mult de parcă s-ar fi urmărit o compensație a trecerii sale meteorice prin lume, prin viață, prin istorie. S-a scris despre convingerile lui socialiste de tinerețe, despre destinul său tragic, despre simbolismul pe care l-a promovat în cultura românească, despre studiile sale sociologice, despre teatrul său întunecat și gongoric și despre multe alte aspecte ale creației sale.

Mai puțin despre publicistica sa, poate și pentru că în afara celor câteva articole inserate de N. Davidescu în ediția sa din 1938 n-a existat o culegere completă a articolelor sale politice. Mulțimea pseudonimelor cu care și-a semnat articolele politice a derutat editorii, le-a indus o temere a riscului că s-ar putea trece în dreptul și articole care nu-i aparțin, cum s-ar putea să rămână în afara culegerii articole cu pseudonime necunoscute. De asta trebuie să apreciem efortul d-nei Presură care a trecut peste aceste riscuri și ne-a dăruit o ediție completă în cinci volume, a creației lui Petică. Ultimul dintre ele este consacrat exact publicisticii și cei interesați au acum la dispoziție o culegere completă - cu toate articolele publicate de poet prin gazetele timpului, de cele mai multe ori sub diferite pseudonime.

Ce aduce nou publicistica lui Ștefan Petică? În primul rând aflăm că bătrânul Ianache Petică era un partizan înfocat al ideilor difuzate de junimistul George Panu, ale cărui articole erau lecturate curent în familia poetului din Bucești. *Îmi aduc aminte cu câtă solemnitate deschidea tata ziarul – în serile când se întorcea de la oraș unde-l chemau numeroasele procese pe care le avea pentru mica sa răzeșie - și cu ce tremurătură de glas zicea:- ascultați băieți, ce zice Panu!* (Ștefan Petică, *Opere*, vol. V, Editura Muzeului Literaturii Române, București, 2016, p. 64).

Știam din alte surse, mai exact dintr-o declarație a lui Tache Petică (fratele poetului) că în familia Petică nu exista nici o aplecare pentru mișcarea socialistă sau pentru liderii ei pe care-i considera niște *bezmetici*. Dacă-i așa, și

n-avem motive de îndoială, înțelegem mai bine efortul poetului, din vremea când era elev la liceul din Brăila și făcea propagandă socialistă în cadrul cluburilor muncitorești din Brăila și Galați, de a-și apropia tatăl de politica socialiștilor. La un moment dat l-a invitat chiar la o întrunire muncitorească, la Galați, cum aflăm dintr-o scrisoare a poetului către Liviu Macedonescu, unde a vorbit și poetul, tot așa, cu însuflețirea și cu patosul cunoscute și nu se poate spune că n-a fost convingător, de vreme ce bătrânul Ianache a convenit să înființeze un club al muncitorilor plugari în casele sale din Bucești, iar în 1894 să transmită pe adresa Congresului PSDMR o laconică telegramă având cuprinsul: *dorim izbândă strălucită*, semnată Petică și Popa. Cel de al doilea semnatar era, cel mai probabil învățătorul din Bucești, fost coleg de clasă primară cu poetul, devenit ulterior institutor la Sinaia unde-l găzduia uneori și pe poetul bolnav de ftizie.

Parcursul publicisticii lui Petică ne permite să reconstituim cu mai multă exactitate, diagrama trecerii poetului de la ideologia socialistă la cea liberală, dezamăgirile încercate și toate consecințele provocate în actul de creație. Ca militant socialist a fost, desigur adept al doctrinei marxiste, dar n-a arătat obediența obișnuită, ci și-a permis libertăți de gândire și de interpretare a faptelor istorice diferit de canoanele marxismului. În timp ce marxismul miza pe proletariat, ca fiind clasa cea mai înaintată din punct de vedere politic și cea mai îndreptățită să preia conducerea societății, Petică voia o deschidere a socialismului către sate, către țărănime, atragerea ei spre mișcarea socialistă pentru creșterea caracterului de

(continuare în pag. 74)

masă al partidului. Ideea nu era doar teoretică, ci chiar voia să-i dea substanță și conținut practic implicându-se activ și riscant într-o largă propagandă socialistă la sate. Nu e nici o îndoială că la sugestia lui, bătrânul Ianache Petică a pus la dispoziție spațiul necesar în propria sa clasă și-a înființat clubul muncitorilor plugari năzuind chiar la o candidatură pentru un loc în Cameră, ca reprezentant al colegiului al III-lea de Tecuci.

Mai mult, când în 1898 s-a aniversat o jumătate de veac de la revoluția pașoptistă Petică, la fel, și-a permis unele libertăți de interpretare care nu concordau perfect doctrina lui Marx. Părerea lui Șt. Petică este că la noi, la români, revoluția de la 1848 a avut mai mult un caracter național decât social, că dobândirea neatârării față de Turcia sau de Rusia era predominant față de revendicările sociale. El însuși pare surprins de libertatea pe care și-a îngăduit-o, dar precizează că *departe de a contrazice doctrina marxistă, Revoluția de la 1848, privită din punctul de vedere naționalist, e o dovadă de largimea și profunzimea acestei doctrine în sensul ei cel mai științific (p.107).*

În spiritul convingerilor sale socialiste prezicea și el *sfârșitul burgheziei*, dar pe locul rămas gol se ferea să facă loc clasei muncitoare și invoca *dreptatea și morala adevărate*. Cine sunt purtătorii acestui ideal politic nu precizează.

În insurgență politică În sfârșit, după o lungă guvernare liberală de 12 ani (1876-1888) au venit la putere conservatorii. N-a fost doar o guvernare lungă, dar și autoritară, despotică, de-a exasperat multă lume. Căderea de la putere a liberalilor și intrarea în opoziție a generat un adevărat entuziasm în țară, iar la Tecuci au fost tocmite famfare, care să cânte pe sub ferestrele frunțașilor liberali marșul funebru.

Mare parte din publicistica lui Șt. Petică circumscrie intervalul guvernării conservatoare și poetul o supune unei observații critice și abrazive. A fost, o spune și Petică, un moment de entuziasm general, peste tot în țară, *banchete, mâncare, băutură, alte lucruri mai puțin știute pierdute în tainele de partid și, la urmă, serbarea fiind completă, s-au tras perdelele (p.88).*

Am putea spune că Șt. Petică a continuat travaliul publicistic de acolo de unde-l lăsase Eminescu, dar, firește, în alte condiții și cu alte mijloace. Articolele sale conservau câte ceva din verva și patosul gazetarului Eminescu, dar nu mai aveau adâncimea și perspectiva gazetarului de la **Timpul**. Nici gazetele nu mai puneau accentul pe conținut, pe analiza lucidă și perspectivă, își asumase condiția efemeră, de o zi, după care o gazetă devenea inutilă, caducă și travaliul trebuia reluat de la capăt. Se căutau forme noi de ademenire a cititorilor, iar titlurile sonore, claxonate pentru care Petică se dovedea destul de inventiv era o garanție a captării interesului public. Nici el n-a putut rămâne în afara noilor direcții și cerințe, deși îi știa bine metehnele *Și noi avem o presă politică și putem să-i apreciem influența politică asupra vieții noastre publice. Din nenorocire, mai toate ziarele noastre sunt organe ale pasiunilor de partid erijate în dogme, adesea chiar ale intereselor sectare și cu desăvârșire streine de binele public. Și tot în acel articol mai preciza: în presa noastră se întreține sistemul de exagerare, de lupte și de opinii personale, de trivialități și de știri alarmante și senzaționale, dar mai totdeauna fantastice. Evident că în asemenea condițiuni*

presa își denaturează misiunea pe care o are și în loc de a fi un puternic factor de cultură, ea devine, în mare parte, un mijloc de zăpăcirea publică, în loc de a fi un remediu pentru rănilor noastre istorice, ea se prefăce adesea în otravă omorătoare (173). Sigur că analiza gazetarului Petică este perfectă, dar maladia era de sistem și nu l-a ocolit nici pe el, care s-a pliat repede pe direcția noilor cerințe.

Liber cu adevărat și prin urmare echidistant față de partidele politice ale vremii, Petică n-a fost niciodată, deși și-ar fi dorit acest statut. *Nu ne facem apărătorii nici unuia din partidele noastre politice, dar constatăm că în împrejurările grele prin care trece țara, Partidul Liberal a dat duminică o dovadă de mult tact și de multă ordine (p.191).* Câtă vreme scria la **Lumea Nouă** era marcat de doctrina socialismului marxist și gherist, dar odată cu trecerea sa - a sa și a întregului partid social-democrat la liberali, și replierea sa la **România jună** obiectul acuzațiilor nu mai cade pe burghezia liberală, căreia îi prezicea sfârșitul, ci conservatorii. Spre deosebire de Eminescu, a cărui publicistică acoperea doar intervalul lungii guvernări liberale și nu i-a văzut la treabă, în exercițiul guvernării pe conservatori, Ștefan Petică a fost mai norocos; i-a prins atât la guvernare cât și în opoziție atât pe liberali cât și pe conservatori și și-a nuanțat diatribele după cum cereau interesele partidului din care făcea parte.

Era vremea *rotativei guvernamentale* când cele două partide – liberal și conservator se substituiau la putere și gazetarul Ștefan Petică, după dezamăgirile induse de partidul său de suflet, cel social-democrat își pliază discursul publicistic pe această realitate nouă și acaparantă. Trecerea de la socialism la liberalism a însemnat, concomitent, și o trecere de la social, de la oportunitatea unor reforme sociale la naționalism, la supralicitarea identității naționale. *În loc de a afecta că ne interesăm pentru chestii sociale universale, scria în România jună din 14 mai 1900, mai cuminte ar fi să avem în vedere interesele noastre naționale, căci în sfera acestora intră toate chestiunile care privesc existența și viitorul nostru. (p.276).*

Că trecerea socialiștilor și, firește, a lui Ștefan Petică, cu arme și bagaje în partidul brătienilor n-a fost deloc formală, teatrală sau de ochii lumii, ci adâncă și completă o dovedește nu doar convertirea internaționalismului proletar în albia naționalismului funcțional, ci și toată recuzita de convingeri și încredințări.. Nu-i vorba, mici înainte de fuziune cu liberalii, publicistul Petică n-a fost un socialist prea ortodox de vreme ce era atent la manifestările religioase, miza, în procesul de evoluție, pe țărănime și vorbea despre patriotism. Ba chiar acuză amândouă partidele istorice politice că au târât patriotismul prin *întruniri de bălci și prin discuții de cafelele făcând din el stâlpu pentru ajungerea la putere (p.107).*

Ultimul articol publicat în **Lumea nouă** înainte de a-și înceta apariția, cel di 21 octombrie 1898 este tot o diatribă la adresa conservatorilor pe care-i

(continuare în pag. 75)

Elisabeta DRĂGHICI

Absențe

absența lor se îmbracă într-o frumusețe tristă!
absența oamenilor care să răsfoiască filele de ziar,
a privirii femeilor îngândurate
pierzându-se dincolo de fereastra murdară,
absența copiilor și a tropotului pașilor pe scări,
lipsa tânărului bizar ce dădea binețe oferind
zâmbete.
absența cuvintelor dulci sau aspre,
a muzicii, a râsului ori plânsului
ce au puterea de a umple golul.
absența aceasta aduce cu sine tăcerea
și dorul de ei.

M. într-o zi de miercuri

ți-am ascultat glasul, am urmărit gesturile
și-am trăit amăgirea
că ți-aș putea înțelege gândurile.
vorbele tale, aruncate pe trotuar,
căutau parcă o alinare,
o inimă blândă sau o haină groasă.
pasul tău - al teribilului picior în pantoful negru -
a zdrobit totul.
îți mai ascult încă vocea dar las tăcerea să aline
tristețea vorbelor tale.

Toamna

... și ce mai rămâne după verile
ce-au forfotit în noi...
ce și-au etalat cuceririle zornăind senzații
și întâmplări sublime sub razele soarelui!
vântul de seară a adus cu sine
o tăcere aducătoare de bătrânețe,
de timp regretat și remușcări cărunte.
în căutările repetate frunza arămie
mi-a zis toată povestea ei.
îmi părea că se aseamănă cu a mea.

Toamna târzie

și ce târziu se simte toamna,
de parcă nici n-ar ști de tine.
aceeași, neschimbată doamnă
trecea în falduri de rugine.

te-ai cuibărit în mica casă,
și-ai pus de-o parte trei frunzițe
din teiul galben de la poartă
chemând uitatele dorințe.

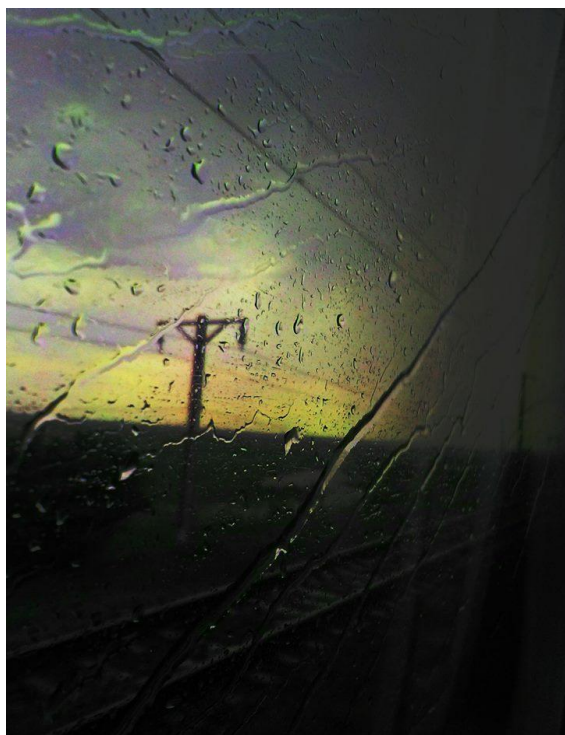
și ce târziu se simte toamnă
când vântul mângâie iubirea
o port în suflet ca o harpă
gonind, din când în când, tăcerea .

acuză că nu-și înnoiesc discursul politic și folosesc aceeași
platitudine și același repertoriu uzat și inoportun.

De aici înainte îi vom întâlni curent semnătura în
România jună dar și în alte gazete din capitală, care bănu-
iesc, rămân încă de identificat. Petică era foarte prolific – și
pentru că chiar avea câte ceva de spus, dar și pentru că
avea nevoie de niște venituri minimale ca să trăiască și să-
și onoreze promisiunea făcută tatălui său, că-i va trimite
câte zece lei pe lună, ca decont pentru taxele școlare
susținute de familie în perioada liceului brăilean. Gabriel
Drăgan, care a cercetat mai aplicat această perioadă din
viața lui Petică, constată că la sfârșitul liceului brăilean
familia lui din Bucești avea câteva hectare de pământ mai
puțin, ceea ce înseamnă că taxele suportate de bătrânul
lanache au produs un deficit serios în resursele limitate ale
familiei. Probabil, că pater familias, care mai avea și alți
copii cărora trebuia să le facă un rost, intenționa să-și
întregească averea irosită și nu trebuie să ne surprindă că-i
cerea și poetului să contribuie cu o sumă minimală.

Sigur este că mișcarea socialistă din România, odată
înghițită de partidul liberal va produce o derută serioasă în
publicistica și în sistemul de convingeri al poetului. Nu-i mai
rămânea, ca țintă, pentru toate ofuscările cumulate decât
partidul conservator, ceea ce, se vede de departe, era prea
puțin. Poetul avea nevoie de un registru suplimentar în ca-
re să-și descarce toate nemulțumirile și atunci, își învăluie
cuvintele în carcasă de vanilie și le direcționează într-un
registru nou, cel al poemului în proză. Poetul nu se putea
dezmințe; a fost de toate, a fost prozator, dramaturg, socio-
log, critic literar, dar a fost, înainte de toate, poet, chiar unul
cu abilități spornice pentru imaginarul liric românesc. Lupa
prin care privea lumea era prea generoasă pentru a putea
fi restricționată la un colț de realitate. Din păcate, nici el n-
a știut că oglinda pusă în față îi se va aburi așa de puțin.

double gallows... by carmen racovitz

Mihai MERTICARU

SONETUL INVENTIVITĂȚII

Fără tine aş bâjbâi într-un pustiu,
Pământul mi-ar părea o colivie,
Iar flacăra ce-aprinde-o poezie
În altă stea ar arde fără s-o ştiu.

De Domnul mi-ai fost hărăzită mie
Din lungi aşteptări şi picuri de târziu
Când cerul a devenit mai azuriu
Şi s-a făcut lumină-n-mpărăţie.

Din privirea-ţi cald-am cules izvoare,
Le-am zăgăzuit şi le-am topit în vers,
Am inventat nevisată culoare

Şi-o nouă cale de-mprimăvărare.
Necazurile, cu un cuvânt, le-am şters,
Din bob de rouă, ne-am făcut Univers.

SONETUL COPILĂRIEI

Copilule naiv, frumos, unde eşti?
Te văd prin ceaţă statuie de sare,
Din raiul dulce, chipul îţi răsare.
Vino mai aproape ca să-mi povesteşti!

leşi iar în lumină, pe cea cărare
Din acel tărâm de pace şi poveşti,
De visări şi întâmplări împărăteşti,
Viscolit de culoare şi mirare!

Primara stare, fă-o să învie,
Satul Beţeşti şi casa părintească,
Pădurea şi Bistriţa aurie,

Minunile ce veneau să te-mbie!
Cine-ar putea – întrebare firească –
Pierdutul paradis să-l mai găsească?

SONET CU PARFUM

Iubito cu gleznele de chihlimbar,
Torsul, armonie beethoveniană
Cu dulce mireasmă de havaiană,
Exult, că nu te-am aşteptat în zadar!

De unde-ai luat părul de castană,
Gâtul de egretă, zâmbetu-ţi hoinar,
Ochii, două boabe de mărgăritar,
Piosul cuget fără de prihană?

Din ce nouă galaxie mi-ai venit
Învăluită-n parfum de trandafiri,
Prin sângele cald să-mi curgi necontenit?

Cum de-ai aflat că eu îţi sunt cel menit?
Tu, născătoare a unei mari iubiri,
Ce farmece-ai combinat să mă inspîri?

SONETUL ÎMPĂCĂRII

În ochii tăi văd mii de baionete,
Parc-ai strâns ură de-o întreagă viaţă.
Otravă în borcanul cu dulceaţă,
Capul Gorgonei, ţi-l zăresc prin plete.

Să fi făcut cumva vreo boroboacă?
Ştii bine că nu-mi prea plac alte fete,
Privirile lor nu pot să mă-mbete,
Gându-mi este doar la propria-mi soaţă.

Panteră crudă, tu suplă felină,
Alungă-ţi astă sumbră supărare!
Scumpo, eu nu mă ştiu cu nicio vină,

Fii calină, fii cum te ştiu, divină!
Iubi, de mă urăşti aşa de tare,
Otrăveşte-mă cu o sărutare!

SONETUL ZBORULUI

Când ninge-n suflet cu fulgi de regrete,
Orbecăind prin zloată şi prin bezne,
Prin noroiul cleios până la glezne,
Timpu-şi destramă firele şirete.

Ne cheamă amintiri şi mai ales ne
Aleargă prin labirinturi secrete
Pân-ce iubirea ne pune pecete
Şi-un sărut dorul ne-alină mai lesne.

Spre un crez, mă momeste o cărare
Până la cea mai strălucitoare stea,
Ce nîcîcînd n-apune, ci doar răsare

Şi rămâne în veci nemuritoare.
Cu aripa ta, tu, şi eu cu a mea,
Doar îmbrăţişaţi, să zburăm vom putea.

Valentin MARICA

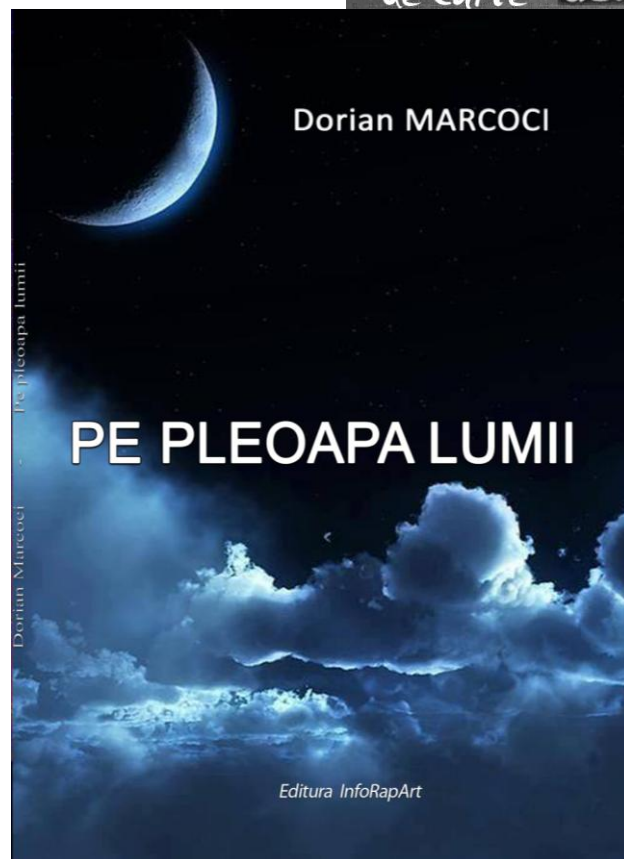
Pe pleoapa lumii, de Dorian Marcoci

În modul voit-discret în care își conturează biografia literară, Dorian Marcoci nu își trădează nici de data aceasta visul: acela de a călători spre limanuri de frumusețe prin aureola cuvintelor. Poetul nu intră în excentricul unor grupări literare, nu epatează și nu zădărnicește lumina lirică prin proliferări agreste, banale, utopice. Îi sunt mai aproape liniștea celestă și cea telurică, dezmiardate în nimbul anotimpurilor, în curgeri domoale ale timpului sau în sentimentul tainei, în peisaje sau „drumuri” ascultând doar de suflet. Nu întâmplător citează, ca generic liric, o reflecție a lui Marin Sorescu despre poezia care e loc de întâlnire fără-de-oprire cu sufletul. Astfel se poate naște imaginea iubitei care șterge răul zărilor cu privirea, sublimând răul lumii.

Poetul își dorește sufletul eliberat de vicleșugurile finitului, *iubirilor fără nume* căutându-le nume, de fapt căutându-le sensul, stând *pe pleoapa lumii*, mai aproape de ochiul lui Dumnezeu decât de ochiul omului, pierzându-se în *albastrul despletit* al depărtărilor, al mării și al iubirii. Visul, nostalgia, amintirea, intrarea ființei în magia infinitului, precum într-un ritual liturgic, se așează la rădăcina cuvântului, acolo unde nu e loc pentru stridențe, ci doar pentru delicate atingeri în *bătaia valurilor*, *aroma sării*, *tăcerile din larg*, *orizonturile nesfârșite*, *dealuri*, *sălcii*, *luna*, *pietrele*, *duminica*, *curgerea Mureșului*. Această topografie face ca eul liric să se simtă *culegătorul de speranțe* (vezi poemul „Flori de tei”), creând catharsis-ul: „Mă plimb cu tinerețea-n brațe”.

Este o poezie a împăcării, calmă, dar, în același timp, răscolind în starea de apatie a ființei, propunându-i teritorii ale seninului pe care să le străbată întru a îndepărta, din clipă și vecie, neliniștea, precaritatea, vidul: „Acceptă seninul în tine”.

Inspirata metaforă ce devine nume al acestei cărți de versuri, *pleoapa lumii*, loc al decantărilor, al opțiunii între relativ și absolut, al iubirii și al lacrimii frunzelor căzătoare, ne aduce în memorie ceea ce spunea Nichita Stănescu despre omul care fără poezie nu se distinge de neant. Poezia lui Dorian Marcoci ne îndepărtează de neant, dându-ne semn a ne opri la apa vie a cuvântului prin care lumea, omul, viața se preschimbă *în cântare*. Versurile lui Dorian Marcoci au melodicitate, chiar sunetul dulcelui corn eminescian. Este crezul poetului și valoarea versurilor sale îndemnându-ne să simțim armoniile universului. „Făcând tăcere în sine - argumentează criticul Ion Pop, cu referire la Lucian Blaga - ființa umană se deschide de fapt cântecului universal”. Mărturisirea lui Dorian Marcoci: „Am vorbit cu marea” (dialog răsfirându-și acor-

durile spre altele, cu propriul suflet, cu iubita, cu fapte legate de inefabilul copilăriei, al sărbătorilor creștine etc.) își trece ecoul, subtil, în acest cântec universal; și este dorința poetului de a avea acest „drum neabătut”.

(Dorian Marcoci - *Pe pleoapa lumii*, versuri, editura InfoRapArt, noiembrie 2019)

street mirror, street mirror... by carmen racovitza

Ionuț CARAGEA**Un vis ca o mare adâncă**

fericirea-i un vis
 în care evadez
 în fiecare noapte
 după ce mă eliberez
 din lanțurile umbrei
 un vis ca o mare adâncă
 plină de epavele amintirilor
 în care îmi caut
 pierdutele chipuri
 un vis ca o mare adâncă
 din care țâșnește
 dragostea mea vulcanică
 dând naștere
 unei insule de cuvinte
 un vis ca o mare adâncă
 în care sufletul meu
 e o bulă de aer care călătorește
 spre suprafață
 pentru a umple cerul

Operă neterminată

dacă aş putea
 să trăiesc un singur vis
 din toate visele
 pe care le-am avut până acum
 aş alege tot viața
 viața, această melodie
 la care adaug partitura
 inimii mele
 viața, această statuie de sare
 sculptată de plânsurile mele
 deshidratate
 viața, această poezie
 la care adaug cuvânt după cuvânt
 pentru a umple golul
 lăsat de plecarea
 ființelor pe care le-am iubit
 viața, această pictură
 la care adaug o pată de sânge
 și las ca autograf
 semnul crucii

Crucea singurătății

doar eu și umbra
 ca o aripă rănită a morții
 pe care-o vindec cu lacrimi amare

doar eu și noaptea
 ca un mormânt în care stelele
 au fost îngropate de vii

doar eu și luna lacomă
 cu gura plină de lumină

doar eu și inima împietrită
 pe care-o arunc
 în apa lină a viselor
 în schimbul unor cuvinte

doar eu și durerile
 ca niște păsări înfometate
 ciugulind din propria mea
 existență

doar eu și veninul șarpelui
 folosit ca medicament
 pentru mușcătura iubirii

doar eu și râul sângelui
 care se varsă-n abis
 luând cu el toate frunzele amintirilor

doar eu și oasele
 ca niște pergamente nedesfăcute

doar eu și tăcerile
 ca niște bijuterii pentru sufletul
 orbit de frumusețea unei femei

doar eu și amprenta
 pe care nimicnicia
 o caută în baza de date
 a tuturor atingerilor
 pentru a-mi spune
 că sunt vinovat de iubire

doar eu și lacrima
 care strigă după fosta sa viață
 în care s-a abținut
 să nu curgă

doar eu și cântecul
 care îngenunchează
 sărutând crucea
 singurătății

Locomotiva de hârtie

chiar dacă trăiesc
 în casa cu ferestre închise
 prin venele mele circulă
 o locomotivă cu aburi
 prin sinapsele mele circulă
 o locomotivă electrică
 prin stomacul meu circulă
 o locomotivă cu fluturi
 iar sub mâna mea circulă
 o locomotivă de hârtie
 care va transporta sufletul meu
 dincolo de vămile cerului

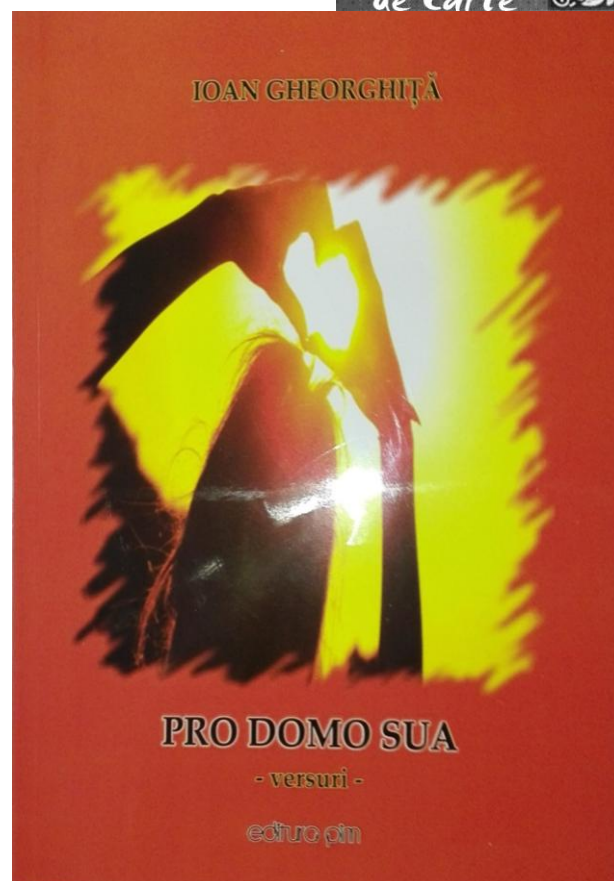
din volumul în pregătire
 „Locuiesc în casa cu ferestre închise”

Elena NETCU

Ioan Gheorghiță - un trubadur rătăcitor printre vise

A scrie despre poezie astăzi e un demers, pe cât de inoperant, pe atât de riscant, întrucât este dificil să ne raportăm la un anumit model euristic privind receptarea experimentelor poetice actuale. Se scrie mult, se scrie despre orice, se încearcă o definire a artei printr-un fel de activism poetic, din dorința de a face viața cât mai autentică, mai vie. *Alexandru Cistelean*, o voce critică puternică în lirica actuală, vorbește despre o poezie neoexpresionistă, despre "*depresia imaginativă*" a poeziei de azi, prin centrarea ei strictă, fie pe biografie, fie pe realitatea imediată. Mai mult, criticul susține că de mult a trecut vremea metaforei, "metaforeală" cum spune el în sensul ironic. Orice de tip de poezie am citi, este recunoscută retragerea în concret, în notația imediată, o abordare „*biografistă en gros*„ (Al. Cistelean). Cei mai mulți poeți tineri, (amintesc doar câțiva din lungul șir aproape inepuizabil de poeți tineri: *Svetlana Căstean (Gravitații)*, *Ioana Nicolaie (Lamigrafii)*, *Robert Șerban (Puțin sub linie)*, se retrag în copilărie, rememorând amintirile lor, ale prietenilor, ale bunicii, sau căutându-și cu disperare identitatea, dar această întoarcere se justifică prin refuzul prezentului sumbru care se pare că-i respinge sau îi întâmpină cu ostilitate. Volumul poetului tulcean *Ioan Gheorghiță, Pro domo sua*, apărut la editura Pim, Iași, 2019, nu face excepție de la acest mod de facere a poeziei. Poetul ne-a obișnuit cu starea de inocență rănită, peste care s-a așternut necrutător timpul: *Doamne, peste mine/ S-au așternut multe straturi de timp/ Abia le mai simt respirația...*(*Iată*, pag 7) și crede că soluția ar fi refugiu în singurătate pentru a avea răgazul să se reinventeze, să renască în fuziune cu veșnicia naturii, dar se pare că: *nici grădina cu flori nu mă mai primește...acolo noaptea crește ...și nici o stea n-a ieșit încă*. Atunci se întreabă retoric: *Doamne, nu mai sunt cel ursit de valuri și frunze...* (ibidem). Ideea năzuinței de a fi acceptat în spațiul sacru al naturii o întâlnim frecvent în poezia lui *Ioan Gheorghiță*. De aceea poetul caută mai întâi o formulă magică, un ritual de transcendere, fie chiar și aripa păsării prin care este pregătit să treacă, să devină pasăre sau poate copac la margine de drum pregătit pentru înfrunzire. Poetul "*pleacă în lumi necunoscute*" devenind "*drumețul nimănui*" (*Când*, pag 9) sau urcă în spirală precum fumul efemer: "*Urc trepte de fum / Pașii mă duc spre nesfârșit.../ Încotro te-ai rătăcit, încotro?/ Îmi spune copacul...prin care trec/ alerg prin fiecare frunză.../ Dorm prin fiecare mugure*". (*Urc* pag. 8). Identificarea demnă cu pomul rătăcit este, de fapt, un mod de a fugi de lumea concretă, de prezentul care nu-l recunoaște: "*Trec din ce în ce mai greu/ Din ieri înspre azi/ Dar nimeni nu mă va întreba cum,/ Nimeni nu mă privește.../ iar eu mă apropii de mine însumi/ Am ramurile cât mai înalte... / Nimeni nu mă observă,/ Ah, strigătul meu strălucеște/ Pecer*". (*Trec*, pag.13). Dar nu numai timpul și-l eternizează poetul într-un copac, ci și sufletul „*Într-un râu/ Într-o mare/ Din care răsar/ Dimineața devreme/ Sus / Ca o floare de lotus*" (*Sunt făcut din lichid*, pag.14). Pentru acest spațiu al inadecvării, care este prezentul, poetul găsește soluția renunțării, a izolării și însingurării. Poezia lui *Ioan Gheorghiță* oscilează între plecare și înălțare din aceeași nevoie

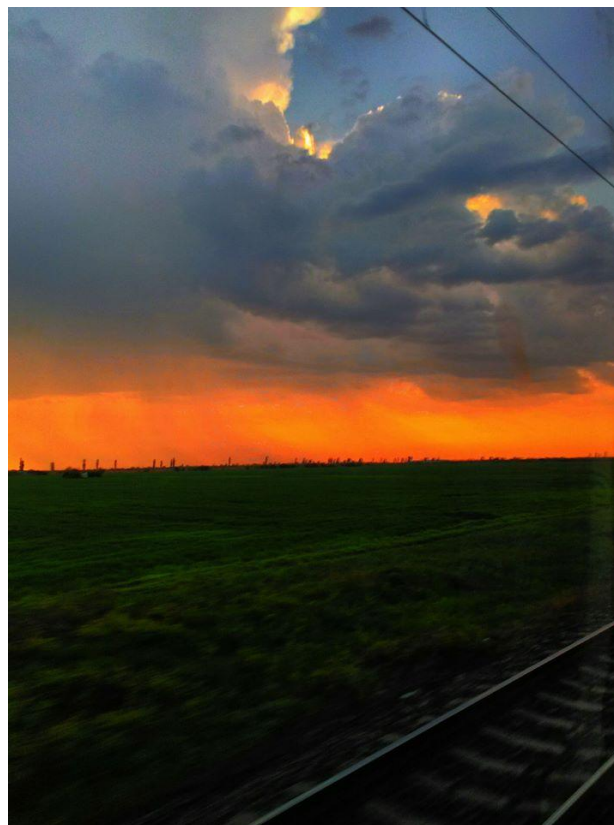

lăuntrică de păstrare a purității și a inocenței. Uneori își refuză chiar și zborul pe care nu l-a făcut la timp, "*se dezice înadins*" pentru a rămâne "*un vis – scan-teie de jad/ implantată / Pe această limbă de iad*" (metaforă pentru prezentul care-l respinge) (*Nu știu*, pag.11). Dorința de a pleca se convertește în regăsirea de sine: "*Plec să-mi golesc gândurile/ La marginea fericirii/ la răscrucea neuitării/ Acolo unde mă regăsesc/ Pe mine însumi (Plec*, pag.15). Rostirea poetică este spontană, fără căutări de rime și armonii cantabile, este curgerea firească a simțirii, o confesiune în singurătate, un strigăt existențial, negăsindu-și rostul într-o lume grăbită, mult prea grăbită asemenea valurilor învolburate către marea cea mare. Poezia lui *Ioan Gheorghiță* este o continuă evadare spre nicăieri, o smulgere din balastul cotidian, nu o face în mod paseist, nici bucolic, ci prin adâncimi de simțire și trăire din care reies angosa-sele omului modern, rătăcit în labirintul unei lumi care își pierde din ce în ce mai mult esența. Poate de aceea și-a făcut din cuvinte un altar în care își găsește odihna sufletului: "*Mă sprijin pe cuvinte... printre munții mei de vocale*" (*Mă sprijin... pag 103*). Altădată poetul își mărturisește iubirea tot prin cuvintele care "*vor mirosi a mirare*" și-l vor ascunde departe "*ca niște petale de toamnă, ...până când vântul / M-a șuiarat redându-mi/ Doar o parte din mine, / Din ceea ce am fost...*" (*A mirare*, pag.88). Această alchimie a cuvintelor revine și în alte poeme din volumul *Pro domo sua*. Selectez doar câteva structuri poetice relevante: "*Să fac din zbor un cuib mare pe o cale de cuvinte*"...*Înseși cuvintele tale mă dor*". (*Era*, pag.12), "*Am ars cuvintele... și-am făcut o candelă*" (*Nu vreau...pag.20*). Tristețea, singurata-

(continuare în pag. 80)

tea, melancolia, incertitudinea sunt nuclee poetice care revin în multe poeme pentru a defini un *eu poetic* în continuă risipire: *"Tristețea mea se bea...adâncă cât o nălucă/... înaltă cât un vis/...arunc-o în neștiut/ Mii de tristeți vor izvorî/ Mii de fântâni"*. (Ca o fântână, pag.46). Întâlnim în volum poezii în care simțim fiorul blagian și tristeți bacoviene, o fuziune oarecum paradoxală, între expresionism cu un *eu* exterior amplificat cosmic și un fel de existențialism în care eul liric se contemplă pe sine într-o formă degradată și agonală: *"Suflete, oare de ce te ascunzi/ În trupul tot mai solitar, cu angoase și decrepitudini.../ tristețea nu e altceva decât un bocet fără sfârșit..."* (Ne-am depărtat, pag.91). Cu toate aceste dezamăgiri, neliniști și neastâmpăr, poezia lui Ioan Gheorghiță mustește de seva naturii, de iubiri fugare, de dorințe și împliniri, întrucât cele mai multe poeme sunt adevărate scenarii erotice, ipostaze inedite pentru solitarul și nestatornicul poet căreia iubirea îi fugea *"printre degete ca o nălucă"*. Noutatea acestui volum, după opinia noastră, constă în această frenezie a iubirii. Există un joc perpetuu de-a iubirea: *"Parcă eram într-o moarte / Și iubirea mă trăgea înapoi"* (Parcă... pag.44). Iubirea îmbânzește singurătatea, instaurează un continuu *el-ea*. Descoperirea celui alt printr-o ființă concretă, prezentă, mereu invocată, ieșindu-i în întâmpinare, precum și dorința de împlinire, marchează o evoluție în raport cu celelalte volume publicate până acum. Există o trăire a plenitudinii iubirii, o certitudine, un joc plin de candoare. Acest ritual se desăvârșește printr-o infuzie de peisaj cu toate splendorile lui, căci toate fac parte din logosul universului: *"Te-am văzut prima oară pe cer/ o scânteie erau ochii tăi, un tumult / De vânt prins între cer și mister/ Și ne iubeam mult, prea mult..."* (Te-am văzut... pag.54) sau *"Treceai cutremurată / De teamă și de prea frumoasă.../ Ochii tăi mai migdalați / Strălucind cu ai mei deodată"* (Secunda, pag.62). Ipostaziind iubirea, poetul o multiplică precum un curcubeu, precum sunetele, precum razele, precum lumina care vine de oriunde: *"Din dragoste și din lumină / Vino să ne lungim gândurile...poate ne-am transforma alături / Într-un infinit"* (Vino... pag.97). Iubirea este de data aceasta blagiană., capătă dimensiuni cosmice: *"Frumoaso, de-a pururea felină / Mai unduiasă decât scurgerea izvorului... nopțile... tremurau ca sunetele pe clapele orelor / Frumoaso, doar frumusețea îți inserează viori nemurirea / De-a lungul surâsului"* (Frumoaso, pag.102). Coborârea în concret, în iubirea lumească, senzuală, pare a fi o compensație pentru prea multă însingurare, poate din teama de trecerea nemiloasă a secundelor, sau chiar o recuperare a unui timp pierdut de trubadurul rătăcitor printre vise. Este ca o sete de a-și trăi întâmplarea ființei de a fi, o aventură de carne și sânge, în sens stănescian, deși dimensiunea lumească la Ioan Gheorghiță este amăgitoare ca un vis. Iubirile vin și fug, cum spune poetul *"printre degete"*. Paradoxal, Ioan Gheorghiță nu crede în iubirile lui, mai degrabă aceste *"scenarii erotice"* se nasc din spaima de îmbătrânire: *"Iubirea mea toată va intra-n pământ"* strigă poetul într-o întrebare retorică: *"Cine oare, Doamne, va doini frumos?"* (Cine?, pag.114). Latura ontologică de naștere și renaștere, de căutare și regăsire a identității, trecând dintr-o metamorfoză în alta este scenariul unei noi faceri a lumii: *"Eu pot să-mi fac un timp al meu / Și nu din piatră, nici din lut... Furtuna mea de început... / Dar din adâncurile mele / les valuri argintii leit... / Corăbii dinspre infinit"* (Cu zile albe...

pag 36). Această continuă facere și refacere devine în poezia lui Ioan Gheorghiță un ritual de infuzie cu aromele pădurii, ale bălții, devenind el însuși salcie, frasin, ulm, nuc, devenind frunză, înmugurind *"prin tulpini de maci și altoi"*. Astfel, descoperim o identificare cu tot ce frează în natură; *"Să-mi dai genele frumoase / Să le-ntremur în altoi"* (Clipă, pag.115). Edificatoare în acest sens este poezia Toamna..., pag.116, în care toate esențele anotimpurilor se preling într-un focar de gusturi tandre, în timp ce, notează poetul, *"din mine însumi cad frunzele toamna"*. Insistența pe trecerea timpului dezvăluie o natură vibrantă, alarmată de îmbătrânire și singurătate: *"Primăvara mea mă fură / Mă-nverzește în izvoare / Mă-ncolțește într-un mugur, Mă-nroiește într-o mare / De adâncă și de singur"* (Son de primăvară, pag 43). Există o permanentă descriere a stărilor interioare și a senzațiilor corporale care echivalează cu transcrierea vieții în luptă cu timpul. Peisajele sunt alcătuite din propriile amintiri. Viața trăită secvențial se derulează asemenea videoclipurilor, uneori muzicale, alteori pe fundalul unei naturi în destrămare sau în plină înflorire. *Pro domo sua* este o istorie a subiectivității în ipostaze variate, o multiplicare a eului liric în curgerea firească a vieții. Poetul Ioan Gheorghiță cultivă o poezie narativ-biografică, o tehnică poetică prezentă și în celelalte volume, cu aceeași strategie retorică și mecanisme estetice, transpunând în versuri de o inegalabilă frumusețe întâmplările ființei sale.

close horizon...by carmen racovitza

Luca CIPOLLA (Italia)

A mia figlia

Perché m'hai tenuto in piedi
e dalle tue mani
viridi sentieri che
folle camminavo,
arbusti
ove l'avèrta,
i rami pizzicando,
alla finestra, scaltra,
il canto ridestava..
Breve e lunga
ogni tua sillaba
a un tempo,
ossigeno all'oscuro male,
rompe la clessidra
lasciando
gioco al padre
..prati accesi e foschie settembrine,
monocromatiche forme
d'obliate stanze ma
dolore
che ancor tarda
a tarpare le sue ali.

Maggio '92

Stanca e dimessa,
le tue pupille bucalavano l'etere
nella profonda e calda
consapevolezza che
il tramonto a maggio
ci donava.
Ricordi la sera?
La fragranza del respiro pregnò
di fieno sulla corte che
un'antica danza
destava
svelando membra pallide
vegiate dalla luna
di fine novecento?

Vidi la luna sciogliersi (ad Antonia Pozzi)

Vidi la luna sciogliersi
e cadere a cascata
sulla superficie terrestre,
una pozzanghera divenire fiume
e poi

(continua a pagina 82)

Poet italian și traducător de limba română. Trăiește în Milano - Italia. Redactor la mai multe publicații literare românești. Colaborator vechi și de nădejde al revistei Boem@. A publicat în numeroase reviste literare românești.

Volume publicate: "Monade/Monadi" - poeme în limba română și italiană, împreună cu Melania Cuc, Ed. Karuna, Bistrița, 2014; "Exilul" - poeme în limba română, Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2016; "In viaggio per dove/ În drum spre unde" - poeme în limba italiană și română, Edizioni DrawUp, Latina (Italia), 2017.

Traducere de Luca CIPOLLA

Fiicei mele

Pentru că m-ai sprijinit
și din mâinile tale
cărări verzi pe care
eu nebun umblam,
arbuști
unde sfrânciocul,
ramurile pișcând,
la fereastră, isteț,
cântul redeștepta..
Scurtă și lungă
fiecare silabă a ta
totodată,
oxigen obscurei boli,
rupe clepsidra
lăsându-i
drum liber tatălui
..pajiști strălucitoare și cețuri septembrine,
monocromatiche forme
ale odăilor uitate însă
durere
ce mai întârzie
să-și taie aripile.

Mai '92

Obosită și smerită,
pupilele tale găureau eterul
în profunda și calda
conștiința pe care
apusul în mai
ne o dăruia.
Îți amintești seara?
Mireasma respirației încărcate
din fân peste curtea pe ce
un dans antic
o deștepta
dezvăluind membre palide
păzite de luna
sfârșitului nouă sute?

Am văzut luna să se topească (poetei Antonia Pozzi)

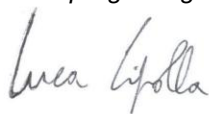
Am văzut luna să se topească
și să cadă în cascadă
pe suprafața pământului,
o băltoacă să devină râu
și apoi

(continuare în pag. 82)

il torrente, raccolto dalla valle,
scaldar delle sue acque
un cuore freddo e insofferente
che nel presente già
anelava all'ultimo sogno.
Vidi le rose, il timo e la cassapanca,
adolescenti rocce
vibrare alla vita
nell'energia che il futuro dava,
ma senza quello scudo
il buio impadronirsi di
queste membra
e il silenzio, non più meditazione,
evocare il vento
dell'ultima stagione ove,
raccolti i segni,
alla neve affidai la mia ultima impronta.

Un che di cosmico

Sentimenti discordanti
solcavano la notte
e le stelle come note
ammaliavano
il senso comune
quasi fosse un che
di cosmico e
perdurante.
Allora cessai d'esser piccolo
e la maturità
nelle pagine di Amrita
sgorgava in tutta la sua
interezza.
Imparai a leggere in cielo
le mie righe
come solo i santi fanno
ma rimasi piccolo e pregai ringraziando..

"Italianul Luca Cipolla și mare sa dragoste pentru poezia danubiană"

Deși nu este lingvist de profesie, doar un împătimit al Poemului, Luca Cipolla trăiește cu o parte a spiritului său rarism în și prin Limba Română. Cetățean, prin naștere și trăire, al cetății industriale din Milano, Italia, Luca Cipolla este prezent într-o pleiadă de reviste literare, electronice și clasice, care apar în România sau (și) în diaspora românească. Poet și traducător de poezie din română în italiană, și viceversa, Luca Cipolla și-a câștigat pe merit notorietatea în galaxia poezilor din țara noastră. Colaborator permanent al revistei Boema din Galați, dar și publicând cu ritmicitate spectaculoasă în alte reviste. Este redactor al revistei "Sfera Eonică" din Craiova și colaborator de bază la revista "Boema", "Climate Literare" și la revista internațională online "Starpress". Numele lui apare și în alte reviste serioase din România, dintre care amintim: Oglinda Literară, Nord Literar, Luceafărul, Ecouri Literare, România Literară, Apostrof, Vatra Veche, Climate literare, Luceafărul etc. Cu abilități de comunicare moderne, el a reușit să atragă atenția asupra necesității dialogului culturală, a „tregerii”, operei scriitorilor din România, dincolo de fruntariile europene, în speță, în Italia.

Un exemplu excelent în acest sens, este simbioza literară dintre Luca Cipolla pe post de traducător și micuța poetă Denisa Lepădatu, fenomen care a determinat ca poemele poetei din Galați să primească Medalia de argint la Premiul Internațional "Giovani e Poesia" de la Triuggio, ediția a XXII-a. Un alt premiu pentru poezia românească, și care se datorează și traducerii de calitate prestată de Luca Cipolla, este cel de semnalizare pentru poezie în limbă la XVII Edizione del Premio Internazionale "ARTE E CULTURA 2013" din Castel San Giorgio (SA) – Italia...

Melania Cuc

torentul, strâns de vale,
să încălzească cu apele lui
o inimă rece și neliniștită
care în prezent deja
tânjea după ultimul vis.
Am văzut trandafirii, cimbrul și lavița,
stânci adolescente
să vibreze pentru viață
în energie pe care viitorul o da,
dar fără acel scut
întunericul să se înstăpânească asupra
membrelor aceste
și tăcerea, nu mai meditație,
să evoce vântul
ultimului anotimp unde,
semnele adunate,
zăpezii i-am acordat ultima amprentă mea.

Ceva cosmic

Sentimente discordante
brăzdau noaptea
și stelele ca note
fermecau
bunul simț
ca și cum ar fi ceva
cosmic și
persistent.
Deci încetai să fii mic
și maturitatea
pe paginile lui Amrita
se revărsa în toată
întregimea ei.
Învățați să citesc în cer
rândurile mele
așa cum fac doar sfinții
dar rămăseși mic și mă rugai mulțumind..

"Un onirosurrealist fantast"

Poetul și românistul lombard Luca Cipolla este un onirosurrealist fantast. Textele sale poetice par a avea un echilibru al modernității, dezmițat însă de narativitatea oximoronică între absurd amintind de Urmuz și Virgil Mazilescu și angelismul marilor orfici ai adorației fără frontiere. Formal, poeziile sale, rod al unei ingenioase ars combinatoria, învederează simultan tonalitățile contrastive generate de juxtapunerea unor versete și premeditate notații prozaice. Autorul se află în sialul spiritului postmodern al amanților dizarmoniilor și al spulberării bruște a idilismului: "Ca să disting greșeala mă-ncredințez oglinzii,/ și totuși dincolo de rău ajunge să mă uit/la mine și la tine./ la alții și la alte.../Atunci va să-nțelegem jocurile noastre/ unde se-ascunde soarele adesea după nori de fosfor./Nici un costum de scenă/în material/ întregului perceptibil și tănuț./lubirea/ să ne piardă ca versuri/într-un cânt". Aparent clar și accesibil, Luca Cipolla este un poet enigmatic dar plin de miez ce-și poate revendica fără complexe inutile o ars poetică de tip Mario Luzi. O poezie a cunoașterii prin ardoare, a conștiinței că perfecțiunea marmot-reană tip Canova sfârșește prin a obosi cititorul. Compozițiile sale preferă premeditat impecabilului eroarea necesară ce dă curaj și undă verde feluritelor interpretări, unui evantai amplu de opinii. Luca Cipolla nu aduce în pagină perfecțiunea sferei, ci imperfecțiunea inevitabilă, fragmentul lapidar, dilema, cazulul, cu alte cuvinte tot ceea ce sporește vitalitatea, ceea ce Nietzsche numea sentimental Ființării. Poezia lui Luca Cipolla, fără a exclude sentimental infinitudini, pivotează în jurul fenomenelor în mișcare, imature, în jurul sugestiilor de energie ce transmite formele nedesăvârșirii, impure, umane, emoționante".

Geo Vasile

Constantin OANĂ

UN POEM NUMIT NICHITA

«Noi nu avem nici timp, nici loc», sună cuceritor un vers din poemul eminescian Luceafărul. Timpul nu este al poeziei, iar încercarea de-a sărbători un poet la o anume dată e, de fapt, o șansă de-a ne reaminti cât de vulnerabili suntem fără de el, care, iată, «din grație și din grijă (pentru noi) poetul moare întotdeauna, întotdeauna/ înainte de a se descuraja.» (Nichita Stănescu - Artă Poetică)

13 decembrie este descoperirea unei mari uitări. Am uitat că suntem de neam poet și că n-avem voie să ne descurajăm, am uitat că «a fi poet nu înseamnă a avea talent, ci a avea dor», am uitat că «poezia este rodul nu al meșteșugului, ci al inspirației» și mai ales că «poetul, ca și soldatul, nu are viață personală».

Într-o iarnă pasărea nemaiîntâlnită „cu aripi crescute înlăuntrul” se desprindea numai după o clipă de ramul care-o-nchipuise, zburând către primăvara altui pământ.

NICHITA STĂNESCU este un poem alcătuit din NECUVINTE. Acestea nu sunt decât cuvinte cărora li s-a dat un alt curs, precum păsările călătoare care se întorc în loc să se ducă. Sunt cuvintele mântuitoare din poemul apocaliptic «Daimonul meu către mine»: «Schimbă-te în cuvinte, repede, cât mai e timp!»

Necuvintele sunt expresia eliberării cuvintelor de sub teroarea formei, a schimbării mentalității în materie de scris. Necuvintele sunt cea muzică ce se aude înlăuntrul nostru, pe care, după ce-am ascultat-o, n-o mai putem părăsi. De fapt Mihai Eminescu avea în vedere Necuvintele atunci când se întreba: «Unde vei găsi cuvântul ce exprimă adevărul?», situând la polul opus acele «...cuvinte goale/ Ce din coadă au să sune.»

Iată punctul de vedere, direct exprimat, al lui Nichita Stănescu în privința necuvintelor: «Nu se poate vorbi despre poezie ca despre o artă a cuvântului... Poeziile nu se fac din cuvinte... Materialul oricărei poezii este sentimentul... În poezie putem vorbi de necuvinte... Poezia are ca sursă inspirația suflată la ureche poetului, pe care numai cu ajutorul necuvintelor o poate scrie.» (Antimetafizica).

Părerea lui despre inovație în poezie: «Inovația nu se realizează făcând copacul cu frunzele în jos și cu rădăcinile în sus, ci schimbându-i pământul de dedesubt și cerul de deasupra.» iar în altă parte adaugă: «Poezia este o tensiune semantică spre un cuvânt care nu există, pe care nu l-a găsit, spre un cuvânt din viitor.» (Antimetafizica).

Cuvântul inspirat, ca un înger, tulbură apa gândirii noastre. Contactul cu o astfel de poezie ne lasă puțin dezrădăcinați, neînțeleși și puțin mai singuri decât eram și mai refuzați de lumea asta, numai buni de plecat în lumea cealaltă. S-a săturat lumea de lume și iată a venit iarna, s-a săturat lumea de aparențe și iată a venit Nichita, s-a săturat cuvântul de vorbe și iată au venit Necuvintele.

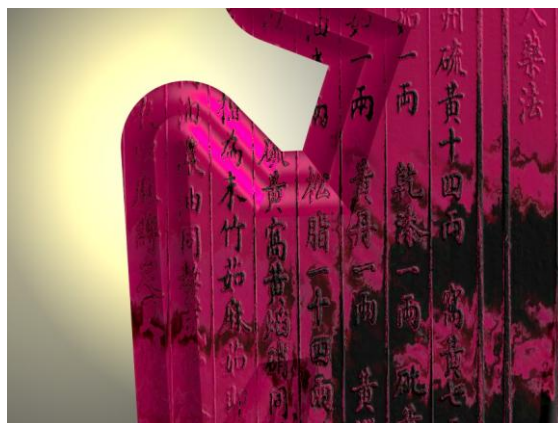
Să-l ascultăm pe poet într-una dintre ieșirile lui în lumea celor o mie de neînțelesuri: «Copacii, zice el, există numai în măsura în care eu îi gândesc. Eu nu văd copacii când merg pe stradă, i-am văzut numai o singură dată în viața mea și de atunci, de câte ori merg pe stradă, ei se pun automat în locul unde-i văzusem prima oară.» Cât despre oameni, aceștia nu sunt decât «păsări nemaiîntâlnite/ cu aripi crescute înlăuntrul,/ care bat, plutind, planând/ într-un aer mai curat – care e gândul.»

Despre dragoste. Arareori fiorul metafizic și nota de inefabil au fost atât de aproape de sufletul omului ca în poezia de dragoste a îngerului de Nichita.

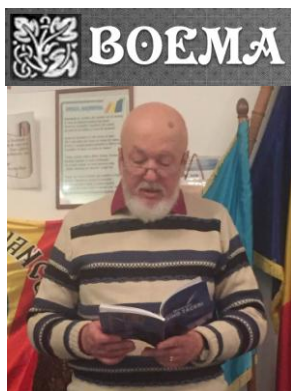
Poetul transferă dragostea în văzduh/cer: «Șuier luna și o răsar și o prefac/ într-o dragoste mare.» Aici nu poate fi deosebită toamna interioară de cea din lume, unde numai umbra iubitei se apleacă protector peste inima poetului.

Și după toamnă urmează iarna, când poemul Nichita se încheie cu o pasăre care, numai după o clipă de ședere, se desprinde de ramul care-o-nchipuise.

Era în decembrie și ninge pe drumul ce duce grăbit spre moarte.

digital object...by carmen racovitza

Dorian MARCOCI

Glia

Am fost în sală, s-a cântat
"Deșteaptă-te române".
Veneau spre mine avântat
Cu piepturile pline

Cuvintele ca un resort
Și clocotind de viață
Întrebător de-am să suport
Imensa suprafață

A valului vibrând de voci,
Sporindu-și energia
Din trup în trup, ca niște roci
Pe care ne e GLIA.

Am fost în sală, s-a cântat
Cu piepturile pline,
Venea spre mine avântat
"Deșteaptă-te române".

La centenar

Tânjește-n graiul frunzei o doină din Moldova,
De peste munți răspunde un fluier din Ardeal,
Cu modulații Olul o poartă în aval
Spre Țara Românească ce-i înțelege slova.

Cu arcul lor de piatră, Carpații peste timpuri,
Ca o coloană sfântă ne-au sprijinit când rele
Din cele patru vânturi ne urgiseau mișele
Vrând neamul să sugrume călcându-l în răstimpuri.

Ecoul din Bănie mai mângâie granitul
Cetății Albei Iulii cu pasul lui Mihai,
Întâiul domn ce-n pohta-i a strâns al nostru grai
Din țările române unindu-le pământul.

Deși a fost vremelnice, istoria nu uită.
Acum în spicul frunzei unită ne e doina
Că-i Țara Românească, Ardealul sau Moldova,
E România noastră, la Centenar slăvită.

Din toate iernile

Ninge din toate iernile cu câte-un fulg.
Să-nsemne fiecare fulg câte-o iertare
La câte s-au comis și-acuma plâng
De sus unde s-au adunat din lumea mare.

De ce s-au strâns atunci pe umeri de Ardeal,
Doar lumea-i împânzită de lacrimi și durere?

Pe creuzetul doinei, pământul ancestral,
Zăpada-i mai curată când ninge cu putere.

E început de an și lacrimile albe
Încet, încet acoperă pământul
E judecata albă a faptelor murdare
La care numai timpul își mai frământă
gândul.

Un fulg

Pe fața nopții de cerneală
Un fulg a lunecat grăbit.
De cine oare-a fost gonit
Destin ascuns într-o sfilă?

Poate-i suspinul unei stele
Cutreierând de ani lumină,
Poate-i o lacrimă divină
Dând albul gândurilor mele.

O clipă e de fericire,
Strânsă prea repede-ntr-o noapte,
Încrămenită de fiori
Într-o-nghețată amintire?

Sau e alintul unei mame,
Răpit de vântul despărțirii,
Esență blândă a iubirii
Menită-a cuibări în palme.

Poate-i un licăr de poveste
Ajuns subtil în calea mea
Să mă-nsoțească undeva
Unde tăcerea strălucește.

Chemarea

Cad inocent în jurul meu mereu
Fulgi rari pe neaua mătăsoasă
Din plapuma de nori lăptoasă
Ce-a scuturat-o poate gândul tău

Copilărie, când privești de sus
Prin lumea florilor de gheață
De pe fereastra-mi duse-n transumanță
Lăsându-mi-o pustie la apus.

Drumul e liber, fulgii tot mai mari
Amestecându-se retrospectiv
Par o chemare dintr-un laitmotiv
Să-i însoțesc în lumea de hoinari.

Se lasă seara, strânsă-ntr-o poveste
Clipind la geamul gândului curat
Demult, demult când fulgii au dansat
În visul de copil ce dăinuiește.

Florin LOGREȘTEANU

LA PERIFERIE...

Aud adesea: vechea periferie a orașului s-a apropiat cu timpul de centru și nu este imposibil ca peste câțiva ani să fie declarată centrul civic al urbei... Ei, cum?... Foarte simplu. În ritmul în care se construiește, orașul se extinde, vechile cartiere periferice devin microraiioane, câmpia învecinată cu orașul își oferă generoasă spațiile, pentru că agricultura nu mai este o prioritate, construcțiilor edilitare, și tot așa... Am înțeles... Însă este nevoie și de șansă ca fosta comună să devină orașel, orașelul – municipiu iar acesta, într-un timp mai lung sau mai scurt, să se numească metropolă...

Orașelul în care trăiam era vitregit de o astfel de șansă. Periferia a rămas până astăzi înțepenită în timp, baricadată de un deal pe care, cu siguranță, edililor nu le va trece niciodată prin minte să-l excaveze, să care pământul la dracu-n praznic, pentru a face posibilă extinderea orașului... Nenorocit destin i-a hărăzit natura fiindcă, altfel, Dumnezeu s-a dovedit suficient de generos cu locurile și cu oamenii...

Și cu periferia... La periferia orașului mă gândesc, când rememorez...

Cu ce să încep?... Am descoperit miracolul periferiei în adolescență. Inițial, locuisem cu părinții într-un cartier select al orașului: lume bună, cultivată, educată, dar rece... Rece, în ce sens?... Comunicativă, mereu pregătită să-ți dea un sfat, elegantă în abordare, și totuși... Pragmatică, incapabilă să viseze. Iar eu, adolescent fiind, descoperisem visul... Tatăl meu, profesor de liceu cu veleități de director de școală, dispunea de o bibliotecă imensă, în care obișnuiam să-mi petrec timpul liber. Descoperisem în cărțile vechi, ruginite, o mulțime de lumi fascinante, atât de diferite de snobismul lumii în care mă născusem și trăiam ca o plantă într-o seră în care lumina soarelui se filtra prin sticla groasă, semialbastră, dar nu și curenții de aer, nici fulgurile zăpezii, picăturile de ploaie și așa mai departe. Cerând lămuriri, tata obișnuia să-mi răspundă: „Lumile despre care-mi vorbești, dacă nu le simți în jurul tău, pe stradă, în grădina publică, în amfiteatrele școlii, nu există... Te amuză, înțeleg, dar realitatea e cu totul alta...” „Și de ce le-ai mai păstrat, dacă...” îl ispitesc. Înaltă din umeri... Altădată, mi-a explicat că nu are cum să se debaraseze de ele. Cine mai crede în cărți, când existența de zi cu zi este atât de trepidantă?... Mă îndoiam că vorbește serios, dar, foarte curând am înțeles că tata nu glumise. În rafturile bibliotecii noastre, am descoperit cărți noi: **Pedagogie școlară, Principiile educației moderne** și multe broșuri cu un titlu sec: **Managementul școlar...** Nu-mi spuneau nimic. Continuam să visez, imaginându-mă în universul cărților prăfuite, pe care – îmi spunea tata – niciun anticar nu le dorea...

Întâmplări neclare pentru mine, astăzi, m-au împins pe

făgașul visului meu...

Cele mai înghebate case de la periferia orașului fuseseră plantate direct în coasta dealului. Nu pe deal sau de-a lungul lui, cum s-ar putea înțelege, ci cât se putea de adânc, spre inima dealului, cu încăperi de-o parte și de alta ale unui culoar pardosit cu cărămidă din pământ... Existau și case tradiționale, chiar și puține vile cu etaj – noi locuiam în cea mai impunătoare, **casa școlii** sau **casa directorului**, fiindcă era administrată de școala din mahala și oferită gratuit directorului, atunci, ca și mai târziu, tatălui meu... Dar cui îi venise ideea să sape locuințe în coasta dealului, când la periferia orașului existau numeroase locuri intravilane, nerevendicate de nimeni?... Răspuns sec: „Unor țigani... Țiganii cei de demult, bătrânii bătrânilor celor care trăiau pe-atunci la periferie alături de majoritarii români și câteva familii de evrei...” Și cum le-a trăsnet prin cap să facă asta?... Întrebare la care nimeni nu se hazarda să dea un răspuns cât de cât plauzibil, cu excepția părintelui meu, învățatul domn director al școlii din mahala: „Așa e tradiția locurilor de pe unde au venit...” Nicio explicație în plus: de unde au venit și când au venit și ce i-a determinat să rămână aici, să facă purici la noi?... La urma urmei, un răspuns credibil tot n-ar fi interesat pe nimeni...

Istoria lor, aici, își are începuturile cu ceva timp în urmă, pe când bunicul meu era învățător și directorul singurei școli cu patru clase de la periferia fostului târg. Vremuri cețoase de foamete și de pomenire ale celor morți în război. Frații bunicului se prăpădiseră și ei. Rudele apropiate nu mai contau la numărul care creștea ameiților. Bunicul și tata, se bănuia, vor rămâne curând singurii bărbați din periferie. Plus câțiva moșnegi și tineri lăsați la vatră, infirmi...

Dar să mă întorc și mai în urmă...

Vara anului 1942. În țară se petreceau evenimente pe care lumea periferiei - deopotrivă bărbați și femei - le comenta la cârciumă, detașată afectiv de ele, fiindcă n-o afecta în niciun fel. Cel mai comentat: șeful cel mare de la București, mareșalul Antonescu, decisese expulzarea țăganilor din țară. Mii de familii au plecat într-un exod al morții spre ținuturi care i-ar fi primit cu brațele deschise – susțineau unii -, sau pentru a li se da lovitura din urmă – credeau cei mai mulți. Bunicul meu, singurul intelectual din periferie, încerca o explicație complicată, cu purificarea rasei albe prin eliminarea tuciuriilor, care în decurs de sute de ani se amestecaseră cu etnicii români, trăgându-i în jos și în privința educației culturale ca și în ce privea nivelul de viață, în general. Demonstrațiile bunicului erau și greoaie și sofisticate pentru înțelegerea mahalagiilor noastre. Nu pricepeau mare lucru, în afară de răspunsul tranșant al bunicului la întrebările lor naive: „Și e bine?... E rău?...”; „E de neînțeles cum un român, care nu e nici măcar nazist, cum un creștin autentic poate lua o astfel de hotărâre ce va duce, inevitabil, la un holocaust mascat...” Cuvinte ciudate pentru puterea de înțelegere a mahalagiilor din periferie; ce să înțeleagă prin holocaust mascat?... „Adică, nu-i trimite declarativ la moarte. O fac indirect, prin desțelenirea lor de pe

(continuare în pag. 86)

pământul în care cred că au aceleași drepturi cu românii, fiindcă aici s-au născut și ei și părinții lor și multe alte generații, în urmă...”

Bunicul, un apostol al mahalalei de la periferie, n-a ascuns că se opune acestei practici barbare a guvernului de la București iar când puținele familii de țigani, care reușiseră să se sustragă prigoanei antonesciene au ajuns în periferia noastră, singurul a hotărât, la început, să-i găzduiască în propria lui casă. Nu erau prea mulți și exemplul său l-au urmat și alții...

Eram un țănc, ca să înțeleg prea multe lucruri iar când am mai crescut, tatăl meu, înlocuindu-l pe bunicul la școala din periferie – învățător și director -, mi-a mai deslușit câte ceva despre prezența acolo a vecinilor noștri tucurii. Ei săpaseră în coasta dealului ciudatele galerii, în care se adăpostise prima generație ajunsă în mahala pe vremea bunicului. Pe urmă, țiganii și-au ridicat căsuțe pe unde au putut, nu diferite de cele ale românilor, cu care se asimilaseră, cu naturalețea care le era în fire.

O țigancă, aproape albă la chip, ne frecventa casa. Era văduvă. Trăia împreună cu o copilă de vârsta mea într-o căsuță de lângă deal, pe malul fostului canal colector, devenit apoi depozitar de gunoaie. Bătrâna se numea Fira; fie-sa – Mianda... Mama strâmba din nas când le vedea strecurându-se în curtea noastră cu un aer firesc de parcă ar fi fost coproprietare. În schimb, tata dădea de fiecare dată impresia că se bucură; cel mult, că nu-l deranjează prezența lor în familia noastră. Fiindcă nu veneau pentru ceva anume, cum obișnuiesc țiganii, când îți calcă pragul, ci numai din plăcerea de-a comenta cu părinții mei evenimentele picante ale periferiei: cine cu cine s-a luat în colți, de ce s-a întors la mă-sa a lui cutare, promisiunea neonorată a primăriei de a canaliza periferia și de a băga lumină electrică în toate casele, bineînțeles fără contribuția mahalagiilor, și multe altele care, cel puțin pe mine și pe Mianda nu ne interesau. Rămâneam în sufragerie până se servea desertul – de obicei, clătite cu dulceață, preferința tatei – după care ne făceam nevăzuți pe terenul viran din spatele școlii, alăturându-ne gloatei de băieți și fete, angrenați în diferite jocuri; până seara târziu când, întorcându-mă acasă, îmi aflam părinții întorși pe dos, taciturni. Se certaseră, în lipsa mea... Bănuiam motivul, fiindcă mama, uneori, neluând în seamă prezența mea, reproșa tatei vizitele prea dese ale țigăncilor în casa noastră. Fira era o analfabetă, credea mama. Ce caută cel puțin de trei ori pe săptămâni în casa directorului școlii?... Mahalaua clevetește, dar are dreptate. În casa directorului n-au fost văzute niciodată intrând familii mai simandicoase, mai educate, cum ar fi, de pildă, cea a măcelarului, care locuiește vizavi de școală și în fiecare dimineață o salută ceremonios: „Sărut mâna, doamnă învățătoare. Avem un jambon strașnic...” Sau a factorului poștal: „Domnul director dorește, preferențial, un abonament la *Monitorul oficial*?... Ultimele hotărâri legislative în domeniul învățământului...” Ori familia cârciumarului: „Probabil că în uichend, doriți o carafă de vin neadăpat... L-am primit de la mama soacră să-l vând în localul meu... Vin curat, de buturugă... Și tare... Un pahar te dă peste cap... Or, eu vreau binele mahalagiilor mei. Nu-mi place să-i văd adormind prin șanțuri...”

Încerca să motiveze de ce-l îndoiaie cu apă... „Nu-mi trebuie!” reacționa tata de fiecare dată. Nu explica niciodată de ce le acceptă pe Fira și pe fie-sa. S-ar putea ca mama să cunoască amănunte care mie, la vârsta adolescenței, îmi erau interzise...

Nu stăruie asupra disensiunilor repetate dintre părinții mei. Mianda, prietena mea de circumstanță, pe linie feminină, se infiltrează, naiba știe cum, în gândurile mele, pe urmă în unele visuri cu ochii deschiși, mă provoacă, involuntar, să-i caut compania, să doresc să fiu numai cu ea, desprinzându-ne din „banda” cu care ani de-a rândul ne-am ocupat timpul liber pe maidanele mahalalei, în timpul copilăriei. Devenind adolescenți, interesele noastre s-au cam dispersat. Eu frecventez liceul din oraș, câțiva - școala profesională, mai puțini au renunțat să-și mai tocească coatele pe băncile cine știe cărei școli... Mianda... Mianda vrea să învețe croitorie și o face în particular la „o tanti” profesionistă care nu i-a promis nimic în afara deprinderii meseriei. Adică nu și diplomă, o patalama care să-i ateste și documentar abilitățile dobândite prin perseverență și seriozitate. Părerea tatii... „O s-o mărit c-un cizmar, mă fierbe Fira. Mahalagii noștri vor încălțăminte și țoale modeste, pe care să dea bani puțini. Cei cu hârtoaga de la stat pretind parale și pentru timpul pierdut prin școli, de parcă ea, hârtoaga, ți-ar ține de cald și te-ar feri de umezeala din ghet...”

Tulburat de cuvintele Firei, trag cu coada ochiului spre fie-sa. Mianda nu pare impresionată în niciun fel. Ce să cred?... Probabil că știe de hotărârea mă-sii și poate că gândește la fel... Tu?... Ce vrei tu de la mine? par că-mi vorbesc privirile ei... Suntem amici. Atât... Nu contează că vei fi doctor, inginer sau plutonier la jandarmi iar eu numai croitoreasă. Vom rămâne amici, așa cum domn director, tatăl tău, e amic cu mama, o femeie fără știință de carte... În felul ei, avea dreptate...

Evenimentele și-au urmat cursul așa cum am prevăzut. Mianda învăța croitorie, eu frecventam cel mai bun liceu din oraș; și cel mai exigent. Continuu să mă văd cu Mianda în mahala, la ea acasă și mai rar la noi. Răceala mamei, tot mai ostentativă, le-au determinat pe țigănci să-și răească vizitele... Împlinisem șaptesprezece ani și mă pregăteam pentru absolvirea ciclului liceal. Mianda devenise o croitoreasă excelentă, după spusele mamei ei. Începuse să primească comenzi de la familiile sărace din periferie, fiindcă croia bine și ieftin. Dar astea sunt amănunte care atunci nu mă preocupau în niciun fel...

Fira mă primea bucuroasă în casa ei, compusă din două odăite sărac mobilate și o bucătărioară în care mâncarea era gătită pe un reșou improvizat. Obișnuia să-mi spună, de cum intram, aceleași cuvinte: „Te-ai gălbejit, mamă, ai să dai în alea!... Ce atâta învățătură, la ce-ți va folosi?...” Nu continua. Probabil, habar n-avea ce sfaturi să-mi dea... În schimb, Mianda era roșie în obraji iar formele ei – seducătoare. Cine n-o cunoștea n-ar fi bănuie că în venele ei curge sânge de țigancă... Începusem să-i cuprind mijlocul, s-o trag discret la pieptul meu. Nu se opunea niciodată, dar nici eu nu mergeam prea departe cu acest gen de joc adolescentin. Pe urmă întârzia cu mâinile într-ale mele

(continuare în pag. 87)

chiar în prezența mă-sii. Bătrâna Fira observa, dar nu zicea nimic. Doar un surâs discret... Alteori, de cum intram în căsuța din chirpici, se făcea nevăzută în bucătărie și nu revenea decât atunci când considera că era timpul să plec...

N-am sărutat-o niciodată pe Mianda deși, uneori, buzele fetei se lipeau pur și simplu de obraji mei. Alteori, sânii ei se făceau simțiți pe pieptul meu ca două mingi de pâslă, tari și provocatori. Eram timid, dar descoperisem că o doresc și că fără ea... Urma să plec în Capitală, la o facultate dorită de părinții mei, neatractivă pentru mine, pe măsură ce timpul se apropia. Terminasem liceul și mă bucuram din plin de scurta vacanță care mi se permisesse înainte de examenul de admitere, decisiv... Bineînțeles, eram mereu în compania Miandei a cărei prezență îmi devenise indispensabilă. Îi ignoram pe vechii prieteni, ignoram periferia în care totul se afla, se interpreta, se exagera. Așa a ajuns la urechile părinților mei că exageram în relația cu Mianda... Mama s-a înnegurat, a anticipat un eșec la concursul de admitere la Universitate, liniștită, în schimb, de tata, care nu da preț zvonurilor din mahala: „Și noi am fost la fel... Toți tinerii trec prin asta...” Și către mine, între patru ochi: „Atenție, băiete, las-o mai ușor!... Gândește-te și la viitorul tău...” N-a detaliat...

Paradoxal sau poate normal la vârsta mea, visam la un viitor alături de Mianda. Cu câteva zile înainte de a urca în trenul care mă va duce la locul supliciului meu – în absența Miandei – i-am mărturisit intenția mea de a mă întoarce în periferie... Să fim împreună... Nu doar amici... Ezitam, nu-mi găseam cuvintele... Ea nu înțelegea, a îngânat o întrebare: „Cum altfel?...” Întrebare fără răspuns, în ziua aceea...

În ziua următoare, ne-am sărutat pentru întâia oară. Nu știu dacă a fost inițiativa mea sau a ei... Mai întâi, m-a întrebat: „Ce-ai vrut să spui ieri?... Ce poate fi mai mult decât o prietenie?... Între noi... Prieteni am fost de când ne cunoaștem...” Îmi alunecase în brațe, îi mângâiam obraji, dar asta făcusem și în alte rânduri..., buni amici... Fără să o privesc, i-am mărturisit că o iubeam și că prin **împreună** înțeleg o legătură care să ne unească toată viața... N-am pomenit cuvântul **căsătorie**, dar a înțeles... A izbucnit în plâns... Ne-am sărutat... Aveam certitudinea că depășisem pragul, spre un alt orizont...

Mă gândesc adesea la straniul deznodământ... Astăzi, am o vârstă, o familie frumoasă și un cabinet stomatologic în cartierul Titan din București. Părinții mi-au murit la o vârstă respectabilă, la fel și Fira, femeia care a înăbușit în mine un vis de adolescent... Mianda?... Despre Mianda n-am să mai vorbesc...

În prezua plecării mele în Capitală, am intrat în căsuța țigăncilor, eliberat de îndoieli. Cuvinte frumoase pregătisem în gând. De cum mi s-a deschis ușa, am fost șocat că nu mă întâmpină Mianda, ca de obicei, ci mama ei. „Mianda?...” am bâlguț, încercat de o presimțire rea. Fira nu a motivat absența fetei de-acasă. Mi-a prins mâna și m-a tras într-una din cămăruțe. „Băiete, vreau să-ți vorbesc... Trebuie să cunoști adevărul... O fac, încalcând blestemul mărturisirii, promis cândva tatălui tău...”

Și astăzi, după mulți ani, nu reușesc să reproduc cuvintele Firei, resimțite de mine ca o curea de bici, care-mi plesnea fața, întregul trup, în timp ce mi se destăinuia... Mi-a vorbit despre refugiul țiganilor în periferie, despre

omenia bătrânului director de școală, care le-a oferit fugărilor hrană și adăpost... Firei, țigăncușa cu pielea aproape albă, frumoasă și exuberantă, fiul bătrânului i-a dăruit, în plus, dragostea lui... O iubire sinceră, nu o simplă aventură... „Mianda este fata lui, a adăugat la sfârșit... Sunteți frați după tată, cum ar veni... N-ai știut-o niciodată și n-ar fi aflat asta nici Mianda, dacă nu ți-ar fi trecut nebunia aia prin cap... Ce a fost între mine și tatăl tău și nașterea unui copil din flori, Dumnezeu mai iartă. Dar căsătoria între frați – niciodată...”

A urmat o noapte albă în care am căutat soluții imposibile și am plâns. Fiecare soluție păream că o mărturisesc, în același timp, Firei iar cuvintele ei, mereu aceleași, mă inhibau: „Căsătoria între frați nu e pe voia lui Dumnezeu. Aduce nenorociri, suferință și abia într-un târziu moartea, ca izbăvire...” Același răspuns la fanteziile mele de-a rămâne cu Mianda... Abia spre dimineață, mi-am mai dorit un lucru, în rest, condamnarea fiindu-mi pecetluită: să nu afle părinții mei nimic din ce mi-a povestit Fira... Era evident că femeia n-o va face. Dar pentru ca focul să se stingă și să fie înăbușit definitiv sub cenușă, eu trebuia, pentru un timp, să ies din căpușorul bălai al Miandei. Însă impresia că și ea suferea...

Cei patru ani petrecuți în capitala țării, la facultatea dorită de părinții mei, nu m-au schimbat prea mult. În vacanțe, îmi făceam drum spre stațiunile de pe litoral ori la munte, cu un grup de colegi, între care o fată, semănând izbitor cu Mianda, încerca să-mi fie mai tot timpul prin preajmă. N-o evitam, dar nici n-o încurajam...

În mahalaua noastră de la periferia orașelului de câmpie am mai ajuns cu prilejul unor evenimente nefericite: moartea părinților mei. Am evitat să întind prea mult vorba cu rudele și foștii prieteni. Mi-au respectat tăcerea, judecând că în asemenea momente, răvășit de durere, e mai bine să eviți alte amintiri, să te destăinui într-un anume fel.

N-am recunoscut-o pe Mianda într-atâta lume care se perinda în casa noastră ca să aducă un ultim omagiu domnului director de școală; câțiva ani mai târziu – doamnei învățătoare... Și nici țigăncușa de odinioară n-a venit la mine să-mi șoptească, fără să fie auzită de ceilalți: „Știi, eu sunt Mianda... , prietena ta din adolescență...” Sau, vorba Firii de mai demult: „Sora ta, după tată...” Nu... Nimic din toate astea...

Periferia nu s-a schimbat... Și probabil nu se va schimba vreodată... Însă nu voi ști niciodată asta... Nimic nu mă mai leagă de mahalaua care se încăpățânează să ignore timpul și schimbările aduse de el...

Tudor CÎCU**Balada celui care se visa sub ciobul lunii**

Sub salcâmul din prisacă
 Stam la masa mea de brad
 Și priveam un corb pe-o cracă
 Ascuns sub penajul fad.
 Iar sub zări de farmec pline
 Luna se isca din codri
 Pe sub stelele rubine
 Scânteind sub verde fag.

Pe drum tot zorea frunzetul
 Ca izvoarele de-argint
 Dar visam precum poetul
 Rătăcind pe mări de-absint;
 Ori cel corb suflase vrajă
 Și-n pădurea de mistere
 Mă găseam la foc de strajă
 Sub luciri de hyacint?

Păsări cu luciri de aur
 Se-ascundeau printre frunziș
 Și în piei ca de balaur
 Porci cu rătu-n grohotiș,
 Scormoneau rizomi și ghindă.
 Eu aflat sub ciobul Lunii
 Stârnind jarul să se-aprindă
 Priveam totul în cruciș.

Singur și pierdut departe
 Cui să cer a mă trezi;
 Ți-aș fi scris de-acolo carte
 Să te strig... M-ai auzi? -
 Pieptănând tristeți de aur
 Când aici, când pe niciunde
 Și în frunză de țințaur
 Cântecul îmi voi urzi.

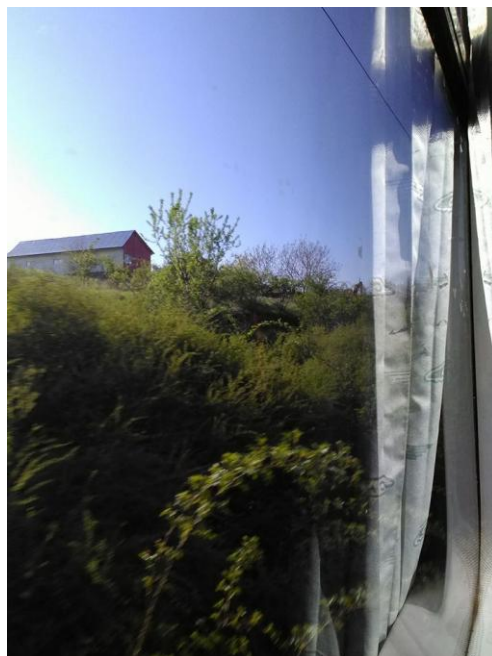
Dar pădurea părea mută
 Și stăpână pe tăceri
 Doar cu vremea în dispută
 Într-o lume de păreri.
 Iar eu zac doar între rime
 Sub salcâm... uitat în vise
 Și-n sublima-ntunecime,
 Ard și astăzi ca și ieri...

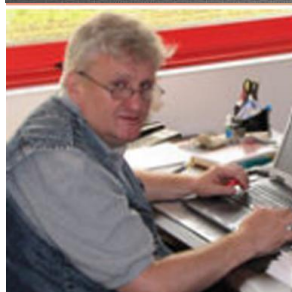
Și-n tăcerea ca de gheață
 Prinse corbul a grăi:
 „Dragul meu, din toate-nvață
 Chiar poveste, ori ce-o fi;
 De povața lor să-ți pese -
 Că și pentru-o biată muscă
 Un păianjen pânza-și țese,
 Trăgând firul zi de zi.

Doar că vântul mai pe seară
 Pânza-n zări a destrămat
 Iar paingul... ca din ceară
 Alt lăcaș a ridicat.
 Însă vulturul cu-aripa
 În plin zbor după o pradă
 Ca pe-un fum ce lasă pipa
 Risipi și-acest palat.

Agățat în fir de-o creangă
 Privind trist acest tablou
 De la capăt mica goangă
 Reclădi totul din nou.
 Că n-avem mai multe soarte
 Și nici a ne plânge-ntruna
 Renunțarea-nseamnă moarte;
 Ori cântec fără ecou”...

Eu visam sub ciobul lunii
 Pe când corbul a tăcut
 Și-auzeam prin colb străbunii:
 „la totul de la-nceput!”
 Iar sub zări de farmec pline
 Luna îmi făcea cu ochiul
 Pe sub stelele rubine
 Scânteind neprefăcut.

ancadrament corect... by carmen racovitza

Constantin STANCU

Existența nu-i o călătorie de plăcere...

Un titlu mai puțin obișnuit pentru un volum de versuri: *Matrozii se sfințesc cu fiecare port!**

Prof. dr. Adrian Botez, poet încercat, cu o viziune solidă și originală, ne propune, prin volumul publicat la Editura Rafet în anul 2019, poeme încărcate de spiritualitate, de cultură, de taine, de paradigme și judecăți.

Făcând referire la **matrozi**, la marinarii simplii și muncitori de care depinde călătoria pe marile oceane, poetul ne pune în fața ochilor responsabilitatea omului raportat la universul creat, necesitatea implicării lui în modelarea vieții. Cu fiecare port, cu fiecare loc unde poposesc, matrozii, prin ceea ce fac, se apropie de Creatorul care i-a pus pe valurile cosmosului dantelat. Ei sunt chemați să fie activi în modelarea universului văzut și nevăzut, să vadă dincolo de naufragii, de căile luminate ale lumii, de tragediile în care sunt implicați oamenii. Ei pot salva lumea... Crist este cu ei, până la urmă pământul este o navă care călătorește în timp și spațiu, o navă care ne oferă șansa vieții și a demnității existenței. Omul călătorește și el în trupul lui firav...

Volumul de versuri se compune din mai multe secțiuni cu legătură între ele:

- *Partea I: Matrozii se sfințesc cu fiecare port;*
- *Partea a II-a: Scurgeri toxice;*
- *Partea a III-a: „Nu judecați, pentru ca să nu fiți judecați!”*
- *Epilog.*

Volumul ne prezintă și câteva date despre Adrian Botez, scriitorul, plus aprecierile critice asupra operei sale... de-a lungul timpului.

Lumea în care navighează individul este o lume periculoasă, judecata pentru tulburarea armoniei este necesară și posibilă, călătoria inițiată are ca efect consolidarea adevărului, a principiilor, a zestrei de lumină.

Ca de obicei, Adrian Botez își etalează cultura, prezintă cititorului rădăcinile spirituale ale existenței, modelate de un stil dens și frust, limpezit de zgura memoriei. El apelează la motivele tradiționale ale folclorului românesc, la cuvinte înalte legate de cuvinte obișnuite, uneori dure. Poetul nu dorește să șocheze, el provoacă cititorul, îl cheamă în jocul literaturii și al vieții. Judecata face parte din salvarea vieții, lumea se desăvârșește prin decizia divină, necesară.

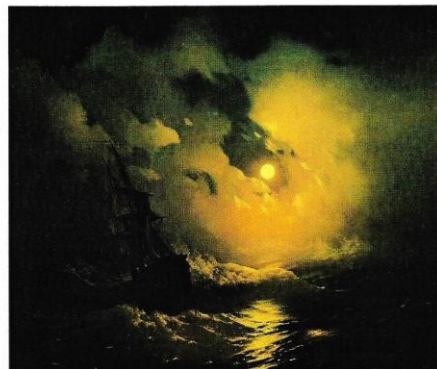
Personajele acestei povești, pe marile oceane ale universului, sunt matrozii, munții – martorii lui Dumnezeu, Zâna de Lumină, marea, copacii, portul, stânca, Arca, patria, icoana și, evident, Demiurgului.

Poemul este literatură și imprecăție, rugăciune și cânt, expunere și eseu; temele sunt dense, cu sens și motivație.

Universul creat de scriitor este dinamic, împins de

Adrian Botez

MATROZII SE SFINȚESC CU FIECARE PORT

forțele divine cedate omului: luntrea se leagănă printre ceruri (nu pe cer), scripcarul (artistul) își pune Scripca sub bărbie, flăcări vâslesc aurore boreale, există o deltă de rime, o prostie cosmică, un complot lingvistic, nopți fără sfârșit etc.

Pentru reușită e nevoie de **armonie**, o temă tot mai prezentă în volumele poetului. Este o armonie în lume, există una interioară, necesară pentru om, pentru a-l menține ca ființă unică în labirintul dintre galaxii. Poetul accentuează pe gloria finalului, pe îndrăgostii care se plimbă prin Copou, pe Nunta din Munte. Temele poemelor sunt diverse, profunde, livrești, sfințite de călătoria matrozilor în univers.

Unele poeme au mesaje înalte spiritual, altele sunt concrete, altele au ceva mistic, echilibru este mereu căutat. Lectura volumului nu este ușoară pentru cititor, poetul mereu cheamă la gândire, la contemplație, la decizie, la credință. Valorile creștine răzesc sunt crusta ideilor precreștine, idolatria este învinsă de **Crist** ca personaj central al istoriei, ca personaj care este **istoria** în sine.

Existența nu este o călătorie de plăcere. Omul va trebui să ia de la început viața, oriunde și oricând, trebuie să aprofundeze, să fie lucid/ treaz și pregătit să acționeze conform cu marile forțe divine din Creație.

„vei pleca de undeva – spre a ajunge/ altundeva: niciunde – nicio o scofală – de pielea ta.../ numără Corăbiile – din zece în zece/ și – poate - - și va trece pofta de-a tot petrece” (*Existența nu-i o călătorie de plăcere*, p 27).

Naufragiile fac parte din viață, ele apar strategic de-a lungul timpului, reprezintă puncte de reper în existență, ele luminează pe cel atent. Ideea de bază:

(continuare în pag. 90)

Cine a suportat un naufragiu va suporta toate naufragiile, se luminează, va birui neputința și forțele negative, idei reflectate în poemul *Învățătură* (p. 30).

Armonia necesară, ca stare de vibrație supremă a ființei, se realizează prin ritmuri vechi, prin mișcarea cuvintelor în filele Cărții, prin căutarea lui Dumnezeu, matrozii așteptând mesajele de pe pământ, neînduplecați... Poemul are un titlu declarativ: *Visul meu de armonie – cel frumos...* (p. 41).

Adrian Botez simte dimensiunea spirituală, o descrie subtil în mai multe poeme, *Îmblânzitorul de bezne* fiind unul cu impact pentru cititor: „îmblânzitorul de bezne își/ scutură – discret – din cinci în cinci/ minute – trusa cu scule// după subtilul ăst/ zgomot – îți poți da seama când/ va ajunge la poarta ta – la soarta/ta// deci – ești – mereu/ pregătit – să/ numeri florii/ Ființei de Scule” (p. 53).

Realitatea imediată este prinsă în poemul *Duminică – în fața blocului*, poetul descriind simplu, cu impact, ziua în care oamenii joacă table, discută problemele lor concrete, de la problema gunoiului la rețetele de prăjituri și la relația seacă bărbat femeie în blocul rezervat celor care fac din nimic marea problemă a destinului. O lume pierdută în altă lume, captivă unor stări de lucruri, din care nu poți evada. Presiunea unei societăți bolnave spiritual îl îndeamnă pe poet să adreseze **o petiție** către Dumnezeu cu mult curaj: „e-atâta zgomot și/ gălăgie - pe lumea asta - încât/ am asurzit// de când am asurzit - mă simt ca un înger – sau ca un schivnic erudit” (p. 65). Poetul, singur în limbajul său, se cere afară din univers...

Despre problemele zilnice, descoperim în volum o **doină a necazului** (p. 74). Necazul îi pune omului cuțitul în gât, asaltat de problemele zilnice. Stilul unei doine din popor arată cititorului că amărăciunea este prezentă în viața de zi cu zi a cetățeanului, ca un șlagăr mereu la modă...

Tensiunea relațiilor dintre oameni este redată în câteva poeme dedicate „Părintelui Cain”, cel care a răzbit în istorie prin crimă. Iată, crima ca justificare în fața istoriei. Problema destinului poetului în colectivitate este redată în poemul *Problema existenței poetului*, o lume fără poezi este un din care armonia a dispărut.

Adrian Botez a atins multe teme și probleme contemporane în acest volum. Unele vin de departe, din istoria complicată a lumii, din trădări și suferință. Alte probleme sunt actuale, altele subtile, îngrămadite de insul modern în zona întunecată a existenței.

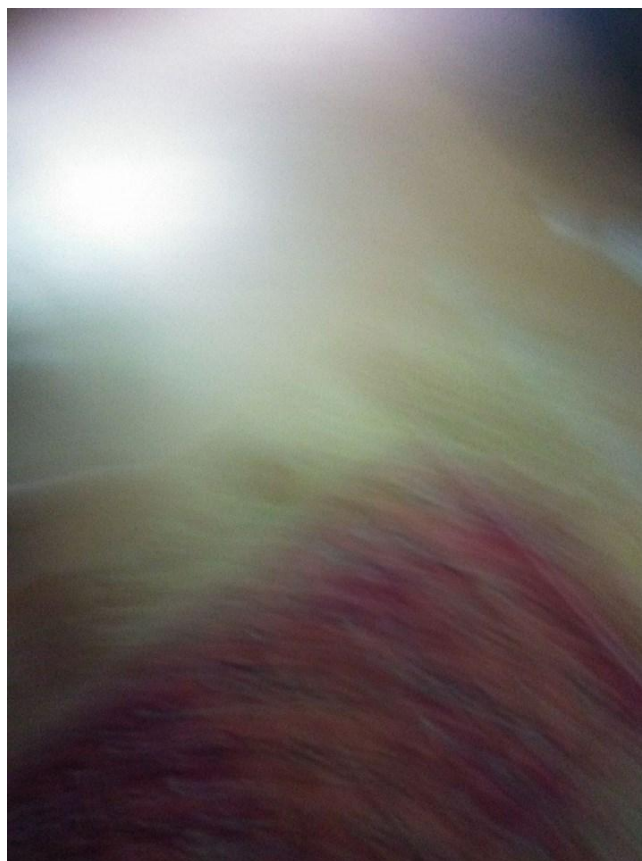
Fiecare poem începe cu literă mică, versurile sunt rupte în multe idei, virgula este înlocuită de linioara dintre propoziții, ca un cuțit. Se folosesc cuvinte provenind din filozofie, teologie, știință, teosofie, istorie. Miturile invadează și ele materia moale a poemului, privirea scriitorului este îndreptată spre adâncurile lumii, pe care matrozii își poartă luntrea/ corabia/ transatlanticul...

Despre opera lui Adrian Botez au scris mai multe persoane iubitoare de cultură, el fiind prezent în mediul literar prin cărțile scrise, prin poziția de cărturar, fiind propus de Asociația DacoRomână la Premiul Nobel pentru anul 2017. Luminița Aldea reține: „Prin slovele domnului Adrian Botez ieșim din băltirea puturoasă a postmodernismului (...) și ne mutăm cu slovele în teritoriul literaturii adevărate, unde există mari teme și înălțări de neațins, spre care poetul, ca un Icar, vrea mereu să zboare.

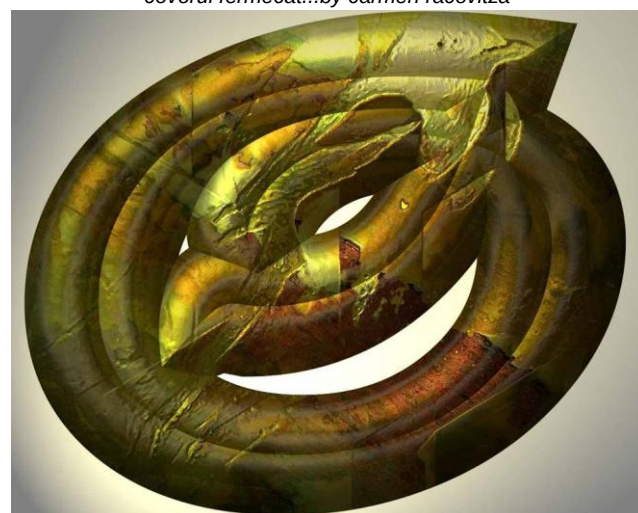
Poezia și-a regăsit aripile, a redevenit zbor!” (*Aprecieri critice asupra operei lui Adrian Botez... de-a lungul timpului...*, p. 152).

Autorul nu este un poet la modă, din contră, solicită cititorul, îi prezintă fața înaltă a culturii raportat la fața de jos a realității crude. El s-a achitat de sarcina sa prin poemele scrise și în care a pus multă suferință, pentru a releva dinamica adevărului într-o lume frântă, apocaliptică...

*Botez, Adrian, *Matrozii se sfințesc cu fiecare port*, poeme, 191 pagini, Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2019. Cartea este dedicată soției, Elena; Coperta I: Ivan Aivazovsky (1817 – 1900) – *Shipwreck near Gurez* (Naufragiul lângă Gurez), 1898.

covorul fermecat...by carmen racovitza

digital object...by carmen racovitza

Constantin OANĂ

SAUDADE, dorul Violetei Daniela Mîndru

Ne aflăm, oare, în fața unei prigoane, când o dragoste așa de mare, ca cea din lumea acestei cărți, este refuzată de lumea reală? Să fie o astfel de dragoste sortită morții încă dintru început, ori ea rămâne să se manifeste dincolo de convenții, dincolo de timp, dincolo de moarte, bucurându-se de confortul eternității? Gândesc acum și la marile cupluri ale iubirii care au parte de aceleași amenințări: Tristan și Isolda, Dante și Beatrice, Werther și Charlotte, Eminescu și Veronica etc. Să fie omul de vină ori destinul (ca în Oedipul lui Sofocle)? căci, să fie clar, o dragoste interzisă este mărul din Grădina Edenului. Să fie vorba, cumva, de o excepție care să confirme regula?

Ex abrupto, prima frază care să o recomande pe autoare am s-o reproduc din cartea de cronici, în curs de apariție, a lui Tase Dănăilă unde se referă la Violeta Daniela Mîndru: „Intrarea în lumea literară a scriitoarei s-a produs printr-un concurs de împrejurări mai puțin obișnuite, așa zice chiar singulare, în contextul cultural zonal. Acum doi ani era total necunoscută nu doar cititorilor ocazionali, ci și celor din interiorul fenomenului literar. Fără a-și exersa abilitățile în scrieri de o mai restrânsă întindere – eseu, nuvelă – ea a debutat cu romanul autobiografic **Secretele Magnoliei** într-un mod aproape triumfal, surprinzând publicul cititor și devenind dintr-odată cunoscută și recunoscută în peisajul literaturii. Acum vine cu un nou roman, **SAUDADE**”, apărut la prestigioasa editură JUNIMEA. În continuare nu voi povesti (lăsând pentru dumneavoastră această plăcere), ci doar voi puncta câteva aspecte de esență.

Materialele acestei construcții epice nu sunt noi, dar folosirea lor este altfel, adică cum o autoare să poată îmbrăca hainele unui personaj masculin? Asta, dar mai ales cuplul Matei-Diana, amintește de mitul androginului cu motivul sufletelor pereche din **Banchetul** lui Platon, dar și de **Adam și Eva** al lui Liviu Rebreanu, drept pentru care femeia și bărbatul se caută cu înfrigurare pentru a redeveni una, cum au fost la început. Acestei fatalități, care strică regula, nu i te poți sustrage. De asemenea vigoarea și însuflețirea pe care le descoperi la acest autor, când construiește, susținute de fraze lungi, cuvinte potrivite de parcă ți-ar aparține, muzica ce le însoțește (Matei cântă la pian piese din Albinoni, Chopin ori Mozart) – elemente pure pentru o construcție ce vrea să dăinuiască și dincolo de timp sunt parcă ale Meșterului Manole și astea nu sunt căutate, ci venite din inspirație, ca-n poezie (amintesc faptul că Violeta Daniela Mîndru este și poetă).

Poetul Virgil Nistru-Țigănuș într-o cronică din revista Porto Franco o apropie pe autoarea romanului **Saudade** de Hortensia Papadat Bengescu și de Camil Petrescu, semn că duhul adevăratei literaturi nu are bariere, nici spațiale și nici temporale.

Aici contrastul și imprevizibilul (consecință a interdicțiilor impuse din afară) se contopesc și se pierd în necunoscutul intimității impunând un echilibru de natură aproape spirituală, personajele principale trăind concomitent în două lumi. Discutabilă este lumea ce se vrea a fi de natură spirituală, deoarece există aici termeni din alt

Violeta Daniela MÎNDRU

Saudade

JUNIMEA
LA 50 DE ANI

fond, intrați în camera limbii pe ușa din dos: întoarcere în timp, miezul nopții, deplasări instantanee, destin, armonie cu lumea, decorporare, magie, teleportare, călătorie în astral etc. Lumea aceasta seamănă mai degrabă cu cea a lui Hades, infernul, unde pleacă Orfeu în căutarea Euridicei sale furată de zeu. Același lucru se întâmplă mai târziu și cu Dante care împreună cu poetul latin Vergilius pleacă, tot în Infern, în căutarea Beatricei. Într-o astfel de lume coborâse și gânditorul Bogdan Petriceicu Hașdeu numai pentru a-și auzi fata, Iulia, răpusă prea de timpuriu.

Există aici un crescendo continuu urmat de un diminuendo asemenea, semn al existenței artei, al viului și asta fără premeditări, în mod natural. Tensiunea aceasta în arta literară vine din folosirea acelor procedee și cuvinte care, adunate, pot genera un sens, pot naște un adevăr - „Unde vei găsi cuvântul ce exprimă adevărul?”, se întreabă Mihai Eminescu în *Criticilor mei*, la care tot el răspunde în poezia *În zadar în colbul școlii*: „Nu e carte să înveți/ Ca viața să aibă preț -/ Ci trăiește, chinuiește/ Și de toate pătimește/ Și-ai s-auzi cum iarba crește”. Iată senzația opririi timpului pe care o are Matei, când acestuia i se întâmplă să rămână, pentru prima dată, singur în pădure, doar cu Diana (soția bunului său prieten din copilărie, Ștefan: „...Adierea aduse parfumul ei suav iar eu mi-am

(continuare în pag. 92)

umplut sufletul cu aroma aceasta. Nu m-am mișcat vreme îndelungată ca să nu stric vraja. Aș fi vrut să o pot privi oricât, să-i simt căldura și mătasea pielii, să o lipesc de mine și să nu-i mai dau drumul nicio-dată. Știam că de-aș fi atins-o nu i-aș mai fi putut da drumul. Pielea de pe brațele subțiri s-a înfiorat ușor, iar eu am văzut perișorii fini, aurii treziți de răcoarea pădurii. Avea ochii închiși și de sub pleoape două fire argintii coborau pe obraji catifelati. Am plâns și eu în adânc, căci fiecare lacrimă a ei trezea furtuni în sufletul meu. I-am șters lacrimile cu degetele, fără un cuvânt, apoi le-am dus la buze și le-am sărutat. Dar ea nu a văzut în neclintirea ei, conto-pită cu iarba și cu pădurea, legănata de ciripitul păsărelelor și de tainicul susur al frunzelor mângâiate de adiere. Buzele mele aveau gustul tristeții ei". Dar despre dragostea reală între Matei și Diana cea moartă ce se consumă pe un pat regal la Sinaia, ce se mai poate vorbi? Sau despre momentul când "zeița" Diana, după cele patruzeci de zile, pleacă pentru totdeauna lăsându-și prietenul absolut singur și cu dragostea luată: „Diana mi-a mângâiat chipul, privindu-mă îndelung, ca pentru a-mi memora trăsăturile, apoi m-a sărutat și m-a strâns tare în brațe. Și din îmbrățișare a dispărut, lăsându-mă sărăcit, golit de orice sentiment". Apoi revenind la femeia care-i născuse un băiat, Laura, acum și ea muri-bundă, șoptindu-i ultimele cuvinte: „- Să nu-l lași singur! Promite-mi! Să nu-l dai la orfelinat! Spune-mi că o să ai grijă de el! - Promit. O să am grijă de el (a fost răspunsul)". Și imediat după asta, forțat de împrejurări, ceea ce în alte situații ar fi fost aproape imposibil, își ia copilul abia născut și-l aduce familiei sale ca pe un cadou, moment când viața triumfă și, ca și când s-ar adresa doar fetelor, spune în cele mai simple cuvinte din lume așa: „- El este fratele vostru! Îl cheamă Andrei. Știu că sunteți uimite și supărate că nu v-am spus mai devreme. Mama lui a murit la naștere și el are acum nevoie de o altă mamă și de două surori. Aș vrea să crească în casa noastră. Am greșit față de mama voastră ascunzând acest lucru. Am greșit în multe feluri și vă rog pe voi să mă ajutați să mă poată ierta". Uimitor. Dezarmant.

Mă opresc din nou asupra lui Matei. Văd că două sunt cauzele majore ale complicității lui: prima se datorează frustrărilor acumulate în copilărie (el fiind crescut la orfelinat), de care acum se eliberează, întâlnind-o pe Diana (amintește de acest aspect și Ana Dobre într-o cronică apărută în revista *Caiete Silvane*) și a doua stă în aceea că pentru toate greșelile pe care le comite este vinovat nu el, ci destinul, ori de aceea nici nu întreprinde ceva întru îndreptare, precum în *Oedipul* lui Sofocle.

Romanul **SAUDADE** rămâne un indubitabil exemplu de trăire autentică, o ființă nou născută căreia mama i-a imprimat trăsături adânci, ca niște porturi, în care cititorul să-și poată ancora tristețile. Și totuși... dacă starea *sudade* s-ar fi întâlnit mai devreme cu înțelepciunea, poate soarta persoanelor ar fi fost alta.

Constantin OANĂ

Un STUDIU ÎN CLAROBSCUR, de Petre Rău

Citind nuvelele și eseurile ce compun cartea **STUDIU ÎN CLAROBSCUR** a lui Petre Rău îți dai ușor seama că ele propun situații posibile în realitatea imediată unde aparența se impune în mod tiranic, dar cu toate acestea în multe dintre ele se ajunge la întrebări ce trimit dincolo de văzute. De pildă copilul, întâlnit pretutindeni, direct sau indirect, este singurul dotat cu nemurire, motiv pentru care amintirile din copilărie s-au sedimentat într-atât încât au generat dorul, dorul după lumina celor care ne-au fascinat prima parte a vieții și mă gândesc acum la textele **Verde vale de rai** și **Bunicul Constantin**. De asemenea înțelepciunea bătrânului din nuvela **Bătrânul** are darul de a trece dincolo de văzute, într-o lume nebănuită până atunci, ca-n prozele fantastice ale lui Mircea Eliade.

Alte întâmplări sunt palpitate prin crearea unor stări-limită, cititorii fiind puși în situația de a asista la scene cu un puternic impact emoțional: **Tăcerea pașilor în doi**, **Mistrețul** sau **Închețul**. Prima dintre aceste trei nuvele este și o pledoarie emoționantă pentru prietenia naturală dintre om și câine.

Sunt și păcate recunoscute ca fiind grave atât de către credincioși cât și necredincioși. Iată pe părintele Dionisie într-o relație amoroasă cu Natașa lui Vasile Miriște, spionat noaptea de către paraclisierul moș Toader, care se decide să o facă cunoscut, însă nu reușește, deoarece atunci se și întâmplă să se înece în lacul de pe malul căruia privea (**Limba lui Dionisie**). Relele veacului antrenează în vârtejul lor până și legile naturii, atât cea din afară cât și cea din lăuntru omului: apele își ies din matca lor, ca și mințile ce o iau razna ale celor socotiți până atunci ca fiind nevinovați. Sergiu (de 15 ani) fuge pe jos de acasă la o mătușă de-a lui dintr-un sat de lângă Galați, dat fiind în urmărire generală pentru vina de-a-și fi ucis tatăl în urma abuzurilor sexuale ale acestuia asupra sa.

Situații imprevizibile și nefericite vin să se adauge vieții deja complicate datorită strâmbiei alcătuirii a lumii, situații în care personajele nu au decât două alternative pentru a ieși din acest cerc, fie trecând din visători în visați. Astfel avem de-a face cu drame postrevoluționare datorate mai ales fenomenului migrației, al dezrădăcinării românilor ca în nuvela **Salt în gol**. Alții sunt luați în primire de către "umbra lor cea de toate zilele", cum se autode-numește moartea, că bătrânețea cu singurătatea și bolile ei sunt și ele puternic resimțite ca urmare a golirii satelor de către tinerii plecați în afară în căutarea unui loc de muncă. În Atari situații apare moartea, ca un comentator, filozofând asupra condiției ei ("Numai eu sunt veșnică", își zice) și a muritorilor (**Devorațiuni pe portativul sufletelor** și **Semnătura corporală**). Deși moartea reprezintă

(continuare în pag. 93)

Petre Rău

Studiu în clarobscur

Editura InfoRapArt

răul ea se dovedește a fi superioară omului prin sfaturile pe care i le dă acestuia, prin răbdare, meticulozitate și luciditate condamnăm superficialitatea și nepăsarea cu care omul o tratează atât pe ea cât și propria-i condiție. În același timp ea mai vede ceva, vede lumea ca pe o pădure puternică: „Știu că tu faci parte dintr-o pădure puternică, în care fiecare copac îl sprijină pe celălalt, în timp de furtună și vijelie. Însă știind totodată că în fiecare ceas te lupți cu păcatele tale, de ce nu le-ai pune capăt adată pentru totdeauna? Dorește-ți luminare și nu întuneric! Nu trăi precum un osândit care neagă legea și pe judecător, fără a se căli”. Nu știu la adresa cui este parodia de aici, a morții ori a omului lipsit de orice urmă de cunoștință privind subtilitățile ce se ascund dincolo de simțuri. Cert e că moartea își mustră ori ironizează mereu victimele. Iată finalul cu moartea care-și asistă victima până la final. Zice moartea: „Când i-am strâns mâna am simțit cum sângele cald i se scurge prin vine ca un val către țărmurile îndepărtate. Dar la sfârșitul unei nopți de o limpezime nefirească și-a dat sufletul, pentru că valul vieții sale atinsese adâncurile”. De aici întrebări și întrebări ce plutesc în aer și care vin, pentru mințile pătrunzătoare, din răspunsuri bănuite.

Cartea se încadrează la realism, pentru că vine din lume, lume care gândește mai mult prin efecte, după cum și moartea o spune și bine-i pare, că altfel ea nu-și va mai avea rostul pe lume, pe când așa între toți morții numai ea rămâne vie.

Marius ZAHARIA

Chestii

Programul economic al oricărui partid politic, cu toate promisiunile aferente, ar trebui să se încheie cu sintagma "...dacă nu plouă".

Tata era un fumător înrăit: mă bătea de mă rupea.

Drama e happy-endul unei tragedii.

Cursa înarmărilor escaladează; armata americană a fost dotată cu un nou buton nuclear.

Prefața cărții anunța o postfață de excepție.

Caut femeie 28-43 de ani, nefumătoare, gospodină, chiar cu obligații, pentru o prietenie pe Facebook.

SIDA nu se transmite dacă contactul sexual, chiar neprotejat și promiscuu, e însoțit de afecțiune.

Oamenii produc multe lucruri inutile, ca de pildă strugurii de masă.

Tăbăcăria e meșteșugul de a lua pielea de pe o vită, a o prelucra și a o pune pe alta.

Îmi plac bărbații verticali și femeile orizontale.

În box nu contează să câștigi, ci să nu participi.

Locuia undeva departe de sat, la oraș.

Militanții pentru mediu sunt persoane ce-și doresc să socializeze în week-end, dar nu au bani.

Neo-colonialismul e când tu, ca turist, îi ceri chelnerului indigen să-ți aducă mâncarea plătită de două ore.

Înainte de apariția tiparului, criticii literari trăiau de pe o zi pe alta.

Corectitudinea politică va duce la situația în care o nuntă să fie oficiată de un preot ce e în același timp și mireasă.

Polițiștii au dispersat o manifestație a activiștilor de mediu amenințând că vor deschide focul asupra unui copac.

În fața unui om aflat în dificultate nu sta impasibil. Fugi!

Greșeli gramaticale faci de obicei când ești beat. Atunci iese la iveală tot ce e mai rău în oameni.

Soția i-a dăruit cel mai frumos lucru: bani.

Noi am fost creați în ziua în care Dumnezeu s-a odihnit.

Cătălin RĂDULESCU

Știri noi din lagărul numărul șaisprezece

Singh Den Min privea arborii multicolor colorați de toamna înaintată dar neobișnuit de caldă. Marele Parc exhiba un echilibru pentru el straniu, cu care încă nu reușea să se acomodeze. La un moment dat, privirile lui Singh Den Min zăboviră asupra aleii din dreapta sa, mărginită de ambele părți de șiruri de castani. Ca atrase de un magnet, privirile nu se mai putură desprinde de abundența formată de fructele cornoase și maronii ce pigmentau asfaltul aleii lungi, foarte lungi, ce se pierdea în depărtări, asemeni celei dintr-un lagăr de concentrare. Singh Den Min simți nevoia ireprimabilă de a culege câteva fructe din mulțimea aceea dintre care o parte intraseră în descompunere. Dar ezita. Îi era frică. Mai ales că nu vedea pe nimeni făcând așa ceva. Ba aleea, de când se afla el pe acea bancă, era chiar pustie.

Singh Den Min se uită în jur ca și cum ar fi căutat ajutor. La nu foarte mare depărtare, un domn cu părul alb aflat probabil la vârsta de pensionare citea concentrat un ziar. Singh Den Min pregetă mult timp. Dar impasibilitatea domnului care continua să citească foarte concentrat îi dădu parcă curajul necesar. Singh Den Min se ridică de pe bancă și se apropie încet:

- Scuzați-mă, domnule, credeți că aș putea fi pedepsit ori aș deranja pe cineva dacă aș culege vreo două castane de pe acea alee?...

Cel aflat pe bancă părând că nu s-a oprit nicio clipă din citit, ridică încet privirea fixându-l pe omul din fața sa pe deasupra ramelor metalice ai ochelarilor. O clipă fu tentat să creadă că are în fața sa un huligan malițios, ce se pregătea să comită o tâlhărie. Observă nu departe pe polițistul care staționa de mult timp acolo, privind distrat în jurul lui. Fu o clipă tentat să-l cheme. Figura mongoloidă din fața sa cu privirea ațintită a respect în pământ și tonul cu care îi fusese într-o engleză aproximativă adresată întrebarea cu o deferență tipic asiatică – îl făcură să se răzgândească.

- Poți să culegi câte castane poțestești. De să crezi că cineva te-ar putea pedepsi pentru un gest atât de banal?

- Pentru că Ciuan Zen Dong, un prieten al meu, a fost împușcat pentru asta...

Mina celui de pe bancă se schimbă brusc din impasibilă în stupefiată:

- Poftim?!...

Omul de pe bancă își privea cu maximă contrarietate interlocutorul care, cu trăsăturile sale impenetrabile de figurină japoneză continua să ținuiască pământul.

- Ești din...

- Da...

- Nord...

- Da...

Pe figura celui de pe bancă se citea acum o enormă compasiune. Omul din fața sa scoase încet din buzunarul sacoului câteva documente printre care un act de identitate cu viza pentru țara unde se afla, un talon cu care își ridica indemnizația lunară și un bilet care atesta vizita săptămânală tocmai efectuată la un psihiatru.

- Doamne Dumnezeule...

- Ne întorceam de la muncă... era tot o toamnă ca aceasta, dar parcă mai frumoasă, cum numai în țara mea există. La un moment dat Ciuan Zen Dong a zâmbit, a ieșit din coloană, și a cules două castane, spunând că par a fi doi sâni de femeie. – „De ce ai ieșit din rând, câine?!” – a urlat una din santinele. – „Ai planuri de evadare, ca blestemații din familia ta!” – „Cetățene gardian...” – „Gura! Ai încercat să evadezi! Știi ce urmează! Mai bine să terminăm acum!”, a mai zis gardianul lovindu-l cu patul armei în fața. Apoi a încărcat și a tras... O dată, încă o dată și încă o dată... Ciuan Zen Dong nu mai mișca: dar zâmbetul i-a rămas întipărit pe figură și dincolo de viață. De pe palmă, castanele s-au rostogolit înapoi în țărână...

Singh Den Min își opri narațiunea, privind la polițistul care se apropia încet. Cu priviri hăituite ținti apoi mica pădurice din spatele său, cântărind rapid șansele de a ajunge acolo înainte de a fi lovit de primul glonț. Celălalt observase și îl apucă rapid de mână:

- Stai jos. Calmează-te și stai jos. Nu este decât un polițist care își face rondul.

Refugiatul se așeză încet, privind cu neîncredere. Cu mâinile tot la spate, polițistul trecu pe lângă dâșii, cu buzele ținute asemeni unui om ce fluieră în surdină. Ajuns în fața aleii cu castani parcă ezită o clipă înainte să pornească pe acolo. La un moment dat, profitând că nu îl vede nimeni, luă o castană de jos, se jucă cu ea de câteva ori, și o trimise cu un șut în spațiul verde din laterală.

- Ciuan Zen Dong era mai în vârstă ca mine. El nu se născuse în lagăr, fusese arestat în urmă cu mulți ani și internat pe viață pentru fuga peste graniță a fiului său, cam de o vârstă cu mea. De la el am învățat să scriu, să citesc și să socotesc, de la dânsul am aflat că există și o altă lume dincolo de sârma ghimpată electrică, el mi-a spus că pământul este oval și că uscatul reprezintă o cincime din totalul Globului pe suprafața căruia se află ceva ce se cheamă „țări”... el mi-a spus că există telefoane fără fir mult mai bune decât cele ale paznicilor din gherete sau ale funcționarilor de la birourile lagărului, el mi-a zis de ceva nemaiauzit ce se cheamă Internet... de la dânsul am aflat că mă aflu în lagărul numărul șaisprezece...

- Și cum ai scăpat?...

- Mi-era foame... tot timpul, de când mă știu, mi-a fost foame... în copilărie, abia așteptam să vină primăvara când iarba apărea verde și grasă, ca să-mi astâmpăr foamea... de aceea am fugit... am aflat că dincolo de sârma ghimpată, dacă apucați să treci fără să te electrocutezi sau să fii împușcat este mai bine – ai mai multă mâncare. Într-o noapte am tăiat firele de sârmă ghimpată cu un clește cu mânerle izolate, uitat de un electrician civil ce venise să repare o avarie puternică ce afecta lagărul... au tras după mine, dar nu m-au nimerit... orezăria riverană era inundată din pricina ploilor abundente și, din acest motiv, câinii mi-au pierdut urma... – Am mers, am mers mult... la un

(continuare în pag. 97)

Camelia ARDELEAN

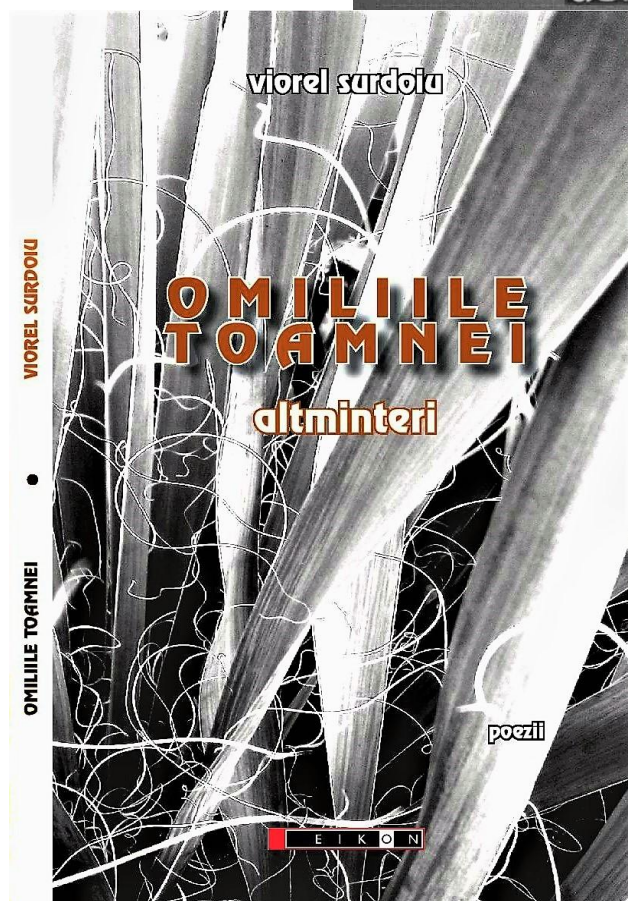
Viorel Surdoiu – împletind (culori în) cuvinte la porțile toamnei

Despre poetul gorjean Viorel Surdoiu (n. 1964) am aflat abia în primăvara acestui an, în mod întâmplător (sau poate nu, fiindcă nimic nu se petrece, până la urmă, fără o “cauză”), iar surpriza a fost cu atât mai mare, cu cât am descoperit că nu este doar poet, ci și pictor/grafician, ceea ce mi-a dat de înțeles că am de-a face cu o persoană sensibilă, înclinată spre meditație și frumos, în toate formele sale de manifestare.

De altfel, acesta nu reprezintă singurul caz de împletire a picturii sau a graficii cu scrisul. Să ne amintim de renumitul Michelangelo Buonarroti (1475-1564), din perioada Renașterii italiene, care pe lângă faptul că a fost un artist desăvârșit, etalându-și talentul în pictură, desen, sculptură și arhitectură, a scris și poezii, îndeosebi sonete și madrigale. Charles Baudelaire (1821-1867), cunoscutul poet și traducător francez, cochetează în copilărie cu pictura, dar abandonează această cale de exteriorizare a inspirației, dedicându-se ulterior literaturii. Dintre poezii români pasionați (și) de pictură îl putem menționa pe George Bacovia (1881-1957), care a realizat, de-a lungul vieții, sute de caricaturi și portrete, pe Nichita Stănescu (1933-1983), ce caligrafia portrete sau schița cadre plastice pentru ideile sale poetice, pe Valeriu Pantazi (1940-2015), iar lista poate continua.

Revenind la Viorel Surdoiu, este cu atât mai de apreciat înclinația sa spre două domenii ale artei concomitent, în acest secol mult controversat, când sensibilitatea pare a fi un “defect” genetic, iar sufletul e locuit tot mai mult de angoase și tenebre. O parte semnificativă din lumea sa interioară, transpusă în cuvinte, poate fi regăsită (și) în cel de-al patrulea volum al său, **Omiliile toamnei** (Editura Eikon, București, 2019), lansat în luna august (2019) la Biblioteca Județeană “Christian Tell” Gorj, ocazie cu care poetul mănuior al penelului și-a expus și câteva picturi și lucrări de grafică.

Chiar din prefața cărții, semnată de Pr. Drd. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu, de la Universitatea Pontificală Angelicum, din Roma, aflăm că volumul constituie “o adevărată simfonie de pasteluri”, că cele aproape șaizeci de poezii cuprinse în el “mustesc de sens, metaforă și mesaj, iar melancolia este un mușteriu rar întâlnit pe cuprinsul lor”. Mai descoperim că “accentul cade pe intensitatea trăirilor, pe sentimentele ce transpar din lectură și nu pe construcții artificiale, cu caracter

stilistic”, că în poemele autorului “se găsesc meditații filosofice profunde”, reliefând un “adevăr dureros, acela al înstrăinării interioare, al golirii de sens și menire a omului contemporan”.

Citind aceste rânduri, ce par să dezvăluie un portret fidel al poetului-pictor, s-ar putea crede că nu mai este nimic altceva de adăugat. Și totuși, ca un cititor pasionat ce sunt, m-am “înhămat” la trăsura cuvintelor din volumul primit în dar, cu dorința de a descoperi noi valențe ale versurilor sale. Plecând de la titlu, care este unul foarte original (omiliile fiind predici sau cuvântări bisericești, aici cu sens laic, desigur, prin asocierea cu toamna) și continuând cu grafica interesantă, realizată chiar de autor, am pătruns într-o lume în care “inimile se simt din nou acasă/.../ verdele ne spune mereu bine (că) ai venit/ ne mângâie sufletul cu lumina ascunsă/ prefăcută în iarbă/ în flori/ în frunze... în oameni/ toate în căutarea păstorului” (**De-a dreapta**).

Culoarea verde, regăsită deseori pe parcursul volumului, înseamnă, sub aspect simbolic, speranță, optimism, apropiere de natură, este culoarea contemplației, a reculegerii, semn că poetului nu-i sunt străine subiectele sau simțămintele legate de originea vieții și nici contactul cu Divinitatea.

El ne transmite că, în mijlocul mulțimii “dez-lănțuite” în care ne trăim existența, chiar și “firele nepătate ale ursitei/ se rup”, “destinul nu mai e destins/ el se numește soartă luată în propriile mâini”, care “nu mai discută nici măcar/ între ele”. Nici natura nu mai este ce-a fost odată, “e din ce în ce/ mai retrasă/.../ ba ia foc ba se revarsă/ norocul ei că e din apă și pământ/ altfel jarul i s-ar alege” (**Natura cauzei**).

(continuare în pag. 96)

Locuitor al insulei pe unde “nu mai trec decât amintiri uneori” (**Deșertăciune**), unde “aleargă lumina/ cu oase de umbră/ cu picioare lungi” (**Oasele de umbră**), iar “Bacovia trece pe strada/ toamnei/ singur” (**Liniște**), autorul simte conexiunea cu natura mai puternic decât oricând, poate și datorită acestui anotimp al transformărilor și culegerii roadelor, ce semnifică totodată maturitatea, care vine la “pachet” cu înțelepciunea și cunoașterea, lăsând sub nisipul timpului inocența tinereții: “M-am întins peste tine/ pământ/ cu privirea dată de ochiul ce/ simte fiecare unduire/ a culorilor tale / mă hrănesc cu ele atingându-le/ doar cu sufletul/ pentru că lui îi e foame de/ toate formele tale/ tu îmi ești trup/ lumina din lăuntru meu/ e a cerului pe care îl prefaci/ în toamnă” (**Autumnalis**).

Ca orice artist ce dorește să(-și) depășească limitele încorsetării terestre, Viorel Surdoiu aspiră (în confesiunea sa lirică) la înălțimi celeste, vizând o iubire idealistă, neîntinată de colbul amăgirilor: “Măine voi fi pasăre/ voi părăsi soclul tălpilor/ mă voi înființa/ în ființa visului tău/ încă de azi/ încă de ieri/ încă de când/ nu știam că visăm” (**Migrare**).

Visul constituie un simbol al aventurii individuale; această lume onirică reprezintă o parte a ființei noastre, o (altă) imagine a eului. Atunci când visele a doi oameni (îndrăgostiți) se “întrepătrund”, comuniunea este totală, întâlnirea cu sinele celuilalt fiind o experiență unică, fascinantă. Visul, fiind starea de grație a romanticilor, face ca realitatea, metamorfozată, să devină paradiziacă, versurile anterioare dezvăluindu-ne, astfel, încă un colțisor din personalitatea complexă a autorului.

O (altă) temă adusă în prim-plan de poet este trecerea necruțătoare a timpului, ce lasă urme adânci în trupuri și conștiințe. În percepția sa, “Ceasurile se perindă/ mai nerăbdătoare-n umbră/ cu ritmuri de jazz tămâios/.../ cu zâmbetul pluricrom” (**Reverență**). Călător neobosit pe un “Drum parcurs în toate direcțiile/ mereu înspre mine/ cărându-mă în tăcere din furtuna în van/ dezlănțuită/.../ peste fiecare zi/.../ peste toate cuvintele nespuse”, Viorel Surdoiu poposește adesea acolo unde “gândul își caută un loc/ pentru întâlnirea cu/ neliniștea sufletului”, pentru că “în afara mea lumile se revarsă/ simfonie dezacordată/.../ toate instrumentele alertând/ o singură notă” (**Cartea neliniștirii**).

Starea de contemplație se amplifică pe măsură ce “gândirea logică” intră în acțiune, autorul conștientizând că “binele este sângele care ține adevărul/ în viață/.../ poemul este gând pur”, iar poezia “este un cocor negru vânturând norul alb/ din care plouă peste toate și peste tot”, în timp ce năzuințele sale cele mai fierbinți sunt, de fapt, “simple”: “de foarte multe ori am deschis ochii/ dorind să văd/.../ am întins mâna/ dorind să ating/.../ am ascultat/ dorind să aud/.../ dorind să gust am mușcat mărunț cu tot/ cu sămânță” (**Cartea din dor**).

Talentul de pictor al cuvintelor transpare din mai multe poezii ale volumului semnat de Viorel Surdoiu; dintre acestea amintim (și) **Orașul** (probabil este vorba despre Brașov, fiindcă apar în cadru “norii mângâind Tâmpa”), unde el descrie plastic vântul “care-și descrețește fruntea/ sub umbrele brazilor drepti/ lumânări verzi/ peste care se binevoiește soarele/ flacăra plimbătoare” printre “poveștile/ încrustate-n pavaj” sau “în ziduri/ în carnea roșie a cărămizii”.

Preocupările teosofice și antroposofice ale poetului sunt evidente, el “părând a înțelege prelegerea/ despre karmele care spun/ că ne sunt la îndemână/ alegerile de a răzbate ca lumină/ spre Akasha” (“Akasha” înseamnă, în sanscrită, eter, termenul descriind memoria cosmică a tuturor lucrurilor spuse sau făcute în plan terestru, cunoașterea mistică încifrată, în întregime, într-un plan paralel, non-fizic, al existenței). Chiar dacă suntem închistați în carcasa efemeră a lutului, spiritul nu poate fi încorsetat: “Pare că înțelegem dincotro se abate/ lumina/ rană a întunericului”. Deși “cugetele noastre sunt ca niște mugete/ parcă de vânt/ parcă de furtună/.../ în ochiul sinelui ni se joacă liniștea/ scânteind” (**Spre Akasha**), mai afirmă autorul.

Viorel Surdoiu refuză să se supună constrângerilor existențiale, preferând să trăiască în propriul univers, acolo unde “toate culorile își veneau în fire/ în lumina cuvântului nerostit”, pentru că în lumea materială “începea să se nască/ mâinele/ ca un iepure hăituit/ pe care nu-l vom atinge niciodată/ între timp” (**Între timp**). Din experiența sa de călător prin meandrele vieții, pentru el un lucru e cert: „Cărările nu așteaptă/ sunt neașteptate”, ele “sunt despletirile orizontului/ îmbrățișând visele” (**Undeva**). Sătul să joace “teatru” pe o scenă incertă, unde “rolul” impune “mereu ploconire/ îngenunchere/ târâre poate/ și pentru ce/ pentru nimic” (**Din nimic nimic**), el preferă să se reîntoarcă, de câte ori poate, la poezie, căreia îi dă o definiție interesantă și inedită, ce ne dezvăluie un autor matur, împăcat cu “ardea” sa pe altarul artei: “Poezia e ca o undă/ o provocă/ se depărtează de tine/ oricum ești prins în ea/ te poartă nemișcându-te/ părăsindu-te/.../ până când/ cuvintele tale/ dau veste” (**În rost**).

“E-atâta răutate în aer” încât “aripile (porumbelilor) nu mai au pe ce să se sprijine”, constată cu tristețe autorul, acum, când “toate inimile sună a pustiu” (**Semnele timpului**) și când avem nevoie “de a ne pune/ orizonturi în speranțe” (**Înainte de Lui**). În dorința de a se redescoperi, el i se adresează Creatorului într-un poem confesiv, în speranța eliberării cugetului și regăsirii drumului spre credință, printre semenii “însetați de cunoaștere/ sau mai degrabă de recunoaștere”: “Neîndoielnic/ m-ai trimis aici/ pentru a mă îmbogăți de lumină/ Doamne/ sunt lacrima Ta de fericire/ ce a prins viață/ vede/ simte/ vrea să găsească drumul de întoarcere către/ marea din care s-a rătăcit” (**De regăsire**).

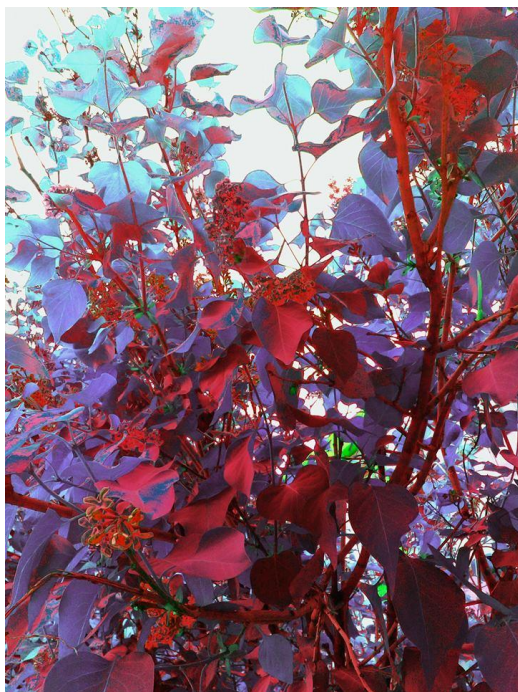
În altă ordine de idei, nu putea să lipsească din „peisaj” dezamăgirea poetului-pictor (sau a pictorului-poet) în ce privește degradarea culturală la care s-a ajuns și dezinteresul crescând al tinerelor generații față de cuvântul scris, în favoarea unor “distracții” așa-zis “moderne”, care înstrăinează omul de sine însuși, afectându-i, printre altele, personalitatea: “Pe-un colț de raft stă singură o carte/ stingheră dată deoparte/ copertele în pulbere sunt îmbrăcate/ colb răpus în lupta clipelor...” (**Spre cititorul neajuns**). El pare să aibă o “rețetă” magică pentru mânătorii de cuvinte ce doresc să revigoreze, prin scrierile lor, atracția oamenilor pentru lectură: “Să nu scrii cuvîn-

(continuare în pag. 97)

tele dimineața/.../ s-ar întina foaia de rouă/ cuvintele ascunse/ în vise/ s-ar sparge/ ar plânge/ hârtia ar deveni noapte/...// să nu scrii dimineața/ nimic/ să amesteci ușor în cafeaua amăruie/ gândurile pentru a le pune din nou pe orbită” (**Foaie de rouă**).

Situate la granița dintre neomodernism și romantism, după cum afirmă prefațatorul cărții, despre care aminteam la început, poemele lui Viorel Surdoui impun atenției un lirism inedit, neconvențional. Poetul, care afirmă cu modestie despre sine că este “un simplu pelerin, născut și trăitor în orașul Tăcerii, Sărutului și Infinitului” (Târgu Jiu), denotă o profundă cunoaștere a naturii umane, manifestând înțelegere pentru preocupările spirituale ale celorlalți și sugerând că o cale de mijloc este întotdeauna de preferat: “Dacă tu crezi/ eu mă îndoiesc/.../ tot ce rămâne de făcut este să ne bucurăm/ fiecare de credințele noastre/ dar împreună” (**Așa cum sunt**).

Susținând că “Noi nu mergem înainte sau înapoi”, ci “mergem mereu în căutarea noastră”, că “dru-mul este esență/ nu neapărat ajungerea la țintă” și că rostul nostru este să ne vedem să ne/ auzim să ne știm gustul și să ne aflăm starea/ în raport cu ceva” (**Altminteri**), Viorel Surdoui și-a încheiat pledoaria poetică din acest volum. El ne-a dovedit cu prisosință că știe să mănuiască “Toate culorile/ văzute și nevăzute/ adunate în oul care se sparge de țipetele/ cuvântului ce vrea să se nască” (**La marginea pădurii**). În lupta sa continuă “cu demonul realității/ indiferența” (**Demonul realității**), și-a descoperit în sfârșit menirea: “N-aș fi venit/ de n-ar fi trebuit să fiu/ o melodie în apus târziu/ dar m-am întors/ ca să mă duc din nou/ ca sunet viu fără ecou/ cuvânt definitiv și nou” (**De umblat**). Mai rămâne doar să sperăm că își va respecta promisiunea: “Eu din viață/ de din moarte/ îmi fac drum spre altă carte” (**Drum**)!...

when green turns red and blue... by carmen racovitza

moment dat am fost prins... dar nu m-au adus înapoi... mi s-a zis că am avut noroc și că am „trecut granița”... oamenii aceia vorbeau aceeași limbă cu a mea... mi-au vorbit mult, calm, spunându-mi că sunt „în siguranță”... m-au internat într-un spital și, după ce m-au hrănit cum trebuie, mi-au făcut toate analizele... apoi pentru un an am fost dus în altă „țară” – la „Aliați”... sunt mulți ca mine – mi s-a zis – așa că unii primim tratament în altă parte, pentru o vreme...

Omul părea să fi terminat ce avea de spus.

- Mă bucur că sunt singur pe lume... nimeni nu va avea de suferit pentru evadarea mea...

Parcul parcă se mai animase, pe măsură ce se apropia ceasul amiezii. În spațiul riveran amenajat pentru joacă, prichindeii își făceau de cap cu balansoarele și scrâncioabele de toate genurile, scoțând chiote de cow-boy ce se întorc seara la fermă.

- Și chiar credeți că pot să iau două castane de acolo?...

Domnul de pe bancă își împături fără grabă ziarul, apoi scoase o pungă din borsetă.

- Hai cu mine... se ridică atingându-l ușor pe celălalt pe umăr.

Ajunși pe alee, culese două castane și i le dădu celui alt:

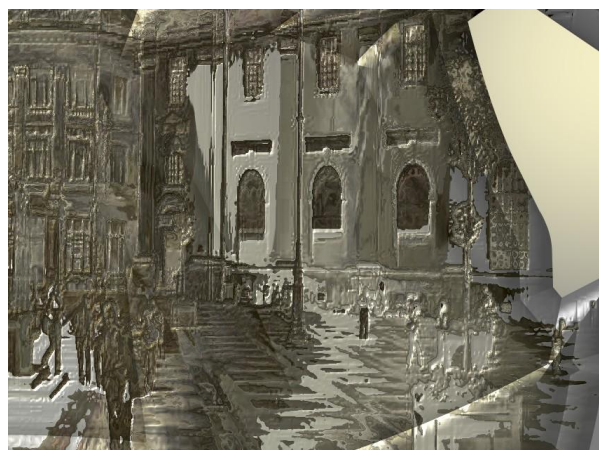
... – acestea sunt de la mine în amintirea lui Ciuan Zen Dong căruia în parte îi datorezi salvarea. Uite, primele am să le iau eu de jos și am să le pun în pungă...

- Este o toamnă minunată, nu-i așa? Va urma probabil o iarnă sănătoasă, dar cu rod bogat la anul – mai zise polițistul care se pregătea acum să iasă de pe alee.

În încercarea disperată de a se lăsa de fumat, își îndesase în gură două batoane de *chvim-gum* odată și acum se chinuia să le dovedească.

- Să știți că week-end-ul viitor mă fac forte și îmi iau liber. Poate să se supere cât s-o supăra Sam – tot îmi iau liber și mă duc la fermă!...

Singh Den Min nu mai asculta. Ca un om ieșit de sub o enormă presiune, culegea relaxat una câte una micile figurine ca de piatră vopsită în maro pe care le introducea în pungă pe care în curând avea să o isprăvească de umplut.

dummy cities series.. by Carmen racovitza

Angi Melania CRISTEA

Consumism

Noaptea aceasta ca un arc concav, inima mea se
preface că îți trimite reject
tu însă ești natural ca un suc de lămâie și astringent.
Nu suportă întinericul difuz, starea cea de no limit, taci
și reasezi ordinea universului
ca pe niște piese de puzzle
încet, tot mai încet, contrariat de porta-vocea orașului
prin care circulă
intemperii.

Poate că ploaia va ridica aburii până la dunga infinită
de unde doar înșeri improvizați mai pot venii.
Mâinile mele modelează cuvinte-larve, prea tinere
pentru veacul-cetaceu,
și îți spun
pe terasa complice roust-uri de amuzat iubiți plictisiți.

Dragule, în orașe copii fumează,
adulții se prostituează politic
și câinii au coșmaruri cu China.
Tu fumezi blajin imaginându-ți Apocalipsa Charlie Hebdo
iar singura salvare este un job de tuns iarba,
marijuana unei societăți consumiste.

Te invit la kizomba unde în sala cu oglinzi
corpurile noastre par eterice
și îți zic că nimic nu are un aer firesc,
chiar nimeni nu câștigă tot,
nu pierde tot...
doar dansează #refresh .

Percuție

Privesc lumea plină de ingratitudini,
șerpilor inelați care colindă apele.
S-a revărsat furia terrei;
cu ultimele puteri trece prin munți și prin văi...
la cu ea singurătatea udă să o exorcizeze în păduri pe
unde calcă pași de Sânziene și morții adorm nelumiți.

Nu poți izola sufletul! Pe serpentine
vijelii au făcut să dispară hotarele dintre semeni.
Ne unește capricios viețuirea, ceasul de copt secunde
zurlii.

Alergam prin râpe și poieni... tălpile susurau a neștiință,
când ai început să pui întrebări părului meu răsfirat și nu
ai mai percutat
la sintagma timp mort.

Vocile ascultă plămânii terrei și cântă la orgă
despre iubirea pioasă.
Roboți megatronici iau locul oamenilor simpli.
S-au îndumnezeit fiarele...timpul...câmpii...
Mai pot să admir panorama universului volatili?

Timpul H

Trec secunde infime, ore de cuarț...
Nu îmi este sete de nori, doar de ape despicate
de fulgere , de Sânziene
ce miros a miriști ...a gânduri, a nonculori...

Alerg haotic ca murgii ce își lovesc potcoavele
de timp.

Aș descânta aburul propriei mele incertitudini,
dacă m-aș putea opri.
De unde vii și unde te duci,
singurătatea mea plană?
Mai poți încă să muști cu dinții albaștri,
să te înfigi în pulpa mea dreaptă, neprețuită,
când dintre iarba de mare, mă ridic
și, sfios dar teluric, te strig?

Parcă aici toate au un rost și ceasul se învârtă
drenat de lichidul vieții.
Nu-mi recunosc vii, nu-mi recunosc morții,
nu cad din mine însămi într-o stea azalee,
doar tac și așez vise pliate atent ca la iarmaroc
până șina se întinde tulpure...

Slogan (anti)feminist

Vorbește rar. Știe că este atipic să-i spui diminutive
în public.

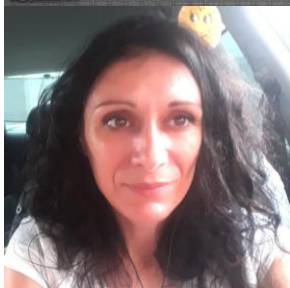
Este un veac de singurătate de când conduc
oamenii. Nu este ok să alegi și să fii ales.
Acum a apărut ea, supraomul, care are discurs,
sex-appeal și nu stăpânește frâna de mână.
Femeia trece pe roșu, ca la o sesiune de shopping,
și tu știi că se va opri să-ți impute
egocentrismul.

Urcă pe pasarelă și citește cu aplomb
numele învingătorilor.
Stai lângă linia de finish și remarci numărul mic de
bărbați.
Sunt ani când se nasc numai băieți, e secetă de
fete...
Ani bisecți!

"Femeile sunt stupide atunci când fac politică!"
Știi că atunci când iese din casă
este așteptată de o armată de generali insomniaci?
Politica femeii este exorcizarea masculinității.
Abia atunci va putea vorbi la toate stațiile,
în cămășile tale, despre eradicarea corupției.

Sărăcia nu are sex, singurul paleativ
este un pahar de Aperol.

Aida ZAHARIA

IONEL NECULA – URICARUL DE LA PORȚILE LITERATURII ROMÂNE

În timp ce era plăsmuit cel de-al doisprezecelea volum din seria **Uricar la Poarta Moldovei de Jos**, mă întrebam, retoric desigur, ce s-ar fi făcut Tecuciul, Galațiul, Vrancea, Vasluiul, Bacăul sau Iașul, Moldova „de Jos” sau „de Sus”, fără Ionel Necula. Cum ar fi arătat literatura română contemporană fără aplecările lui Ionel Necula asupra filosofiei românești din toate timpurile ei, cine i-ar fi creionat pe Cioran sau Petrovici, sau pe Natalia Negru, în alte nuanțe decât cele mult prea academice cu care eram deja obișnuiți, dacă Ionel Necula nu i-ar fi așezat într-o altă aură – luminoasă și accesibilă tuturor – în sute de file de carte? Probabil că s-ar fi găsit cineva, dar eu mă număr printre puținii români fericiți de a-l fi avut concitadin, și prieten, și înaintemergător pe Ionel Necula, în Tecuci - urbea prea mică și prea strâmtorată pentru un spirit atât de mare.

Nu îmi propun câtuși de puțin să aduc elogii gratuite autorului – deși le merită pe deplin numai dacă ținem cont de cele peste 70 de cărți tipărite, sau cele peste 4000 de articole publicate în numeroase reviste literare din țară, din care circa 3000 sunt critici literare - pentru că natura mea adesea rebelă și revoltată m-a construit în așa formă încât adevărul, cu toate duritățile și asperitățile lui, să-mi fie mult mai aproape de suflet decât orice formă plastică de prezentare a faptelor, oamenilor, acțiunilor timpului în care am șansa sau neșansa de a trăi.

Însă, îmi este peste putință să nu mă aplec și să nu apreciez munca și pasiunea, rar întâlnite, cu care Necula se adâncește asupra a zeci de volume, analizându-le literar, structural și evidențiind esența cărții de pe masa de lucru astfel încât să stârnească cel puțin o minimă curiozitate a cititorului de a o parcurge. Nu știu cât este voință sau conștientă, dar analizele, cronicile sau criticile lui Ionel Necula reprezintă – dacă ar fi să ne raportăm la noua linie a economiei de piață - o formulă specială de marketing, de publicitate, ambele cu efect asupra cititorului dar și asupra autorului. N-am să insist asupra acestui subiect acum, pentru că mi-am propus o astfel de abordare într-un alt material dedicat.

Revin însă la volumul de față, **Uricar la Poarta Moldovei de Jos**, volumul 12. Cu oarecare teamă scriu acest „12” amintindu-mi că Ionel Necula mi-a spus de curând că este ultimul din această serie; personal, nu mi-aș dori asta fiindcă, întreb, cine poate scrie despre atâtea cărți și despre atâtea autori mai mult și mai bine decât o face el?

Un soi de mândrie de ucenic (în ale scriiturii) mă încearcă, sfioasă, pentru că am avut onoarea de a participa firav la această ultimă apariție, alături de dragul nostru prieten, istoricul Daniel Bradea. Colaborarea mea

cu autorul pentru acest volum a pornit de la un telefon în care mi-a cerut sprijin în realizarea copertii. Prima întrebare pe care i-am adresat-o a fost ce culoare ar dori să îmbrace Uricarul cu numărul 12. „**Aș dori un verde**” mi-a răspuns. L-am rugat să îmi transmită materialul cărții fiindcă, i-am explicat, nu pot realiza o copertă dacă nu îi cunosc integral conținutul. Am citit filă cu filă, pentru ca apoi să pot crea acea culoare de verde, dedicată, care să reflecte interiorul volumului. Simbolic, culoarea verde sprijină instalarea echilibrului emoțional dintre minte și inimă. Culoarea verde, „**culoarea dintâi a lumii, cea din care iese la iveală frumusețea**” așa cum nota dramaturgul spaniol Pedro Calderon de la Barca, este lesne asociată cu vitalitatea, cu înflorirea și chiar bogăția; verdele naturii ne furnizează sănătate, ne menține starea de tinerețe interioară. Dar tot verdele reprezintă și culoarea care îmbie spre tact, diplomatie, adică exact acele trăsături umane care trebuie să se regăsească în fiecare autor de carte. Plăsmuitorul de carte, fie că este poezie, proză eseistică, filosofie, panseuri, aforisme, etc, reprezintă în accepțiunea mea drept cel care dă viață (naște carte) pentru eternitate (atunci când „copiii” ieșiți din condeiul său se înalță deasupra mediocrității și ajung să capete recunoașteri peste timp); cărțile de azi se scriu pentru azi, pentru un mâine al fiecăruia dintre noi dar cu precădere pentru viitorul pe care-l vor trăi alte generații.

Cum una dintre figurile istorice care au dominat frecvent scena culturală tecuceană în ultimul an a fost cea a Cocuței Vogoride, fie prin *imaginea* transpusă în volum de scriitorul tecucean Vasile Ghica, fie prin încurcătura aproape dramatică a urcării pe soclul din Parcul Central al orașului Tecuci a bustului Cocuței, care ulterior a fost „îmbrăcat” cu o cutie neagră urmare a faptului că prin erori de neiertat ale administrației locale amplasarea bustului nu a fost făcută cu respectarea legislației în vigoare și fără a deține autorizări de la Ministerul Culturii și de la Direcția Județeană pentru Cultură Galați, ajungându-se în final în a fi coborâtă de pe soclu, acest al doisprezecelea volum începe cu trei materiale care o readuc în prim plan pe Cocuța: *Scrisorile lui Nicolae Vogoride, Din nou despre Cocuța Conachi, De la Cocuța Conachi la omul de televiziune Tudor Vornicu*. Pentru pasionații de istorie, dar cu precădere pentru oricare cititor preocupat de reperele istorice și literare ale vremii, niciunul dintre cele trei titluri nu trebuie ratate, fiecare dintre ele transpunând în imagini noi personajul feminin care a dominat scena istorică și politică românească de la 1859.

Ionel Necula nu insistă să convingă că adevărul este doar cel prezentat de el, ci lasă loc liberului arbitru al fiecăruia să analizeze, să discearnă ori chiar să aprofundeze cercetările asupra Cocuței Vogoride dar condiționează, întărind astfel cele afirmate în repetate rânduri și anume că orice opinie exprimată trebuie temeinic susținută cu documente istorice („*Nu spun că inventarierea tuturor*”

(continuare în pag. 100)

relatărilor statornicite în conștiința publică înseamnă autotomă și acceptarea lor ca veritabile, ci doar că trebuiesc cunoscute, coroborate cu alte surse și mărturii și, firește, supuse unui examen critic complex.”)

Fascinante sunt relatările în cuprinsul cărora autorul ridică cortina și prezintă pe *conăcheștianul Tudor Vornicu* - „*unul dintre puținii descendenți ai logofătului-poet*”.

Consemnări despre originea conăcheștiană a lui Tudor Vornicu găsim și în monografia semnată de Annie Muscă, monografie apărută în anul 2008 (Annie Muscă, **Tudor Vornicu**, Editura Terra Focșani, 2008) și la care criticul Ionel Necula face trimiteri în cel de-al treilea titlu alocat Cocuței Vogoride. Astfel, aflăm că Tudor Vornicu s-a născut la 26 ianuarie 1926 în satul Anghelești (aflat la 10 kilometri de Adjud). Annie Muscă a remarcat că ziua de naștere a lui Tudor Vornicu este tocmai ziua când televiziunea și-a făcut intrarea în lume. Familia sa avea rădăcini italiene, dar și descinderi autohtone prin fata lui Costache Conachi, Cocuța (nefericita soție a caimacanolui Nicolae Vogoride, potrivit din 1859, singura moștenitoare a nămolului de avere lăsat de logofătului-poet) printr-o fiică a fostei prime doamne a Moldovei, ce provenea din a doua căsătorie a Cocuței cu contele Camillo Ruspoli, prim sinodic al Romei.

Descoperitor și promotor de tinere condeie, autorul o aduce în prim-planul cultural pe Aura Dan, tecuceancă prin naștere, membru al Ligii Scriitorilor din România și al Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație, Chișinău, Moldova (2018). Aducerea în scenă a Aurei Dan se produce în Uricar 12 prin **Interviu cu Aura Dan**, un amplu dialog spumos între cei doi scriitori, cu trimiteri la perioada adolescentină a celei ce azi avea să devină motiv de cronică pentru Ionel Necula. Nu întâmplător se apleacă asupra volumului **Jurnal despre ceilalți** semnat de Aura Dan. Iată ce scrie Ionel Necula: „*Cine, din Tecuci, a auzit de numele său, cine i-a promovat abilitățile scriitoricești și cine i-a citit vreo lucrare? Și totuși, scriitoarea s-a născut în Tecuci, a învățat la Tecuci, și-a petrecut copilăria și adolescența în orașul nostru și-a devenit, după strămutarea sa în București, autoarea mai multor volume de poezii, bine apreciate de critica literară.*” Și întăresc aici ultima parte, anume că Aura Dan s-a evidențiat cu numeroase volume, multe dintre ele premiate, însă semnalul tras de Ionel Necula, „*cine?*” a auzit, a promovat abilitățile și a citit cărțile Aurei Dan, se constituie într-o „generoasă” palmă dată celor care, deși se erijează în conducători culturali în Tecuci, ignoră și refuză recunoașterea acelor nume care se leagă de oraș prin naștere, acele nume care duc urbea în largile zări culturale ale țării și dincolo de granițele ei. Trăim însă timpuri în care urechile multora au devenit doar simple decorațiuni în ceea ce reprezintă construcția anatomică a corpului uman!

Lângă Aura Dan este așezată o altă tecuceancă, scriitoarea Ingrid Beatrice Coman-Prodan. Fișa de medalion dedicată fostei membre a Cenaclului literar „Calistrat Hogaș” - cenaclu întemeiat de însuși autor în urmă cu zeci de ani, readuce în memoria celor care nu sunt ignoranți câteva repere din perioada tulbură a lunii decembrie 1989, reamintind momente din zbuciumul cultural de la acea vreme. Ionel Necula, pe care îl numisem anterior **descoperitor și promotor** de talente tecucene, se

numără printre „vinovații” care *au citit* talentul pentru scris în Ingrid Beatrice Coman-Prodan sau în Dan Văță și, fără știrea celor doi tineri ucenici la acea vreme, le-a trimis poeziile la un Festival literar de la Suceava. Gestul lui Ionel Necula a fost condamnat de colegi de breaslă, fapt recunoscut de autorul Uricarului, („*Am dorit să încurajez tinerii și am primit atunci mai multe reproșuri din partea altor membri ai cenaclului, care aveau o ucenicie îndelungată în cenaclu, și așteptau, firește, să-și afle o formă de afirmare și de recunoaștere*”) însă asta nu l-a împiedicat în decursul anilor să continue susținerea, încurajarea și promovarea tinerilor autori, fără a aștepta vreun fel de mulțumire de la careva dintre aceștia.

Violeta Daniela Mândru (prozatoare), Geanina Bârlădeanu (poetă), Mirela Ianuș Dinga (poetă), Aida Zaharia (poetă, autoare de aforisme și panseuri, jurnalist), Ilarion Boca (poet), Iancu Aizic (jurnalist, autor de memorii), Daniel Bradea (istoric) sunt numele care se regăsesc în **Uricar** volumul 12, și asupra cărora Ionel Necula s-a aplecat studiindu-le cărțile, emițând opinii și oferind îndrumări pentru o mai bună „coacere” a sămânțelor scriitoricești care germinează în fiecare dintre cei enumerați.

Iată numai câteva repere din Uricar la Porțile Moldovei de Jos, volumul 12, despre autorii din arealul tecucean despre care criticul Ionel Necula scrie cu un apetit greu de stăvilit:

✓ despre **Violeta Daniela Mândru** și volumul **Sau-dade** (proză): „M-am convins că autoarea are toate abilitățile unui prozator performant și cred că va avea un viitor sigur în proza românească actuală.”

✓ despre **Geanina Bârlădeanu** și volumul **Lumină din Tabor** (poezie): „(...) are abilitățile trebuincioase actului poetic și-o creditez, nu atât pentru ceea ce a realizat, cât pentru ceea ce cred că poate realiza și-mi face plăcere să-i urmăresc evoluția în continuare.”

✓ despre **Mirela Ianuș Dinga** și volumul **Arpegii în mi bemol** (poezie): „poezia (...) se resoarbe din reverberațiile solitare ale poetei la provocările realului, cel mai adesea fiind vorba de reacțiile în doi, ceea ce le conferă o nuanță afectivă, emoțională, patetică, deși uneori vâltoarea se dilată la nivel de etnie și se decontează din eposul românesc...”

✓ despre **Aida Zaharia** și volumul **Postulatele Aidei** (aforisme, panseuri): „și-a asumat acest destin, de a face de cap limpede la nevolniciile acestei țări, și la toate derapajele din normalitate, își exprimă indignarea prin aceste aforisme colțuroase care nu-i aduc decât necazuri, acuze de tot felul și, bineînțeles, tristeți cât nu poate duce un om.”

✓ despre **Aida Zaharia** și volumul **Confluente** (poezie): „poezia (...) se decontează dintr-un fond de simțire generos, din care-și trage substanța lirismului său cald, ademenitor și plin de candoare, evitând cu bună știință metaforizarea excesivă și diluantă, inserată de multe ori artificial, doar pentru a conferi textului iluzia unei adâncimi metafizice; (...) refuză ipocrizia tentei filosofice și preferă exprimarea directă, clară...”

✓ despre **Ilarion Boca** și volumul **Mumtaz Mahal** (poezie): „Este o poezie de dragoste și mai mult des-

(continuare în pag. 101)

pre o dragoste pietrificată în cea mai frumoasă construcție ce s-a născut din dragoste și s-a drenat într-un palat fabulos și până la urmă în veșnicie.”

✓ despre **Iancu Aizic** și volumul **După 50 de ani... iarul nestins al amintirilor** (memorii): „De mulți ani, (...) face de cap limpede la tâmpla Tecuciului și dă seama de tot ce se întâmplă important în această zăriște spirituală.”

✓ despre **Iancu Aizic** și volumul **Table și tablete...** (reportaj): „A făcut muncă de reporter și-a adunat, în lungile decenii de activitate postdecembristă atâtea consemnări și reportaje încât un intelectual interesat de istoria mai nouă a Tecuciului poate ușor reconstitui din tabletele sale, întreaga zbatere spirituală care a animat arealul tecucean în devenirea sa mai recentă.”

✓ despre **Daniel Bradea** și volumul **Tecuciul în anii primului război mondial** (istorie): „(...) ceea ce surprinde la tânăru istoric tecucean este tentativa de a conferi unei lucrări - pe care mulți cititori o consideră bine articulată - statut de provizorat. Autorul nu-și consideră misiunea încheiată odată cu publicarea ei, ci-și continuă cercetările, continuă să scotocească arhivele și să adauge la volumul deja apărut informații și documente noi, necunoscute la momentul editării.”

Lângă autorii tecuceni așază în scrieri dedicate nume precum cele ale Nataliei Negru - personajul feminin al literaturii pentru care Ionel Necula a manifestat pasiune și interes asiduu în decursul anilor, dedicându-i volumele **Natalia Negru, Dispunerii ocazionale**, Ed. Rafet, Rm. Sărat, 2012 și **Natalia Negru, Dispunerii ocazionale, Ediția a 2-a**, Editura Studis, Iași, 2019; Ion T. Sion - fiul de răzeș neobosit scormonitor al arhivelor; Mihai Eminescu - *voievodul neîncoronat al culturii românești*; Costică Stamate - *omul de cremene*, cu note grave în care Ionel Necula relatează dramele anilor aflați sub imperiul torționărilor și al schingiurilor celor care erau potrivnici sistemului securistic, Necula fiind el însuși victima unei arestări a Securității pentru motivul că nu se supunea regimului comunist totalitarist.

Numai niște ignoranți ar putea crede că aceste îmbinări de nume, ale celor contemporani lui Necula cu cei ce lesne se pot numi **înaintemergători culturali ai României** este una pur întâmplătoare. Punerea în oglindă a trecutului cu prezentul este modalitatea subtilă a lui Ionel Necula de a stimula și încuraja creația literară sub toate formele ei (proză, poezie, eseistică, aforism, reportaj, istorie, etc) îndemnând la analiză, ghidând -imperceptibil pe cei contemporani lui în a citi și cerceta autorii clasici pentru o permanentă perfecționare a scrierilor viitoare. Statornicia în filonul scriitoricesc poate fi cucerită numai prin continuă perfecționare, ceea (nu) poate duce (decât) la opere menite să reziste timpurilor și deopotrivă să se constituie în repere morale, educative, literare pentru cei ce ne vor urma în cursul veacurilor ce vor completa trecerile noastre terestre.

Trimiterile la istorie, în titluri precum *Eroii Tecuciului*, *Monografia Tecuciului în presa locală interbelică*, *Conferințele tecucene de altădată*, *Școala de aviație de la Tecuci* dar și altele pe care le las cititorilor să le descopere, vin să completeze cele ce afirmam mai sus și pe care le pot sintetiza simplu: nu poate exista un prezent sau un viitor fără reperele din trecut.

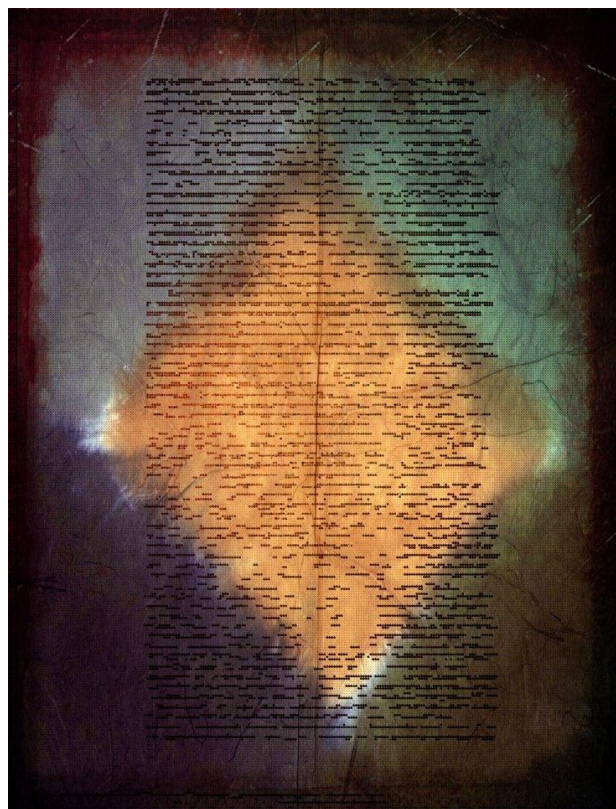
Despre Ionel Necula s-au scris zeci de pagini de către criticii din România. O parte dintre aceste cronici le

regăsim în volumul îngrijit de autor, **De la critici adunate**, apărut la Editura Studis, Iași, 2018.

Din acest motiv, mă simt în mare măsură culpabilă pentru îndrăzneala de a-mi da cu părerea despre acest reper al literaturii române, însă este o îndrăzneală pe care mi-o asum urmare a norocului pe care l-am avut de a-i parcurge scrierile, de a-l cunoaște și de a-l așeza în puținul meu buchet de prieteni. M-aș fi simțit însă și mai vinovată dacă aș fi lăsat timpul să curgă fără să îl asigur pe Ionel Necula de întreaga mea prețuire pentru bogăția literară pe care ne-a pregătit-o de-a lungul întregii sale cariere, bogăție care, iată, încă de pe acum, se constituie în repere de netăgăduit pentru fiecare suflet însetat de cunoaștere și de aprofundare a spațiului cultural și literar românesc.

Dorindu-i viață lungă în deplină sănătate trupească - căci cele morale și sufletești nu pot fi puse la vreo minimă îndoială - rămân cititorul fidel al lui Ionel Necula și sper în apariția unui Uricar cu numărul 13.

(din volumul *Recenzii*, apărut la Editura Studis din Iași, în 2019, p.40-52)

asemic page...by carmen racovitza

Ioan GÂF-DEAC

Teritoriul meu

Împotriva se pune abstragerea
când dimineața apune curajul curând răzvrătit.
Continuul timp în țândări de spațiu se unduiește,
când numai un nimb într-un alături nesațiu descrește.
Scriu pentru un teritoriu,

vorbesc pentru o nudă câmpie,
privesc pentru o apă, deschid un gând
în materia stearpă.

O mare liniște într-o delăsare fericită tresare,
roca în regnuri nu ne mai miră.
Atrăgător repaos desfide orice ochi de cerb,
distrugătoare îmbiere închide orice strop
și merg pe-un nou amestec de glob pământesc
cu aer aflat în odihnă cerească.
Un cronoscop trezește fire asuprite de iarbă bună,
desface proprii nebune lucrări în noi îndemnuri.
Puterea-i albă, cerul devine braț de armă amară.
Se-ascund depărtări în lipsă de poveste
din scrierea mea,
se-apeacă plecări în strania stea a teritoriului meu.
Nu-mi spuneți egal să fiu,
nu recitiți predominantele orizonturi,
nu-s eu în calde scântei de ochi străin.
Mă pierd fericit în cuvinte,
în fierberi reci, în vederi mișcate.
E-o predare stăpână,
e-un propriu loc pe teritoriu tihnit.
Nici nu există poezie, ci numai rezultatul acesteia.

Carteziana non-ființare

Merge mai departe Soarele de cât i se cere.
Nici nu există plecare decât drum văzut
și rezultat al mersului fiecărui bob de rouă
în sinea frunzei de aramă dulce.
Par visele amorțite pe loc,
încredințările în credințe țintuite.
O roată toată-n cuvinte se-ntinde-n cerc
și-ncerc să-nclin declin străin în tristețile ce vin.
Un mers anume resurvenit pe stele
se reperindă pe teritoriul meu neînțeles;
în limpedele semn compus trăiesc
cu cea mai clară puțință
înverșunarea adevărului când lin,
lin mă pierd în lăsarea de mine, de sine.
E-o mare-mpăcare cu finele nesfârșit,
cu infinitul precis conturat.
Nu se separă frunza de arbore,
nici trupurile de timpuri,
nu-i nici un continuu fără linie,
fără geometria invizibilă.
Cohorte de concepții în călăreți se transformă,

statuile-s condamnatele supreme ale veșniciei,
soclurile gem sub ușurătatea ipotezelor.
Umplute forme dispar, pe rând, într-un etern fluid,
carteziana non-ființare se trezește
în liniștea odihnei universale.

Cine revine în ultrahaosul trist
primește fericirea pură,
desprins de construcția vacuumată a lumii.
Cer clipe să se înșire în infinitul conturat
în marele finit;
întreaga cumpănă stihie devine
pentru toți ceilalți, în egală uitare.
Sunt detașate bătăile inimii
de cadențele încremenite ale timpului de marmură.
În slavă se înalță întotdeauna puterea de a fi fericit
când pierderea de sine
este lăsare știută în marea bucurie de a fi.

Centrul mahnit al Universului

Conștiința cerului senin este plină
de schimbarea fericirii fierbinți
în rătăcitoare semne de stele.
Nu-i slava văzută, zori despuiate nu se arată,
obosite intermediari trăiesc
în visele florilor de câmp,
într-un august deschis calendarului
și punctelor cardinale.
Trecea pe drum recunoașterea,
irepetabilitatea primăverii era de mult uitată
în provocări de trup lemnos, în păduri ireale.
Tristețea cea mai bună nu are nevoie de mișcare,
- ea însăși devenind luciu, centru mahnit de Univers.
Desăvârșită vegetație în grații
de ibis este sculptată,
- sevă necurgătoare devenind absența, nemișcare
limitarea.
Nemijlocite reliefuri se-adună-n marile iubiri dintre
oameni,
dintre arbori, dintre spații și materii necunoscute.
Inpozabile forme de frunze sunt înghițite
de furtunile permanente ale gândului.
Fatale eliberare pe contururile cerului alb
domnește răzând peste viețuitoare.
Fel de fel de cercuri se izolează în lanțuri moi
de cuvinte,
destule egalități nu se recunosc
în timp ce particulele de gândire se topesc în
gândirea cea mare.
Ascunsurile iluzorii ni se arată,
depline voluptăți în necredință se desfată.
O cauză a firii în propria-i natură
deplânge haosul din propria-mi suprafață.
Fii limpede și simplu când surpi orizontul,
pseudonim dă armoniei când ești fericit.
Sfășie non-ființa în franjuri, așa încât cerul fără de
corp să le vadă într-un joc nebunesc al obișnuitei
odihne.
Etern să fii în realitatea de o secundă când punctul
acela invizibil al mahnirii Universului
doarme într-o liniște fericită.
Un lanț de cuvinte cuprinde orizontul.

Victor MAROLA

Interviu cu scriitoarea Mihaela CRISTESCU (Australia)

Victor Marola: *Sărut mâna, doamna Mihaela Cristescu. Implicăm iubitorii de literatură într-un duplex Galați-Sydney prin intermediul acestui interviu.*

Mihaela Cristescu: Bună ziua, cu mulțumiri pentru acest interviu. O idee minunată, sperăm ca această legătură să împlinească visul oricărui autor, acela de a fi cunoscut dincolo de granițele țării în care s-a născut și de a cunoaște alte literaturi, noi scriitori, diferite perspective.

V. M.: *Mă bucur să facem cunoscut cititorilor un alt scriitor (poetă, prozatoare) cu studii de inginerie și lingvistică. Când ați îmbrățișat arta compoziției literare?*

M. C.: Mi-ați pus o întrebare la care mă gândesc deseori, fiindcă de fiecare dată nu sunt mulțumită de răspunsul pe care mi-l ofer singură. Teoretic, am început să scriu în momentul în care am înțeles că organizarea poetică a gândului creează muzicalitate și ritm în plan real. Practic, prima poezie datează din clasele primare, iar primul volum a fost tipărit mult mai târziu, după ce am împlinit 30 de ani. Dar poezia a existat dintotdeauna, amestecată în destinul meu. Poezia este o funcție continuă, fără sincope.

V. M.: *De la Dunăre la Sidney sunt cam 30 de ore de zbor cu avionul și cca. 30.000 km. Poezia și artele frumoase scurtează distanțele, apropie sufletele prin fiorul textului liric. Scriitorii nu au frontiere. Dezvoltați ideea, vă rog!*

M. C.: Poezia nu are frontiere, prin poezie eu înțelegând arta, în general. Poate mai mult ca oricând, trăim acum într-o epocă în care internetul ne oferă posibilități nelimitate de comunicare. Scriitorii, cu predilecție, își expun lucrările în format electronic, astfel încât putem citi cu rapiditatea deplasării electronilor texte din Emisfera Nordică și Emisfera Sudică. Nu mai există geografie, călătoria cu avionul între Sydney și București s-a micșorat cu zece ore în zece ani...

Am simțit și noi această apropiere între continente, dorința scriitorilor de a se întâlni cu cealaltă emisferă: de la simple întrebări legate de lecturi întâmplătoare, până la conversații 'on-line', evenimente organizate în colaborare, antologii româno-australiene în care nu găsim traduceri.

V. M.: *Poezia este un act de creație în reveria scriitorilor târzii. Ce vă inspiră?*

M. C.: Pentru mine, poezia este viața pe care o trăiesc, de la răsăritul soarelui până la următorul răsărit de soare. Lingvistic vorbind, cei zece ani petrecuți în Sydney au însemnat literatură în code-mixing sau, altfel spus, timpul atât de prețios pe care l-am cheltuit găsind ritmul comun pentru limbile română și engleză - ritmul însemnând 'inconștientul colectiv' al versului apărut pe hârtie. Trebuie să mă împac cu mine însămi, să găsesc o explicație cu care să conviețuiesc în pace.

V. M.: *Ce criterii și aspecte contribuie la metamorfozele poeziei?*

M. C.: Fără discuție, autenticitatea. Singurul criteriu

Scriitoarea Mihaela Cristescu

valabil în orice moment sau context. Lăsăm criticilor de literatură plăcerea de a descifra detaliile tehnice, istoria fiind o unealtă a timpului, la rândul său, inexistent.

V. M.: *Jurnalul unui tânăr scriitor poate fi considerat o exprimare a eului în proză poetică sau o simplă confesiune de factură psihologică?*

M. C.: Ca generalitate, nu pot răspunde, depinde de personalitatea autorului. Într-adevăr, eu am ținut un jurnal în tinerețe, dar am renunțat repede, credința mea ducându-se spre lucrări ce pot fi detașate de mine, ca persoană fizică. Dacă ar fi să mai păstrez un jurnal, probabil aș scrie despre evenimente importante care mă înconjoară și vor avea consecințe în viitor.

V. M.: *Ce titluri ați publicat ca unic autor sau ca editor?*

M. C.: Între volumele publicate amintesc: *Noduri* (Constanța, 2005), *Douăsprezece hierofanii, între Australia și România* (Brăila, 2012), *Viața ca ritm* (Brăila, 2013), *Generative fortresses* (2014), *The it Solander* (2015), *Archetypes in code-mixing Poetry* (eLiteratura, București, 2019). În calitate de coordonator și editor al unor antologii româno-australiene publicate la Brăila, menționez următoarele volume: *Pounding the pavement* (2016), *On the Wallaby Track* (2017), *Perspectives between dusk & dawn* (2018), *Arguments avant la lettre* (2019). 9000 milles away (în curs de apariție).

V. M.: *Prezentați-ne, vă rugăm, câțiva scriitori australieni bine receptați atât în țara de origine, cât și în alte țări.*

M. C.: Voi începe prin a mulțumi doamnei Sue Crawford pentru ajutorul constant pe care mi l-a acordat în înțelegerea literaturii australiene. Scriitorii cei mai întâlniți în mai toate cursurile de literatură sunt: Miles Franklin (1879-1954) și Patrick White (1912-1990), câștigătorul Premiului Nobel pentru literatură în anul 1973 'for an epic and psychological narrative art which has introduced a new country into literature'. În prezent, editurile din Australia caută să obțină drepturi de difuzare a literaturii locale în Statele Unite ale Americii și Europa. Rapoartele nu arată exact care este procentajul traducerilor, dar se cunoaște faptul că, din punct de vedere legal, aceste

(continuare în pag. 104)

drepturi sunt acordate. Autorii, ale căror lucrări sunt în mod constant citite dincolo de granițele Australiei, sunt: Bryce Courtenay (*The Power of One*), Colleen McCullough (*The Thorn Birds*) și Kate Forsythe (prolific autor contemporan). Doamna Forsythe menționa cât de încântată este de traducerea lucrărilor sale în limba rusă, datorate temelor abordate: legende, mituri, povești. Dintre scriitorii care își vând volumele în afara Australiei, îi menționăm pe: Tim Winton, Peter Carey, Richard Flanagan, Thomas Keneally și Hannah Kent (*Burial Rites*).

V. M.: Scriitorii români sunt incluși doar în antologii bilingve ori se regăsesc în librăriile din Australia?

M. C.: Voi aminti aici de Antigone Kefala (născută la Brăila, 1935), cu 12 volume publicate și vândute în Australia și pe Anamaria Beligan. Desigur, scriitorii de origine română publică în diferite reviste de specialitate și câștigă deseori premii la concursurile de literatură.

V. M.: Poezia trebuie să aibă tensiune, ritm și putere de sugestie. Ce alte elemente oferă valoare literară unei creații?

M. C.: Creația este o cronică. Ea reprezintă timpul prin toate cele trei valențe, de trecut, prezent și viitor. Atunci când privim un tablou celebru înțelegem că timpul nu există. La fel se întâmplă și cu poezia. Pagina de carte, în esență

ei valorică, înseamnă a-temporalitate.

V. M.: Cum l-ați prezenta tinerilor pe T. S. Eliot în câteva paragrafe?

M. C.: Cu dăruire! În primul rând, aș dori ca tinerii să citească textele lui T.S. Eliot. Ceea ce arată, în fapt, cunoașterea unor lucrări de mare cuprindere științifică. Pentru contextul nostru, vom spune că opera scriitorului american se încadrează perfect în conceptul de *avant la lettre* și, de aceea, am inserat câteva versuri din celebrul *The Waste Land* în volumul IV al Antologiei Româno-Australiene de Poezie și Proză Scurtă intitulat: *41 Arguments Avant la Lettre*: primăvara anunță venirea verii dar și apropierea toamnei, în regres. T.S. Eliot este contemporan cu noi toți, este începutul revoluției în poezie.

V. M.: Vă mulțumim pentru duplexul literar și amabilitate.

M. C.: Și eu vă mulțumesc! Să ne reîntâlnim cu bine pe frecvența poeziei.

12 noiembrie 2019, Sydney

un fel de apus...by carmen racovitza

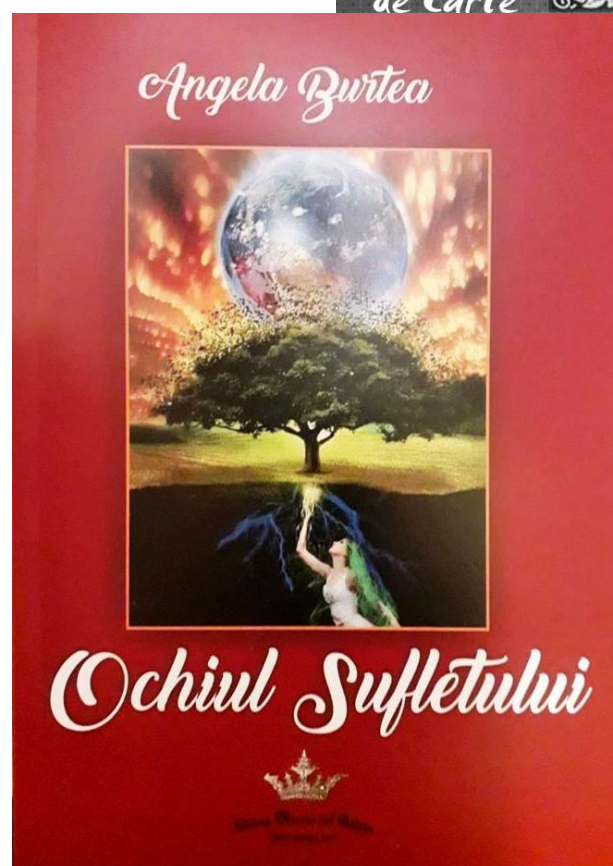
Lucia PĂTRAȘCU

OCHIUL SUFLETULUI, de Angela BURTEA

Volumul de proză scurtă „*Ochiul sufletului*”, semnat de **Angela Burtea**, este tipărit la editura *Mircea cel Bătrân, Băile Olănești*, 2017. Cuprinde treizeci și două de titluri, cu o *Prefață* a scriitorului Constantin Gherghinoiu, intitulată „*Morală și literatură despre rănilile timpului*” și un *Cuvânt înainte* semnat de autoare, ca o mărturisire prin care își confirmă și, în același timp, explică cititorilor adevăratul motiv pentru care nu se poate sustrage acestei fermecătoare „capcană” a cuvântului scris. Dacă recunoaștem că „*mintea este ochiul sufletului*”, așa cum susțin, mai ales, percepțiile religioase (însuși Sfântul Grigorie Palama spune că: „*Mintea umană (ochiul sufletului) este puterea sufletească cu ajutorul căreia omul cunoaște și înțelege lucrurile.*”, iată că avem explicația conceperii acestui nou volum semnat de o poetă sensibilă, o prozatoare de mare rafinament, aplecată pe claviatura amintirilor și cu o prezență de remarcat în publicistica multor ziare și reviste, în persoana Angelei Burtea. Profesia a legat-o cu funii aurite de litera scrisă, de slova citită și nimic altceva nu ar putea fi mai bine făcut în propria viață: „***Scriu fiindcă așa mi-au șoptit ursitoarele, căci frunza arămie a toamnei m-a-nfășurat în scutecul miraculos din prima secundă a vieții...***” (*Cuvânt înainte*, pag.9), mărturisește candid autoarea, ca într-o clipă de sinceritate asumată.

Cea mai impresionantă povestire, „*Amintiri nepieritoare*” (pag.115), face rezumatul acestui volum, împodobindu-l cu trecut, prezent și viitor. Dacă de obicei viitorul pare cel mai promițător, plin de speranțe, năzuințe, iar trecutul a fost așa sau altminteri, atunci când prezentul te îndreptățește să spui „*eu n-am țară*” și chiar te simți „*fără țară*”, lucrurile se schimbă total. Este vorba de sătucul bunicilor, pe care unii îl mai păstrează numai în amintire, de casa zburdălnicilor în care astăzi răsună alte râsete, ori, mai rău, nu mai este nimic, decât o sfâșietoare nepăsare a timpului. Și iată cum astăzi pentru autoare: „***Se tot adună anii de când dau roată porții și privesc spre ceea ce a mai rămas.***” (*Amintiri nepieritoare*, pag. 115). Este cel mai mic, cel mai obișnuit exemplu de dezrădăcinare cu urmări majore. Nu te mai poți întoarce din nostalgia copilăriei, ce a rămas pecete sfântă în *ochiul sufletului*: „***Sunt în raiul copilăriei mele și nu vreau să respect nicio regulă din exterior. Copilăria mea are doar regulile ei, auzi! Astăzi îmi ascult doar inima. Aș vrea să-i dau tot ceea ce i-a lipsit cel mai mult în ultimul timp.***” (*Nostalgie*, pag.69). Este singura ce ar vindeca rănilile. Cum s-or simți cei care, plecați pe alte meleaguri, parcă nu mai au țară?

Autoarea, îndurerată de această rupere și purtând înțelegerea pe care i-o dă „*ochiul sufletului*”, se grăbește să adune giuvaerurile amintirilor în caseta de comori a scrisului pentru a tezauriza în neuitarea timpului tot ceea ce se mai poate salva. Cele treizeci și două de titluri, așezate străjeri

în paginile acestui volum scris cu o mare tandrețe, aduc povești de iubire, trăite, auzite, ori imaginate doar, supuse toate unei sfinte treimi de viață a autoarei: „***Credință, speranță, iubire! Trei lucruri pe care îmi place să le iau în seamă și-mi dau silința să nu mă îndepărtez prea mult de ele. Și din toate trei dau gir iubirii.***” (*Mă cheamă codrul*, pag. 82).

Percepția scriitoarei, învăluită în tandrețea sentimentelor sale, stabilește legături tainice cu tot ceea ce întâlnește. Natura, cu care se simte soră bună, pe care nu vrea să-o împovăreze cu tristețile sale: „***Cum era să-i vorbesc eu frunzei despre iubiri eșuate, despre dorul care mă împresura din toate părțile...***” (idem, pag.85), anotimpurile ce, prin exemplul lor, îi garantează reînvierea trăirilor: „***E toamnă, e vremea mea, și simt că-mi seamănă tot mai mult (sau viceversa), e vremea când se auresc pădurile, când iubirea coboară ușor peste frunza codrilor, amestecându-se cu pământul proaspăt, loc în care se coace sărutul, urmând ca-n primăvară să tresalte prin firele nevăzute ale firii din noi și să ne împresoare cu brațele lungi și puternice ale renașterii.***” (*Dacă e septembrie, e toamnă!*, pag. 15), întâmplări vechi sau noi, ce i-au intersecat cărările cu voaluri cenușii sau cu bucuria florilor: „***Ideea este să privim spre bucuriile și împlinirile de care am avut parte și nu peste neplăceri.***” (*Omul și masca*, pag.88). Și, desigur, fenomenul social care scoate la lumină putregaiurile și strâmbele rânduieli.

Dar, mai ales, iubirea! Iubirea, cea mai veche temă prezentă în literatura și mitologia universală și poveștile de dragoste ce au învolburat

(continuare în pag. 106)

imaginația oamenilor de la începuturi până în zilele noastre. Prozatoarea recunoaște: „**Dintre toate bucuriile mele cea mai dragă îmi este iubirea. Nu e traumă mai mare pentru mine decât atunci când iubirea ajunge pe fundul sacului. Existența ei mă înalță, îmi dă curaj și forță. Mă simt plină și sigură pe acțiunile mele: zâmbesc, dăruiesc, gândesc, zidesc, ajut, cânt, dansez, călătoresc, lupt**” (Revolta, pag.77). Iubirea născută dintr-o întâmplare neașteptată, ce poate avea trăiri dincolo de moarte: „**Într-o taină desăvârșită, Nick rămânea prins între cele două lumi, ascultând la nesfârșit cântecul inimilor lor: a lui și a celeilalte femei. Murise o iubire și se născuse alta! /.../ Nineta nu murise. Nineta era cu mine, doar căutările mele au rămas rătăcite pe alea parcului mare, unde o întâlnisem prima și ultima dată.**” (Femeia dimineților senine, pag 33). Sau poate iubirea dezlănțuită până la un viol ca în întâmplarea Paulinei, care recunoaște: „**Doamnă, eu nu sunt curvă și nici n-am fost, sunt doar o femeie care are ce dăru.**” (Socoteala, pag.99). Iubirea sacrificată: „**...Apoi mi-ai luat mâna dreaptă și-ai privit-o insistent, de parcă ai fi vrut să-mi citești viitorul. Păcat ești a altcuiva! A mea nu poți fi niciodată.**” (Nostalgie, pag. 72). Iubirea furată obrazului obosit al timpului: „**Ce vremuri! Era toamnă, frunze ruginii, ploaie deasă și mărunță ... Și el, îndrăgostit până la cer și înapoi, îmi spunea de fiecare dată: Ești frumoasă, fiindcă azi, acum și aici ești a mea.**” (Mă cheamă dorul, pag.83). Iubire rătăcită: „**Și-am rămas în captivitatea mângâierii de catifea a nopții din mine, fiindcă odinioară alesesem prost, iar viitorul era deja un prezent de netrecut.**” (Gândul de lumină al nopții din noi, pag. 57). Iubirea necondiționată: „**Și m-ai îmbrățișat cum numai tu știai s-o faci. La pieptul tău lumea din jur se făcea nevăzută ... În taina sfântă a Astrului ceresc ne-am unit mâinile, ridicându-ne din tronul acoperit cu mantia smaraldului, și-am plecat laolaltă. Unde? Fiecare în direcția lui, dar niciodată singuri**” (Mingea de foc, pag.144).

Un volum de proză plină de frumuseți de nespus, în care autoarea: „**... grăunte de nisip strălucitor în imensa plajă a pământului...**” (Revolta, pag. 77), conștientă de menirea ce a primit-o prin harul scrisului și pe care și-o asumă fără rezerve, spune: „**Las lacrima să curgă, să-mi spele vechi păcat și car cu demnitate un dar legat cu sfoară vie, cu picuri de lumină și zboruri spre înalt!**” (Toamna, pag. 139). Înălțător: „**Mulțumesc, minune a naturii, mulțumesc țărâm bogat al sufletului meu!**” (Nostalgie, pag. 71), astfel rezumă Angela Burtea proza sa ce se brodează într-un imagism metaforic bogat, uneori luxuriant, cu luciri intense de lumină ce vor să străbată ternul cotidian al vieții. Atunci când sufletul virează în lumea amintirilor plasate în mijlocul naturii, cu care are un sistem de comunicare unic, și concretul imediat se estompează într-un amănunt cu străluciri imediate, întruchipate fie de pădurea ce o cheamă în verdele ei tainic, fie de chipul senin al bunicului așteptând-o sub cireșul în floare, ce sincronizează cu duioșia din sufletul său, fie de apa ce primește în oglinda generoasă astrele, ca o dovadă a percursului inițiat cer - pământ - cer, ea, scriitoarea, procesând propriile sale trăiri, așterne pe coala albă frumuseți ce se cer cunoscute și înțelese...

Petre RĂU

- A doua ocazie în viață ca să mai fii copil se ivește la vârsta senectuții.
- Cele mai frumoase clipe erotice vin din minte.
- Nu fă pe nimeni responsabil de nefericirea ta.
- Întreabă-te des: oare va conta asta?
- Secretul longevității: iartă orice.
- Oare timpul n-are și el nevoie de timp?
- Nu-ți bate capul prea mult cu clipa. Indiferent dacă-i bună sau rea, ea se va schimba.
- Ia-te mai puțin în serios decât o fac ceilalți.
- Când și când angajează-te într-o terapie de credință în minciuni.
- Înscrie tot ce aștepti mai bun în rubrica “va urma”.
- Fiecare coadă își dorește un urs.
- Ceea ce ai refuzat nu mai poate fi recuperat.
- Nu uita că trecutul tău e o frumoasă poveste de care numai tu vei fi vinovat că se va pierde!
- Echilibrează-ți roțile, omule!
- Și azi lumânarea, dacă ar putea, i-ar băga un fitil becului.
- Nu uita să-ți scoți pălăria, chiar și numai în gând, când treci pe lângă o statuie.
- Omului cu două fețe i se întoarce adesea spatele.
- Există și noroi care să nu murdărească?
- Nu-i așa că abia când ești în întuneric te gândești la lumină?
- Nu-i așa că avem fiecare câte un pai în ochi pe care însă nu-l vedem?
- Pregătește-te să părăsești viața mai frumos decât ai pătruns în ea.
- Numai în liniște se poate ierta.
- Dedicăție: “Celui mai necunoscut dintre pămanțeni”.
- Știți pe cineva care iubește puterea altuia?
- Sunt fericit exact atât cât pot să-mi aduc fericirea.
- Nu putem spune că suntem veșnic îndrăgostiți de viață.
- Nu am patrie pe măsura bărbăției mele!
- Dacă tot nu se mai poate, măcar dați-mi o șansă să sper!
- Nu știu cine ești, știu însă bine cine ar trebui să fii!
- Adesea, doar ultimele cuvinte contează.
- Prin artă omul bate mereu la poarta paradusului.
- Ca să scoți prostituția în afara legii, trebuie mai întâi să dovedești că e supusă vreunei legi.
- Prostia nu trebuie scoasă în afara legii. Ea există și împotriva voinței umane.
- Dacă în viață ai avut norocul ca niște cuvinte ale tale să ajungă unde trebuie, atunci există toate șansele ca acestea să nu intre cu tine în mormânt, ci să rămână la suprafață, în gura clevetitorilor. Ele se vor numi “cuvinte celebre”.

(continuare în pag. 108)

Bianca Nicoleta CHELARIU

I-artă

10:18. N-o să scriu un roman în care să includ căutarea sinelui și nici n-o să încep cu *captatio benevolentiae*.

Cel mult, un *incipit ex abrupto*, însă și ăsta e un nevinovat la fel ca mine, la fel ca tine, cititorule, sau chiar la fel ca orice criminal în serie ce-și satisface victimele înainte să le ucidă prin cuvinte sau printr-o baie de sânge.

Sunt Eu. Probabil mă cunoști. M-ai văzut în trecere prin Copou admirând copacii și lenevind desculță pe o bancă în pragul dimineții, sau poate chiar la trecere ne-am intersectat intrând unu-ntr-altul, din pricina zăpăcelii mele, ori din pricina ochilor tăi holbați și visători.

Mai sus de Universitatea Cuza din Iași este un magazin cât un pătrătel albastru. Îmi amintește de o piesă de lego. De aici îmi iau cafeaua de dimineață la un preț de 1 leu și 50 de bani. Nu trădez niciodată. E magie în Copou. E magie în acel magazin pe nume Raluca; sau poate doar e magie în jurul meu. Una ce vine de undeva de sus și se arată ca un cerc de lumină ce mă înconjoară și nu lasă nici cea mai prăpădită urmă de frunză tomnatică să mă atingă.

Romanul acesta este despre tine, tu, cel care-l citești. Așa am hotărât să fie într-o dimineață de 16 septembrie, dată de altfel insignifiantă.

Fie tu copil, student, om ce abia se ține pe picioare, însă continuă viața cu ochii și amintirile rămase în ei, sunt convinsă că ai călătorit cu tramvaiul. Știi și zgomotul specific. Sigur ai văzut și fumători în stație care-și aprind țigara și o stopează la primul mijloc de transport ce apare în stație. Eu, personal, mă bucur de zgomotul tramvaielor.

Nu e că aș avea prea multe în cap ce nu mă lasă să-mi duc veacul până la moarte, fiindcă, recunosc, o blondă am fost toată viața și tot o blondă voi muri.

Tabla aia neagră de tăciune îmi trece și acum prin minți. Capul meu blond nu avea puterea de a înțelege ecuația aia complicată. Tata mi-a plătit ore suplimentare de meditații, în speranța că voi fi cea mai bună matematiciană. N-a fost să fie...

Însă tot același cap poate reține 13 figuri ale oamenilor pe minut și îi poate ghici ca-n palmă în doar 13 secunde; poate să descrie un peisaj mundan sau să-l nască din neant; poate să iubească un copil atât de tare încât să-i înțeleagă orice gest plin de bucurie sau poate să converseze cu un bătrân în așa fel încât să-i aline orice tristețe sufletească.

Și acum e aceeași situație. Eu - o blondă. Ea - o ecuație care trece pe lângă mine paralelă, fiindcă eu deja sunt un cerc cu o rază arzător de mare și în acest caz, teorema lui Pitagora e de prisos a fi menționată.

Nu știu tu, și vorbesc la persoana a doua singular fiindcă mai mult decât un cititor nu sper să am, însă mie, mie

tramvaiul îmi dă o stare de bine. E vechi și zgomotos. Urcă și coboară străini la minut din el. Vin și pleacă la fel ca în viață atunci când au ajuns la destinație. Când n-ai o destinație țintă, atunci te plimbi ca mine în tramvai pe ici, pe colo, să mai vezi un surâs, să mai vezi un cerșetor, să mai vezi o babă agasantă și să-i înțelegi durerile de spate și din spate. Ai observat cum oprește tramvaiul? Niciodată brusc. La cât e el de zgomotos, asta e paradoxal. Eu îl văd așa, ca pe un portal ce mă duce spre secolul 18 când femeile aveau rochii lungi și talii strânse de corsete, ceaiul se servea la ora 17 ca un ritual sacru de la Casa Albă. Mă proiectez așa plimbându-mă în tramvai și atunci când sunt la capăt de linie, abia atunci realizez că sunt o Madame Bovary mai blondă și mai cool.

Sinele ni-l știm, însă cred că el ne știe mai bine pe noi.

Ați întâlnit oameni întâmplător și v-ați așezat cu ei pe bancă preț de o cafea? Cele mai intense conversații, cele mai strânse legături, cele mai frumoase amintiri. E de încercat.

P.S. N-o să scriu un roman.

Albă și aurită

Auriul m-a fascinat încă de când eram de o șchioapă. Și nu pentru că poate duce înspre ideea de bogăție și lux și alte fleacuri; și nici pentru că e atât de *glamorous* de parcă ai vedea cea mai mare stea de cinema chiar în fața ta. Ci sclipirea aia hipnotizantă când privești culoarea, îmi stârnea un fel de interes egoist și dorința de a o sorbe pe toată era una mare. Simțeam cum iau tot auriul și-l beau dintr-o înghițitură așa cum aș fi făcut cu laptele îndulcit cu miere atunci sau mai târziu cu băutura aia cu grade de se servește cu portocală prin bodegi. Și după vreo 5 minute de privit mă simțeam atât de consumată, dar satisfăcută în același timp, încât aș spune acum că nu se compară cu nicio partidă de sex pe care am avut-o.

...

Am primit o Biblie Albă aurită de la un vânzător de pe o locație unde vindeam ca ultima păcătoasă un produs din industria tutunului. Mi-o doream de un an de zile. Biblia. Știam că e pentru mine fiindcă numele meu înseamnă alb într-o limbă-mi străină și auriul înseamnă „eu” într-o variantă mai săracă, dar mai prețioasă. E a mea.

Iar acum, mi-e datoare să o împart cu alții prin bogăția slovelor ei.

Pagini Galbene

Cu bărbia înfiptă în perna-i dungată și cu poameții boțiți își petrecea ea nopțile, doar în văpaia steluțelor miloase ce se strecurau prin fereastra-i spartă.

Uneori, mima leneșă forme pe peretele gălbui de lângă pat cu buricele degetelor și țesea povești cu ele.

Alteori, se mulțumea doar să depene firul propriei sale imaginații cu ochii grei închiși; așa de

(continuare în pag. 108)

grei ca ai unui un paznic de muzeu după ce a ieșit din tura de noapte cu numărul de ordinul sutelor.

Tăcerea era echilibrul fiecărei nopți petrecute în conacul acela. De fapt, Tăcerea era atât de gălăgioasă încât învia orice muribund de prin preajmă cu farmecul ei mai viu ca viața și mai misterios ca moartea. Agonia și extazul uman se împletesc prin cel mai firesc mod posibil: TĂCEREA.

Și, în acest fel, cuvintele devin sterpe fecioare uitate în neant.

Când mila stelelor dispărea și începea a licări răsăritul Soarelui mut, atunci, draga noastră fetiță adormea, cufundată în așternuturile-i greoaie și în gândurile-i curate, iar peretele de la căpătâiul ei se ștergea plin de mirare și aștepta o nouă noapte pentru o nouă poveste.

Scoața inimii tale

Am un copac la țară. Nu-mi vorbește. Nici nu e necesar. Asta mi-ar da de gândit. E foarte înalt, asta oferindu-i lui ocazia de a mă privi de sus. Este îmbrăcat cu o scoață superbă în două nuanțe ruginii. Într-una din seri mi-am făcut curaj și m-am apropiat de el. Nici atunci nu ne-am vorbit, însă în crăpăturile din scoața-i i-am văzut iedera. O iedera nouă crescută peste cea veche. O amărăciune peste o alta. Un bătrân singur ascuns într-un chip de diavol tânăr. I-am zămbit fără să-i dau de gândit mai multe. Oricum, nu știu câți neuroni poate avea un copac. Apoi m-am așezat lângă el și i-am strâns trunchiul în brațe, fără să-i iau duhul, fără să-i fi șters vreo urmă din amintirile lui, fără să fi vrut să-i las vreo urmă.

P.S. L-aș cam scrijeli, dar copacii n-au inimă ca oamenii...

Poem

Aștern pe peretele molău niște culori de cuvinte galbene și șterse.

Nu am nimic să vă spun.

Miros a "prea tânără" și de aici îmi iau culorile.

Pe lângă acest galben pal, vine și un verde smarald în grabă, urcat pe un cal alb năruș ca din basmele de apoi.

Am turnat niște ulei în grabă să pară mai dramatic.

Aș picta și în cuțit, dar n-am ustensile și nici un alt perete decât cel de la căpătâiul meu...

Lumina

Curg șiroaie de litere din cristelnița în care mă scald într-o baie de cuvinte fiindcă primul botez literar mi l-a făurit Steindhardt, pe un val de coloană sonoră nemaipomenită. Țin ochii închiși, îndeosebi când scriu, pentru a vedea clar

înțelesurile abisale ale slovelor noastre de pe acest pământ Sfânt, dat de cel care e dincolo de Marea Trecere și sper ca Lumina mea difuză din camera asta obscură e îndeajuns de multă pentru a mă fi citit.*

• Un pesimist știe deja că nu-și mai primește înapoi banii pe care ți-i împrumută.

• Viața te plimbă prin tot universul, călătorule!

• Fii totdeauna de înlocuit. Doar așa vei avea mai mult timp pentru tine.

• Când ajungi la vârsta senectuții nu mai ai nevoie de experiență. Scapă de ea!

• Femeile sunt totdeauna mai înțelepte decât vârsta pe care și-o declară.

• Numai dușmanii trebuie numărați, prietenii nu sunt niciodată stabili.

• Cine râde la urmă sigur e mai încet la minte.

• Drumul cel mai scurt dintre două puncte e mereu accidentat.

• Decât să te rogi la Dumnezeu să-ți dea mașina mult dorită, mai degrabă o furi și apoi îți ceri iertare.

• Ați observat? Bărbații socotesc femeile egale cu ei, doar dacă sunt sexy.

• Proștii se înmulțesc mult mai repede. Dovadă e că nu le putem ține evidența.

• Sufletul este singura pasăre care știe că într-o zi îi va muri colivia.

• După ce ți-ai câștigat viața urmează să-ți câștigi existența.

• Dacă fiecare cuvânt pe care îl folosești începe să vindece, ești aproape un Dumnezeu.

• Realitatea este ceea ce știi tu.

• Nu ceea ce primești este cel mai important, ci ceea ce dăruiești.

• Nu cere vieții socoteală! Nu poate să ți-o dea!

• Dacă viața nu este dreaptă, nu înseamnă că poate da socoteală.

• Mintea se pricepe cel mai bine la sex.

• Singurul responsabil de fericirea ta ești tu.

• Dacă iertare nu e, nimic nu e!

• Leși în fiecare clipă afară din tine să vezi cum mai bate vântul!

• Dacă n-ai cedat niciodată în viață, atunci ești în pericol.

• În acest trup sălășluiește o femeie frumoasă.

• De ce omul are atâtea vulnerabilități?

• Sexul e cea mai deșteaptă chestie pe care o poți face dezbrăcat.

• Eu când pictez un tablou vreau ca oamenii să audă melodia care m-a inspirat.

• A iubi costă puțin. Vezi cât de puțin costă fericirea ta, omule!

• Dacă aș vrea să-mi fac un prieten, aș vrea să fie un străin. De toți ceilalți m-am cam săturat!

• Copiii sunt cel mai frumos lucru din lume.

• Nu fi absent de la propriul tău prezent!

• Nu toți scriitorii sunt scriitori - spune tot criticul Alex Ștefănescu. Ba da, adaug eu, doar că scrisul celor care nu sunt scriitori nu e scris.

• E o prostie să te întrebi care sunt primii mari zece scriitori ai lumii.

• Cuștile din noi nu pot fi deschise niciodată.

Lazăr MAGU

Iarna

Ca o grapă întoarsă cu dinții în sus,
vine iarna. Poate că nici nu s-a dus...
Ascunsă a stat într-un beci încuiat,
vorbele verii - pamflete - le-a ascultat.

Ca o reclamă la noi cearceafuri de in,
vine iarna. Întârziat-a puțin,
dar, invazivă, stăpânire a pus
și pe ieslea în care dormit-a Isus.

Ca o înmormântare de îngeri în cer,
vine iarna - cu doliu alb, cu mister...
Ea însăși gropar al vieții de-apoi,
ne evaluează, e cu ochii pe noi.

Născută din apă, solzos neam de pește,
la focurile noastre, ea se încălzește.

Ninsoare pe rană

Lupul a ajuns
să-și fie pradă sieși.
Și-a făcut o gaură în stern
și linge sângele,
mulțumit că se hrănește.
Bagă botul adânc
și mănâncă o bucată de ficat.
Oricum ficatul se regenerează.
Trebuie să fie atent
să nu înfulece o bucată de plămân.
Atunci va respira direct prin rană
și nu va mai putea adulmeca
niciun miros cunoscut.
Vântul transformă rana în fluier
și lupul vede o turmă de oi
coborându-se din cer.

Ninge din toate lucrurile

Ninge din "Iarna pe uliță" și poetul Coșbuc
e un copil care trage o sanie după el.
Ninge din "Miezul iernii" iar poetul Alecsandri
e un vânător care s-a înduioșat de un lup.
Ninge din "Sărmanul Dionis" și fulgii de zăpadă
sunt mari, cât niște motani.
O, ce hărmălaie e în cer.
Ninge din Topârceanu, ninge cu drumeți
care trec pe lângă casele lor și merg mai departe.
Ninge din Elena Farago, ninge cu bunicuțe
care făceau cândva înghețată Învățătorului Isus.
Cel mai frumos ninge din Esenin.

Îl aud pe Serioja spunând:

- "Cineva aruncă flori albe din cer".

Ninge din mestecenii din curte, ninge din
fereastră,
ninge din tablourile bunicilor, ninge din oglindă.
Cine știe când se va opri ninsoarea...

Basarabia - tâmpla româniei

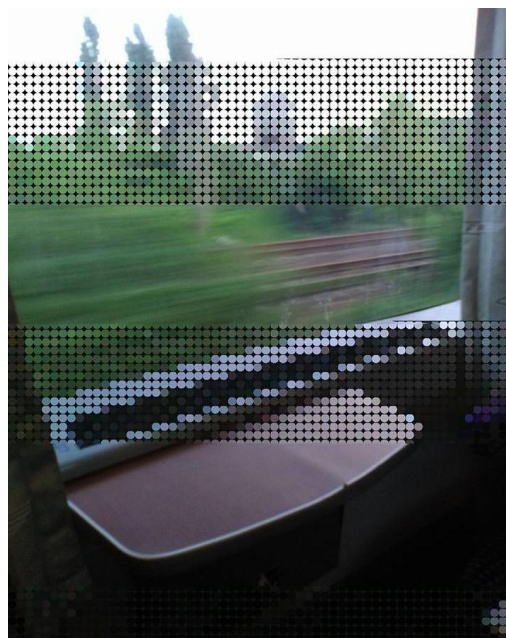
basarabie, basarabie,
copil sfânt, trecut prin sabie...
te-a omorât irodul tău,
te-a înviat dumnezeu.

mi-a intrat azi-noapte cineva-n grădină
cu un tanc cu țeava plină de rugină.
a călcat șenila peste grâu și flori,
s-au umplut copii-n leagăn de flori.

a sâsâit în barbă că îmi este unchi
și m-a pus în fața lumii în genunchi.
nu-l știa nici mircea, nici ștefan cel sfânt
- un strigoi urcase parcă din mormânt.

stau cu fața-ntoarsă la hotar, la zid,
nu ne puse astfel nici chiar baiazid!
m-a furat de sânge, m-a furat de nume,
tâmpla țării mele rătăcește-n lume.

să-și cârpească cizma, mi-a tăiat piciorul,
șchiopătez întruna, dar mă doare dorul.

partial blur...by carmen racovitza

Elena Liliana FLUTURE

E VREMEA COLINDELOR...

Colindul, datină din perioada precreștină, nu trebuie confundat cu cântecele de stea și nici cu umblatul cu steaua. Colindele, într-o sumedenie de variante în funcție de regiuni și graiuri, au bucurat sufletele românilor dintotdeauna. Așa cum se știe, românul cântă și la bucurie și la necaz. Cu funcție ritualică, colindul era urarea pentru fertilitate, rodire, belșug și alungarea spiritelor, dar cu trecerea timpului a rămas bucuria începerii sărbătorilor de iarnă, a sărbătorilor de CRĂCIUN. Așa cu spune și Mircea Eliade în *Istoria credințelor și ideilor religioase*:

„Ritualul se desfășoară de obicei începând din Aju-nul Crăciunului (24 decembrie), până în dimineața zilei următoare. Grupul de șase până la treizeci de tineri (colindători) alege un vătaf, care cunoaște obiceiurile tradiționale și vreme de patruzeci sau optsprezece zile ei se adună de patru, de cinci ori pe săptămână, într-o casă anumită, ca să primească instrucția necesară. În seara zilei de 24 decembrie, îmbrăcați în straie noi și împodobiți cu flori și zurgălăi, colindătorii fac urări mai întâi la casa gazdei, apoi trec pe la toate casele din sat. Chiuie pe străzi, cântă din trompete și bat darabana, pentru ca larma făcută să alunge duhurile rele și să-i vestească pe gospodari de sosirea lor. Ei cântă prima colindă la fereastră și după ce au primit învoirea celor ai casei, intră în casă și își continuă repertoriul, dansează cu fetele tinere și rostesc urările tradiționale. Colindătorii aduc sănătate și bogăție, reprezentate de o rămurică de brad pusă într-un vas plin cu mere și pere mici. Exceptând familiile cele mai sărace, de la celelalte primesc daruri: colaci, plăcinte, fructe, carne, băutură etc. După ce au străbătut întreg satul, grupul colindătorilor organizează o serbare la care iau parte toți tinerii.”

Deschide ușa creștine
Că venim din nou la tine
Drumu-i lung și-am obosit
De departe am venit.

Și la Betleem am fost
Unde S-a născut Hristos,
Și-am văzut pe-a Sa mamă
Pe care Maria-o cheamă.

Colindul e dorul mamei de feciorii plecați pe alte meleaguri, e inima sfâșiată de dorul de prunci. Colindul e lacrima ce stă ascunsă în sufletul bunicilor care nu-și mai cunosc nepoții. Colindul e durerea bătrânilor rămași singuri în bordeiul de pe meleagurile uitate ale țării, dar ei deschid cu bucurie la colindători, dorind să intre odată cu ei și LINIȘTEA de odinioară la braț cu copiii și nepoții aruncați de soartă în lumea cea mare.

Am uitat să ne botezăm pruncii cu nume românești... Maria, Ion, Vasilica, Gheorghe, Dumitru... și uneori ne este rușine că suntem români. Învățăm limbi străine pentru a ne confunda cu cei de acolo. Și uităm că părinții ne așteaptă românește, cu brațele deschise, cu casa mirosind a cozonac, cu sărmăluțe, cu piftie cu tot ce e mai românesc pe masă.

Îngerii cu flori în mână
Împletesc mândră cunună
Pe cunună-i scris frumos
"Astăzi s-a născut Hristos!"

Hristos e născut pe pământ românesc, e un Hristos în fiecare părinte răstignit la plecarea copilului de lângă el în altă țară. Și rănile sângerează la fiecare sărbătoare când e singur, așteptând...

După dealul cel mai mare
Velerim și Veler, Doamne
Răsărit-a mândrul soare
Mândru soare nu era
Ci era o mânăstire
Cu păreții de-alamaie
Și cu ușa de tămâie
Dar într-însa cine șade
Moș Crăciun cu Moș Ajun
Cu barba de ibrișin
Și mustățile de fân
Ce ne-aduce Moș Crăciun
Tot ce e frumos și bun.

Ne întrebăm CE E COLINDUL, acum în secolul FACEBOOK-ului?

- E liniștea de pe ulițele satelor, e întunericul din sufletele celor rămași singuri; copiii sunt pe facebook, nu se mai joacă, nu mai știu să iubească animalele, să alerge fericiți cu obraji roșii ca focul pe ulițele satului, să se cațere în copaci...

- E întâlnirea tinerească la petrecerea din colț pe seară, unde toți cu mobile și Facebook-ul afe-rent sărbătoresc Crăciunul, fiecare cu ochii în mobilul personal, dând Like-uri nici nu știi cui.

(continuare în pag. 111)

Noapte de vis
Timp prea sfânt
Toate dorm, pe pământ
Două inimi veghează
Pruncul dulce visează
Într-un leagăn de vis.

Noapte de vis
Timp prea sfânt
Dumnezeu, râde blând
Pieptu-i varsă iubire
Lumi-i dă mântuire
Pace-n ea aducând.

Noapte de vis
Timp prea sfânt
Păstorași, vin cântând
Îngerii cântă Aleluia
Lumii vestesc bucuria
Domnul e pe pământ!

Ne rugăm, colindăm și ne bucurăm!

Maria FILIPOIU

Sărbătorile Crăciunului - sonete creștine

Lumina Stelei din Betleem (sonet magiei Crăciunului)

Colindă magii prin noaptea de Ajun,
Iar sfinții de stele scutură cerul
Peste lumină ce este reperul
Minunii din ieslea Moșului Crăciun.

E magică noaptea și-i aspru gerul,
Când re apare un ritual străbun
Cu daruri sub brad și urări de gând-bun,
Pe chipuri să se aștearnă misterul.

Îmbelșugate sunt mese întinse
De creștini ce prăznuiesc sărbătoare,
Iar Moș Crăciun apare ca din vise.

Dar sufletul meu arde-n lumânare
Să lumineze dorințe rescrise
Celui ce-n Dumnezeu nădejde are.

Jertfă pentru credință (sonet masacrului barbar)

Din cer se revarsă Sfânta Lumină
Pe Pământ, în pântec să se coacă rod,
Creștinătății și vieții de-a fi pod
Ce duce suflete-n oaste divină.

S-a răspândit prin al ludei norod,
Vestea de Împărăție creștină;
Iar Împăratul ce urma să vină,
L-a înfuriat de moarte pe Irod.

Detronat din imperiu să nu fie
Pentru Cel născut cu numele Hristos,
A dat lege de crudă barbarie.

Pe toți pruncii de doi ani și mai în jos
I-a ucis cu sadică tiranie,
La sfârșit să-și ducă planul odios.

Împodobește-ne, Doamne! (sonet magiei Crăciunului)

Împodobește-ne, Doamne, de Crăciun,
Cu aură de betală divină!
Dă-ne magică și sacră lumină,
Să nu ne rătăcim de-al credinței drum!

De bucurie fă-ne casa plină
Și-nmiresmată de-al bradului parfum,
Să ningă cu roadele gândului bun
Și magii ca în Betleem să vină!

În suflet dă-ne rază din sfântă Stea
Să aprindem candelă de credință,
Când îngerii scutură cerul de nea.

Dezleagă-ne lanțul de neputință
Să-ntâmpinăm magi ce vestesc Nașterea
Domnului - Cel plăsmuit în ființa.

Steaua Pruncului Hristos (sonet Nașterii Domnului)

Steaua magică pe bolta cerului
Ca Soarele prin noapte luminează;
Purtând mister divin cu a ei rază,
Vestește lumii Nașterea Domnului.

Cu ochi de stele îngerii veghează
În taină, lăcașul Betleemului,
Când prunc se naște din Maica Domnului
Și din Duh ce-n El se întruchipează.

Lumina Stelei pe magi călăuzea
Ca un luceafăr cu sacră lumină,
Spre locul în care Iisus se naștea.

În dar îi aduceau arginți și smirnă
Mântuitorului, Ce-n lume venea
Purtând pe cap o aură divină.

La Multi Ani!
2020

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

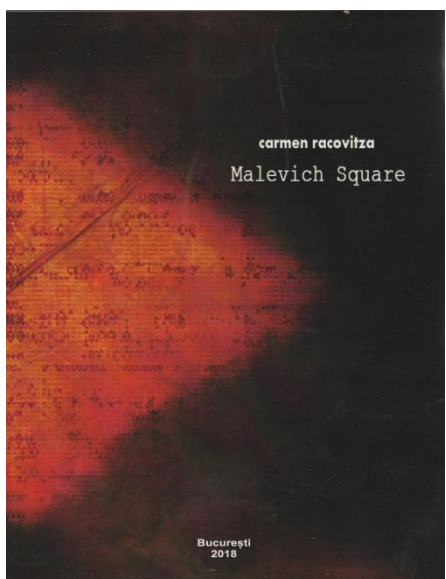
Petru Todoran – Cronicele combinatului (vol. I)
Editura InfoRapArt, 2019

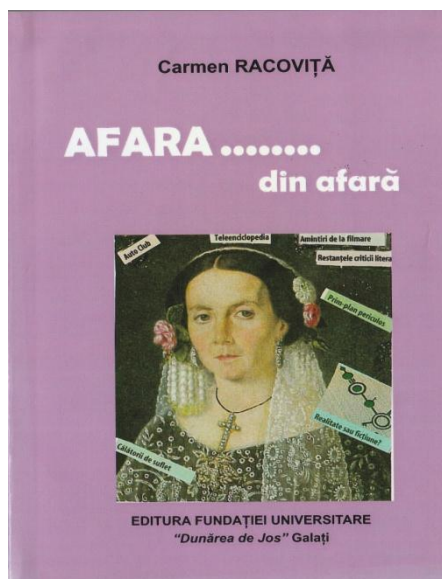
Tucă Cimpoeu – Zidul fiarei
Editura InfoRapArt, 2019

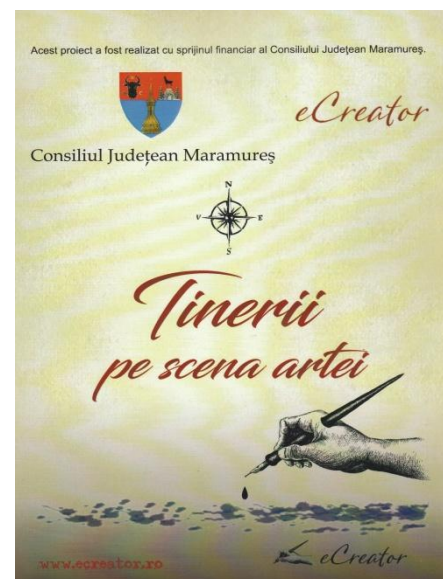
Dorian Marcoci – Pe pleoapa lumii
Editura InfoRapArt, 2019

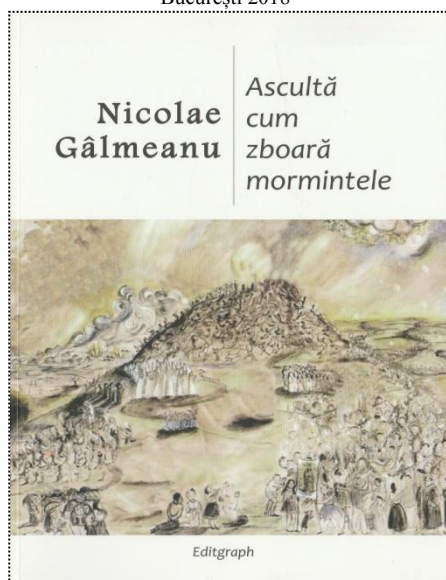
Carmen Racovitza – Malevich Square
București 2018

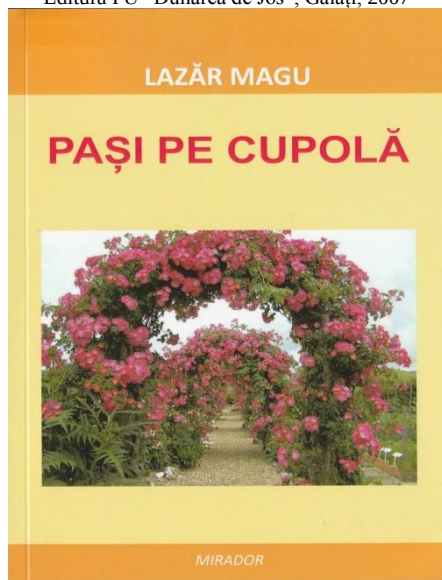
Carmen Racoviță – Afară... din afară
Editura FU "Dunărea de Jos", Galați, 2007

C.J. Maramureș - Tinerii pe scena artei
Editura eCreator, 2019

Nicolae Gâlmeanu – Ascultă cum zboară mormintele, Editura EditGraph, 2019

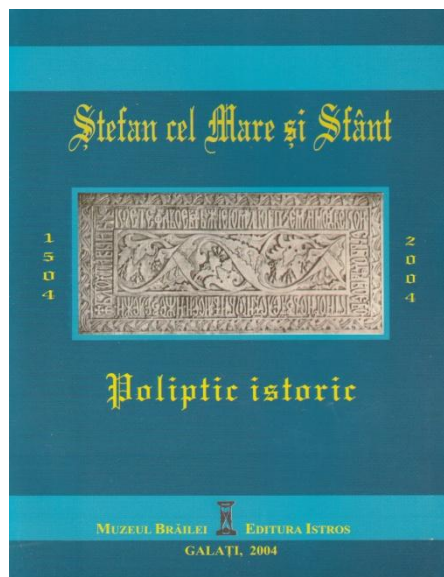

Lazăr Magu – Pași pe cupolă
Editura Mirador, 2019

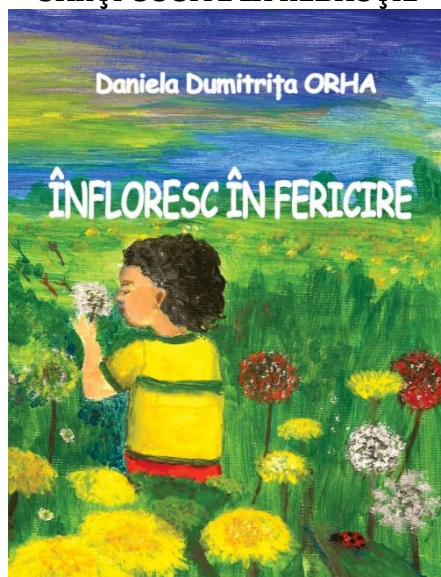

Vasile Manole – Epigramei, cu toată dragostea
Editura Pax Aura Mundi, 2019

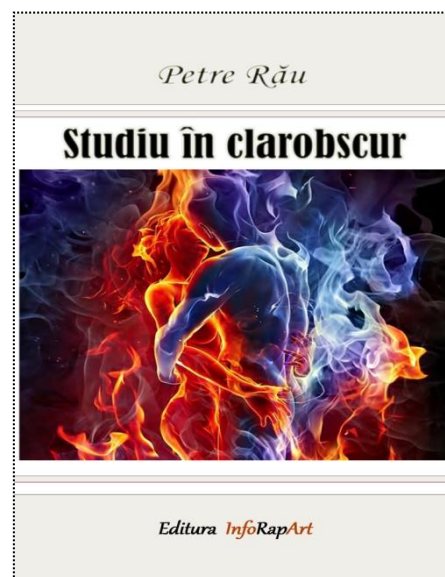
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

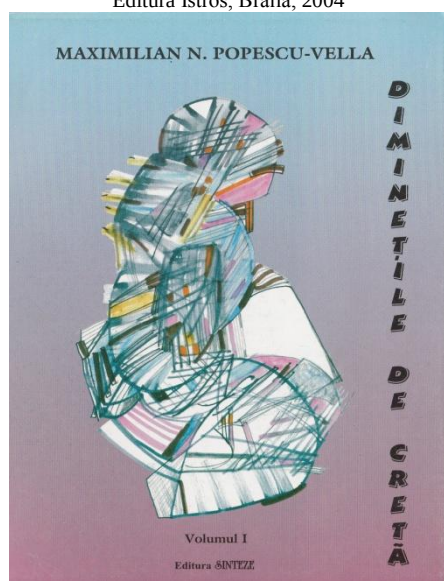
Dan Răpă Bucliu – Ștefan cel Mare și Sfânt
Editura Istros, Brăila, 2004

Daniela Dumitrița Orha - Înfloresc în Fericire
Editura InfoRapArt, 2019

Petre Rău – Studiu în clarobscur
Editura InfoRapArt, 2019

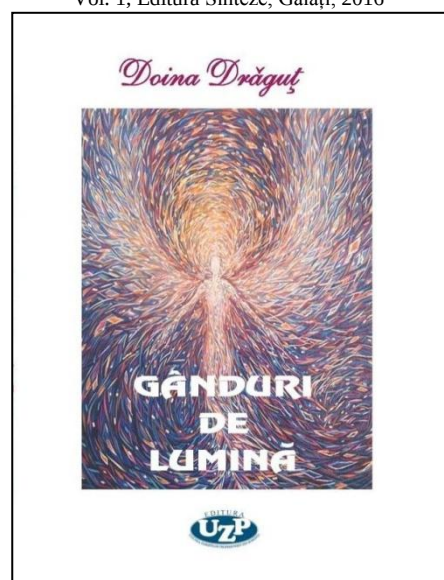
Maximilian N. Popescu-Vella – Diminețile de cretă
Vol. 1, Editura Sinteze, Galați, 2016

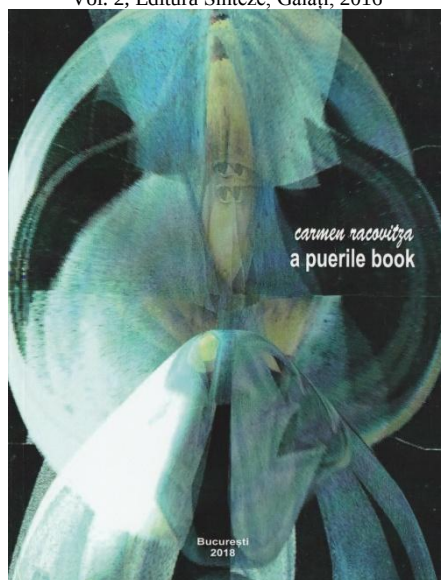
Maximilian N. Popescu-Vella – Diminețile de cretă
Vol. 2, Editura Sinteze, Galați, 2016

Carmen Racoviță – Ză-Ludica S.A.
Editura F.C. Antares, Galați, 2008

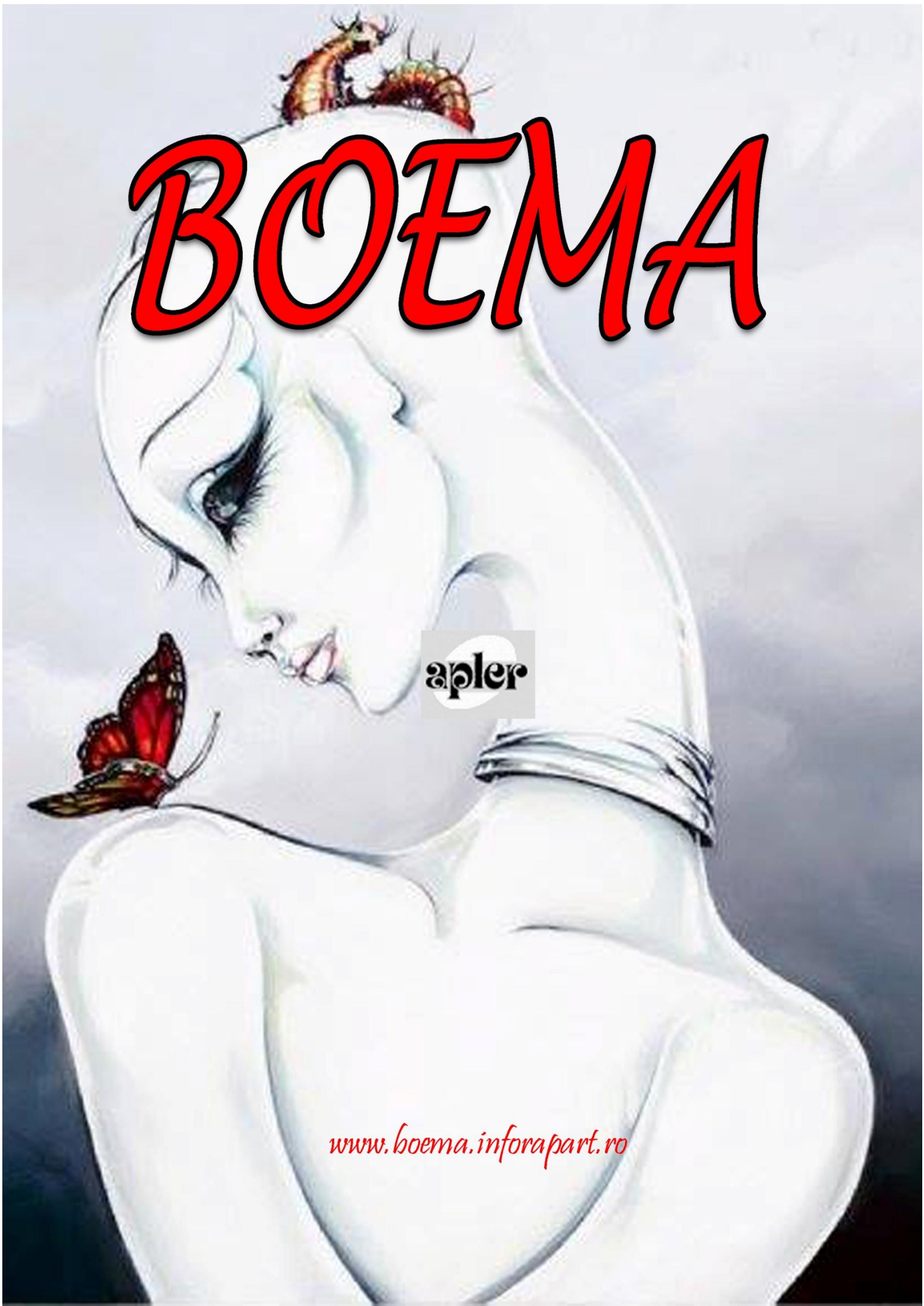
Doina Drăguț - Gânduri de lumină
Editura UZP, 2018

Carmen Racovitza – A puerile book
București, 2018

Alexandru V. Dan - Și nevăzuta mână scria...
Editura Eikon, 2018

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro